

LIKKUTEI TORAH • THE CHASSIDISHE PARSHA

פרשת ואתחנן

Parshas Va'eschanan

The 12 maamarim of Likkutei Torah on the parsha.

The Hebrew and the translation

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/vaeschanan/

Contents

PARSHAS VA'ESCHANAN

Maamar 1	ואתחנן אל ה' וגוי אתה החילות וגוי "And I pleaded with Havayah ... You have begun"	3
Maamar 2	קיצור מהדרוש ע"פ ואתחנן אל ה' A Summary of the Discourse on "And I Pleased with Havayah"	23
Maamar 3	ביאור ואתחנן An explanation of "And I pleaded" (Va'eschanan)	27
Maamar 4	וידעת היום והשבות אל לבבך וגוי "And you shall know this day, and take it to your heart"	42
Maamar 5	ביאור הדברים ע"פ וידעת היום כוי An Explanation of "And You Shall Know This Day"	59
Maamar 6	להבין בתוספת ביאור ע"פ וידעת היום והשבות אל... To understand, with additional explanation, the verse "Know this day..."	82
Maamar 7	וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא... "Know this day and return it to your heart that Havayah is Elokim..."	115
Maamar 8	וזאת המצוה אשר צוה ה' כוי "And this is the commandment which Havayah commanded..."	138
Maamar 9	למען תירא את הוי' אלקיך So that you will fear Havayah your G-d	161
Maamar 10	שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואהבת כוי Hear, O Israel, Havayah is our G-d, Havayah is One	181
Maamar 11	ענין ק"ש אחד ואהבת כוי The Subject of the Shema: "One" and "You Shall Love"	195
Maamar 12	ואהבת את הוי' אלקיך כוי "And you shall love Havayah your G-d"	209

ואתחנן אל ה' וגוי אתה החילות וגוי

“And I pleaded with Havayah ... You have begun”

1 ואתחנן אל ה' וגוי אתה החילות וגוי. להבין מהו החילות וכי לא היה הרבה נסים כגון

“And I pleaded with Havayah,” etc., “You have begun,” etc. [We need] to understand what “You have begun” means. Were there not many miracles, such as

קריעת ים סוף ויצ"מ [ויציאת מצרים] ומ"ת [ומתן תורה] ומלחמת עמלק וכיוצא בהם ואיך שייך לקרות כל זה התחלה בלבד. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נבה"ע [נברא העולם] הי' [היה] הוא ושמו בלבד.

the splitting of the Sea of Reeds, the Exodus from Egypt, the Giving of the Torah, the war with Amalek and the like? How, then, can all this be called only a beginning? Now, our Sages, of blessed memory, said: before the world was created, there was He and His Name alone.

2 ולכאורה אינו מובן איך שייך קודם בריאת העולמות להיות בחי' שם להקב"ה ומי קראו בשמו.

On the face of it, this is not understood: how can there be, before the creation of the worlds, the aspect of a name for the Holy One, blessed be He? And who called Him by His name?

אך הענין דהנה איתא בזוה"ק [בזוהר הקדוש] דתכלית בריאת האדם בגין לאשתמודע ליי וביאור הדברים כי הנה ירידות והשתלשלות המדרגות בצמצומים רבים היא צורך עליה

But the explanation is this. It is stated in the holy Zohar that the purpose of the creation of man is “so that He be known.” The explanation of these words: the descents and the chain of descending levels (hishtalshelus), through many contractions (tzimtzumim), are for the sake of an ascent,

כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ולזה ברא אלקים את האדם על הארץ כי להיות עוה"ז הוא עולם השפל והחשך עב כפול ומכופל

in order to transform darkness into light. And for this G-d created man upon the earth. For since this world is the lowly world, and the darkness is thick, doubled and redoubled,

וצריך להרבות בנרות להאיר את החשך ע"כ ברא אלקים את האדם שהוא בחי האור והנר כמ"ש נר הוי' נשמת אדם שהוא נר המאיר הארת שם הוי' בבחי' גילוי להאיר את העוה"ז ולא הפכא חשוכא לנהורא.

and one must multiply lamps to illuminate the darkness, therefore G-d created man, who is the aspect of the light and the lamp, as it is written, "The lamp of Havayah is the soul of man": it is a lamp that shines the radiance of the Name Havayah in a revealed manner, to illuminate this world and to transform darkness into light.

3 וע"ז נאמר והיה ברכה. ברכה בקרב הארץ וכתוב כי הם זרע ברך ה' שהוא לשון המשכה כמו המברך והמרכיב כו'

Of this it is said, "And you shall be a blessing," "a blessing in the midst of the earth." And it is written, "For they are the seed that Havayah has blessed"; ["blessed"] is a term for drawing down, as in "one who layers [a vine] and one who grafts," etc.,

בכדי להיות ברוך ה' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא להיות הוי' בבחינת גילוי והממשיכים גילוי זה הם ישראל שהם זרע ברך ה' ונר ה' נשמת אדם ריבוא נשמות

so that there be "Blessed is Havayah from world to world": from the hidden world to the revealed world, that Havayah be in a state of revelation. And those who draw down this revelation are Israel, who are "the seed that Havayah has blessed" and "the lamp of Havayah, the soul of man": myriads of souls,

שהם כמה ריבוא נרות שלפי ריבוי החשך ועביו הכפול ומכופל כך צל ריבוי הנרות בנשמות וגילוי זה הוא שיהיה התפעלות בלב האדם מקרב איש ולב עמוק לצאת הנפש מנרתקה ולהיות כלתה נפשי לה'.

which are so many myriads of lamps. For according to the abundance of the darkness and its thickness, doubled and redoubled, so must be the abundance of lamps in the souls. And this revelation is that there be an arousal in a person's heart, from "the inward part of man, and a deep heart," for the soul to go out of its sheath, and to be [in the state of] "my soul pines away" for Havayah.

(ועמ"ש בד"ה רני ושמחי הראשון בענין נר הוי' נשמת אדם שנשמת אדם הוא בחי' נשימה ברצוא ושוב אז הוא בחי' נר להאיר ולהמשיך גילוי שם הוי' כו')

(See what is written in the first discourse beginning "Sing and rejoice," on the subject of "The lamp of Havayah is the soul of man": that [when] the soul (neshamah) of man is the aspect of breath (neshimah), in "running and returning," then it is the aspect of a lamp, to illuminate and to draw down the revelation of the Name Havayah, etc.)

ולא די בהתבוננות במחשבתו בלבד שהוא ית' ממלא כ"ע [כל עלמין] וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיניה שאין זה בחי גילוי

And it is not enough to contemplate in one's thought alone that He, blessed be He, fills all worlds (memalei kol almin) and encompasses all worlds (sovev kol almin), and that "there is no place empty of Him"; for this is not the level of revelation,

אלא הוא בחי עלמא דאתכסיא שהוא בבחי העלם שאינו מתפשט ומאיר אל תוך נקודת לבבו but rather the level of the hidden world, which is in a state of concealment, which does not spread out and shine into the point of his heart;

אלא הוא רק בבחי מקיף מלמעלה כנודע ממארז"ל [ממאמר רבותינו זכרונם לברכה] גנבא אפום מחתרתא כו' שאין נוגע אל עצמיות ומהות הנפש ממש להיות לאחדים ממש אלא הוא

rather, it is only in the mode of a makif, encompassing from above, as is known from the saying of our Sages, of blessed memory, "The thief at the mouth of the tunnel," etc. For it does not touch the actual essence and being of the soul, so as to become truly one; rather, it is

כמו דבר נפרד ועומד מלמעלה משא"כ בחי גילוי הוא להיות נוגע אל עצמיות הנפש ממש כאשר ישם אל לבו איך שהוא ית' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו'.

like something separate, standing above. Whereas the level of revelation means that it touches the actual essence of the soul, when he takes to heart how He, blessed be He, fills all worlds and encompasses all worlds, etc.

ואי לזאת לא תוכל הנפש שאת מהכיל התלבשותה בגוף הגשמי בחשך תאות העולם רק רוחו ונשמתו אליו יאסוף ותתאחד הנפש במקורה

And because of this, the soul cannot bear to endure its being clothed in the physical body, in the darkness of worldly desire; rather, "he would gather his spirit and his soul to Him," and the soul would become united with its source.

(וזהו ענין בגין לאשתמודע ל"י שהדעת הוא הכרה והרגשה ממש וכמ"ש לקמן ע"פ וידעת היום ועמ"ש בפ' חקת ע"פ ויקחו אליך ובפ' ואלה המשפטים כו') ועל דרך זה תיקנו קודם פסוקי דזמרה לומר ברוך שאמר והיה העולם.

(And this is the meaning of "so that He be known": for Daas (knowledge) is actual recognition and feeling, as is explained below on the verse "And you shall know this day"; and see what is written in Parshas Chukas on the verse "that they bring to you," and in Parshas "And these are the laws," etc.) In the same vein, [the Sages] instituted saying "Blessed is He who spoke and the world came into being" before the Verses of Praise (Pesukei deZimrah).

פ"י להיות בחי' שאמר והיה העולם בבחי' ברוך וגילוי שיהיה נמשך התפעלות הלב ממה שאמר והיה העולם כי הוא אמר ויהי ובמאמר א' נברא העולם כו'.

That is: that the level of "who spoke and the world came into being" be in a state of "blessed" and revelation, so that an arousal of the heart be drawn forth from [the fact] that He "spoke and the world came into being"; for "He spoke and it came to be," and "with one utterance the world was created," etc.

4 וכן ברוך הוא שיהיה בחי' הוא בבחינת גילוי בלב שיהיה הבל מתפעל כו' ודרך כלל הם י"ג ברוך כנגד י"ג תקוני דיקנא

Likewise, "Blessed is He": that the level of "He" be in a state of revelation in the heart, so that the heart be stirred, etc. And in general there are thirteen [times] "Blessed," corresponding to the thirteen tikkunei dikna (adornments of the beard),

שהם בחי' שערות פ"י שהם המשכות שנמשכו דרך בחינת שערות עד"מ כמו שער שאינו נוגע אל עצמות ומהות הגוף והראש אלא הוא מותרות.

which are the aspect of hairs. That is, they are flows that were drawn down by way of the aspect of hairs. By way of analogy, it is like hair, which does not touch the essence and being of the body and the head, but is surplus.

כך הנה ההמשכות אלו להיות גילוי בלב האדם הוא דבר שאינו נוגע אל עצמיות ומהות הדבר שממנו נמשך הגילוי שעצמיות הדבר

So too, these flows, to become revelation in a person's heart, are something that does not touch the essence and being of the thing from which the revelation is drawn. For the essence of the thing

שהוא מקור ההמשכה לא ישתנה בשום שינוי או גירעון ותוספת בפעולת ההמשכה בשינוי ההתפעלות והגילוי בלב (ועמ"ש במ"א ע"פ והיה לכם לציצית)

that is the source of the flow does not change by any change, nor by decrease or addition, through the act of drawing down, through the change in the arousal and the revelation in the heart. (See what is written elsewhere on the verse "And it shall be tzitzis for you.")

והנה י"ב ברוך הם בחי' המשכות פרטיות והי"ג הוא הכולל כל המשכות והוא ברוך אתה הוי' אמ"ה [אלקינו מלך העולם] פי' שיהיה בחי' הוי' בבחי' גילוי

Now, the twelve [times] "Blessed" are the aspect of particular flows, and the thirteenth is the one that includes all the flows: it is "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world." That is: that the level of Havayah be in a state of revelation,

כאילו הוא לנוכח בחי' אתה להיות אלקינו שיתייחד עלינו שיהא שלנו ממש ובחי' הוי' הוא הכולל כל הבחי' הפרטיות הנאמרים ב"ב ברוך והוא ראשיתן ועיקרן:

as though He were present [before us], the aspect of "You"; to be "our G-d," that He unite Himself with us, that He be truly ours. And the level of Havayah is what includes all the particular aspects stated in the twelve [times] "Blessed," and it is their beginning and their essence.

5 ב וביאור ענין זה יובן במאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כי צריך להבין מהו מחדש והלא כל הימים שוים ויום זה דומה ליום של אתמול.

2. The explanation of this will be understood through the saying, "And in His goodness He renews each day, continually, the work of Creation." For one must understand what "renews" means: are not all days alike, and this day similar to yesterday?

אלא הענין כי יש בחי' שנק' סדר ההשתלשלות מעילה לעילה ויש בחי' שנק' למעלה מדרך סדר ההשתלשלות.

But the explanation is that there is a level called the order of the chain of descending worlds (seder hishtalshelus), from cause to cause, and there is a level called above the way of the order of hishtalshelus.

מה שהוא בבחינת סדר ההשתלשלות דרך כלל הוא עד"מ כמו אצל האדם שכל ומדות ומחשבה ודבור שהשכל מוליד המדות ומהם נעשה המחשבה כו'.

What is on the level of the order of hishtalshelus is, in general, by way of analogy, like intellect, emotive attributes (middos), thought and speech in a person: the intellect gives birth to the emotive attributes, and from them thought is formed, etc.

כך הענין בהשתלשלות העולמות וריבוי ירידות המדרגות מעילה לעילה נקרא עד"מ בחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם שיש למעלה ג"כ כביכול בחינת מחשבה

So it is in the chain of descending worlds and the many descents of the levels from cause to cause: by way of analogy, it is called the aspect of "For My thoughts are not your thoughts," for above, too, there is, so to speak, the aspect of thought,

אלא שאינה מחשבה גשמיות כמו אצל האדם ח"ו [חס ושלום] כי מחשבת האדם אינה פועלת כלום מה שאין כן במחשבה שלמעלה נבראו העולמות

except that it is not physical thought as in a person, G-d forbid. For a person's thought accomplishes nothing, whereas through the thought above the worlds were created;

וכן בדבור בדבר ה' שמים נעשו אלא בחינת מחשבה ודבור הוא בחינת גילוי העולמות שיצאו מכאן אל הפועל ומההעלם אל הגילוי כדרך שהמחשבה הוא בחינת

and likewise through speech: "By the word of Havayah the heavens were made." Rather, the level of thought and speech is the level of the revelation of the worlds, which came out from potential to actual and from concealment to revelation, just as thought is the aspect of

גילוי השכל והדבור הוא גילוי המחשב' וכמה בחי' ומיני מדרגות ירידות והשתלשלות במדרגות רבים ועצומים וצמצומים שונים וכולם נק' מחשבה וכמ"ש בזהר דכמה מחשבתין למחשבתין כו'

the revelation of the intellect, and speech is the revelation of thought. And there are many aspects and kinds of levels, descents and chains of descent, through many and mighty levels and various contractions (tzimtzumim), and all of them are called "thought," as it says in the Zohar, "how many thoughts upon thoughts," etc.,

דא מוחא לדא כוי וכן בבחי דבור והתחלקות רבוי המדרגות האלו הם במלאכים וגם בנשמות שיש מיכאל ואברהם בבחי מחשבה ויש בבחי דבור.

“this is the brain to that,” etc. So too in the aspect of speech. And the division of these many levels is found in the angels and also in the souls: there is a Michael and an Avraham on the level of thought, and there is [a Michael and an Avraham] on the level of speech.

6 ובחי מחשבה מעולם שלמטה נקי בחי דבור לגבי עולם שלמעלה ממנו עד רום המעלות דא מוחא לדא כוי

And the level of thought of a lower world is called the level of speech relative to the world above it, up to the highest heights: “this is the brain to that,” etc.

ובלשון גמרא נקי בתי גוואי ובתי בראי הם בחי פנימיות ובחי חיצוניות ופנימיות שלמטה נקרא חיצוניות לגבי שלמעלי [שלמעלה] ממנו ועד"ז כמה ריבוא השתלשלות המדרגות עצמו מספר וכמ"ש היש מספר לגדודיו כוי.

In the language of the Talmud they are called “inner chambers” and “outer chambers,” which are the aspect of the inner dimension (pnimiyus) and the aspect of the outer dimension (chitzoniyus); and the inner dimension of what is below is called the outer dimension relative to what is above it. And in this way there are many myriads of chains of descending levels, beyond number, as it is written, “Is there any number to His legions?” etc.

אך כל זה נקי בחי השתלשלות בסדר המדרגו שיציאתן מהעלם אל הגילוי הוא שבחי ומדרגות ההעלם מוציא מה שהיה בכחו בהעלם להיות בבחי גילוי הגם שהכח שבהעלם הוא ביתר שאת ומעלה מבחי הגילוי שנחשב ירידה כוי

But all this is called the aspect of hishtalshelus in the order of the levels, for their emergence from concealment to revelation is that the aspects and levels of concealment bring out what was in their power, in concealment, to be revealed. Although the power in concealment is of greater dignity and superior to the revealed aspect, which is considered a descent, etc.,

מ"מ הרי הכח שבהעלם הוא המקור לבחי הגילוי ויש בכח ההוא בחי הגילוי כ"כ [כל כך] אלא שהוא בהעלם וכמשל השכל ומדות ומחשבה הנ"ל ובחי השתלשלות הלזו לא שייך

nevertheless the power in concealment is the source of the revealed aspect, and that power contains the revealed aspect to the same extent, only in concealment, as in the analogy of intellect, emotive attributes and thought mentioned above. And this aspect of hishtalshelus does not apply

אלא בבחי' הנצלים והנבראים כי גבוה מעל גבוה שומר כו'. אבל לגבי המאציל עצמו ית' אין ערוך אליו ית' כלל.

except to the level of the emanated and created beings, for "One higher than the high watches," etc. But relative to the Emanator Himself, blessed be He, there is no comparison to Him, blessed be He, at all.

7 וא"א להיות בריאות העולמות כלל בדרך ההשתלשלות מעילה לעילה כי אין ערוך נברא לגבי בורא

And it is impossible for the creation of the worlds to come about at all by way of hishtalshelus from cause to cause, for a created being bears no comparison to the Creator,

ית' ואיך יקבלו חיותם מכח עצמותו ומהותו כבי' [כביה] ואיך יתכן להיות בחי' כח עצמותו כבי' [כביה] לצאת מההעלם אל הגילוי להיות מזה כח נברא כו'

blessed be He. How, then, could they receive their life-force (chayus) from the power of His essence and being, so to speak? And how is it possible for the power of His essence, so to speak, to come out from concealment to revelation, so that from it there be a created power, etc.?

כי הוא רם ונשא למעלה עד אין קץ ואי אפשר להיות התהוות נברא אפי' [אפילו] בריבוי השתלשלות אין קץ לפי שאינו בגדר זה של ההש תלשלות [וזהו ענין אנת הוא חד ולא בחושבן שאין ערוך כו']

For He is exalted and lofty, higher without end, and the coming into being of a creation is impossible even through an endless multitude of hishtalshelus, because He is not within this category of hishtalshelus. [And this is the meaning of "You are One, but not in number": that there is no comparison, etc.,

וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לקמן ד"ה ענין ק"ש [קריאת שמע] ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה פתח אליהו] אלא בריאת העולמות הוא ע"י בחי'

as is explained below in the discourse beginning "The matter of the recital of Shema," in the discourse beginning "This day [Havayah your G-d] commands you," and in the discourse beginning "Elijah opened." Rather, the creation of the worlds is through the aspect of

כי ובטובו מחדש שבטובו פי' טוב שלו עצמו דהיינו בחי' עצמותו כבי' [כביה] הרי זה מחדש מעשה בראשית שנעשה חדש ממש מאין ליש וכמ"ש והחכמה מאין תמצא.

"And in His goodness He renews." For "in His goodness" means His own goodness, that is, the aspect of His essence, so to speak: this renews the work of Creation, so that it becomes truly new, from nothing to something, as it is written, "And wisdom is found from nothing (me'ayin)."

שהחכמה הוא בחי ראשית והיא תמצא מאין בבחי התחדשות שנעשה דבר חדש מה שלא היה בכח המקור המוציא

For Chochmah (wisdom) is the aspect of “beginning,” and it is found from nothing, as a renewal: a new thing comes into being, which was not in the power of the source that brings it forth.

והוא עיי בחי יויד שהוא בחי צמצום ואח"כ הויה ה"א הוא התפשטות אורך ורוחב ויש ה' עילאה וה' תתאה עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא.

And this is through the aspect of the yud, which is the aspect of contraction (tzimtzum), and afterwards [the letters] hei, vav, hei: the hei is expansion in length and breadth. And there is an upper hei and a lower hei, the hidden world and the revealed world,

8 והוי"ו המחברם כו'. וזהו בחי הוי"ה שאומרים ברוך אתה הוי"ה שיהי [שיהיה] בחי הוי"ה בבחי גילוי שהוא מקורא דכולא דהיינו להיות התפעלות הלב ממה שהוא ית' למעלה מבחי ההשתלשלות ואין ערוך אליו ית'

and the vav that joins them, etc. And this is the aspect of Havayah, of which we say, “Blessed are You, Havayah”: that the aspect of Havayah, which is “the source of all,” be revealed; that is, that there be an arousal of the heart from [the fact] that He, blessed be He, is above the level of hishtalshelus, and there is no comparison to Him, blessed be He;

אלא שמהווה כל העולמות בבחי הוי"ה עיי בחי צמצום והתפשטות כו' כנ"ל [וזהו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד].

yet He brings all the worlds into being through the aspect of Havayah, by means of the aspect of contraction and expansion, etc., as mentioned above. [And this is [the meaning of] “Before the world was created, there was He and His Name alone.”

הוא היינו מהותו ועצמותו ית' ושמו הוא האור והגילוי שהוא ג"כ א"ס ונק' אא"ס [אור אין סוף] שיהיה כלול בעצמותו

“He” is His being and essence, blessed be He; and “His Name” is the light and the revelation, which is also infinite (Ein Sof) and is called the Infinite Light (Or Ein Sof), which was included in His essence;

דהיינו מה שיש ביכולת במהותו ועצמותו כביכול שיומשך ממנו גילוי אור א"ס ויכולת זו נק' שמו ועמ"ש מזה בד"ה קול דודי ובפ' פנחס ד"ה צו את בני"י [בני ישראל].

that is, there is the capability in His being and essence, so to speak, that a revelation of the Infinite Light be drawn forth from Him, and this capability is called "His Name." See what is written on this in the discourse beginning "The voice of my beloved," and in Parshas Pinchas, the discourse beginning "Command the children of Israel."]

9 וזהו ואהבת את הוי" אלקיך פי' ואהבת אהבה מלשון אבה והה' הנוספת הוא בחי' הכל הלב שאבה פי' רצון המוח

And this is [the meaning of] "And you shall love Havayah your G-d." The explanation: ve'ahavta, ahavah (love), is from the word avah (to be willing), and the added hei is the aspect of the breath (hevel) of the heart; for avah means the will of the mind,

ואהבה הוא רצון הלב ואהבת שיהיה הרצון והתשוקה שכלב להיות הוי" שיהי' [שיהיה] בחי' הוי" עצמו שורה כך להיות אלוה שלך ממש שיתאחד כך בבחי' גילוי

and ahavah is the will of the heart. "And you shall love": that the will and the longing in the heart be for Havayah to be, that is, for the level of Havayah itself to rest within you, to be truly your G-d, uniting with you in a revealed manner.

וזהו את ה' אלקיך פי' את כמו עת לאהוב בעי"ן לפי שהוא בחי' הגילוי להיות סדר זמנים.

And this is [the meaning of] "es Havayah your G-d": es is like eis, as in "a time (eis) to love," [spelled] with an ayin, because it is the aspect of revelation, so as to be an order of times.

שהזמן הוא בחי' נברא שהזמן לא שייך אלא במדת מלכותו ית' מלך מלך וימלוך משא"כ למעלה וכמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל עד.

For time is the aspect of a created thing: time applies only in the attribute of His Malchus (sovereignty), blessed be He, "is King, was King and will reign," which is not so above. See what is written on this at the end of the discourse beginning "Return, O Israel, unto [Havayah your G-d]."

אלא שבחי' גילוי זה במקורו קודם שבא לידי גילוי הזמן נק' את באלף כמו את בשרו את הטפל לבשרו כך בחי' גילוי במקורו הוא הטפל להעלם

However, this aspect of revelation in its source, before it comes to the revelation of time, is called es with an alef, as in "es besaro" (his flesh): es is what is ancillary to his flesh. So too the aspect of revelation in its source is what is ancillary to the concealment,

כי הוא גילוי כח ההעלם כנ"ל ועמ"ש עוד מענין את הטפל ע"פ וידעת היום והמשכת גילוי בחי' הוי' יהי' [יהיה] בכל לבבך תוך שני לבבות פנימיות וחיצוניות

for it is the revelation of the power of the concealment, as mentioned above; and see further what is written on es as what is ancillary, on the verse "And you shall know this day." And the drawing down of the revelation of the level of Havayah will be "with all your heart": within two hearts, the inner (pnimiyus) and the outer (chitzoniyus),

שהם שהם בחי' בתי גוואי ובתי בראי עמ"ש בפ' ראה ע"פ כי תשמע בקול פנימיות הלב הוא התפעלות מבחי' עצמותו ומהותו ית' דלית מחשבה תפיסא כך כלל.

which are the aspect of "inner chambers" and "outer chambers" (see what is written in Parshas Re'eh on the verse "When you listen to the voice"). The inner dimension of the heart is an arousal from the level of His essence and being, blessed be He, [of whom it is said,] "No thought can grasp You at all."

10 וכמ"ש אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד והראת הוא בחי' גילוי בבחי' פנימיות הלב והוא מבחי' האהבה המסותרת שבטבע כל אדם כו'

As it is written, "You have been shown, to know that Havayah is G-d; there is none else." "You have been shown" is the aspect of revelation in the inner dimension (pnimiyus) of the heart, and it comes from the hidden love that is in the nature of every person, etc.,

ורשימו נשאר כל היום אפילו אחר התפלה כו' וחיצוניות הלב הוא שנתפשט האהבה לאכפייא לסט "א ולא הפכא כו' מתחלה לאכפייא

and an impression of it remains all day, even after prayer, etc. And the outer dimension (chitzoniyus) of the heart is that the love spreads out to subdue the sitra achra (the other side) and to transform [it], etc.: first to subdue,

כדכתיב עוצם עיניו מראות ברע וכתיב ולא תתורו אחרי לבבכם שירצה להיות גם הגילוי בחי' הוי' שהנה העולם נקי מלשון העלם שמעלים ומסתיר אור ה' מלהיות בגילוי וצריך לאכפייא כו' ואח"כ לאתהפכא חשוכא לנהורא.

as it is written, "He shuts his eyes from looking upon evil," and it is written, "And you shall not stray after your heart," so that he will want the revelation of the level of Havayah to be there as well. For the world (olam) is so called from the word helem (concealment), because it conceals and hides the light of Havayah from being revealed; and one must subdue, etc., and afterwards transform darkness into light.

פ"י שהכח יסוד האש הטבעי שבנפשו הטבעית להתאוות כל תאוה יתהפך מן החושך של עוה"ז הגשמי להיות מתאוה לדבקה בו ית' כי יסוד האש הוא טבעי בתגבורת החום ועי"ז מתאוה כל תאוה שנמשך אחריו.

That is: the power of the natural element of fire in his natural soul, to desire every desire, will be transformed from the darkness of this physical world to desiring to cleave to Him, blessed be He. For the element of fire is natural, in the intensity of heat, and through this he desires every desire, being drawn after it.

אך כשמסיר החמימות מלמשוך אחרי העוה"ז ע"י שמקרר אצלו תאוות עוה"ז ומואס ברע הנה עי"ז מאליו וממילא יהי' [יהיה] התגברות החום הטבעי באלהות עמ"ש בפ' שלח בד"ה בפ' נסכים

But when he removes the heat from being drawn after this world, by cooling within himself the desires of this world and despising evil, then through this, of itself and as a matter of course, the natural heat will intensify toward G-dliness; see what is written in Parshas Sh'lach, in the discourse beginning "In the section on libations."

והיינו להיות ואהבת ככל לבכך שיתאוה להיות גילוי בחי' עלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא ולא הפכא חשוכא לנהורא הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בתפלה בבחי' צעקל לכם

And this is [how one comes] to "And you shall love ... with all your heart": that he desire the revelation of the hidden world in the revealed world, and to transform darkness into light. This is through the arousal from below (isarusa dilesata) in prayer, in the manner of "their heart cried out,"

כדכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם להיות ממארי דחושבנא ואז עי"ז רוח איי רוח ואמשיך רוח להיות ברכה והמשכה בגילוי ברוך אתה הוי' כו':

as it is written, "And they cried out to Havayah in their distress," so as to be among the "masters of accounting." And then, through this, "spirit brings spirit and draws down spirit," so that there be blessing and drawing down in revelation: "Blessed are You, Havayah," etc.

11 ג אך ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם. כי הנה לימוד התורה הוא מצות והגית בו יומם ולילה אפילו בדבר

שעדיין אינו יודע אם יוצא ממנו הפסק דין למעשה כגון כל קושיות הגמרא שאינן אליבא דהלכתא

3. However, "and the study of Torah is equal to them all." For the study of Torah is the mitzvah of "And you shall meditate in it day and night," even in a matter from which he does not yet know whether a practical ruling emerges, such as all the questions of the Gemara that do not follow the halachah,

וגם אפילו מי שאינו מבין הפסק דין מתוך הגמרא וגם אפילו בדבר שאינו נוגע למעשה כלל ועמ"ש
מזה בפי אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר

and even one who does not understand the practical ruling from the Gemara, and even in a matter that has no bearing on practice at all; see what is written on this in Parshas Acharei, on the verse "For on this day He shall atone."

והענין כי תלמוד תורה הוא רק המשכה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] וכמ"ש ודברי אשר שמתתי בפיו
והמשכה זו נעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכולה להשיגה

The explanation is that Torah study is solely a drawing down from the arousal from above (isarusa dile'eila), as it is written, "And My words which I have put in your mouth." And this drawing down is brought about not through an arousal from below (isarusa dilesata), for an arousal from below cannot reach it;

רק ע"י לימוד התורה בצירופי אותו הוא ממשיך וכמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו
באמת ואין אמת

only through the study of Torah, in the combinations of its letters, does he draw it down, as it is written, "Havayah is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth"; and there is no truth

אלא תורה ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי ויכתוב משה כו' שע"י הורה קורא וממשיך בחי' הוי'.

but Torah. See what is written in the explanation on the verse "These are the journeys ... and Moshe wrote," etc., that through the Torah one calls and draws down the level of Havayah.

12 ולכן נקרא קורא בתורה כמ"ש במ"א. וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ודברת
בם כו'

This is why [one who studies] is called korei baTorah, "one who calls in the Torah," as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And these words, which I (Anochi) command you today, shall be upon your heart, and you shall speak of them," etc.:

שגם הדברים אשר אנכי מי שאנכי מצוך יהי' [יהיה] מאליהם וממילא על לבבך ע"י ודברת בם כי ודברת
מלשון הנהגה והמשכה כמו ידבר עמים לכומר

that even the words which Anochi, "I who I am," commands you will be upon your heart of themselves, as a matter of course, through "and you shall speak (vedibarta) of them." For vedibarta is a term of leading and drawing, as in "He shall lead (yadber) peoples." That is to say,

כי בם בעצמם תדבר ותמשיך בחי' אנכי מי שאנכי שהוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שנעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל מפני שהיא למעלה מעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] (ו"ז"ש [וזהו

שכתוב] בפי' תרומה)

that "in them," in the words themselves, you shall lead and draw down the level of "I who I am," which is the level of the arousal from above (isarusa dile'eila) that comes about not through an arousal from below (isarusa dilesata) at all, because it is far, far above the arousal from below. (And this is what is written in Parshas Terumah)

(קכ"ח א') אשתדלותא דאורייתא כו' וזהו ענין ותורתך חנני (בתלים קי"ט כ"ט) אתה חוננת' [חוננתני] למדע תורתך והיינו כדלקמן בפי' ואתחנן מתנת חנם.

(128a): "The exertion in Torah," etc. And this is the meaning of "and graciously grant me Your Torah" (in Psalms 119:29): "You have graced us with knowledge of Your Torah." And this is as [explained] below, in the interpretation of "Va'eschanan" as "a free gift."

ועמ"ש בפי' במדבר ענין וממדבר מתנה כי בחי' מדבר הוא כמ"ש במדבר כו' בארץ אשר לא עבר בה איש

And see what is written in Parshas Bamidbar on the subject of "and from the wilderness, a gift." For the aspect of "wilderness" is as it is written, "in the wilderness," etc., "in a land through which no man passed

ולא ישב אדם שם פי' שאין האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] של האדם מגעת שם כלל והיינו כי ענין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הוא כמ"ש כמים הפנים כו'

and where no man (adam) dwelt." That is, man's arousal from below does not reach there at all. For the matter of the arousal from below is as it is written, "As in water, face [to face]," etc.:

כן האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] של לב האדם מעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי' אדם העליון משא"כ בבחי' כי לא אדם הוא אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם

so the arousal from below of a person's heart awakens an arousal from above from the level of the supernal Man (Adam). Whereas at the level of "for He is not a man," the arousal from below does not reach there.

וזהו ולא ישב אדם שם כו' אלא שנמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו בבחי' מתנה והוא ענין המשכה שע"י עסק התורה שנאמר בה וממדבר מתנה כו' וזהו

And this is "and where no man dwelt," etc. Rather, the arousal from above is drawn down of its own accord, as a gift; and this is the drawing down that comes through occupation with Torah, of which it is said, "and from the wilderness, a gift," etc. And this is

כי באור פניך נתת לנו תורת חיים (ועמ"ש בפ' ראה ע"פ אחרי ה' כו' תלכו בענין ובקולו תשמעו ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי שבועות. ובאג"ה [ובאגרת הקודש] בסופו ד"ה דוד זמירות קריית להו)

"for by the light of Your countenance You gave us a Torah of life." (See what is written in Parshas Re'eh on the verse "After Havayah," etc., "you shall walk," on the subject of "and to His voice you shall listen"; and in the discourse beginning "When Israel put 'we will do' before 'we will hear,'" for Shavuot; and in Iggeres HaKodesh, at its end, the discourse beginning "David, You called them songs.")

וזהו אתה החילות להראות את עבדך כי משה קיבל תורה מסיני ושם הוא אתה החילות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לכד וע' בסד"צ [בספרא דצניעותא] (תרומה קע"ו א') (וברכות כאן אתה החילות כו' אתה התחלת לבוא אצלי כו')

And this is "You have begun to show Your servant": for Moshe received the Torah from Sinai, and there it is "You have begun," the arousal from above alone. And see the Sifra DiTzniusa (Terumah 176a). (And in the [Midrash] Rabbah here: "You have begun," etc.: "You began to come to me," etc.)

וגם לבחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] צריך להיות תחלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שהוא בחי' ב"ק [בת קול] יוצאת מהר חורב כו' הארה מלמעלה להיות הרהורי תשובה כו'.

And even for the arousal from below to bring about an arousal from above, there must first be an arousal from above, which is the aspect of "a heavenly voice goes forth from Mount Chorev," etc., an illumination from above, so that there be thoughts of teshuvah (return), etc.

ועד"ז תקנו חכמים ברכות המצות עובר לעשייתן כי אשר קדשנו במצותיו פי' שע"י המצות שהם בחי'

Along these lines the Sages instituted the blessings over the mitzvos [to be said] before their performance. For "Who has sanctified us with His commandments" means that through the mitzvos, which are the aspect of

אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שנעשים בדב רים גשמים ציצית של צמר ותפילין של קלף סוכה לולב כו' נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] והוא להיות שורה קדושה עליונה.

the arousal from below, done with physical things, tzitzis of wool and tefillin of parchment, sukkah, lulav, etc., an arousal from above comes about, namely, that supernal holiness comes to rest.

אך כדי להיות קדשנו במצותיו וצונו להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] גורם ומעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תחלה

But for there to be "Who has sanctified us with His commandments and commanded us," so that the arousal from below causes and awakens an arousal from above, this is through an arousal from above first,

שהיא ההארה הבאה מלמעלה להיות בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] שיה"י [שיהיה] ברוך ונמשך בחי גילוי הוי' למטה שע"י אשר קדשנו במצותיו וצונו.

which is the illumination that comes from above so that there be "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world": that the revelation of the level of Havayah be blessed and drawn down below, so that through this [there be] "Who has sanctified us with His commandments and commanded us."

13 ולכן תקנו הברכה קודם המצוה שע"י הברכה היא שנעשית ההמשכה להיות עשיית המצוה באתעדל"ת

[באתערותא דלתתא] גורם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ועמ"ש בד"ה כיום השמע"צ [השמיני עצרת] בענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה

This is why they instituted the blessing before the mitzvah: for it is through the blessing that the drawing down is accomplished, so that the performance of the mitzvah, as an arousal from below, brings about an arousal from above; see what is written in the discourse beginning "On the day of Shemini Atzeres," on the subject of "Great is study, for it leads to action."

וזהו שביקש משה אעברה נא ואראה את הארץ כו' כי ארץ העליונה הוא כנסת ישראל שנק' ארץ חפץ ורצה משה להמשיך בה בחי אתה החילות שהוא בחינת אתערותא דלעילא הנעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

And this is what Moshe asked: "Let me cross over, please, and see the land," etc. For the supernal "land" is Knesses Yisrael, which is called "a land of desire," and Moshe wanted to draw down into it the level of "You have begun," which is the level of the arousal from above that comes about not through an arousal from below.

14 ד והנה בחיי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בבחי' זו לא תמשך למטה להיות בבחי' גילוי ממש בשכל והשגת המחשבה ממש כי לית מחשבה תפיסא כך כלל.

4. Now, the arousal from above of this level is not drawn down below so as to be truly revealed in the intellect and in the actual grasp of thought, for "No thought can grasp You at all."

ואינו נתפס כ"א בבחי' ראייה והסתכלות הלב וכמ"ש עיניך יונים דהיינו כשכנ"י [כשכנסת ישראל] היא בבחי' יונתי תמתי שאז היא במדרגה עליונה מא נעלה

It is grasped only in the manner of sight and the gaze of the heart, as it is written, "Your eyes are doves": that is, when Knesses Yisrael is in the state of "my dove, my perfect one," for then she is on a very exalted level,

ואזי היא בבחי' עינים שהוא בחי' הסתכלות לבד שאין המשכה זו נתפסת בגילוי וההתלבשות בהמשכה כ"א הארה בעלמא כענין מ"ש ויצא כברק חצו

and then she is in the aspect of "eyes," which is the aspect of gazing alone; for this drawing down is not grasped in revelation and in being clothed in thought, but is only a mere glimmer, as in what is written, "And His arrow shall go forth like lightning,"

שהוא כעין ברק המבריק במוחו שהוא למעלה מכדי השגתו שאין כח השגת מוחו יכול להכיל.

which is like a flash of lightning that flashes in his mind, which is beyond what he can grasp, for the power of his mind's comprehension cannot contain it.

15 וע"כ אשתומם כשעה חדא ולכן כתיב ואראה את הארץ שרצה משה להמשיך בחי' זו בבחי' ראייה

And therefore "he was astonished for about an hour." And this is why it is written, "and let me see the land": Moshe wanted to draw down this level in the manner of sight.

ואנכה"ג [ואנשי כנסת הגדולה] שתקנו הברכות של המצות להמשיך בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הם הנקי' חכמים עיני העדה שהם מבחי' עיניך יונים להמשיך הארה מבחי' רא"י [ראיה] והסתכלות

And the Men of the Great Assembly, who instituted the blessings over the mitzvos in order to draw down the level of the arousal from above (isarusa dile'eila), are those called the Sages, "the eyes of the congregation," who are of the level of "Your eyes are doves," to draw down an illumination from the level of sight and gazing.

(ועמ"ש בדי"ה לבכתני גבי באחד מעיניך וע"פ לעשות הישר בעיני ה' וזהו אתה החילות להראת את עבדך דלפי פשוטו אינו מובן מהו לעבדך דייקא והרי גם לכל ישראל הראה הוא ית' כל האותות והמופתים ובמ"ת [ובמתן תורה] פב"פ [פנים בפנים] דבר ה' עמכם כתיב

(See what is written in the discourse beginning "You have captured my heart," on "with one of your eyes," and on the verse "to do what is right in the eyes of Havayah." And this is "You have begun to show Your servant": according to its plain meaning, it is not understood why "Your servant" specifically, since He, blessed be He, also showed all Israel all the signs and wonders, and of the Giving of the Torah it is written, "Face to face Havayah spoke with you."

אלא כי פי' להראות הוא כמ"ש וירא ראשית לו שמשה זכה לבחי' ראיה הנ"ל שהיא הנמשכת מבחי' אתה החילות כו' כנ"ל וע"כ אעברה נא ואראה את הארץ להמשיך בה ג"כ בחי' ראיה זו כנ"ל)

Rather, "to show" is as it is written, "He saw the first portion for himself": Moshe merited the level of sight mentioned above, which is drawn from the level of "You have begun," etc., as mentioned above. And therefore, "Let me cross over, please, and see the land," to draw into it, too, this level of sight, as mentioned above.)

וכדי להמשיך בחינה זהו הקדים משה ואמר ואתחנן אל הוי' והענין כי הנה בשלמה כשבנה בהמ"ק [בית המקדש] כתיב אשר התחננתי לפני הוי' וכאן כתיב אל הוי'.

And in order to draw down this level, this is why Moshe began by saying, "And I pleaded with Havayah." The explanation: of Shlomo, when he built the Holy Temple, it is written, "with which I pleaded before Havayah," whereas here it is written, "with (el) Havayah."

והענין כי הנה כתיב ה' אל רחום וחנון כו' וכתיב חנון ורחום ה' אך הנה פי' הוי' אל רחום וחנון שמבחי' הוי' מקור כל ההתהוות נמשכו המדות להיות חנון ורחום.

The explanation is this. It is written, "Havayah, G-d, compassionate and gracious," etc., and it is written, "Gracious and compassionate is Havayah." Now, "Havayah, G-d, compassionate and gracious" means that from the level of Havayah, the source of all coming-into-being, the attributes (middos) are drawn down to be gracious and compassionate.

אבל חנון ורחום ה' פ"י שכדי להיות בחי' הו"י שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' כל זה הוא מחמת שהוא חנון ורחום כו' כמ"ש במ"א סד"ה שובה ישראל.

But "Gracious and compassionate is Havayah" means that for there to be the level of Havayah, which is the aspect of contraction and expansion, etc., all this is because He is gracious and compassionate, etc., as is explained elsewhere, at the end of the discourse beginning "Return, O Israel."

16 וזהו ואתחנן אל הו"י שהמשכתי מבחי' חנון כדי להיות בחי' הו"י. וזהו שאמרו אין ואתחנן אלא מתנת חנם כו'.

And this is "And I pleaded with Havayah": I drew down from the level of "gracious" so that there be the level of Havayah. And this is what [the Sages] said: "Va'eschanan means nothing but a free gift," etc.

פ"י חנם בלא מצות דהיינו שהמשיך מבחי' גבוה ונעלה מאד למעלה מעלה מבחי' המצות שאין המצות מגיעות שם (ועמ"ש ע"פ ובשביעית יצא לחפשי חנם)

The meaning of "free" (chinam) is without mitzvos: that is, he drew down from a very high and exalted level, far above the level of the mitzvos, which the mitzvos do not reach. (See what is written on the verse "And in the seventh he shall go out free, for nothing.")

שהוא בחי' מדרגת ומעלת מקור אור התורה ושרשה לעילא שהוא בחי' ומדריגת משה שנא' [שנאמר] עליו אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם את דבר ה' כו' שהי' [שהיה] שרש נשמתו מבחי' אנכי מי שאנכי

This is the level and the rank of the source of the light of the Torah and its root above, which is the level and rank of Moshe, of whom it is said, "I (Anochi) stand between Havayah and you, to tell you the word of Havayah," etc.: the root of his soul was from the level of "I who I am."

ולכן היה בו כח להמשיך בחי' הו"י שהוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בעת ההיא פ"י שיהי' [שיהיה] בחי' עלמא דאתכסיא שהוא נק' בשם ההיא להיות בגילוי בבחי' עת לאהוב

Therefore he had the power to draw down the level of Havayah, which is the level of the arousal from above (isarusa dile'eila), "at that time" (ba'eis hahi): that is, that the level of the hidden world, which is called by the name hahi ("that"), be revealed, in the manner of "a time (eis) to love."

(והוא ע"ד מ"ש בזהר פ' שלח) (דף קע"ז א') בפ"י יום ההוא כו' דאחיד סיפא בשירותא וע' מזה ג"כ בפרדס.

(And this is in the manner of what is written in the Zohar, Parshas Sh'lach) (folio 177a), in the interpretation of "that day," etc., which joins the end to the beginning. And see on this also in the Pardes.

והיינו לפי שאתה החילות שכבר התחלת להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד. והנה אז לא נתקיימה בקשה זו שיהי' [שיהיה] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבדה בבחי' גילוי

And this is because "You have begun": You have already begun, so that there be the arousal from above alone. But at that time this request was not fulfilled, that the arousal from above alone be revealed;

אלא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות אתערותא דלתא שעל ידי גילוי אתערותא דלתתא זו יהי' [יהיה] גילוי אתערותא דלעילא.

rather, an arousal from above so that there be an arousal from below (isarusa dilesata), so that through the revelation of this arousal from below there will be a revelation of the arousal from above.

וזו היתה מדריגת יהושע וכל ישראל שנכנסו לארץ וקיימו מצות באתעדל"ע [באתערותא דלתתא] וכן עד"ז הברכות של המצות שהם בחי' אתערותא דלעילא לאתעדל"ע [לאתערותא דלתתא].

And this was the level of Yehoshua and all Israel, who entered the Land and fulfilled mitzvos as an arousal from below; and likewise, along these lines, the blessings over the mitzvos, which are the aspect of an arousal from above for the arousal from below.

אבל לעתיד לבא כתיב כי עין בעין יראו וגוי (וע' בפ' נשא קל"ז ע"א ק"ל ע"א):

But of the time to come it is written, "For they shall see eye to eye," etc. (And see Parshas Nasso, 137a, 130a.)

קיצור מהדרוש ע"פ ואתחנן אל ה'

A Summary of the Discourse on “And I Pleaded with Havayah”

1 קיצור מהדרוש ע"פ ואתחנן אל ה'

A summary of the discourse on “And I pleaded with Havayah.”

2 אות א' יבאר כי להיות עולם הזה הוא עולם השפל ע"כ ברא אלקים את האדם

Section 1 will explain that, since this world is the lowly world, G-d therefore created man,

שהוא נר הוי' נשמת אדם להאיר את העוה"ז ועמ"ש מענין נר הוי"ה בביאור ע"פ וירד הגבול. ומ"ש ע"פ גם את העולם נתן בלבם כד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל].

who is “the lamp of Havayah, the soul of man,” to illuminate this world. And see what is written on the subject of “the lamp of Havayah” in the explanation on “And the border shall descend,” and what is written on “He has also set the world in their heart” in the discourse beginning “And the number of the children of Israel shall be.”

והיינו ע"י ק"ש [קריאת שמע] ותפלה שיאיר שם הוי"ה בלבו ע"י שיתפעל מקרב איש ולב עמוק וזהו ענין ברוך אתה הוי"ה כו':

That is, through the recital of the Shema and prayer, so that the Name Havayah shines in his heart, through his being stirred “from the inward part of a man and a deep heart.” And this is the meaning of “Blessed are You, Havayah,” etc.

3 אות ב' יבאר פי' וענין הגילוי שם הוי"ה בלבו דהיינו ע"י שיבין ענין ובטובו מחדש בכל יום מע"ב [מעשה בראשית].

Section 2 will explain the meaning and substance of the revelation of the Name Havayah in his heart: namely, through his understanding the matter of “And in His goodness He renews every day the work of creation.”

בריאה חדשה ממש מאין ליש. ולא דרך השתלשלות שהוא ענין גילוי ההעלם לבד. וע"ז מורה שם הוי"ו.

[That is,] a truly new creation, from nothing to something, and not by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), which is only a matter of revealing what was hidden. And to this the Name Havayah points.

(ועיין מענין פ"י טוב בזח"א [בזהר חלק א] פ' בראשית) (ד"ל ע"ב) ומ"ש ע"ז במא"א [במאורי אור] [אות ט"ז] סעיף ה')

(And see on the subject of the meaning of "good" in the Zohar, Part I, Parshas Bereishis) (30b), and what is written on this in Me'orei Or (the letter Tes, section 5),

ובפ' נח (ד"ס ע"ב) ובפ' לך (דפ"ב ע"ב) ובפ' תרומה (קכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ והטוב בעיניך עשיתי and in Parshas Noach (60b), and in Parshas Lech [Lecha] (82b), and in Parshas Terumah (end of 128b), on "And I have done what is good in Your eyes."

אך פ"י ובטובו ע"ש בפ' תרומה (קס"ח ב') ובמ"ש בד"ה ואכלת ושבעת וברכת גבי הזן כו' But for the meaning of "and in His goodness," see there, in Parshas Terumah (168b), and in what is written in the discourse beginning "And you shall eat and be satisfied and bless," concerning "Who nourishes," etc.,

בטובו כו' ועיין בגמרא פ"ב [פרק ב'] דחגיגה (ד"יב ע"א) ע"פ האור כי טוב ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] פקודי (דף ר"ב ע"ב) ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ועמ"ש בענין הטוב

"in His goodness," etc. And see in the Gemara, chapter 2 of Chagigah (12a), on "the light, that it was good," and in the Zohar, Part II, Pekudei (folio 220b), and in the commentary of the Ramaz there. And see what is written on the subject of "The Good One,

כי לא כלו רחמיך בת"א [בתורה אור] פ' בשלח בד"ה אשירה להוי"ה וזהו ואהבת את הוי"ה שיהיה שורה כך בבחינת גילוי.

for Your mercies have not ceased," in Torah Ohr, Parshas Beshalach, in the discourse beginning "I will sing to Havayah." And this is [the meaning of] "And you shall love Havayah": that [Havayah] should dwell in you in a revealed way.

והיינו בכל לבבך תוך שני לבבות פנימית וחיצונית. וע"י אעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות ברכה והמשכה בגילוי ועמ"ש בד"ה הוי"ה לי בעוזרי:

That is, "with all your heart": within two hearts, the inner dimension (pnimiyus) and the outer dimension (chitzoniyyus). And through this arousal from below, an arousal from above is drawn down, so that there be blessing and drawing-down in revelation. And see what is written in the discourse beginning "Havayah is with me among my helpers."

4 אות ג' יבאר. אך ותלמוד תורה כנגד כולם שהוא רק המשכה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] מבחינה שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכולה להשיגה וזהו אתה החילות

Section 3 will explain. However, "and the study of Torah is equal to them all," for it is solely a drawing-down from an arousal from above, from a level that an arousal from below cannot reach; and this is [the meaning of] "You have begun."

וגם כדי להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] צריך להיות תחלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כמ"ש ע"פ אלה מסעי בענין ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם. וע"ז ביקש משה אעברה נא ואראה להמשיך בה בחינת אתה החילות:

And also, in order for there to be an arousal from below, there must first be an arousal from above, as is written on "These are the journeys," concerning "And Moshe wrote their goings-forth according to their journeys." And for this Moshe asked, "Let me cross over, I pray, and see": to draw into it [the land] the level of "You have begun."

5 אות ד' יבאר שהמשכה מבחינה זו אינו נתפס בגילוי והתלבשות המחשבה כ"א הארה בעלמא כענין מ"ש ויצא כברק חצו (בזכריה ס"י ט' י"ד) (וע' מזה בת"ז [בתיקוני זוהר])

Section 4 will explain that the drawing-down from this level is not grasped in revelation and in the enclothement of thought, but only [as] a mere glimmer, as in what is written, "And His arrow shall go forth like lightning" (in Zechariah, chapter 9, [verse] 14) (and see about this in the Tikkunei Zohar)

(תקון למ"ד דע"ז ע"ב) בענין שבמתן תורה היו קולות וברקים ועיין באג"ה [באגרת הקודש] סס"י [סוף סימן] ט"ו דעת העליון כו' שהוא כנקודה וכברק המבריק על שכלו כו' וע' במא"א [במאורי אור] אות ב' סל"ד.

(Tikkun 30, [folio] 77b), on the matter that at the Giving of the Torah there were "thunders and lightnings." And see in Iggeres HaKodesh, at the end of section 15: "the upper Daas (knowledge)," etc., "which is like a point and like lightning flashing upon his intellect," etc. And see in Me'orei Or, the letter Beis, section 34.

וזהו ואראה את הארץ וכמ"ש [וכמה שכתוב שם] וה' עליהם יראה. עיניך יונים. ועד"ז חכמים שהם עיני העדה תקנו ברכת המצות.

And this is [the meaning of] "and let me see the land," and as is written there, "And Havayah shall be seen over them." "Your eyes are doves." And in the same way, the Sages, who are "the eyes of the congregation," instituted the blessings over the mitzvos.

ועמ"ש ע"פ צאינה וראינה כו' בעטרה כו' וכדי להמשיך בחינה זו הקדים משה ואמר ואתחנן אל הוי"ה להמשיך מבחינת חנוך שהוא אוצר מתן חנם שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגיע שם משם המשיך בחי' הוי"ה שהוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]:

And see what is written on "Go out and see," etc., "with the crown," etc. And in order to draw down this level, Moshe first said, "And I pleaded with Havayah": to draw from the level of "Gracious" (Chanun), which is the treasury of free gifts, where an arousal from below does not reach; from there he drew down the level of Havayah, which is an arousal from above.

ביאור ואתחנן

An explanation of “And I pleaded” (Va’eschanan)

1 ביאור ואתחנן

An explanation of “And I pleaded” (Va’eschanan).

2 הנה ענין בא”י [ברוך אתה ה'] שכברוך שאמר שהוא ענין וטובו מחדש כו'. כי הנה שם הוי' הוא באצילות

Now, the matter of “Blessed are You, Havayah” in Baruch She’amar is that it is the matter of “And in His goodness He renews,” etc. For the Name Havayah is in the World of Atzilus (Emanation),

והנה מחכמה ואילך הוא בחינת השתלשלות משא”כ החכמה מאין מצא שלא בבחי' השתלשלות כי יש פרסא המפסיק בין חכמה לכתר (וע' זוהר פרשה נח)

and from Chochmah (wisdom) onward is the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus); whereas Chochmah “is found from nothing (ayin),” not by way of hishtalshelus, for there is a parsa (partition) that separates Chochmah from Keser (the Crown) (and see in the Zohar, Parshas Noach)

(דס”ה א') ובמ”ש בביאור ע”פ כי ביום הזה יכפר בפרשת אחרי וכל זה אחר הצמצום ומקום פנוי כו' (65a), and in what is written in the explanation on the verse “For on this day He shall atone,” in Parshas Acharei. And all this is after the tzimtzum (contraction) and the vacated space, etc.

וע' בסש”ב [בספר של בינונים] ח”ב [חלק ב'] פ”ט בהג”ה [בהגהה] שעל ידי זה משתנה השפע למהות אחר ולא בבחי' השתלשלות עילה ועלול שמחכמה ולמטה כו'

And see Sefer Shel Beinonim [the Tanya], Part II, chapter 9, in the gloss: that through this the flow (shefa) is changed into another essence, and not by way of a chain (hishtalshelus) of cause and effect, as there is from Chochmah downward, etc.

ולכן נקרא החכמה לגבי הכתר יש מאין וזהו ענין ובטובו מחדש ממש יש מאין והיינו ע"י יו"ד דשם הוי' שהוא בחי' הפרסא כו'

Therefore Chochmah, relative to Keser, is called "something from nothing" (yesh me'ayin). And this is the matter of "And in His goodness He renews": truly something from nothing. That is, through the yud of the Name Havayah, which is the level of the parsa, etc.

(ע"י [עיינן] מק"מ [מקדש מלך] שם שפ"י דפרסא היינו מוחא סתימאה וי"ל [ויש לומר] דהיינו קרומא דאתחפייא על מו"ס [מוחא סתימאה] דאתכסייא האי ח"ס [חכמה סתימאה] בההוא קרומא ע"כ נק' הקרומא פרסא.

(See the Mikdash Melech there, which explains that the parsa is Mocha Stima'ah (the hidden brain). And it may be said that this means the membrane that is spread over Mocha Stima'ah, for this hidden Chochmah is covered by that membrane; therefore the membrane is called parsa.

וגם פ"י שם עוד בחי' פרסא שלמעלה גם ממו"ס [ממוחא סתימאה] גם בפרדס שער הצחצחות פ"ו פ"י דהפרסא היינו הכתר בעצמו כו' וזהו דהיו"ד דשם הוי' הוא בחינת הפרסא כי היו"ד וקוצו הוא חכמה וכתר)

He also explains there yet another level of parsa, which is above even Mocha Stima'ah. Also, in the Pardes, Shaar HaTzachtzachos, chapter 6, it is explained that the parsa is Keser itself, etc. And this is [the meaning of] the yud of the Name Havayah being the level of the parsa: for the yud and its tip (kotz) are Chochmah and Keser.)

וזהו ענין זרע ברך הוי' שממשיכים גילוי שם הוי' למטה דהיינו מלמעלה מהשתלשלות והיינו על ידי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בירורי רפ"ח ניצוצין בתפלה שהוא בחי' העלאת מ"ן [מיינן נוקבין] ויצעקו אל ה' כו'

And this is the matter of "the seed that Havayah has blessed": that they draw the revelation of the Name Havayah below, that is, from above hishtalshelus. And this is through an arousal from below (isarusa dilesata): the refinements (birurim) of the 288 sparks in prayer, which is the level of raising mayin nukvin (feminine waters), [as in] "And they cried out to Havayah," etc.

וכן העשייה דמעשה המצות קלף התפילין כו' הם בירורי רפ"ח ועי"ז נמשך מ"ד [מיינן דוכרין] משרשו מח"ס [מחכמה סתימאה].

So too, the making involved in the performance of the mitzvos, the parchment of the tefillin, etc., are refinements of the 288; and through this mayin duchrin (masculine waters) are drawn from their root, from the hidden Chochmah.

והנה ענין ברכת המצות הוא המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ולכן הוא עובר לעשייתו. והמשכה זו שרשה מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם

Now, the matter of the blessing over the mitzvos is the drawing down of an arousal from above (is- arusa dile'eila) before the arousal from below; therefore it is [said] "before their performance" (over la'asiyasan). And this drawing down has its root in a level that the arousal from below does not reach,

וזהו שהברכות תקנו אותם החכמים שהם עיני העדה בחי' עיניך יונים והוא ע"ד מ"ש בע"ח [בעץ חיים]

(שער א"א פי"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד])

and this is why the blessings were instituted by the Sages, who are "the eyes of the congregation," the level of "your eyes are doves." And this is along the lines of what is written in Etz Chaim (Shaar Arich Anpin, chapter 14):

שע"י הסתכלו או"א [אבא ואימא] או זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] בא"א או הסתכלות א"א בהם נמשך אליהם כח הזווג כו' והענין כי הזווג דמ"ן [דמיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] הוא רק באצילות לבד

that through the gazing of Abba and Imma (Chochmah and Binah), or of Z'eir Anpin and Nukva, at Arich Anpin, or the gazing of Arich Anpin at them, the power of union (zivug) is drawn to them, etc. The explanation is that the union of mayin nukvin and mayin duchrin is only in Atzilus alone;

אבל למעלה מאצ"י שם היחוד בבחי' הסתכלות לבד מפני שממקום גבוה כ"כ [כל כך] א"א להיות הגילוי רק ע"י בחי' ראייה לבד (וכמ"ש בסוף ביאור הכלילי עינים)

but above Atzilus, the union there is by way of gazing alone, because from so high a place the revelation can only come about through sight alone (as is written at the end of the explanation on "Red of eyes").

ובחי' הסתכלות זו שנמשך ההארה ממצחא דעתיקא לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] הוא גורם יחוד מ"ן [מיין

נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] כי להיות היחוד הוא ע"י המשכת המוחין חחלה

And this gazing, through which the radiance is drawn from the Forehead of Atika to Z'eir Anpin and Nukva, brings about the union of mayin nukvin and mayin duchrin of Z'eir Anpin and Nukva; for the union comes about through the drawing down of the intellect (mochin) first,

כמו עד"מ למטה הקטן אינו מוליד לפי שאין לו דעת שהמוחין שלו הם בקטנות ואינן בשלימות וכשנעשה גדול ומתחזקין המוחין שלו ונגדלים

as, by way of analogy, below: a minor does not beget, because he has no Daas (knowledge), for his intellect is in a state of smallness and is not complete; and when he becomes an adult and his intellect grows strong and matures,

אזי יש בו כח ההולדה וכך עד"מ יחוד עליון הוא ע"י המשכת מוחין עליונים לאו"א [לאבא ואימא] וזו"נ

[וזהיר אנפין ונוקבא]

then he has the power to beget. So too, by way of analogy, the supernal union comes about through the drawing down of supernal intellect to Abba and Imma and to Z'eir Anpin and Nukva.

וזה נמשך בהם ע"י ההסתכלות דאו"א שע"י נמשך בהם הארה גדולה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שם ובמ"מ

מסכת זיווג או"א [אבא ואימא] לכן ע"י נמשך בהם הכח לזיווג כו'

And this is drawn into them through the gazing of Arich Anpin, for through this a great radiance is drawn into them, as is written in Etz Chaim there and in Mishnas Chassidim, Tractate Zivug Abba ve-Imma; therefore, through this the power for union is drawn into them, etc.

ולכן עד"ז תקנו חכמים שנק' עיני העדה את ברכת המצות שהוא המשכת הכח להיות אתעדל"ת

[אתערותא דלתתא] ואתעדל"ת [אתערותא דלעילא] שע"י מעשה המצות

Therefore, in the same way, the Sages, who are called "the eyes of the congregation," instituted the blessing over the mitzvos, which is the drawing down of the power for there to be the arousal from below and the arousal from above that come through the performance of the mitzvos,

שהם בחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] ומ"ד [ומ"ן דוכרין] שיש במעשה המצוה והמשכה זו דהברכ' היא מבחי' עיני

העדה דוקא שיש בכחם להמשיך בחי' הסתכלות דעתיקא בזו"נ [בזהיר אנפין ונוקבא] שהוא הכח לזיווג מ"ן

[מ"ן נוקבין] ומ"ד [ומ"ן דוכרין]

which are the mayin nukvin and mayin duchrin that are in the performance of the mitzvah. And this drawing down of the blessing is specifically from the level of "the eyes of the congregation," who have it in their power to draw the gazing of Atika into Z'eir Anpin and Nukva, which is the power for the union of mayin nukvin and mayin duchrin.

כי בחי' ההסתכלות הוא למעלה מהמ"ן [מהמ"ן נוקבין] והמ"ד [והמ"ן דוכרין] עצמן שהם מבחי' תהו ותיקון והשבירה היה בעולם הנקודים ובירורי ניצוצים משבה"כ [משבירת הכלים] זהו ענין המ"ן [המ"ן נוקבין] ועי"ז נמשך מ"ד [מ"ן דוכרין] מעולם התיקון וזהו ענין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

For the level of gazing is above the mayin nukvin and mayin duchrin themselves, which are from the level of Tohu and Tikkun: the shattering was in the World of Nekudim, and the refinement of sparks from the shattering of the vessels is the mayin nukvin, and through this mayin duchrin is drawn from the World of Tikkun. And this is the arousal from below, and the arousal from above that comes through the arousal from below.

אבל בחי' עקודים הוא למעלה מהשבירה והתיקון. ומשם הוא ענין האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] ועי"ן מה שכתוב ע"פ אכלוהו היום בענין מן וזהו ענין ההסתכלות כו' אשר משם שורש ענין ברכת המצות

But the level of Akudim is above the shattering and the Tikkun, and from there is the arousal from above that is above the arousal from below; and see what is written on the verse "Eat it today," concerning the manna. And this is the matter of the gazing, etc., from which the blessing over the mitzvos has its root.

(ועי' מ"ש במ"א בד"ה להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כי טובים דודיך מ"ן ערבים עלי דברי סופרים יותר מ"ינה של תורה דקאי על ברכת המצות כו' ועמ"ש עוד מענין ערבים עלי ד"ס ע"פ ושאתם מים בששון)

(And see what is written elsewhere, in the discourse beginning "To understand the saying of our Sages, of blessed memory," on the verse "For your love is better than wine": "The words of the Scribes are sweeter to me than the wine of Torah," which refers to the blessing over the mitzvos, etc.; and see further what is written on "The words of the Scribes are sweeter to me" on the verse "And you shall draw water with joy.")

והנה זהו ענין בקשת משה אעברה נא ואראה את הארץ. כי משה הוא יסוד אבא וחכמה היא בחי' ראי' וז"ש [וזהו שכתוב] במשה וירא ראשית לו ועד רום המעלות בכל העולמות הוא כן

Now, this is the matter of Moshe's request, "Let me cross over, please, and see the land." For Moshe is Yesod of Abba, and Chochmah is the level of sight. And this is what is written of Moshe, "And he saw the first for himself"; and so it is up to the highest of levels, in all the worlds.

והנה בחיי מלי היתה בבחינת אבי"א [אחור באחור] כ"ז [כל זה] משך דור המדבר (וע' בע"ח [בעץ חיים] של"א ושל"ז רפ"ו)

Now, Malchus (sovereignty) was in the state of back to back for the entire span of the generation of the wilderness (and see Etz Chaim, Shaar 31, and Shaar 37, beginning of chapter 16).

ומרבע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] רצה שיהיה החזרת פב"פ [פנים בפנים] שזהו ענין בואם לארץ על ידו דוקא ע"י ואראה את הארץ שימשיך בה מבחי' ראייה והסתכלות הנ"ל שהוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מתערותא דלתתא]

And Moshe our teacher, peace be upon him, wanted there to be the return to face to face; and this is the matter of their entering the Land through him specifically, through "and let me see the land": that he would draw into it from the level of sight and gazing mentioned above, which is the level of the arousal from above that is above the arousal from below.

(וע' מענין בחי' ראייה בע"ח [בעץ חיים] שער אח"פ [אוזן חוטם פה] פרק א' ופרק ג' ועמ"ש ע"פ השמים כסאי כו' ואל זה אביט כו')

(And on the matter of the level of sight, see Etz Chaim, Shaar Ozen-Chotem-Peh [ear, nose and mouth], chapter 1 and chapter 3; and see what is written on the verse "The heavens are My throne," etc., "But to this one I will look," etc.)

ויובן קצת ענין בחי' ראייה מהו ברוחניות ממ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שט"ז פ"א שפעם א' נכנס ר' [רבי] אברהם הלוי אצל האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] ומצאו

And what the level of sight is in spiritual terms can be understood somewhat from what is written in Pri Etz Chaim, Shaar 16, chapter 1: that once Rabbi Avraham HaLevi came in to the Arizal, of blessed memory, and found him

שהיה ישן והקיץ ואמר ששמע בשיבה של מעלה סודות ורזין עילאין בפרש בלק ובלעם שאם הי' [היה] דורש שמונים שנה רצופים יומם ולילה לא יוכל להשלים.

sleeping. And he awoke and said that he had heard in the Academy on High secrets and supernal mysteries on the portion of Balak and Bilaam, such that were he to expound for eighty consecutive years, day and night, he would not be able to finish.

ואיך הוא זה ששייג בשני שעות מה שצריך זמן פי שנה ויותר לאומרם. הענין כי השגה וגילוי זה נקי בחי' ראייה שהוא למעלה מבחי' תבונה והשגה ממש

Now, how can it be that he would grasp in two hours what needs a time of eighty years and more to say? The explanation is that this grasp and revelation is called the level of sight, which is above the level of understanding (tevunah) and actual comprehension.

(וכמ"כ [וכמו כן] יש ב' בחי' אלו בהשגות עליונות למעלה בג"ע [בגן עדן] ג"כ מה שהוא נמשך בחי' השגה ממש ומה שהוא למעלה מההשגה ונקרא וה' עליהם יראה ויצא כברק חצו בבחי' ברק המבריק על השגתו.

(Likewise, there are these two levels in the higher attainments above, in Gan Eden, too: what is drawn as actual comprehension, and what is above comprehension and is called "And Havayah shall be seen over them, and His arrow shall go forth like lightning," in the manner of lightning that flashes upon his comprehension.

וכמ"ש על פי אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו' וכן איתא בע"ח [בעץ חיים] שער אח"פ [אוזן חוטם פה] פ"ג [פרק ג'] דראיה היא בחי' מקיף כו' ועד"ז יובן ענין השגת הארז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] הנ"ל שהיא בבחי' ראייה כו'.

As is written on the verse "Then Israel sang," etc., "Spring up, O well," etc. And so it is stated in Etz Chaim, Shaar Ozen-Chotem-Peh, chapter 3, that sight is the level of a makif (encompassing light), etc. And in the same way one will understand the attainment of the Arizal mentioned above, which was by way of sight, etc.

וזהו ענין וירא ראשית לו ובחי' זו רצה להמשיך בכנס"י [בכנסת ישראל] וזהו ענין ואראה את הארץ כו' ועיין מה שכתוב מענין זה בביאור ענין קי"ס [קריעת ים סוף] ושם נתבאר שזהו בחי' עדן והוא שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] ע"י משיח וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר ואתחנן)

And this is the matter of "And he saw the first for himself"; and this level he wanted to draw into the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), and this is the matter of "and let me see the land," etc. And see what is written on this matter in the explanation of the Splitting of the Sea of Reeds; there it is explained that this is the level of Eden, and it is what will be revealed in the Time to Come through Mashiach. And this is what is said in the Zohar, Va'eschanan)

(ד"ס ע"ב) סיומא מלכא משיחא הוא כו' ע"ש וז"ש [וזהו שכתוב] במשה ועתה ישראל שמע כו' כי לא פעל המשכת בחי' ראי' הנ"ל בכנס"י [בכנסת ישראל] אלא בחי' שמיעה. אכן לע"ל [לעתיד לבוא] יתגלה בחי' זו כנ"ל:

(260b): "The completion is King Mashiach," etc.; see there. And this is what is written of Moshe, "And now, Israel, hear," etc.: for he did not accomplish the drawing of the level of sight mentioned above into the Congregation of Israel, but only the level of hearing. However, in the Time to Come this level will be revealed, as mentioned above.

3 ב וזהו ואתחנן אל ה' שהוא ענין מתנת חנם. והמגיד נ"ע [נשמתו עדן] פ"י במ"ש (במדבר י"א ה') זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם.

2. And this is [the meaning of] "And I pleaded (va'eschanan) to Havayah": it is the matter of a free gift (matnas chinam). And the Maggid, whose soul is in Eden, explained what is written (Numbers 11:5), "We remember the fish that we ate in Egypt for free (chinam)."

דפרש"י [דפירש רש"י / דפירוש רש"י] חנם מן המצות דהיינו שנמשך השפע ממקום גבוה שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערוטא דלתתא] אשר אין מגיע לשם העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] ממעשה המצות

Rashi explains, "Free of the mitzvos"; that is, the flow was drawn from a lofty place that is above the arousal from below (isarusa dilesata), which the raising of mayin nukvin (feminine waters) from the performance of the mitzvos does not reach

(ע' [ע"ן] בזהר פרשת בהר דק"ח ע"א ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים כו' ובשביעית יצא לחפשי חנם ע"ש).

(see in the Zohar, Parshas Behar, 108a; and see what is written on the verse "And these are the laws," etc., "and in the seventh he shall go out free, for nothing (chinam)"; see there).

והנה כתיב חנון ורחום הוי' וכתוב הוי' רחום וחנון והענין שיש בחי' מדת רחמים הנמשכת משם הוי' וא"ז נאמר הוי' רחום וחנון כו'

Now, it is written, "Gracious and compassionate is Havayah," and it is written, "Havayah is compassionate and gracious." The explanation is that there is a level of the attribute of mercy that is drawn from the Name Havayah, and of this it is said, "Havayah is compassionate and gracious," etc.;

אך יש בחיי רחמים שלמעלה משם הויי שהם בחיי רחמים גדולים וע"ז נאמר חנון ורחום הויי שהקדים בחיי חנון ורחום להיות הויי (וכמ"ש במ"א ע"פ אשירה להויי ע"ש)

but there is a level of mercy that is above the Name Havayah, which is the level of great mercy (rachamim gedolim), and of this it is said, "Gracious and compassionate is Havayah," putting the level of "gracious and compassionate" first, for there to be Havayah (as is written elsewhere on the verse "I will sing to Havayah"; see there).

והיינו פי' ואתחנן אל ה' ולא נאמר כדכתיב גבי שלמה אשר התחננתי לפני הויי מפני שבחיי החנון שנאמר בשלמה היא למטה משם הויי וכענין הויי רחום וחנון

And this is the meaning of "And I pleaded to Havayah," and it does not say, as is written regarding Shlomo, "which I pleaded before Havayah": because the level of grace spoken of with Shlomo is below the Name Havayah, like "Havayah is compassionate and gracious";

אבל ואתחנן אל ה' היינו שמשה המשיך מבחי' י"ג מדות הרחמים מקור האצילות אל בחי' הויי.

but "And I pleaded to Havayah" means that Moshe drew from the level of the Thirteen Attributes of Mercy, the source of Atzilus, to the level of Havayah.

וזהו אל הויי בעת ההיא שהוא בחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שע"י כח המשכה זו נמשך ונעשה יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] וכנז"ל [וכנזכר לעיל]

And this is "to Havayah at that time," which is the level of Z'eir Anpin and Nukva: that through the power of this drawing down, the union of Z'eir Anpin and Nukva is drawn forth and brought about, as mentioned above

(ועפ"ז [ועל פי זה] יובן ג"כ מ"ש בספ"ד [בספרא דצניעותא]) (תרומה קע"ז א') בהאי זמנא אדי' ה' אתה החלות כו'

(and according to this one will also understand what is said in the Sifra deTzniusa) (Terumah 177a): "At this time, 'Ado-nai Havayah, You have begun,' etc.,"

דקאי על התגלות י"ג מדות הרחמים שבחדש תשרי ע"ש דלכאורה אינו מובן איך מרומז כאן ענין התגלות ההוא ולפמשי"כ [ולפי מה שכתוב] א"ש [אתי שפיר]

which refers to the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy in the month of Tishrei; see there. For at first glance it is not understood how the matter of that revelation is alluded to here; but according to what has been written, it is well [understood]:

כי זהו ענין אתה החלות דר"ל [דרוזה לומר] שאתה הוא המחיל מעצמך כי הוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] והיינו ענין י"ג מדות הרחמים

for this is the meaning of "You have begun": that is to say, You are the One who begins of Yourself, for it is the level of the arousal from above (isarusa dile'eila) that is above the arousal from below; and this is the matter of the Thirteen Attributes of Mercy.

וזוהו ג"כ ענין ואתחנן כנ"ל וענין מ"ש ב' שמות אלו אד' ה' אתה החלות יוכן עפמ"ש [על פי מה שכתוב] במ"א ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו'

And this is also the matter of "And I pleaded," as mentioned above. And why these two Names are said, "Ado-nai Havayah, You have begun," will be understood according to what is written elsewhere on the verse "For as the earth brings forth its growth," etc.,

כן אד' ה' יצמיח צדקה ותהלה שבי' שמות אלו שם אד' הוא המאיר בר"ה [בראש השנה] ושם הוי' בניקוד אלקים הוא המאיר ביוה"כ [ביום הכפורים] והם המצמיחים וממשיכים אור וגילוי י"ג מדות הרחמים כו' ע"ש ועוי"ל [ועוד יש לומר] כי

"so will Ado-nai Havayah cause righteousness and praise to sprout": that of these two Names, the Name Ado-nai is the one that shines on Rosh HaShanah, and the Name Havayah with the vowels of Elokim is the one that shines on Yom Kippur; and they are what cause to sprout and draw down the light and revelation of the Thirteen Attributes of Mercy, etc.; see there. And one may further say that,

הנה באברהם אצל ברית בין הבתרים כשנאמר לו לתת לך את הארץ הזאת הזכיר גם כן ב' שמות אלו אד' הוי' במה אדע

behold, with Avraham, at the Covenant between the Parts, when he was told, "to give you this land," he too mentioned these two Names, "Ado-nai Havayah, how shall I know

כי אירשנה והיינו כי ב' שמות אלו הן הן שרשת הארץ החיים שנק' ארצות החיים ב' ארצות. מלי' ובינה.

that I shall inherit it?" That is because these two Names are themselves the root of "the land of the living," which is called "the lands of the living": two lands, Malchus (sovereignty) and Binah (understanding).

כדפי בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך ארץ וכמ"ש ע"פ וללבן שתי בנות והן הן ב' שמות הנ"ל כנודע ועי' מענין בארצות החיים בזהר ס"פ תרומה (דקע"ח סע"ב [סוף עמוד ב])

As is explained in the Pardes, Erchei HaKinuyim, the entry "Eretz" (land); and as is written on the verse "And Lavan had two daughters"; and they are the two Names mentioned above, as is known. And see on the matter of "in the lands of the living" in the Zohar, at the end of Parshas Terumah (end of 178b).

ולכן משה שביקש ליכנס לארץ לכן הזכיר ג"כ ב' שמות אלו דייקא ועיין עוד מענין אתה החילות בפ' שמות (י"ג א') פ' שלח (קע"ד א')

And so Moshe, who asked to enter the Land, therefore also mentioned specifically these two Names. And see further on the matter of "You have begun" in Parshas Shemos (13a), Parshas Shelach (174a),

ומענין ואתחנן בפ' פינחס (רכ"ו א' ודר"ס ע"ב) וענין אעברה נא יש לפרש ג"כ על המשכות י"ג מדות הרחמים ועי' שפי"פ לך (דע"ט ע"ב)

and on the matter of "And I pleaded" in Parshas Pinchas (226a, and 260b). And "Let me cross over, please" can also be explained as referring to the drawings down of the Thirteen Attributes of Mercy, along the lines of what is explained in Parshas Lech Lecha (79b)

מ"ש ויעבר אברם בארץ כתיב הכא ויעבר וכתוב התם ויעבר ה' על פניו ויקרא כו'

on what is written, "And Avram passed through the land": it is written here "passed," and it is written there, "And Havayah passed before him and proclaimed," etc.;

ע"ש בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] וכך הפי' כאן בענין אעברה נא להמשיך מבחי' ויעבור כו' אל הארץ והיינו ע"י ואראה כו' וכנ"ל.

see there, in the commentary of the Ramaz. And so is the meaning here, in the matter of "Let me cross over, please": to draw from the level of "And He passed," etc., to the Land; and this is through "and let me see," etc., as mentioned above.

4 והנה בזה יובן מה שברוב משנה תורה נאמר הוי' אלקיך ובפסוק שמע ישראל נאמר הוי' אלקינו.

Now, with this one will understand why in most of Mishneh Torah [Deuteronomy] it says "Havayah your G-d," while in the verse "Hear, O Israel" it says "Havayah our G-d."

והענין דהוי' אלקיך היינו הלכשות אור א"ס במוחין דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] שמשם מקבלים כל נשמות ישראל ובאי הארץ.

The explanation: "Havayah your G-d" is the investment of the Infinite Light (Or Ein Sof) in the intellect (mochin) of Z'eir Anpin and Nukva, from which all the souls of Israel, and those who entered the Land, receive.

אבל מרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] שזכה לבינה נקרא איש אלקים שהיה למעלה מבחי' מלי' דאצי' שהיא בחי' דבור והיה כבד פה שלא יכול להשפיל א"ע [את עצמו] בבחי' דבור רק שכינה מדברת מתוך גרונו של משה

But Moshe our teacher, peace be upon him, who attained Binah (understanding), is called "a man of G-d (ish Elokim)," for he was above the level of Malchus of Atzilus, which is the level of speech; and he was "heavy of mouth," for he could not lower himself into the level of speech; rather, the Shechinah (Divine Presence) spoke from within the throat of Moshe.

ולכן אמר על מוחין דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] הוי' אלקיך דייקא כי משה עצמו זכה לבינה שמקבל מאו"א [מאבא ואימא] ששם גילוי אור א"ס יור כו' (וע' בע"ח [בעץ חיים] שער רחל ולאה ספ"ו ועיין בסה"מ [בספר הדרת מלך] ס"י קנ"ו דפ"ו ע"ב)

Therefore he said "Havayah your G-d" specifically of the intellect of Z'eir Anpin and Nukva, for Moshe himself attained Binah, so that he receives from Abba and Imma (Chochmah and Binah), where the Infinite Light is revealed more, etc. (And see Etz Chaim, Shaar Rachel and Leah, end of chapter 6; and see Sefer Hadrash Melech, section 156, folio 86b.)

ואמנם בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל שהוא יחוד או"א [אבא ואימא] אמר הוי' אלקינו כו' וזהו שבמשה נאמר וירא ראשית לו הוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה]

However, in the first verse of the Shema, "Hear, O Israel," which is the union of Abba and Imma, he said "Havayah our G-d," etc. And this is why it is said of Moshe, "And he saw the first for himself": it is the level of the supernal Chochmah (Chochmah Ila'ah).

ולכן משה רצה וראאה את הארץ בחי' ארץ חפץ היא כנס"י [כנסת ישראל] שימשיך בה מבחי' זו דייקא.

Therefore Moshe wanted "and let me see the land," the level of "a land of desire," which is the Congregation of Israel: that he would draw into it from this level specifically.

אך לא פעל זאת שיעבור בארץ שאז היה משפיע בה בבחי' א"פ [אור פנימי] כ"א ראה אותה מרחוק שעייז הראי' [הראיה] מרחוק נמשך לה בחי' אור מקיף

But he did not accomplish this, to cross into the Land, for then he would have bestowed upon it by way of inner light (or pnimi); rather, he saw it from afar, and through this seeing from afar the level of encompassing light (or makif) was drawn to it,

ולא בחי' א"פ [אור פנימי] ממש והוא ענין ברכת המצות שהוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בבחי' מקיף עובר לעשייתו ע"ד עובר לסוחר כו'

and not actual inner light. And this is the matter of the blessing over the mitzvos, which is an arousal from above (isarusa dile'eila) in the manner of a makif: "over la'asiyasan" (before their performance), as in "over lasocher" (current with the merchant), etc.

מה שאין כן להיות הגילוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] ממש אינו אלא עיי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] תחלה והוא הנמשך עיי קיום המצו ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי כו'

Whereas for the revelation of the arousal from above to be in an actually inner manner, this comes only through an arousal from below (isarusa dilesata) first, and this is what is drawn through fulfilling the mitzvos. And see what is written in the explanation on the verse "These are the journeys," etc.

(ועי' מ"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה. והנה הגם שתורה צוה לנו משה מורשה והרי התורה היא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [אתערותא דלתתא] וא"כ איך לא נתקיימה בקשה זו עכשיו וגם הרי כבר ניתנה התורה קודם שביקש משה ואתחנן כו')

(And see what is written in the explanation on the verse "Go out and see." Now, although "Moshe commanded us the Torah, an inheritance," and the Torah is an arousal from above that is above the arousal from below, if so, how was this request not fulfilled now? Moreover, the Torah had already been given before Moshe asked, "And I pleaded," etc.

אלא הענין שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו. כי גם המשכה זו שעיי התורה צ"ל עיי שיתפלל תחלה מקרב איש ולב עמוק וכמ"ש במ"א שזהו ענין קומי לך רעיתי כו'

But the explanation is this: our Sages, of blessed memory, said, "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." For this drawing down too, which is through the Torah, must come through first praying from "the inward part of a man and a deep heart," as is written elsewhere that this is the matter of "Arise, go, my beloved," etc.:

קומי לך זהו ענין התפלה ועייז אח"כ תהיה רעיתי בחי לכו לחמו שהוא עסק התורה כמשנ"ת [כמו שנתבאר] ע"פ יונתי בחגוי הסלע כו' והגם שהתורה היא באמת המשכה ממקום שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] אך שהוא כמ"ש ע"פ פתחי לי אחותי רעיתי.

"Arise, go" is the matter of prayer, and through this, afterward, there will be "my beloved" (ra'yasi), the level of "Come, eat of my bread," which is the study of Torah, as was explained on the verse "My dove, in the clefts of the rock," etc. And although the Torah is in truth a drawing down from a place that is above the arousal from below, nevertheless it is as is written on the verse "Open to Me, My sister, My beloved."

שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם שעם היו פתחו של אולם לא היה לו דלתות והוא פתוח תמיד שהוא רומז להמשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שאינו תלוי במעשה התחתונים

For our Sages, of blessed memory, said, "Open for Me like the eye of a needle, and I will open for you like the entrance of the Hall (Ulam)." Now, although the entrance of the Hall had no doors and was always open, which alludes to the drawing down of an arousal from above that does not depend on the deeds of the lower beings,

אך מ"מ אינה שורה ומתגלה אלא כשיש שלימות למטה שהרי א"א להגיע לפתחו של אולם עד שיפתח תחלה הפתחים שיש להן דלתות שהיו קודם האולם שזהו ענין אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] פתחי לי כו'.

nevertheless it rests and is revealed only when there is completeness below; for it is impossible to reach the entrance of the Hall until one first opens the entrances that have doors, which were before the Hall. And this is the matter of the arousal from above: "Open for Me," etc.

וכך להיות מגיע להמשכת אור זה שע"י התורה שהיא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי עליונה מאד הוא ע"י פתחי לי תחלה וה"ע [וזהו ענין] התפלה כו' ועם היות שגם ע"י התורה לבד גם בלי הקדם התפלה נמשך ג"כ המשכה עליונה מבחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד

So too, reaching the drawing down of this light that comes through the Torah, which is an arousal from above from a very lofty level, is through "Open for Me" first, and this is the matter of prayer, etc. And although through the Torah alone, even without prayer preceding it, a lofty drawing down is also drawn, from the level of the arousal from above alone,

אך עכ"ז [עם כל זה] הרי נודע שיש מעלות ומדרגות אין קץ בהמשכה זו ולכן לא דמי התורה שקודם התפלה לעסק התורה שאחר התפלה כמ"ש במ"א שזהו מאמר אבא בנימין על תפילתי שתהא סמוכה למטתי כוי ועמ"ש סד"ה אדם כי יקריב מכם.

nevertheless, it is known that there are endless levels and degrees in this drawing down. Therefore the Torah that precedes prayer is not comparable to the study of Torah that follows prayer, as is written elsewhere that this is the saying of Abba Binyamin, "over my prayer, that it be close to my bed," etc. And see what is written at the end of the discourse beginning "When a man among you brings an offering."

אך עיקר בקשת משה היה להמשיך בחי' ראייה בעסק התורה על דרך מה שאמר דעה"ע גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:)

But the essence of Moshe's request was to draw the level of sight into the study of Torah, in the manner of what King David, peace be upon him, said: "Open my eyes, that I may behold wonders out of Your Torah.")

וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'

“And you shall know this day, and take it to your heart”

1 וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'. הנה יש להבין הלא כבר נאמר אתה הראת לדעת וגו'. ומהו עוד וידעת גם מהו היום.

“And you shall know this day, and take it to your heart,” etc. Now, this needs to be understood: has it not already been said, “You have been shown, so as to know,” etc.? What, then, is this further “And you shall know”? And also, what is “this day”?

אך הנה אחר מתן תורה שראו פנים אל פנים ושמעו בעצמם עשרת הדברות אמרו אם יוספים אנחנו לשמוע וגו' קרב אתה ושמע וגו'.

However, after the Giving of the Torah, when they saw face to face and themselves heard the Ten Commandments, they said, “If we continue to hear,” etc., “You go near and hear,” etc.

2 והקב"ה הסכים על ידם ואמר היטיבו כל אשר דברו וגו' לך אמור להם וגו'. וכתוב וזאת המצוה וגו' לעשות בארץ וגו' עד ארץ זבת חלב ודבש.

And the Holy One, blessed be He, agreed with them and said, “They have spoken well in all that they have spoken,” etc., “Go, say to them,” etc. And it is written, “And this is the commandment,” etc., “to do in the land,” etc., up to “a land flowing with milk and honey.”

וכתיב בתריה שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואהבת וגו' שהיא המצוה הראשונה שנצטוו אחר עשרת הדברות מפי משה.

And it is written after it, “Hear, O Israel, Havayah is our G-d, Havayah is One,” “And you shall love,” etc., which is the first commandment they were commanded after the Ten Commandments, from the mouth of Moshe.

וצריך להבין למה הקדים לומר וזאת המצוה וגו' לעשות בארץ וגו' דהא פרשה שמע חובת הגוף היא ונוהגת בין בארץ כו'.

Now, it needs to be understood why it first says, “And this is the commandment,” etc., “to do in the land,” etc., since the section of Shema is a personal obligation, and applies both in the Land, etc.

ולהבין כל זה צריך להקדים ביאור ענין דעת וענין אמונה שהם שתי מצות כי הנה כתיב דע את אלהי אביך וגו'

To understand all this, we must first explain the matter of knowledge (daas) and the matter of faith (emunah), which are two mitzvos. For it is written, “Know the G-d of your father,” etc.

(בד"ה א' כ"ח ט') (דר"ל [דרוזה לומר] בחי' דעת והשגה ממש ועד"ז פי' בשל"ה [בשני לוחות הברית] בפרק בעשרה מאמרות מאמר א').

(I Chronicles 28:9) (that is to say, the level of actual knowledge and comprehension; and along these lines it is explained in the Shelah, in the chapter 'BeAsarah Maamaros,' Maamar 1).

וכתיב ויאמינו בהוי' (ועיין ברבות בשלח פכ"ג ע"פ תשורי מראש אמנה. ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפסוק אתי מלבנון).

And it is written, “And they believed in Havayah” (see [Midrash] Rabbah, Beshalach, chapter 23, on the verse “Look from the peak of Amanah”; and Shir HaShirim Rabbah, on the verse “With me from Lebanon”).

והענין כי באמת זה שהעולם קורין בשם אמונה להאמין מה שהקב"ה מחיה את כולם הוא ברא

The explanation is this: in truth, as for what the world calls ‘faith’ — believing that the Holy One, blessed be He, gives life to them all, [that] He created

את כל העולמות מאין ליש טועים הם שאין צריך לזה אמונה שהרי זה נרגש בבחי' ראייה הגם שאינו רואה בעיני בשר הרי זה כאילו רואה.

all the worlds from nothing to something — they are mistaken. For this needs no faith, since it is felt at the level of sight: even though one does not see it with eyes of flesh, it is as if one sees.

3 ועי' נאמר ומבשרי אחזה אלוה אחזה דייקא. והיינו מבשרי שכמו בבשרי בשביל שרואה חיות הגוף וקיומו יודע ומרגיש כי נפשו היא בו שהיא היא המחיה את הגוף ובלעדה אין חיות וקיום לגוף.

Of this it is said, "From my flesh I behold G-d" — "I behold," specifically. That is, "from my flesh": just as in my flesh, because a person sees the life and existence of the body, he knows and feels that his soul is within it, that it is the soul that gives the body life, and without it the body has no life or existence.

כך אחזה אלוה מאחר שרואין את העולמות שהם כמו גוף גדול מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'.

So too, "I behold G-d": since one sees the worlds, which are like a great body — from the earth to the firmament is a journey of five hundred years, etc.

4 וכן אפילו דברים רוחנים כמו מלאכים ונשמות כו' הן כגוף לגבי החיות שבתוכם מא"ס ב"ה המהווה והמחי' [והמחיה] אותם ומקיימם כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וידיעה זו מורגשת כאלו רואה כו'.

And likewise even spiritual things, such as angels and souls, etc., are like a body in relation to the life-force within them from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, which brings them into being, gives them life and sustains them, as it is written, "Lift up your eyes on high and see: who created these?" And this knowledge is felt as if one sees, etc.

וזהו לשון אחזה ולכן אין זה נקרא בשם אמונה בלשון הקודש אלא בשם דעת כי דעת הוא לשון הכרה והרגשה

This is [the meaning of] the expression "I behold." Therefore, in the Holy Tongue this is not called by the name 'faith' but by the name 'knowledge' (daas), for daas is a term for recognition and feeling.

וגם דעת הוא העמקת הלב שלא יסיח דעתו מזה ויהיה לו לזכרון לפניו תמיד שלא ישכח ויסור מלבו. משא"כ הרהור בעלמא לא עביד מידי דהרהור לאו כדבור דמי.

And daas is also the deepening of the heart, so that he does not take his mind off it, and it is always before him as a remembrance, so that he does not forget it and it does not depart from his heart. Whereas mere thought accomplishes nothing, for thought is not like speech.

5 ב אך הנה דעת והרגשה זו היא בבחי' ממלא כל עלמין (ולכן נקי' בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בשם עלמא דאתגליא כמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל]),

2. However, this knowledge and feeling is at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) (and that is why the level of the light that fills all worlds is called 'the revealed world' (alma de'isgalya), as is explained in the discourse beginning "And I shall be sanctified among the children of Israel"),

אבל בבחי' סובב כל עלמין כתיב אני הוי' לא שניתי (וע' זח"ב [זהר חלק ב'] ס"פ תרומה קע"ו א', ח"ג [חלק ג'] קל"ז ב')

but of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) it is written, "I, Havayah, have not changed" (see Zohar, Part II, at the end of Parshas Terumah, 176a; Part III, 137b),

ואתה הוא קודם שנברא העולם כו' שאינו בגדר עלמין כלל רק בחי' מלכותך לבדה היא מלכות כל העולמים

and "You are the same before the world was created," etc., for He is not within the bounds of worlds at all. Only the level of "Your kingship" alone is "a kingship over all worlds,"

דהיינו בחי' זיו והארה ממדת מלכותו ית' כמאמר בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שם כבוד מלכותו ולא מלכותו עצמה.

that is, a level of radiance and illumination from the attribute of His kingship (Malchus), may He be blessed, as in the saying "Blessed be the Name of the glory of His kingship forever and ever": the Name of the glory of His kingship, and not His kingship itself.

וע"ז אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שגם שמו היא מדת מלכותו היא בבחי' לבדו וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו של שמו על ארץ כו'

Of this our Sages, of blessed memory, said, "Before the world was created, there was He and His Name alone": that even His Name, which is the attribute of His kingship, is at the level of "alone," as it is written, "For His Name alone is exalted"; only "His splendor" and the radiance of His Name are "upon the earth," etc.

(וע' מזה בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] ובד"ה קחו מאתכם תרומה ובד"ה יביאו לכוש מלכות ובד"ה ובבואה לפני המלך ובד"ה שיר השירים ובד"ה קול דודי), ונקרא

(See on this in the discourse beginning “Therefore say to the children of Israel,” and in the discourses beginning “Take from among you an offering,” “Let them bring royal apparel,” “And when she came before the king,” “The Song of Songs” and “The voice of my beloved.”) And He is called

הוא ית' בשם סובב כל עלמין שאין העולמות תופסים מקום נגדו שחיותו המתפשט תוך העולמות אינו כדמיון הנשמה המתלבשת ממש תוך הגוף ומתפעלת ממקרי הגוף וממקרי המקום והזמן קור וחום כו', — He, may He be blessed — by the name ‘the light that encompasses all worlds,’ because the worlds take up no space relative to Him: His life-force that spreads within the worlds is not like the soul, which is actually clothed within the body and is affected by the body’s happenings and by the happenings of place and time, cold and heat, etc.,

אבל לפניו ית' הגם שנמצא למטה כמו למעלה אינו נתפס בגדר מקום ח"ו [חס ושלום] ומעלה ומטה שוין ואין הפי' סוכ"ע שהוא מלמעלה מן העולמות אלא הוא

but before Him, may He be blessed, even though He is found below just as above, He is not grasped within the bounds of place, G-d forbid, and above and below are equal. And the meaning of ‘encompasses all worlds’ is not that He is above the worlds; rather, He

נמצא בתוך העולמות ג"כ ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא בבחי' סוכ"ע וזהו והקדוש בשמים ובארץ שלפי שהוא קדוש ומובדל הוא בחי' סובב כל עלמין לכן הוא שוה ממש בארץ מתחת

is found within the worlds as well, and even so He is at the level of the light that encompasses all worlds. This is [the meaning of] “and holy in heaven and on earth”: because He is holy and set apart, the level of the light that encompasses all worlds, He is therefore truly the same on the earth below

כמו בשמים ממעל (והמלך הגדול היינו בחי' ממלא כל עלמין התפשטות גדולת מלכותו ית' כי ולגדולתו אין חקר כתיב וכתיב אלף אלפים כו' וע' בזח"א [בזהר חלק א] דרל"ט א'. ויגש דר"ו ע"ב ויחי דרל"ז א'. ח"ג [חלק ג'] דקע"א סע"א [סוף עמוד א])

as in the heavens above. (And “the great King” is the level of the light that fills all worlds, the spreading forth of the greatness of His kingship, may He be blessed; for it is written, “and His greatness is unsearchable,” and it is written, “A thousand thousands,” etc. And see Zohar, Part I, 239a; Vayigash, 206b; Vayechi, 237a; Part III, 171a, end of side a.)

שאינו בגדר עלמין ואין העולמות פועלים בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום] וכמו מקודם שנברא העולם ובבחי' זו לא שייך דעת והרגשה שאין נתפס בשום שכל והשגה איך אין שינוי לפניו ית'

For He is not within the bounds of worlds, and the worlds effect no change in Him whatsoever, G-d forbid, just as before the world was created. And at this level knowledge and feeling do not apply, for no intellect or comprehension can grasp how there is no change before Him, may He be blessed;

אלא זו היא בחי' אמונה להאמין בה' שהוא ית' אינו בגדר עלמין ולפניו כחשיכה כאורה (ועמ"ש מזה בד"ה וירא ישראל כו' ויאמינו בהוי'):

rather, this is the level of faith: to believe in G-d, that He, may He be blessed, is not within the bounds of worlds, and that before Him "darkness is as light" (see what is written on this in the discourse beginning "And Israel saw," etc., "and they believed in Havayah").

6 ג והנה כתיב שכן ארץ ורעה אמונה פי' ורעה מפרנס שצריך לפרנס ולהמשיך מזון להגדיל את האמונה עד שתהיה קבועה בלב האדם ג"כ בבחי' דעת והרגשה וכאלו רואה כו'

3. Now, it is written, "Dwell in the land and tend faith." "Tend" means 'provide for': one must provide and draw down nourishment to make faith grow, until it is fixed in a person's heart also at the level of knowledge and feeling, as if he sees, etc.,

וכמו שיהיה לעתיד לבא כדכתיב ומלאה הארץ דעה פי' הארץ היא האמונה שנק' בשם ארץ שהיא המדרגה התחתונה שאין בה גילוי אלא אמונה בלבד

as it will be in the time to come, as it is written, "And the earth shall be full of knowledge." That is, "the earth" is faith, which is called by the name 'earth' because it is the lowest level, in which there is no revelation, only faith alone.

כי נעוץ תחלתן בסופן שאין גילוי תחלתן אלא בבחי' סופן ובחי' אמונה זו תהיה מלאה דעה שתהיי [שתהיה] בבחינת הכרה והרגשה וכאלו רואה וכו'.

For "their beginning is embedded in their end": their beginning is revealed only at the level of their end. And this level of faith will be "full of knowledge," so that it will be at the level of recognition and feeling, as if one sees, etc.

וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כו' והמשכה זו להיות הגדלת האמונה הוא ע"י תורה ומצות

As it is written, "And the glory of Havayah shall be revealed, and all flesh together shall see," etc. And this drawing down, so that faith grows, is through Torah and mitzvos

(ועמ"ש בד"ה להבין ענין הברכות ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ע"פ חגרה בעוז מתניה. ועמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמון אמון פדגוג. ובד"ה משה ידבר גבי בצלמנו כדמותנו),

(see what is written in the discourse beginning "To understand the matter of the blessings," and in Iggeres HaKodesh, on the verse "She girds her loins with strength"; and see what is written in the discourse beginning "And I was beside Him as an amon": amon, a pedagogue; and in the discourse beginning "Moshe would speak," regarding "in Our image, after Our likeness"),

שעליהם נאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו רמ"ח מצות הם רמ"ח אברין דמלכא בחי אדם אדמה לעליון שהם הן רמ"ח המשכות מבחי סובב כל עלמין.

for of them it is said, "Let us make man in Our image, after Our likeness": the 248 mitzvos are the 248 'limbs of the King,' the level of 'Adam,' [as in] "I will be like (adameh) the Most High"; they are 248 drawings-down from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

ודרך כלל נחלקין הרמ"ח מצות לג' קוין ימין ושמאל ואמצע והם תורה ועבודה וגמילות חסדים. תורה הוא שמותיו של הקב"ה קורא בתורה הוא כמו שקורא בשם וכו'.

In general, the 248 mitzvos divide into three lines, right, left and middle, and these are Torah, service (avodah) and acts of kindness (gemilus chassadim). Torah is the Names of the Holy One, blessed be He: one who reads in the Torah is like one who calls by name, etc.

7 וגמ"ח [וגמילות חסדים] זו צדקה להחיות רוח שפלים על ידי אערותא דלתתא אתערותא דלעילא להיות המשכת סובב כל עלמין בבחי ירידה והשפלה להחיות רוח שפלים. ועבודה זו קרבנות בחי רשפי אש שלמטה ליכלל באש שלמעלה.

And acts of kindness are charity, "to revive the spirit of the lowly": through an arousal from below, [there is] an arousal from above, so that the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is drawn down in a manner of descent and lowering, "to revive the spirit of the lowly." And service is the sacrifices, the level of the flames of fire below, to be merged into the fire above.

8 וכן בתפלה שכנגד הקרבנות תקנו ברוך שאמר ופסוקי דזמרה להגדיל מדורת האש האהבה שממטה למעלה באומרו ברוך שאמר והיה העולם דהיינו במאמר אחד ואח"כ נפרט ע"י ט' מאמרות כו'.

So too in prayer, which corresponds to the sacrifices, they instituted Baruch She'amar and Pesukei deZimrah, to enlarge the blaze of the fire, the love from below upward, by saying, "Blessed is He who spoke and the world came into being": that is, by one utterance, and afterwards it was itemized through nine utterances, etc.

וכן בהללויה כי נשגב שמו לבדו רק הודו גוי [וגוי / גומר] וירם קרן לעמו וגוי לבניי [לבני ישראל] עם קרובו וגוי וכיוצא בזה משאר פסוקים שמהם נמשך רשפי אש והתלהטות הלב.

So too in [the psalm] Halleluyah: “For His Name alone is exalted”; only “His splendor,” etc.; “And He has raised up a horn for His people,” etc.; “for the children of Israel, a people near to Him,” etc.; and the like from the other verses, from which are drawn the flames of fire and the blazing of the heart.

9 ועייז כמים הפנים לפנים וגוי ממשיך למטה בחי סוכ"ע שתהיי [שתהיה] אמונה זו קבועה ותקועה כלב ונפש האדם, וזהו וזאת המצוה וגוי לעשות בארץ וגוי ארץ זבת חלב ודבש שמע ישראל וגוי.

And through this, “As in water face [answers] to face,” etc., one draws the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) down below, so that this faith is fixed and implanted in a person’s heart and soul. And this is [the meaning of] “And this is the commandment,” etc., “to do in the land,” etc., “a land flowing with milk and honey,” “Hear, O Israel,” etc.

כי הנה ענין פרשת שמע ישראל הוא שהויי סוכב כל עלמין שהוא אלהינו שאנחנו מאמינים בו בבחי אמונה

For the theme of the section “Hear, O Israel” is that Havayah, the light that encompasses all worlds, who is “our G-d,” in whom we believe at the level of faith

לבדה יהי [יהיה] בבחי אחד בבחי גילוי בשבעה רקיעים ובארץ בבחי דעת והרגשה (וכ"כ [וכן כתב] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פי"א [פרק י"א] בענין הויי אחד שהוא המשכת הדעת עליון כו')

alone, should be at the level of “One,” revealed in the seven heavens and on earth, at the level of knowledge and feeling (and so it is written in Pri Etz Chaim, Shaar Kerias Shema, chapter 11, on “Havayah is One,” that it is the drawing down of the supernal Daas, etc.),

להיות ביטול ויחוד אמיתי בבחי יחודא עילאה ביטול במציאות ממש ונעשה ונמשך בחי זו עיי המשכת המצות לבחי ארץ היא בחינת אמונה ואמונה זו היא בחי ארץ זבת חלב ודבש.

so that there is true self-nullification (bittul) and unity, at the level of the higher unity (yichuda ila'ah), an actual nullification of existence. And this level is brought about and drawn down through the drawing of the mitzvos down to the level of ‘land,’ which is the level of faith; and this faith is the level of “a land flowing with milk and honey.”

חלב הוא בחי' הגדלת המדות שתגדל האהבה המסותרת בלב ותצא מההעלם אל הגילוי, (כי הגדלת המדות הוא ע"י בחי' אמונה מבחי' סובב כלעלמין דייקא משא"כ מבחי' ממלא כל עלמין לא תתגדל אהבתו ויראתו לה' מכאשר תוכל נפשו שאת.

'Milk' is the level of the growth of the emotive attributes (middos): that the love hidden in the heart should grow and come out from concealment into revelation. (For the growth of the emotive attributes comes through the level of faith, from the level of the light that encompasses all worlds specifically; whereas from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), his love and awe of G-d will not grow beyond what his soul is able to bear.

ועמ"ש בד"ה באתי לגני כפי' ייני עם חלבי. וסד"ה חכלילי עינים גבי רוחצות בחלב ובזח"ג [ובזהר חלק ג] קל"ו ב').

And see what is written in the discourse beginning "I have come into my garden," on the explanation of "my wine with my milk"; and at the end of the discourse beginning "His eyes shall be red," regarding "bathed in milk"; and in Zohar, Part III, 136b.)

ודבש הוא בחינת מתיקות ותענוג כמ"ש אז תתענג על ה' והיינו מבחי' סובב כל עלמין

And 'honey' is the level of sweetness and delight, as it is written, "Then you will delight in Havayah"; and this is from the level of the light that encompasses all worlds,

דהיינו כאשר יתבונן כי אני הו"י לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא העולם כו'. ורק הודו על וגו'. that is, when one contemplates that "I, Havayah, have not changed," and "You are the same before the world was created," etc., and [that] only "His splendor is upon," etc.

10 ועם כל זה הנה וירם קרן לעמו ולבנ"י [ולבני ישראל] עם קרובו ממש. אי לזאת יגיל וישמח לבו ויתענג על

ה' ממש וזהו וצדיק באמונתו יחיה מלשון תענוג ופיקוח נפש

Yet with all this, "He has raised up a horn for His people," "for the children of Israel, a people near to Him" — truly. Therefore his heart will exult and rejoice, and he will truly delight in G-d. This is [the meaning of] "And the righteous shall live by his faith": ["live"] in the sense of delight and the reviving of the soul,

כמו בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי, שפ"י חסרונם דבר החסר לאדם לקיום חיותו להחיות בהם נפש כל חי שאינו

as in [the blessing] "Who creates many living beings and their needs, for all that You have created to give life through them to the soul of every living being," for the meaning of "their needs" is what a person lacks for the maintenance of his life, and "to give life through them to the soul of every living being" is what is

אלא להתענג ופיקוח נפש וכך יחיה באמונתו להשיב את נפשו יותר מכל התענוגים ומרוב כל וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי וגו'.

only for delight and the reviving of the soul. So too, he "shall live by his faith," restoring his soul more than all delights and "more than an abundance of everything," as it is written, "Whom have I in heaven? And with You, I desire nothing," etc.

(וזהו ורעה אמונה והתענג על ה' והיינו ע"י ועשה טוב. וע' זח"ג [זהר חלק ג] פינחס דרכ"ה ב' מענין זה. ובפ' בהר דק"י ע"ב. ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם מענין טוב. ח"ב [חלק ב'] תרומה ק"ע ע"א ע"פ מזמור לדוד ה' רועי ודקע"א א'):

(And this is [the meaning of] "and tend faith," "and delight in Havayah"; and this is through "and do good." See Zohar, Part III, Pinchas, 225b, on this matter; and in Parshas Behar, 110b; and in the commentary of the Ramaz there, on the matter of 'good'; Part II, Terumah, 170a, on the verse "A psalm of David: Havayah is my shepherd," and 171a.)

11 ד אך בחי' אלו של חלב ודבש עדיין לא הגיעו למעלת ומדריגת ומלאה הארץ דעה שיהיה לעתיד לבא בבחי' דעת והרגשה ממש משא"כ חלב ודבש הם בבחי' האמונה עדיין.

4. However, these levels of milk and honey have not yet reached the virtue and level of "And the earth shall be full of knowledge," which will be in the time to come, at the level of actual knowledge and feeling; whereas milk and honey are still at the level of faith.

והענין כי הנה אנו רואים שהעולם כמנהגו נוהג בבחי' ממלא כל עלמין שיש לכל עת כו'. כי הנחש הטיל זוהמא בחוה בחי' כנסת ישראל ובמתן תורה פסקה זוהמתן.

The explanation is this: we see that the world follows its usual course at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), where "for everything there is a time," etc. For the serpent cast contamination into Chavah, the level of the Community of Israel, and at the Giving of the Torah their contamination ceased.

12 ואח"כ בחטא העגל חזר כו'. ואח"כ בימי יהושע עבדו את ה' ובימי שפוט השופטים קלקלו ובימי דוד ושלמה היו במעלה העליונה ואח"כ בחטא ירבעם כו'

Afterwards, with the sin of the Calf, it returned, etc. Afterwards, in the days of Yehoshua, they served G-d; in the days when the judges judged, they acted corruptly; in the days of David and Shlomo they were at the highest level; and afterwards, with the sin of Yeravam, etc.

וכך בכל דור ודור נשתנה לפי הענין וגם בימי התנאים והאמוראים אין זמן א' דומה לחבירו וכל העתים משתנים והזמנים מתחלפין ומתהפכין.

And so in every generation it changed according to the circumstances; and also in the days of the Tannaim and the Amoraim, no one time was like another. All the times change, and the eras alternate and are reversed.

והיינו לפי שהם בבחינת ממלא כל עלמין שהם בחי' פרצוף ראש ויד ורגל ושאר אברים שאין אחד דומה לחבירו ופעולת האיברים משתנים גם לפעמים כואב אחד מהאברים או נחלש כו'

This is because they are at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is the level of a configuration (partzuf): head, hand, foot and the other limbs, no one of which is like another, and the functions of the limbs vary; also, at times one of the limbs aches or grows weak, etc.,

וכיוצא בזה שינוים מקרים (וע' זח"א [זוהר חלק א] ויחי דרכ"א א' דאשתניאת מגוונא לגוונא וס"פ אמור דק"ז. זח"ג [זוהר חלק ג] תצא רפ"א א' ועיי' בפרדס שער אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] ספ"א [סוף פרק א']).

and similar changes and happenings (see Zohar, Part I, Vayechi, 221a: "that she changes from hue to hue"; and the end of Parshas Emor, 107; Zohar, Part III, Teitzei, 281a; and see Pardes, the Gate of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, end of chapter 1).

וכן בכל אדם בפרטיות לפעמים נופל במחשבה דבור ומעשה אשר לא טוב. ולפעמים יפול לו הרהורי תשובה ומעשים טובים כי לכל עת וגו' ולאום מלאום יאמץ.

So too with every person individually: at times he falls into thought, speech and action that are not good, and at times thoughts of teshuvah (return) and good deeds come to him. For "for everything there is a time," etc., and "one nation shall be stronger than the other nation."

כשזה קם כו'. לא נתמלאה צור כו'. וע"כ אל יפול לב האדם עליו בראותו שנופל כו'

"When this one rises," etc.; "Tyre was not filled," etc. Therefore let a person's heart not fall within him when he sees that he falls, etc.,

כי כך הוא סדר תהפוכות הזמן ויכול הוא לחזור ולשנות את טעמו מרע לטוב. וכל זה הוא בבחי' ממלא כל עלמין.

for such is the order of the reversals of time, and he can return and change his disposition from bad to good. And all this is at the level of the light that fills all worlds.

אך להיות בחי' סובב כל עלמין בבחי' גילוי בבחי' דעת והרגשה ממש צריך להיות ובערת הרע וגו'

But for the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to be revealed, at the level of actual knowledge and feeling, there must be "And you shall purge the evil," etc.

(וכמ"ש מזה בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה) שזה יהיה לעתיד לבא שיקויים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

(as is written about this in the Biur on the verse "For over all the glory, a canopy"), which will be in the time to come, when "And I will remove the spirit of impurity from the land" will be fulfilled.

משא"כ בזמן חורבן הבית ראשון היו בו נביאי השקר ובית שני היה בו שנאת חנם שהם הם בחי' זה לעומת זה כנגד בחי' אמונה שהיא למעלה מן הדעת,

Not so at the time of the destruction of the Temple: in the First Temple there were false prophets, and in the Second Temple there was baseless hatred; and these are precisely the level of "one opposite the other," set against the level of faith that is above knowledge.

והענין כי כמו שיש בסטרא דקדושה בחי' אמונה שהיא למעלה מן הדעת כך הי' [היה] אז בין ישראל אמונות כוזבות (כמבואר בירמיהו סימן מ"ד פסוק י"ז י"ח).

The explanation is that just as on the side of holiness there is the level of faith that is above knowledge, so there were then among Israel false beliefs (as is explained in Jeremiah, chapter 44, verses 17 and 18).

והם זה לעומת זה והנה בבית ראשון בהתגברות סטרא דקדושה היה גילוי שכינה ארון וכפורת וכך בזה לעומת זה בהתגברות סטרא דקליפה מחמת החטא היה

And they are "one opposite the other." In the First Temple, when the side of holiness prevailed, there was a revelation of the Shechinah (Divine Presence), the Ark and the Ark-cover; and so too, "one opposite the other," when the side of kelipah prevailed because of sin, there was

התגברות כנגד אמונת אלהות והנשים שהי' [שהיה] מבכות את התמוז אמרו מעת חדלנו לקטר למלכת שמים חסרנו וגו' וכך היו נביאי השקר (כמ"ש בירמיה ס"י כ"ז פסוק י"ד ט"ו),

a strengthening against faith in G-dliness. The women who were weeping for the Tammuz said, "Since we stopped burning incense to the queen of heaven, we have lacked," etc. And so it was with the false prophets (as it is written in Jeremiah, chapter 27, verses 14 and 15),

דהיינו אמונות כוזבות בנביא להעאמין במה שלא דבר ה', משא"כ בבית שני שחסרו ה' דברים לא היתה ג"כ בלעומת זה התגברות הקליפה כ"כ [כל כך]

that is, false beliefs in a prophet, believing what G-d had not spoken. Whereas in the Second Temple, which lacked five things, there was likewise not so great a strengthening of kelipah on the opposing side;

והיתה האמונה רעה במילי דעלמא להאמין באנשי רכיל לשנוא את חבירו שהשנאה ההיא היא שנאת חנם שחבירו לא עשה לו רעה באמת.

and the evil belief was in worldly matters: believing talebearers, so as to hate one's fellow, and that hatred is baseless hatred, since his fellow had done him no real wrong.

כי אם לא היה מאמין באנשי רכיל בוודאי לא היה איש שונא לרעהו כלל שזה כנגד הטבע שישנא אחד לחבירו חנם אם יודע באמת שחבירו לא פשע בו:

For if one did not believe talebearers, surely no man would hate his fellow at all, since it is against nature for one to hate his fellow for nothing if he truly knows that his fellow did no wrong, etc.

13 וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך וגו' כי להיות הידיעה והרגשה בבחי' ממלא כל עלמין כבר נאמר אתה הראת לדעת וגו'. כבר הראת בו.

And this is [the meaning of] "And you shall know this day, and take it to your heart," etc. For that there be knowledge and feeling at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), it has already been said, "You have been shown, so as to know," etc.: you have already been shown, etc.

אבל להיות וידעת בבחי' סובב כל עלמין דהיינו בשמים ממעל שמים בחי' סובב כמו השמים שהם כדורים

But that there be “And you shall know” at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), that is, “in the heavens above” — ‘heavens’ being the level of encompassing, just as the heavens are spheres

וכמו הארץ שהיא בתוך השמים והשמים מקיפין לה (ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת גבי לא בשמים היא).

and just as the earth is inside the heavens and the heavens surround it (see what is written in the discourse beginning “For this commandment,” regarding “It is not in heaven”),

כך הנה דבר ה' הוא בחי' ממלא כל עלמין היא מוקפת בבחי' סובב כל עלמין שאין דבר חוץ ממנו.

so the word of G-d, which is the level of the light that fills all worlds, is surrounded by the level of the light that encompasses all worlds, for there is nothing outside Him.

וכמשל הדבור בעודו בכח הנפש שעדיין לא יצא ונפרד כו'. וידיעה זהו הוא דוקא היום

It is like the analogy of speech while it is still within the soul's power, before it has gone out and become separate, etc. And this knowledge is specifically “this day,”

כמו היום לעשותם ולא למחר בעוה"ב [בעולם הבא] שהעולם הבא הוא בחי' ממלא כל עלמין השתלשלות המדריגות מעילה לעלול מדריגה אחר מדריגה וכמשל פרצוף שיש בו ראש ויד ורגל כו'.

as in “Today to do them,” and not tomorrow, in the World to Come; for the World to Come is the level of the light that fills all worlds, the chain of descending levels (hishtalshelus) from cause to effect, level after level, like the analogy of a configuration (partzuf) with a head, hand and foot, etc.

כך יש מדריגות רבות ג"ע [גן עדן] עליון וג"ע [וגן עדן] תחתון כו'. ולכן המעשים ודיבורים ומחשבות נעשו לבושי צואים לעוה"ב [לעולם הבא] ואין יכול לפשוט אותם וכאלו קשור בשק אם לא ע"י כף הקלע וכיוצא בזה להתיר ולהפקיע הקשר וכו'

So there are many levels: the Higher Gan Eden and the Lower Gan Eden, etc. Therefore the deeds, words and thoughts become soiled garments in the World to Come, and one cannot take them off; it is as if one were tied up in a sack, unless through the hollow of the sling and the like, to untie and break the knot, etc.

(וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] בדי"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי), משא"כ היום והשבות אל לבבך בשני יצריך בבחי' אתכפיא ואתהפכא כו'

(as was explained in the discourse beginning "Command the children of Israel," etc., "My offering, My bread"). Whereas "this day, and take it to your heart," with both your inclinations, at the level of subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha), etc.:

שהיום יכול לברר ולהפריד הרע על ידי המשכה מבחי' סובב כל עלמין ע"י והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך היום דוקא שהתורה והמצוות הם מבחי' סובב כל עלמין וע"י זה וידעת היום

for today one can refine and separate out the evil through a drawing down from the level of the light that encompasses all worlds, through "And these words, which I" — Who I am — "command you this day," specifically; for the Torah and the mitzvos are from the level of the light that encompasses all worlds. And through this, "And you shall know this day"

כי הוי' הוא האלהים הוי' הוא בחי' גילוי האלהים בחי' הסתר וצמצום כי כמו שיש בחינת הסתר וצמצום בבחי' ממלא כל עלמין בחי' עליות

"that Havayah is HaElokim": Havayah is the level of revelation, HaElokim the level of concealment and contraction (tzimtzum). For just as there is the level of concealment and contraction in the level of the light that fills all worlds, the level of ascents

וירידות לפי זמנים מתחלפים כנ"ל, כך יש בבחי' סובב כל עלמין בחי' הוי' זה גילוי ובחי' אלהים היינו הסתר וצמצום בהתגברות זה לעומת זה,

and descents according to changing times, as mentioned above, so in the level of the light that encompasses all worlds there is the level of Havayah, which is revelation, and the level of Elokim, which is concealment and contraction, with the strengthening of "the one opposite the other."

וצריך להיות וידעת היום והשבות אל לבבך בבחינת אתכפיא ואתהפכא שיקויים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ועי"ז תהיה ומלאה הארץ דעה וגו' והארץ תרצה את עונה דהיינו שזדונות יהי' [יהיה] כוכיות.

And there must be "And you shall know this day, and take it to your heart" at the level of subjugation and transformation, so that "And I will remove the spirit of impurity from the land" is fulfilled; and through this there will be "And the earth shall be full of knowledge," etc., and "the earth shall make amends for its iniquity," that is, deliberate sins will become like merits.

(בגמ' [בגמרא] נזכר פסוק וידעת היום ר"ה [ראש השנה] ל"ב ב' גיטין נ"ז ב'. רבות בפי' ואתחנן ע"פ דוידעת היום. ובפי' וזאת הברכה וס"פ ויקרא ספ"ו ע"פ והוא עד או ראה או ידע.

(In the Gemara, the verse "And you shall know this day" is mentioned in Rosh HaShanah 32b and Gittin 57b. [Midrash] Rabbah, in Parshas Va'eschanan, on the verse "And you shall know this day"; and in Parshas Vezos HaBerachah and at the end of Parshas Vayikra, the end of chapter 6, on the verse "And he is a witness, whether he has seen or known":

או ראה אתה הראת לדעת. או ידע וידעת היום. ויש לפרש ע"פ האמור דפסוק אתה הראת לדעת זהו על בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שע"ז נאמר ומבשרי אחזה שאו מרום עיניכם וראו.

"whether he has seen": "You have been shown, so as to know"; "or known": "And you shall know this day." And it may be explained, according to what has been said, that the verse "You have been shown, so as to know" is about the level of the light that fills all worlds, of which it is said, "From my flesh I behold," "Lift up your eyes on high and see."

וזהו או ראה. אתה הראת. אבל פסוק וידעת היום קאי על האמונה והדעת בבחי' סוכ"ע מה שאינו בגדר עלמין כלל וע"ז נאמר וידעת היום כנ"ל. וזהו או ידע כו'.

And this is "whether he has seen": "You have been shown." But the verse "And you shall know this day" refers to faith and knowledge at the level of the light that encompasses all worlds, that which is not within the bounds of worlds at all; of this it is said, "And you shall know this day," as mentioned above. And this is "or known," etc.

וזהו שיש בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] ע' רבתי וכן ד' דאחד שהוא ענין עד דהיינו בחי' ואתם עדי כמש"ש [כמה שכתוב שם] במדרש והיינו ע"י אתה הראת לדעת וידעת היום כו' וכנ"ל.

And this is why the first verse of the Shema has a large ayin, and likewise the dalet of "Echad" [is large], which is the idea of 'ed' (witness), that is, the level of "And you are My witnesses," as is written there in the Midrash; and this is through "You have been shown, so as to know" and "And you shall know this day," etc., as mentioned above.

וגם י"ל [יש לומר] ע' רבתי דשמע עין בחי' ראיה הראת לדעת. ושמע לשון הבנה בחי' וידעת.

It may also be said that the large ayin of "Shema" is 'ayin' (eye), the level of sight, "You have been shown, so as to know"; and "Shema" is a term for understanding, the level of "And you shall know."

וזהו ע"פ שנים עדים יקום דבר כי עדות אותיות דעות ושנים עדים היינו בחי' או ראה או ידע הנ"ל ועי"ז יקום דבר. הוא בחי' דבר ה'. ועי"ז מרמז הד' רבתי דאחד):

And this is [the meaning of] "By the testimony of two witnesses a matter shall be established": for 'eidus' (testimony) has the letters of 'de'os' (knowledge), and the two witnesses are the levels of "whether he has seen or known" mentioned above, and through this "a matter (davar) shall be established," which is the level of "the word (devar) of G-d." And to this the large dalet of "Echad" alludes.)

ביאור הדברים ע"פ וידעת היום כו'

An Explanation of "And You Shall Know This Day"

1 ביאור הדברים ע"פ וידעת היום כו'

An explanation of the matters on the verse "And you shall know this day," etc.

2 ולעיל מיניה כתיב אתה הראת לדעת וא"כ מהו עוד וידעת כו'. הנה ע"ס [עשר ספירות] דקדושה וכנגד זה

עשר כתרי מסאבותא והם זה לעומת זה אברהם חסד דקדושה וישמעאל חסד דלעומת זה.

Just before it, it is written, "You have been shown, to know." If so, what is [the meaning of] the further "And you shall know," etc.? Now, there are the Ten Sefiros of holiness, and corresponding to them, the ten crowns of impurity; and they are "one opposite the other." Avraham is the Chesed (kindness) of holiness, and Yishmael is the Chesed of the opposing side.

ופי' אברהם שיצא ממנו ישמעאל שיצא ונפרד ממנו כפירוד הסיגים מן הכסף כו' יצחק גבורה דקדושה וכנגדו גבורה דקליפה.

And the meaning of "Avraham, from whom Yishmael came out," is that he came out and was separated from him, as dross is separated from silver, etc. Yitzchak is the Gevurah (restraint) of holiness, and corresponding to him is the Gevurah of kelipah.

אבל אין ישמעאל כנגד יצחק. כי אין ביכולת כל מדה שבלעומת זה להיות מנגד רק למדה שכנגדו בקדושה.

But Yishmael is not opposite Yitzchak. For no attribute of the opposing side has the ability to oppose anything except the attribute that corresponds to it in holiness.

3 והאהבה זרה היא מנגד לאהבה דקדושה. וזהו זה לעומת זה. כי שתיהן הן מדות שוות רק חסד דקדושה

הוא אהבה לאלקות והמנגד לזה הוא אהבה זרה חסד דקליפה.

Alien love opposes holy love; and this is "one opposite the other." For the two of them are attributes that are alike, except that the Chesed (kindness) of holiness is love for G-dliness, while what opposes it is alien love, the Chesed of kelipah.

אבל אינה מנגדת לבחי' גבורה דקדושה שהוא מדת היראה והפחד, ור"ל [ורוצה לומר] שלגבי בחי' אהבה דקדושה תוכל האהבה זרה להתגבר לפעמים ע"ד ולאום מלאום יאמץ משא"כ ע"י שיצטרף ג"כ מדת היראה דקדושה

But it does not oppose the level of the Gevurah (restraint) of holiness, which is the attribute of awe and dread. That is to say: in relation to the level of holy love, alien love can sometimes prevail, in the manner of "and one nation shall be stronger than the other nation"; which is not so when the attribute of holy awe is also joined [to it].

הנה לגבי בחינה זו אין כח כלל באהבה זרה לעמוד כלל והיינו לפי שאינה כלל הלעומת זה של היראה עד שיהי' [שיהיה] שייך ע"ז אפילו לעתים ענין ולאום מלאום יאמץ.

Then, in relation to this level, alien love has no power at all to stand at all. This is because it is not at all the counterpart of awe, such that the matter of "and one nation shall be stronger than the other nation" could apply to it, even at times.

4 וזהו ענין שבארות שחפר אברהם סתמום פלשתים אחרי מות אברהם כי פלשתים לצנים היו בחי' הוללות ושמחה דקליפה

This is the meaning of the wells that Avraham dug, which the Philistines stopped up after Avraham's death. For the Philistines were scoffers, [which is] the level of the frivolity and joy of kelipah.

ולכן אחרי מות אברהם היינו בהסתלקות האהבה דקדושה יש יניקה לחיצונים מהבארות שהוא בחי' אהבה הנמשכת כמים שמבחי' אברהם והיינו להיותן לעומת זה של בחי' זו דקדושה

Therefore, after Avraham's death—that is, when holy love has departed—the external forces draw nurture from the wells, which are the level of love that flows like water, from the level of Avraham. This is because they are the counterpart of this level of holiness.

אבל ע"י חפירה דיצחק שחפר עוד הבארות הללו דאברהם לא נפסקה עוד נביעתם שאין להוללות ושמחה דקליפה יכולת כלל לעמוד נגד מדת היראה והפחד דקדושה שהרי אינן כלל לעומת זה של היראה כו'.

But through the digging of Yitzchak, who dug these wells of Avraham again, their flow was no longer cut off. For the frivolity and joy of kelipah have no ability at all to stand against the holy attribute of awe and dread, since they are not at all the counterpart of awe, etc.

ועמ"ש ע"פ אלה תולדות יצחק וסד"ה ויהי בשלח פרעה כו' ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים ע"ש.

And see what is written on the verse "These are the generations of Yitzchak," and at the end of the discourse beginning "And it was, when Pharaoh sent away," etc., "G-d did not lead them by way of the land of the Philistines"; see there.

ועמ"ש בפ' חקת ע"פ באר חפרוה שרים וע' בזהר פ' צו (דל"ב ע"א) ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם.

And see what is written in Parshas Chukas on the verse "The well that princes dug"; and see the Zohar, Parshas Tzav (folio 32, side a), and the commentary of the Ramaz there.

והנה גם בחינת יצחק שהוא מדת היראה ופחד דקדושה כשהיא רק לבדה יש לה ג"כ מנגד מבחי' הגבורה דקליפה

Now, the level of Yitzchak too, which is the holy attribute of awe and dread, when it is alone, also has an opponent, from the level of the Gevurah of kelipah,

וכמו יראה רעה או כעס וכו' כי אף שע"פ רוב יש כח ועוז בכל מדה דקדושה לבטל המדה דקליפה המנגדת לה

such as evil fear, or anger, etc. For although, for the most part, every attribute of holiness has the power and strength to nullify the attribute of kelipah that opposes it,

כי יש יתרון לצד הקדושה על הקליפה כיתרון האור מהחושך. עכ"ז [עם כל זה] לפעמים נאמר ולאום מלאום יאמץ כנ"ל.

since the side of holiness has an advantage over kelipah "as light has an advantage over darkness," nevertheless at times it is said, "and one nation shall be stronger than the other nation," as mentioned above.

5 והיינו דוקא נגד מדה א' דקדושה אבל ע"י הצטרפות והתכללות גם המדה השנית דקדושה להיות התכללות אהוי"ר [אהבה ויראה] אז לא יוכלו המנגדים שבלעומת זה לנגוע בהן.

This is so specifically against one attribute of holiness. But through the joining and inclusion of the second attribute of holiness as well, so that there is an inter-inclusion of love and awe, then the opponents of the opposing side cannot touch them.

וע"ז נאמר ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מע"פ הבאר כו' כל העדרים דייקא היינו התכללות המדות ואזי וגללו את לב האבן המטמטם הלב כו'.

Of this it is said, "And all the flocks would be gathered there, and they would roll the stone from the mouth of the well," etc. "All the flocks," specifically: that is, the inter-inclusion of the attributes; and then "they would roll" away "the heart of stone" that dulls the heart, etc.

אמנם כ"ז [כל זה] במדות חו"ג [חסד וגבורה] אבל בחי' יעקב הוא בריח התיכון ומדתו אמת שהוא הארה מכתר.

However, all this applies to the attributes of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint). But the level of Yaakov is "the middle bar," and his attribute is truth, which is a radiance from Keser (the Crown).

והיינו להיות כי התפארת הוא המחבר חו"ג [חסד וגבורה] וזהו ענין יושב אהלים כמ"ש בזהר ס"פ תרומה (דקע"ה ע"ב). ויקרא (י"ב ב'). וישלח (קס"ז ב').

This is because Tiferes (beauty) is what joins Chesed and Gevurah. And this is the meaning of "dwelling in tents," as is written in the Zohar, at the end of Parshas Terumah (folio 175, side b); Vayikra (12b); Vayishlach (167b).

ועיין ברבות תולדות פ' ס"ג יושב אהלים שני אוהלים אהלו של שם ואהלו של עבר, רומז ג"כ לשני משכנין עילאין תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"ע"פ [ותורה שבעל פה].

And see Midrash Rabbah, Toldos, section 63: "dwelling in tents"—two tents, the tent of Shem and the tent of Ever. This also alludes to the two supernal dwellings, the Written Torah and the Oral Torah.

ואפשר תשב"כ [תורה שבכתב] נק' אהלו של שם שכל התורה היא שמותיו של הקב"ה (ועי' זח"א [זהר חלק א'] בראשית ד"נ ע"ב).

Possibly the Written Torah is called "the tent of Shem" because the whole Torah is the Names of the Holy One, blessed be He. (And see the Zohar, Part I, Bereishis, folio 50, side b.

ועי' עוד מענין יושב אוהלים ברבות וישלח פע"ט בחקתי ס"פ ל"ו. במדבר פרשה ג' דרי"ד א'. נשא פיי"ג גבי ביום השני הקריב נתנאל. ובפ' דברים).

And see further on the subject of "dwelling in tents" in Midrash Rabbah: Vayishlach, section 79; Bechukosai, end of section 36; Bamidbar, section 3 (folio 214, side a); Naso, section 13, on "On the second day, Nesanel offered"; and in Parshas Devarim.)

וכיון שכן שהוא כלול חו"ג [חסד וגבורה] ע"כ לא יוכלו החיצונים לינק ממנו וכמ"ש כי לא יכול לו וכתוב כי שרית כו'

And since this is so—that he comprises Chesed and Gevurah—therefore the external forces cannot draw nurture from him, as it is written, “that he could not prevail against him,” and it is written, “for you have striven,” etc.

ולכן הוא בלבדו גלל האבן מע"פ הבאר כו' ולכך נק' מדה זו אמת כמ"ש שפת אמת תכון לעד שאין למדה זו הפסק מחמת הלעומת זה כו'.

Therefore he alone rolled the stone from the mouth of the well, etc. And for this reason this attribute is called truth, as it is written, “The lip of truth shall be established forever”: this attribute has no interruption on account of the opposing side, etc.

משא"כ במדות חו"ג [חסד וגבורה] שהן כל א' רק קו אחד כו', ולכן יוכל להיות שם שינויים והפסק ואין זה אמת גמור משא"כ בבחי' יעקב

This is not so with the attributes of Chesed and Gevurah, each of which is only one line, etc.; therefore there can be changes and interruption there, and this is not complete truth—unlike the level of Yaakov.

וזהו תתן אמת ליעקב, ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] סד"ה זורע צדקה שכר אמת, ובעבודת ה' ענין תפארת היינו כשמתבונן בתפארת יקר גדולתו ית' שאין לה קץ ותכלית

And this is [the meaning of] “You will grant truth to Yaakov.” And see Iggeres HaKodesh, at the end of the discourse beginning “One who sows charity, a reward of truth.” And in the service of G-d, the matter of Tiferes is when one contemplates the beauty of the glory of His greatness, may He be blessed, which has no end or limit

(ועמ"ש מזה ע"פ ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש) וכל השתלשלות העולמות הכל רק כטפה אחת כו'

(and see what is written about this on the verse “And in the fourth year all its fruit shall be holy”), and [that] the entire chain of descending worlds (hishtalshelus) is all only like a single drop, etc.

מזה יעורר רחמים רבים על נפשו שירדה בסתר המדרגות ועמ"ש סד"ה במדבר סיני מענין בחי' רחמים ובד"ה כנשר יעיר.

From this he will arouse great compassion for his soul, which has descended into the concealment of the levels. And see what is written at the end of the discourse beginning "In the desert of Sinai," on the subject of the level of compassion, and in the discourse beginning "As an eagle stirs up."

וכ"ה ג"כ בענין הנהגת המדות עליונות דתפארת שהוא קו האמצעי הוא מחבר חו"ג [חסד וגבורה] וגם מבריא מן הקצה העליונה עד הקצה החתונה.

So it is also with the conduct of the supernal attributes: Tiferes, which is the middle line, joins Chesed and Gevurah, and also passes through from the uppermost end to the lowermost end.

6 וע' במק"מ [במקדש מלך] פ' וישלח קס"ז פ"י שהוא הוי"ו דשם הוי"ו שממשיך מבחי' י"ה לבחי' ה' אחרונה.

And see the Mikdash Melech on Parshas Vayishlach, [folio] 167, which explains that he is the vav of the Name Havayah, which draws down from the level of yud-hei to the level of the final hei.

ומבואר במ"א בענין הללו י"ה כי ע"י המשכה מבחי' י"ה שהוא בחי' אור א"ס המלוכב בחו"ב [בחכמה ובינה] ע"י דוקא נמשך שלא יהי' [יהיה] יניקה למדות הרעות כמ"ש ימותו ולא בחכמה כו'

And it is explained elsewhere, regarding "Hallelu Yah," that through the drawing down from the level of yud-hei—which is the level of the Infinite Light (Or Ein Sof) clothed in Chochmah (wisdom) and Binah (understanding)—through this specifically it comes about that the evil attributes have no nurture, as it is written, "They die, and not with wisdom," etc.

ולכן נק' מדת יעקב אמת ועיי' בזח"ג [בזהר חלק ג] ר"פ ויקרא ע"פ ונתתם לי אות אמת ובפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך אמת

This is why the attribute of Yaakov is called truth. And see the Zohar, Part III, at the beginning of Parshas Vayikra, on the verse "And give me a sign of truth," and Pardes, Erchei HaKinuyim, the entry "Emes."

ולכן שם הקב"ה שכינו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] לו ית' הוא בהתלבשותו ית' במדת תפארת דאצילות וכמ"ש מזה במ"א ע"פ הזהר פ' חיי שרה (דקב"ג ע"א) גבי קב"ה [קודשא בריך הוא] דאתכליל מאתר עילאה כו':

And therefore the name "the Holy One, blessed be He," which our Sages, of blessed memory, gave to Him, may He be blessed, refers to His being clothed, may He be blessed, in the attribute of Tiferes (beauty) of Atzilus, as is written about this elsewhere on the Zohar, Parshas Chayei Sarah (folio 123, side a), regarding "the Holy One, blessed be He, who is included from a supernal place," etc.

7 קיצור. ענין שמדת יעקב תפארת נקרא אמת אך משום שבח"י יעקב יש לה קיום יותר בעבודה ומשום שהוא קו האמצעי בריח התיכון:

Summary: The matter of the attribute of Yaakov, Tiferes (beauty), being called truth: namely, because the level of Yaakov has more permanence in [divine] service, and because it is the middle line, "the middle bar."

8 ב והנה הארה זו שמאיר בתפארת היינו בח"י דעת כן הוא בפרדס שער שלישי פ"ח [פרק ח'] וגם ע"פ קבלת האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] הוא כן

2. Now, this radiance that shines in Tiferes (beauty) is the level of Daas (knowledge). So it is in Pardes, the third Sha'ar, chapter 8; and according to the Kabbalah of the Arizal, of blessed memory, it is so as well,

שהרי כשאין הכתר נמנה בחשבון ה"ס [ה"י ספירות] אנו מונין הדעת במקומו וע' מזה בע"ח [בעץ חיים] שער כ"ב פ"א אות ב' ואות ד'

for when Keser (the Crown) is not counted in the reckoning of the ten Sefiros, we count Daas in its place. And see about this in Etz Chaim, Sha'ar 22, chapter 1, item 2 and item 4.

והנה הדעת הוא קיום המדות וחיותם וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שם שהוא נשמה דז"א כמו שעתיק יומין הוא נשמה לכל האצילות.

Now, Daas is the endurance and the life-force of the emotive attributes (middos), as is written in Etz Chaim there: that it is the soul of Z'eir Anpin, just as Atik Yomin is the soul of all of Atzilus.

9 והענין כי עד"מ שאנו רואין למטה שהמדות הן לפי הדעת כי התינוק מדותיו הם בקטנות מאד שמתאווה לדברים קטנים מאד

The explanation is as follows. By way of analogy, we see below that the emotive attributes (middos) accord with the Daas (knowledge). A young child's attributes are very small, for he desires very small things,

כמו לשחוק באגוזים וכיוצא וכשיגדל ויתחזק שכלו ודעתו יוקטן בעיניו שחוק ההוא ויתאווה למנעלים יפים או בגדים נאים וכיוצא ואח"כ כשיגדל יותר יתבזה אצלו זה הדבר ג"כ ויתאווה לממון כו'

such as playing with nuts and the like. When he grows up and his intellect and his Daas grow stronger, that game becomes small in his eyes, and he desires fine shoes or handsome clothes and the like. Afterward, when he grows older still, this thing too becomes contemptible to him, and he desires money, etc.,

ואח"כ לכבוד וכל זה מחמת גידול דעתו שלפי ערך הדעת כך הם המדות עד כשיתחזק הדעת יומשך שיהי' [שיהיה] המדות לאלקות וע' מזה בפ"י המשניות להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] (בסנהדרין פרק חלק).

and afterward honor. All this is because of the growth of his Daas: according to the measure of the Daas, so are the attributes—until, when the Daas grows strong, it follows that the attributes will be [directed] toward G-dliness. And see about this in the Rambam's Commentary on the Mishnah (Sanhedrin, chapter Chelek).

והנה קטן אין לו דעת כמ"ש בגמרא (בגיטין דכ"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) וביבמות (דק"ד ע"ב) דלאו בני דעה נינהו נמצא שמחמת קטנות הדעת נמשך שהמדות הם בקטנות מאד.

Now, a minor has no Daas, as is said in the Gemara (Gittin, folio 22, end of side b) and in Yevamos (folio 104, side b), "for they are not persons of knowledge." It follows that because of the smallness of the Daas, the attributes are very small.

לפי שהדעת הוא קיום המדות וחיותן וע' מזה באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה להבין משל ומליצה כו' בענין הספירות.

For Daas is the endurance and the life-force of the attributes. And see about this in Iggeres HaKodesh, in the discourse beginning "To understand a parable and a figure," etc., on the subject of the Sefiros,

ובס"ב [ובספר של בינונים] ח"א [חלק א'] ספ"ג [סוף פרק ג'] ולכן נקרא הדעת אמת שהוא עצמות ומהות הדבר
ממש משא"כ מלכות נקראת אמונה כמו שמאמין באמיתת הדבר

and in Sefer Shel Beinonim, Part I, end of chapter 3. This is why Daas is called truth: it is the very essence and being of the thing itself. Whereas Malchus (sovereignty) is called faith, as when one believes in the truth of a thing;

אבל דעת הוא אמתת הדבר עצמו וכמ"ל [וכמה שכתוב לעיל] שדעת הוא לשון הכרה והרגשה כאלו רואה
כו'.

but Daas is the truth of the thing itself—as was explained above, that Daas denotes recognition and feeling, as if one sees, etc.

10 וכמ"ש ע"פ ואלה המשפטים בענין אין דומה שמיעה לראי' [לראיה] והדעת הוא הממשיך להיות כאלו
רואה כו'

As is written on the verse “And these are the laws,” on the subject of “hearing cannot compare with seeing”: it is Daas (knowledge) that brings about [a state of] being as if one sees, etc.

וכמ"ש בפרדס שם שהדעת ממשיך מכתר וחכמה כו' ונודע דחכמה היא בחי' ראייה וזהו שנק' אמת ר"ל
[רוצה לומר] כאלו רואה אמתת הדבר עצמו.

And as is written in Pardes there, that Daas draws from Keser (the Crown) and Chochmah (wisdom), etc. And it is known that Chochmah is the level of sight. This is why it is called truth: that is, as if one sees the truth of the thing itself.

11 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] משה אמת ותורתו אמת כי משה מלגאו ויעקב מלבר פי' יעקב
הוא תפארת ומשה הוא הדעת וכמ"ש מזה ע"פ את הכבש האחד תעשה בבקר כו'

This is what our Sages, of blessed memory, said: “Moshe is truth and his Torah is truth.” For “Moshe is within and Yaakov is without”: that is, Yaakov is Tiferes (beauty) and Moshe is Daas (knowledge), as is written about this on the verse “The one lamb you shall make in the morning,” etc.;

ע"ש, וע"כ נק' משה אמת וגם כי דעת עליון דז"א שרשו מתיקון ואמת שב"ג מדה"ר [מדות הרחמים] דא"א כמ"ש במ"א.

see there. Therefore Moshe is called truth. And also, because the higher Daas of Z'eir Anpin has its root in the tikkun "and truth" among the Thirteen Attributes of Mercy of Arich Anpin, as is written elsewhere.

12 וגם כי אמת הוא בחינת לא שנית. וכן בעבודת ה' באדם ע"י הדעת נמשך קיום המדות אהו"ר [אהבה

ויראה]

Also, truth is the level of "I have not changed." And so too in a person's service of G-d: through Daas (knowledge) comes the endurance of the attributes of love and awe,

שלא ישתנו המדות מחמת גשמיות העולם וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו כו' וכמ"ש במ"א בדג"ה [בד"ה] ואלה המשפטים וע"פ מים רבים וגבי ענין הלולב ומיניו.

so that the attributes do not change because of the physicality of the world, "like a spring of water whose waters do not prove false," etc.—as is written elsewhere, in the discourse beginning "And these are the laws," and on the verse "Many waters," and regarding the lulav and its species.

והיינו בחי' אמת הפך הכזב אך בחי' אמונה היינו אע"פ [אף על פי] שאינו משיג להיות כאלו רואה כו' ועכ"ז [ועם כל זה] מאמין ומקבל האמת.

This is the level of truth, the opposite of falsehood. But the level of faith means that although he does not attain [a grasp] to the point of being as if he sees, etc., he nevertheless believes and accepts the truth.

ועד"ז נק' המל' דאצי' אמונה וכמ"ש בזהר פ' בלק [דקצ"ח ע"ב] אמונה בשעתא דאתחבר בה אמת כו' כדין אקרי אמונה.

In the same way, the Malchus (sovereignty) of Atzilus is called faith, as is written in the Zohar, Parshas Balak (folio 198, side b): "Faith—at the time when truth is joined to it, etc., then it is called faith."

והיינו כי דעת הוא בחי' יחו"א [יחודא עילאה] דכולא קמיה כלא חשיב שכל מה שלמטה הוא בחי' אין ממש.

This is because Daas is the level of the higher unity (yichuda ila'ah), in which "all before Him is considered as nothing," so that everything below is the level of actual nothingness.

ומל' היא יחוי'ת [יחודא תתאה] מקור דבי"ע שיהי' [שיהיה] יש מאין שלמטה היש כו' כי אין מלך לבא עם.

And Malchus is the lower unity (yichuda tata'ah), the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah, so that there should be something from nothing—that below there is the “something,” etc.—for “there is no king without a people.”

אך עכ"ז [עם כל זה] הרי נמשך מיחוי"ע [מיחודא עילאה] ביחוי"ת [ביחודא תתאה] וזהו ענין המשכת אמת באמונה להיות ג"כ גילוי הדע דיחוי"ע [דיחודא עילאה] גם ביחות והיינו בבחי' אמונה כמו שמאמין באמתת הדבר כו'

Nevertheless, there is a drawing down from the higher unity into the lower unity. This is the matter of drawing truth into faith: so that there is also a revelation of the Daas of the higher unity within the lower unity too—that is, in the manner of faith, as one believes in the truth of a thing, etc.

וזהו ג"כ איהי בהוד וכמ"ש ג"כ במ"א בדרוש בהמ"ז [ברכת המזון] בענין לחם מן השמים ולחם מן הארץ כו' וז"ש [וזהו שכתוב] גבי יהושע ונתתה מהודך עליו

This is also [the meaning of] “She is in Hod (splendor),” as is also written elsewhere, in the discourse on Grace after Meals, on the subject of bread from heaven and bread from the earth, etc. And this is what is written regarding Yehoshua, “And you shall put some of your splendor upon him.”

כי משה הוא הדעת ונקי שמש יחוי"ע [יחודא עילאה] ויהושע הוא פני לבנה בחי' יחוי"ת [יחודא תתאה] אלא שמקבל מיחוי"ע [מיחודא עילאה] מבחי' הוד דוקא וכנודע ההפרש בין ברכה להודאה

For Moshe is Daas and is called the sun, the higher unity; and Yehoshua is “the face of the moon,” the level of the lower unity, except that he receives from the higher unity, specifically from the level of Hod, as is known, the difference between blessing and acknowledgment.

כי הודאה הוא הגם שמודים שהאמת הוא כמו שהוא קמיה מ"מ אינו בגילוי ממש. וזהו דאיהי אמונה היא בהוד כו':

For acknowledgment means that although one acknowledges that the truth is as it is before Him, nevertheless it is not actually revealed. And this is [the meaning of the statement] that she, faith, is in Hod, etc.

13 קיצור. ענין משה מלגאו ויעקב מלבר כי משה הוא הדעת שהוא פנימית בחי' יעקב. וענין אמ ואמונה:

Summary: The meaning of “Moshe is within and Yaakov is without”: for Moshe is Daas (knowledge), which is the inner dimension (pnimiyus) of the level of Yaakov. And the matter of truth and faith.

14 ג והנה מלי נקראת עטרה שהיא בחי' כתר בבחי' א' כמ"ש מזה בביאור ע"פ מנורת זהב כולה ובביאור ע"פ הראיני את מראיך.

3. Now, Malchus (sovereignty) is called a crown (atarah), for in one respect it is the level of Keser (the Crown), as is written about this in the explanation on the verse “A menorah all of gold,” and in the explanation on the verse “Let me see your countenance.”

והוא כמשל השמש שכאשר זורח למטה יש שלשה אורים ואור התחתון הוא חם כמו העליון משא"כ האמצעי קר לפי שכאשר זורח על הארץ מכה בכח ונעשה אור חוזר.

This is like the analogy of the sun: when it shines downward there are three [layers of] air, and the lowest air is as hot as the highest, while the middle one is cold. For when it shines upon the earth, it strikes with force and becomes returning light.

15 ועד"ז יובן למעלה שלפי שבחי' המלי היא סופא דכל דרגין ונקי' ארץ ובה סיום הארת הקו מאור א"ס המלוכש בא"א

In the same way it can be understood above: since the level of Malchus (sovereignty) is “the end of all levels” and is called “earth,” and in it is the conclusion of the radiance of the kav (line of light) from the Infinite Light (Or Ein Sof) that is clothed in Arich Anpin,

ואו"א [ואבא ואימא] וזו"נ [זועיר אנפין ונוקבא] דאצילות וה"ז [והרי זה] כמשל השמש שבסוף וסיום זריחתו על הארץ מכה בכח יותר ונעשה אור חוזר עד שאור התחתון חם כמו אור העליון כו'

Abba and Imma, and Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus—this is like the analogy of the sun, which at the end and conclusion of its shining, upon the earth, strikes with greater force and becomes returning light, to the point that the lowest air is as hot as the highest air, etc.—

כך הארת הקו מאיר באור חוזר ממלי' דאצילות ומלי' דאצילות הוא בחי' כתר מלמטה למעלה.

so the radiance of the kav shines as returning light from the Malchus of Atzilus, and the Malchus of Atzilus is the level of Keser (the Crown) from below upward.

16 וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן בסופן דייקא וכדפי' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי. וזהו ענין כתר מלכו

This is the meaning of “their beginning is wedged in their end”—“in their end” specifically—as is explained in Iggeres HaKodesh, the discourse beginning “He and His life-forces.” And this is the meaning of “the Keser of Malchus,”

וגם שהיא למעלה מן הדעת. עטרת תפארת לעמוסי בטן בשרשה שהיא משם ס"ג [שם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה] כו'.

and also that it is above Daas (knowledge). [It is] “a crown of beauty (tiferes) for those borne from the womb” in its root, for it is from the Name Sag, which is above [the Name] Mah, etc.

והיינו כי היא עטרה לבחינת תפארת כמ"ש בזהר ר"פ תזריע (דמ"ב ע"ב) שזהו פי' עטרת תפארת.

That is, it is a crown to the level of Tiferes, as is written in the Zohar at the beginning of Parshas Tazria (folio 42, side b), that this is the meaning of “a crown of beauty.”

ומבואר לעיל כי פנימית התפארת הוא הדעת וע' בזהר ס"פ משפטים (דקכ"ג ע"א) אלא דעת כו'.

And it was explained above that the inner dimension (pnimiyus) of Tiferes is Daas. And see the Zohar at the end of Parshas Mishpatim (folio 123, side a): “Rather, Daas,” etc.

וא"כ המלי' שהיא עטרה לתפארת היינו ג"כ להדעת והיינו מאחר שהיא בחי' כתר מלמטה למעלה אשר הכתר הוא למעלה מהדעת.

If so, Malchus, which is a crown to Tiferes, is also [a crown] to Daas. This is because it is the level of Keser (the Crown) from below upward, and Keser is above Daas.

ועמוסי בטן הם ז"ת [ז' תחתונות] דאימא מדות שבשכל כו' וע' בזהר בראשית (ד"י"ג סע"א [סוף עמוד א]) כפי' העמוסים מני בטן משא"כ הדעת המתפשט במדות עיקר קבלתו מהבינה

“Those borne from the womb” are the seven lower [Sefiros] of Imma, the emotive attributes within the intellect, etc. And see the Zohar, Bereishis (folio 13, end of side a), on the meaning of “those borne from the womb.” Whereas the Daas that spreads into the emotive attributes receives chiefly from Binah (understanding),

כי אם אין בינה אין דעת אלא שבבינה מלבוש הארת הכתר כמ"ש במ"א ע"פ לך לך

for “if there is no Binah, there is no Daas,” except that in Binah the radiance of Keser is clothed, as is written elsewhere on the verse “Go for yourself.”

ויוכן זה ג"כ למטה על פי מ"ש לעיל בפנים כי באדם הדעת והרגשה הוא בבחי' ממלא כל עלמין

This can also be understood below, according to what was written above in the main text: that in a person, Daas and feeling are at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin),

אבל בבחי' סוכ"ע לא שייך דעת והרגשה כו' אלא זהו היא בחינת אמונה להאמין בה' שהוא יתברך אינו בגדר עלמין כו' וע' מ"ש בפ' בשלח ע"פ וירא ישראל כו' בפ' ויאמינו בהוי' ע"ש.

but with regard to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), Daas and feeling do not apply, etc. Rather, this is the level of faith: to believe in G-d, that He, may He be blessed, is not within the bounds of worlds, etc. And see what is written in Parshas Beshalach on the verse "And Israel saw," etc., on the explanation of "and they believed in Havayah"; see there.

נמצא מובן מזה שבחי' סוכ"ע מאיר ומתגלה בבחי' אמונה דייקא יותר מבדעת שבדעת אין הגילוי רק מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

It is thus understood from this that the level of the light that encompasses all worlds shines and is revealed in the level of faith specifically, more than in Daas; for in Daas the revelation is only from the level of the light that fills all worlds.

17 ומעין זה יובן הנמשל למעלה איך שבמלי' מאיר בחי' כתר יותר מבדעת ותפארת כו'. וכמ"ש ג"כ בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך עטרה ובשער המציאות פ"ד בענין ארץ שהיא המלי' קדמה לשמים שהוא ת"ת [תפארת] בשרשה

Along these lines, the analogue above can be understood: how in Malchus (sovereignty) the level of Keser (the Crown) shines more than in Daas (knowledge) and Tiferes (beauty), etc. As is also written in Pardes, Erchei HaKinuyim, the entry "Atarah," and in Sha'ar HaMetziyus, chapter 4, on the subject of "earth," which is Malchus, preceding "heavens," which is Tiferes, in its root.

וזהו בחכמה יסד ארץ והיינו אמונה הנק' ארץ שרשה מחכמה עילאה שלמעלה מהתבונה והדעת וכוונן שמים שהוא פארת בתבונה אם אין בינה אין דעת כו'

This is [the meaning of] "With wisdom He founded the earth": that is, faith, which is called "earth," has its root in the higher Chochmah, which is above understanding and Daas. "And He established the heavens," which is Tiferes, "with understanding": "if there is no Binah, there is no Daas," etc.

ואע"ג [ואף על גב] דלעיל נתבאר שהדעת ות"ת [ותפארת] נקי אמת והמלכות נקי אמונה שהיא בחי מקבל מן האמת.

And although it was explained above that Daas and Tiferes are called truth, and Malchus is called faith, which is the level of a recipient from truth,

מ"מ כן הוא ודאי שהיא בחי מקבל מז"א אבל עכ"ז [עם כל זה] מאיר בה ג"כ מבחי כתר שהוא מקור ושרש האמת דז"א כנודע

nevertheless, it is indeed certainly so that it is the level of a recipient from Z'air Anpin, but even so, [light] from the level of Keser also shines in it, which is the source and root of the truth of Z'air Anpin, as is known.

וגם בחי אמת שרשו מהאר ת פנים דעתיקא כמ"ש בזח"ג [בוהר חלק ג] (נשא קל"ג ב') אשר הארה זו מאיר ג"כ במלי יותר ועל זה נאמר בשה"ש [בשיר השירים] הנך יפה רעיתי.

Also, the level of truth has its root in the radiance of the countenance of Atika, as is written in the Zohar, Part III (Naso, 133b); and this radiance also shines more in Malchus. Of this it is said in the Song of Songs, "Behold, you are beautiful, my beloved."

וזהו ענין שנשכחו האמהות ביפת תואר ויפת מראה דלכאורה תמוה מהו שיכתב זה כתורה אלא דהפי' שהיה בהם הארת הכתר שמאיר במלי דאצילות בבחי נעוץ תחלתן בסופן כו'.

This is why the Matriarchs were praised as "beautiful of form and beautiful of appearance." At first glance this is puzzling: why should this be written in the Torah? But the explanation is that there was in them the radiance of Keser, which shines in the Malchus of Atzilus in the manner of "their beginning is wedged in their end," etc.

18 ועמ"ש גבי פסח סד"ה קול דודי בענין מקפץ על הגבעות כו'. וזהו ענין ויאהב יעקב את רחל היינו בחי מלי בחי אמונה ויעקב הוא בחי תפארת המקבל מהדעת

And see what is written regarding Pesach, at the end of the discourse beginning "The voice of my beloved," on the subject of "leaping over the hills," etc. And this is the meaning of "And Yaakov loved Rachel": that is, the level of Malchus (sovereignty), the level of faith; and Yaakov is the level of Tiferes (beauty), which receives from Daas (knowledge),

שהוא הארת הכתר ע"י ויאהב יעקב את רחל היא בחי' אמונה שמאיר בה בחי' הכתר ממש סוכ"ע כי נעוץ תחלתו בסופן כנ"ל.

which is the radiance of Keser (the Crown). Through [this], "And Yaakov loved Rachel": she is the level of faith, in which the level of Keser itself, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), shines, for "their beginning is wedged in their end," as mentioned above.

19 וזהו ג"כ ענין מאמר רחל ליעקב הבה לי בנים כי הבנים היינו אהבה ויראה ועיקר הולדה שלהם הוא מהדעת מה שאין כן מהאמונה בעצמה בלי המשכת הדעת היא עטרה ובחי' מקיף לבד

This is also the meaning of Rachel's saying to Yaakov, "Give me children." For the children are love and awe, and their birth comes chiefly from Daas (knowledge). Whereas from faith itself, without the drawing down of Daas, it is a crown and a surrounding level alone,

ולא נמשך מזה הולדת המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] והיינו מחמת טרדות העוה"ז והסתר הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שעל ידי זה היא בחי' כרחל לפני גוזזיה נאלמה ולכן ורחל עקרה כו'.

and the birth of the emotive attributes of love and awe does not come from it. This is because of the preoccupations of this world and the concealment of the body and the animal soul, through which it is at the level of "like a ewe (rachel) before her shearers, she is mute." Therefore, "and Rachel was barren," etc.

אך ע"י התעוררות רחמים רבים ע"י הדעת המתבונן בגדולת ה' אזי נמשך ההולדה מבחי' רחל שהיא בחי' אמונה

But through the arousal of great compassion, through Daas that contemplates the greatness of G-d, then birth comes forth from the level of Rachel, which is the level of faith;

ואזי הם אהוי"ר [אהבה ויראה] הנמשכים מבחי' סוכ"ע שהם בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] היותר עליונים. וזהו ענין יוסף שהוא בחי' צדיק עליון אהבה בתענוגים כו':

and then they are love and awe drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which are the most exalted love and awe. And this is the meaning of Yosef, who is the level of the supernal tzaddik, "love with delights," etc.

20 קיצור. ענין שהאמונה נקראת עטרה. עטרת תפארת נעוץ תחלתו בסופן:

Summary: Why faith is called a crown. "A crown of beauty"; "their beginning is wedged in their end."

21 ד אך הנה כעת מקבלת מז"א אבל לעתיד לבוא כי מלאה הארץ דעה שיהיו שוים בקומתם ויהיה בה השפעת הדעת ותגדל עד בחי' הכתר שיהיו שניהם בכתר אחד

4. However, at present [Malchus] receives from Z'eir Anpin. But in the Time to Come, "for the earth shall be full of knowledge," they will be equal in their stature: there will be in it the flow of Daas (knowledge), and it will grow up to the level of Keser (the Crown), so that the two of them will share one crown.

(בזהר דרשו פסוק כי מלאה הארץ דעה בהשמטות דחלק אי' סס"י [סוף סימן] כ"ה על נסוך במים בחג כמ"ש בסיפיה דקרא כמים לים מכסים והיינו לפי שע"י ממשיכים ח"ע [חכמה עילאה] במל' כו')

(In the Zohar, in the Hashmatos [Addenda] to Part I, at the end of section 25, they expounded the verse "For the earth shall be full of knowledge" as referring to the water libation on the festival, as is written at the end of the verse, "as the waters cover the sea." This is because through it the higher Chochmah (wisdom) is drawn down into Malchus (sovereignty), etc.

וגם כי כמים לים מכסים היינו עלמא דאתכסא שהוא סוכ"ע שם הוי' דלעילא שלעתיד יומשך גילוי זה בארץ שהיא עלמא דאתגליא והיינו שמה שעכשיו הוא בחי' סוכ"ע יומשך בגילוי להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ובז"ג [ובזהר גדול] ח"א [חלק א']

And also because "as the waters cover the sea" refers to the hidden world (alma de'iskasya), which is the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the higher Name Havayah; in the Time to Come this revelation will be drawn down into the earth, which is the revealed world (alma de'isgalya). That is, what is now at the level of the light that encompasses all worlds will be drawn down in revelation, to become the light that fills all worlds (memalei kol almin). And in the main Zohar, Part I)

(דל"ח ע"א) פ"י שזהו ענין וידע אדם עוד את אשתו שנאמר אלע"ל [על לעתיד לבוא]. עוד נז' [נוכח] כמ"ה [במדרש הנעלם] פ' חיי שרה (דק"ה א')

(folio 38, side a), it explains that this is the meaning of "And Adam knew his wife again," which was said of the Time to Come. It is mentioned further in the Midrash HaNe'elam, Parshas Chayei Sarah (folio 125, side a);

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם דשרש המשכה זהו הוא גילוי דעת דעתיק (וע"ש במ"ה [במדרש הנעלם]
דק"ל סע"א [סוף עמוד א] ודק"מ סע"א [סוף עמוד א] ובזהר פ' ויקרא דכ"ג ע"א יתרו דס"ח ע"א)

and see the commentary of the Ramaz there, that the root of this drawing down is the revelation of the Daas of Atik. (And see there, in the Midrash HaNe'elam, folio 130, end of side a, and folio 140, end of side a; and in the Zohar, Parshas Vayikra, folio 23, side a; Yisro, folio 68, side a.)

ועמ"ש במ"א בענין שבעת ימי המילואים כו' למלאות פגימת הלכנה כו' שהוא המשכה וגילוי סוכ"כ
[סובב כל עלמין] בממכ"ע [בממלא כל עלמין] וכענין וכבוד ה' מלא ע"ש.

And see what is written elsewhere on the subject of the seven days of the milu'im (inauguration), etc., to fill the defect of the moon, etc., which is the drawing down and revelation of the light that encompasses all worlds into the light that fills all worlds, as in "and the glory of Havayah filled"; see there.

ועד"ז ג"כ יש לפרש ענין כי מלאה הארץ דעה כו'. וכמו במנחת שבת עליית המלי' וכן בנעילת יוהכ"פ
[יום הכפורים]

Along these lines, too, one can explain the matter of "for the earth shall be full of knowledge," etc. And it is like the ascent of Malchus at Minchah of Shabbos, and likewise at Ne'ilah of Yom Kippur,

אלא שאח"כ יש ירידה לפי שכהיום בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] יש עליות וירידות שבזמן מתן תורה
היו פב"פ [פנים בפנים] כו'

except that afterward there is a descent. For at present, at the level of the light that fills all worlds, there are ascents and descents: at the time of the Giving of the Torah they were "face to face," etc.,

ואח"כ בחטא העגל כו' ואח"כ בזמן בית ראשון הכל שינוי זמנים מתחלפים בכל דור (וע' בס' חסד
לאברהם בתחלתו מונה והולך שינויי הזמנים)

and afterward, at the sin of the Calf, etc., and afterward, in the time of the First Temple—all of it changes of times, alternating in every generation (and see the book Chesed LeAvraham, at its beginning, where it goes on to enumerate the changes of the times).

והיינו לפי שההמשכה מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וכמו עד"מ פרצוף אדם למטה ראש ורגל ויש בטן ומעיים שיש בהם צואה ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש חיות מעט מזעיר כו'

This is because the drawing down is from the level of the light that fills all worlds—like, by way of analogy, the figure of a human being below: [there is] head and foot, and there are a belly and intestines, which hold excrement, and nevertheless there is a very small amount of life-force [in them], etc.

ועפ"ז [ועל פי זה] יובן ג"כ מה שבזמן חורבן בית ראשון היו נביאי השקר ובזמן חורבן בית שני שנאת חנם לפי שהתגברות

According to this, it can also be understood why at the time of the destruction of the First Temple there were the prophets of falsehood, and at the time of the destruction of the Second Temple, baseless hatred. For the strengthening of

הקליפה הוא זה לעומת זה ובזמן בית ראשון שהיתה שכינה בין שני בדי ארון והיה גילוי אלקות כו' היה התגברות הקליפה כנגד אלקות באמונות כוזבות.

kelipah is “one opposite the other.” In the time of the First Temple, when the Shechinah (Divine Presence) was between the two poles of the Ark and there was a revelation of G-dliness, etc., the strengthening of kelipah against G-dliness was in false beliefs.

ולכן היו הנשים שהיו מבכות את התמוז (ביחזקאל סי' ח' ובירמיה סי' מ"ד) שאמרו ומן אז חדלנו לקטר למלכת השמים כו'

Therefore there were the women who were weeping for the Tammuz (Ezekiel, chapter 8, and Jeremiah, chapter 44), who said, “And since we stopped burning incense to the queen of heaven,” etc.,

חסרנו כל שהיו אמונתם מהיפך להיפך (וחסרו כל מפני שלא עבדו את ה' מרב כל והם האמינו להפך כי עזב ה' את הארץ תחת יד המזלות כו')

“we have lacked everything”; for their belief was turned to its very opposite. (They lacked everything because they did not serve G-d “out of an abundance of everything,” and they believed the opposite: that “Havayah has forsaken the land,” [leaving it] under the hand of the constellations, etc.)

וכן נביאי השקר לא היו בעלי מופתים כלל וכמ"ש ביחזקאל (סי' י"ג) בשעלי שעורים ובפתותי לחם להמית נפשות אשר לא תמותנה כו' בזבכם ע"ש בפרש"י [בפירוש רש"י].

So too, the prophets of falsehood were not workers of wonders at all, as is written in Ezekiel (chapter 13), "for handfuls of barley and for crumbs of bread, to put to death souls that should not die," etc., "by your lying"; see there in Rashi's commentary.

ונביאי האמת ודאי היו בעלי מופתים כמו ירמיה ויחזקאל הגם שלא היו כ"כ [כל כך] כמו אליהו כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] האמינו בשקר דוקא.

And the prophets of truth certainly were workers of wonders, such as Yirmeyahu and Yechezkel, even if they were not so to the extent of Eliyahu, etc.; and nevertheless they believed specifically in falsehood.

22 ובבית שני שפסקו מהם וחסרו ה' דברים לפי שלא היה גילוי בחי' ה' ראשונה דשם הוי' למטה ועמ"ש מזה בד"ה יו"ט [יום טוב] של ר"ה [ראש השנה]

In the Second Temple, when five things ceased from them and were lacking, because there was no revelation below of the level of the first hei of the Name Havayah—and see what is written about this in the discourse beginning "The festival day of Rosh HaShanah"—

ולכן לא היתה ג"כ לעומת זה התגבירות הקליפה כ"כ [כל כך] באמונות כוזבות שנגד אמונת ה' אלא באמונת אנשי רכיל במילי דעלמא שזהו ענין שנאת חנם שהוא כנגד הטבע שישנא איש את רעהו אם לא גמלו רעה

therefore, correspondingly, the strengthening of kelipah was also not so much in false beliefs opposed to faith in G-d, but rather in believing talebearers about worldly matters. This is baseless hatred, which is against nature: that a man should hate his fellow if he has not done him harm.

אך ע"י אנשי רכיל ששקר ענו בחבירו שדורש רעתו נעשה שונאו והוא שנאת חנם ע"פ האמת שחבירו לא פשע כלום.

But through talebearers, who testified falsely against his fellow that he seeks his harm, he becomes his enemy; and this is baseless hatred, since in truth his fellow did no wrong at all.

23 והנה כל עליות וירידות הם בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שעדיין יש מקום לרע לשלוט כמו שיש בטן וחואה ואעפ"כ [ואף על פי כן] עוברת חיות מועט

Now, all ascents and descents are at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), where there is still room for evil to rule—just as there are a belly and excrement, and nevertheless a little life-force passes [through them],

וכן שערות נמשך בהם חיות מצומצם משא"כ סוכ"ע כתיב ואת רוח הטומאה אעביר שאז יהיה גילוי סוכ"ע.

and likewise hair, into which a contracted life-force is drawn. Whereas of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) it is written, "And I will remove the spirit of impurity," for then there will be the revelation of the light that encompasses all worlds.

24 וגילוי זה לעתיד הוא ע"י היום לעשותם ע"י תורה ומצות וזאת המצוה כו' לעשות בארץ שצ"ל

This revelation in the Time to Come comes about through "today, to do them"—through Torah and mitzvos. "And this is the commandment," etc., "to do in the land": there must be

המשכת התורה ומצות בבחי' אמונה להיות ורעה אמונה כו' והוא המשכת סוכ"ע. וזהו וידעת היום והשבות להמשיך בהאמונה בחי' דעת בבחי' סוכ"ע.

a drawing down of the Torah and mitzvos into the level of faith, so that there will be "and nurture faith," etc.; and this is the drawing down of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And this is [the meaning of] "And you shall know this day and take [it to your heart]": to draw into faith the level of Daas (knowledge), at the level of the light that encompasses all worlds.

25 ועמ"ש בביאור ע"פ מים רבים בענין שיש שני בחי' דעת. דעת תחתון ודעת עליון. דעת תחתון הוא הנמשך מהבינה

And see what is written in the explanation on the verse "Many waters," on the subject that there are two levels of Daas (knowledge): the lower Daas and the higher Daas. The lower Daas is the one drawn from Binah (understanding),

כמאמר אם אין בינה אין דעת והוא הדעת בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אך דעת העליון הוא הנמשך מבחי' כתר ממש שהוא בחי' סוכ"ע כו' ע"ש.

as the saying goes, "If there is no Binah, there is no Daas"; and it is Daas at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). But the higher Daas is the one drawn from the level of Keser (the Crown) itself, which is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.; see there.

26 וזהו ענין ב' בחי' דעת שבפסוק אתה הראת לדעת ובפסוק וידעת היום כנ"ל. וזהו וידעת היום היום דוקא בעוה"ז

This is the matter of the two levels of Daas (knowledge), in the verse "You have been shown, to know" and in the verse "And you shall know this day," as mentioned above. And this is [the meaning of] "And you shall know this day": "this day" specifically, in this world.

כי עולם הבא ר"ל [רוצה לומר] ג"ע [גן עדן] הוא עולם הדין מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שרחוק מאד מבחי' סוכ"ע משא"כ בעוה"ז הגם שהוא בעולם מ"מ עכ"פ [על כל פנים] נמשך הוא ע"י התורה ומצות כו'

For the World to Come—that is, Gan Eden—is a world of judgment, from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is very far from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Whereas in this world, although it is hidden, nevertheless, at any rate, it is drawn down through the Torah and mitzvos, etc.

ועמ"ש מזה בפי' פינחס ע"פ צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני כו' ולכן היום בעוה"ז דוקא תוכל להמשיך בחי' סוכ"ע להיות ורעה אמונה

And see what is written about this in Parshas Pinchas on the verse "Command the children of Israel and say to them, 'My offering,'" etc. Therefore "this day," in this world specifically, you can draw down the level of the light that encompasses all worlds, so that there will be "and nurture faith."

וזהו כי הוי' הוא האלקים וכדפי' בזהר ח"ג [חלק ג'] (דקמ"ג ע"א) הוי' עתיק יומין הוא סוכ"ע הוא האלקים וכולא הוא חד כו':

And this is [the meaning of] "that Havayah is Elokim," as is explained in the Zohar, Part III (folio 143, side a): "Havayah"—Atik Yomin, which is the light that encompasses all worlds—"is Elokim, and all is one," etc.

27 קיצור. ענין ומלאה הארץ דעה. והיינו על ידי וידעת היום והשבות ורעה אמונה:

Summary: The meaning of “and the earth shall be full of knowledge.” That is, through “And you shall know this day and take [it to your heart]” and “nurture faith.”

להבין בתוספת ביאור ע"פ וידעת היום והשבות אל...

To understand, with additional explanation, the verse
"Know this day..."

1 להבין בתוספת ביאור ע"פ וידעת היום והשבות אל לבבך כו' בענין הדעת והאמונה ולהבין איך יהיה
בחי' סוכ"ע בבחי' הדעת וההרגשה והלא לית מחשבה תפיסא ביי [ביה] כלל כידוע

To understand, with additional explanation, the verse "Know this day and take it to your heart,"
etc., concerning Daas (knowledge) and faith; and to understand how the level of the light that en-
compasses all worlds (sovev kol almin) can be on the level of Daas and sensing, for surely "no
thought can grasp Him at all," as is known.

אך הענין הוא דיש להבין עיקר ענין הדעת מהו כהיות ידוע בלשון הפלסופים וכמ"ש הרמב"ם [הרבי משה
בן מימון] בידיעת אלקות

But the point is that we must understand what the essential concept of Daas is, as is known in the
language of the philosophers, and as the Rambam writes concerning the knowledge of G-dliness,

שהוא יתברך הוא הידוע מציאותו ולא מהותו וזהו הנק' בחי' דעת כי ענין הדעת הוא ידיעת והרגשת
המציאות.

that He, blessed be He, is the One whose existence is known and not His essence. This is what is
called the level of Daas, for the concept of Daas is the knowing and sensing of existence.

2 ויובן עד"מ באדם מבשרי אחזה שהאדם מחמת חומר הגוף הגשמי אינו יכול להשיג אפי' [אפילו] מהות
הרוחניות המלוכש בו ממש

This will be understood by way of analogy from man, [as in] "from my flesh I behold": because of
the matter of the physical body, a person cannot apprehend even the essence of the spirituality
that is actually en clothed within him,

דהיינו הנפש וכחותיה ואעפ"כ [ואף על פי כן] מרגיש הוא מציאותן בידיעה והרגשה ממש כמו עד"מ המחשבה יודע מציאותה ועכ"ז [ועם כל זה] אינו משיג מהותה

namely the soul and its powers. Nevertheless, he senses their existence with actual knowing and sensing. Thought, for example: he knows its existence, and yet he does not apprehend its essence.

שהרי אנו רואים שמחשבה תתפשט גם ברגל וישנה ממש בהתלבשות ברגל כי הלא מיד שעולה במוחו לחשוב שינענע הרגל מיד ילך הרגל כמו שעלה במחשבה

For we see that thought extends even into the foot and is actually present, en clothed, in the foot. For surely, the moment it arises in his mind to think of moving the foot, the foot immediately goes, just as it arose in thought.

ואם נאמר שמחשבה זו שבמוח להלך ירדה ונמשכה בירידות המדריגות עד שבאת לרגל והניעתו א"כ היה צריך שיהיה שווה ומתעכב התנועה איזה זמן מה ולמה

Now if we were to say that this thought in the brain, to walk, descended and was drawn down through the descent of levels until it came to the foot and moved it, then the movement would have had to linger and be delayed for some amount of time. Why, then,

מיד שעלה במחשבה יניע הרגל להלך בלתי שהות ועיכוב כלל אפילו לרגע מזה נראה שלא ירדה המחשבה מן המוח דרך ענין המשכה כמים שנמשכים ויורדין כו'

the moment it arises in thought, does the foot move to walk without any lingering or delay at all, not even for a moment? From this it is evident that the thought did not descend from the brain by way of a drawing-down, like water that is drawn along and flows down, etc.,

אלא שנמצאת ממש ברגל ואף שעיקרה במוח עכ"ז [עם כל זה] הארתה תתפשט בכל האברים כמו אור השמש על הארץ ואינו מושג כל זה איך ומה היא.

but rather that it is actually present in the foot. And although its main [place] is in the brain, nevertheless its radiance extends into all the limbs, like the light of the sun upon the earth. And none of this is apprehended: how and what it is.

3 וכן השכל ואותיות המחשבה שכנפש אינו מושג מהותם ממש כמו אדם שלמד מסכת אחת בעיון ושגורה בפיו וכאילו מונחת אצלו בקופסא ואח"כ כשעסוק בענין אחר

So too the intellect and the letters of thought in the soul: their actual essence is not apprehended. Take a person who studied a tractate in depth, so that it is fluent on his lips and as though it lay with him in a box. Afterwards, when he is occupied with another matter

או לומד מסכת אחרת אעפ"כ [אף על פי כן] כשרוצה נזכר על כל מסכת ההיא שלמד תחלה. הרי ע"כ צריך לומר שישנה במוחו ושכלו גם בעת שאינו מהרהר בה כלל.

or is studying another tractate, he nevertheless remembers, whenever he wishes, the whole of that tractate he studied earlier. Therefore one must say that it is present in his mind and intellect even at a time when he is not thinking about it at all.

4 וא"כ איך ומה הוא מהות שכל זה שיש אצלו אף כשאינו מחשב בו כלל. הרי אין זה מושג כלל איך ומה הוא.

If so, how and what is the essence of this intellect that is with him even when he is not thinking about it at all? This is not apprehended at all, how and what it is.

והיינו מפני שהאדם להיותו בגוף אינו משיג אפילו מהות הרוחניות שבו היינו הנפש וכחותיה. כי אם מציאותן לבד.

This is because a person, being in a body, does not apprehend even the essence of the spirituality within him, namely the soul and its powers, but only their existence.

5 ומ"מ מציאותן יודע ומרגיש ממש אף שאינו משיג מהותן ואין צריך על זה אמונה וראיה. כ"א נרגש ממש.

Nevertheless, their existence he actually knows and senses, even though he does not apprehend their essence; and for this there is no need of faith or proof, but rather it is actually sensed.

וזהו הנקרא השגת המציאות ולא השגת המהות בלשון הפלסופים. ומזה יובן לנו למעלה באלקות שהשגת מציאותו בלבד ולא השגת מהותו

This is what is called, in the language of the philosophers, apprehension of the existence and not apprehension of the essence. From this we will understand [the matter] above, in G-dliness: that the apprehension of His existence alone, and not the apprehension of His essence,

דהיינו ע"ד הרגשת הגוף את הנפש כנ"ל הוא הנקי בשם דעת כמ"ש דע את אלקי אביך כו' שענין הדעת הוא ענין ההרגשה כידוע שהוא ענין השגת המציאות בלבד

that is, in the manner of the body's sensing of the soul mentioned above, is what is called by the name Daas (knowledge), as it is written, "Know the G-d of your father," etc. For the concept of Daas is the concept of sensing, as is known, which is the concept of apprehending the existence alone,

כמו עד"מ הנ"ל שידע האדם מנפשו אשר בתוכו שאינו יודע רק מציאותה ולא מהותה אמנם מרגישה הרגשה שלימה ונק' הרגשה זו בשם ידיעה שיודע א"ע [את עצמו] כו'.

as in the analogy mentioned above, that a person knows of his soul that is within him: he knows only its existence and not its essence, yet he senses it with a complete sensing, and this sensing is called by the name "knowledge," in that he knows himself, etc.

כך אור א"ס ב"ה בהתלבשותו בכל העולמות מורגש ונודע לנבראים הוא אבל לא נודע רק מציאותו ולא מהותו כמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון].

So too the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, as it is en clothed in all the worlds, is sensed and known to the created beings; but only its existence is known, and not its essence, as the Rambam writes.

6 ובוזה יתורץ הקושיא הנ"ל איך יהיה בחי' סובב בבחי' דעת הלא לית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] כו'. דפ"י תפיסא הוא ענין השגת המהות דוקא כאדם התופס דבר בידו כו'.

With this the question raised above is answered: how can the level of sovev be on the level of Daas (knowledge), when surely "no thought can grasp Him," etc.? For the meaning of "grasp" is specifically apprehension of the essence, like a person who grasps an object in his hand, etc.

וזוהו פ"י השגה סתם שמשיג מהות הדבר כו' ובאמת אין במהות אור א"ס שום השגה אלא השגת מציאותו בלבד כנ"ל.

And this is the meaning of "apprehension" without qualification: that one apprehends the essence of the thing, etc. In truth, there is no apprehension whatsoever of the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), but only apprehension of its existence alone, as mentioned above.

ומ"מ הא דלית מחשבה תפיסא היינו השגת מהותו אבל בענין הדעת וההרגשה שהוא רק ענין השגת מציאותו בלבד יכולים הנבראים להגיע ולהשיג וזהו מ"ע [מצות עשה] דוידת היום כו' וכן אתה הראת לדעת כו':

Nevertheless, the statement that "no thought can grasp" refers to apprehension of His essence; but Daas and sensing, which is only a matter of apprehending His existence alone, the created beings can reach and attain. And this is the positive commandment of "Know this day," etc., and likewise of "You have been shown, to know," etc.

7 ב ויובן ענין זה בביאור יותר במה שמצינו כדוגמת זה בעסק התורה שיש בה סתים וגליא

2. This matter will be understood with greater clarity from something similar that we find in the study of the Torah: that it has a concealed [part] and a revealed [part],

שהם ג"כ בחי' גוף ונשמה כמבואר בזהר בהעלותך (דקנ"ב ע"א) ובגופי התורה שייך השגת המהות משא"כ בבחי' הסתים והפנימי [והפנימיות / והפנימית].

which are also the levels of body and soul, as explained in the Zohar, Beha'alos'cha (152a). With the bodies of the Torah, apprehension of the essence applies, which is not so with the level of the concealed and inner [part].

ומ"מ ע"י גופי התורה יוכל האדם לידע ג"כ קצת המציאות מהפנימית עד"מ שע"י חיות גוף האדם מרגיש מציאות הנשמה כו'.

Nevertheless, through the bodies of the Torah a person can also know something of the existence of the inner [part], just as, by way of analogy, through the life of a person's body one senses the existence of the soul, etc.

וביאור הדבר דהנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שבג"ע [שבגן עדן] לומדים ג"כ כל התשבע"פ [התורה שבעל פה] כמו ע"ד דוגמא עניני ההלכות שאנו שונין כאן בעוה"ז החומרי שור שנגח כו'

The explanation of the matter: our Sages, of blessed memory, said, "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand," [meaning] that in Gan Eden they also study the whole Oral Torah, for example the subjects of the laws that we study here in this material world, "an ox that gored," etc.,

וכיוצא וידוע דהלכה זו דבר ה' היא והקב"ה יושב ושונה כנגדו כו' וא"כ בג"ע [בגן עדן] שהנשמות עוסקים בהלכה זו דשור שנגח כו'

and the like. And it is known that this law is the word of G-d, and the Holy One, blessed be He, sits and studies opposite him, etc. If so, in Gan Eden, where the souls occupy themselves with this law of "an ox that gored," etc.,

אין לומר דהשגתם שם כהשגתנו כאן על ענינים גשמיים ממש דהרי אין שור גשמי בג"ע [בגן עדן] כו' ומופשט שם בודאי מכל גדר וגשם כו'.

one cannot say that their apprehension there is like our apprehension here, concerning actual physical matters, for surely there is no physical ox in Gan Eden, etc.; [everything] there is certainly abstracted from every limit and physicality, etc.

אך ודאי השגתם שם על רוחניות כמו בבחי' השור דמרכבה פני שור מהשמאל וכיוצא וסוד הכוונה בטעמה של הלכה למה יהיה הדין כך כו' וזהו הנק' פנימית התורה ונשמתא דאורייתא

Rather, their apprehension there certainly concerns the spiritual, such as the level of the ox of the Chariot, "the face of an ox on the left," and the like, and the secret of the intent in the reason of the law, why the ruling should be so, etc. This is what is called the inner dimension (pnimiyus) of the Torah and "the soul of the Torah,"

אבל השגתנו כאן הלכה זו דשור שנגח זהו בחי' גוף התורה ויש ג"כ שנק' לבושא דאורייתא בזהר שם. whereas our apprehension here of this law of "an ox that gored" is the level of the body of the Torah; and there is also what is called "the garment of the Torah," in the Zohar there.

8 וכן בדוגמא זה בכל ההלכות שאנו שונין כאן כמו אם בהרת קדמה לשער לבן כו'

And so too, in this manner, with all the laws that we study here, such as "If the bright spot preceded the white hair," etc.,

כדאיתא בגמרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] במתיבתא דרקיעא אומר טהור כו' ומאן נוכח רבה בר נחמני כו' ובודאי אין ענין הנגעים שם ענין גשמי כנגעים שלמטה

as stated in the Gemara: the Holy One, blessed be He, in the Heavenly Academy says, "Pure," etc., and "Who will decide it? Rabbah bar Nachmani," etc. Certainly the subject of the afflictions there is not a physical matter like the afflictions below;

אלא הם בחי' דינא קשיא אשר מהם יניקת החיצונים כמ"ש בזהר וכיוצא ועל ענין הסוד שלהם איך
ובמה יומתקו כו'

rather, they are the level of "harsh judgment," from which the external forces draw their nurture, as is written in the Zohar, and the like. And concerning their secret, how and by what they are sweetened, etc.:

זהו ענין ההלכה ששונין שם אם בהרת קדמה כו' ונק' פנימיות התורה שנשמות עוסקים בהם בג"ע [בגין
עדן] כו'

this is the law that they study there, "If the bright spot preceded," etc. And this is called the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, with which souls occupy themselves in Gan Eden, etc.

וכן כיוצא בזה בהלכות אחרות כמו הלכות מקוואות שש מעלות במקוואות זו למעלה מזו כו'

And so too with other laws of this kind, such as the laws of mikva'os: "There are six grades of mikva'os, one above the other," etc.

הנה המקוה כאן הוא ארבעים סאה מים גשמיים כו' ולמעלה הוא ענין המשכת מים העליונים דבינה
ממקור החכמה ע"י בחי' ד' היודיין דע"ב [דשם ע"ב] כו'

The mikveh here is forty se'ah of physical water, etc.; and above, it is the drawing down of the supernal waters of Binah (understanding) from the source of Chochmah (wisdom), through the level of the four yuds of [the Name] Av (72), etc.,

שמהם נמשכו מ' סאה כמבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת והסוד של ענין הטהרה דוקא בהן לכל
טומאה הוא ענין פנימיות התורה ועד"ז שונין שם גם זאת ההלכה דשש מעלות במקוואות זו למעלה
מזו כו'

from which the forty se'ah are drawn, as explained in Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos. And the secret of the purification [coming] specifically through them, from every impurity, is the inner dimension of the Torah. In the same way they also study there this law, "There are six grades of mikva'os, one above the other," etc.,

שהם ששה צירופים של יה"ו כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שם ועד"ז בכל עניני המצות כולן וכמו בסוד התפילין דבכאן נתלבשה מצות תפילין במעשה גשמי [גשמיים / גשמיות / גשמית] בקלף ודיו גשמי [גשמיים] כו' ופי' קדש לי כל בכור כו'

which are the six permutations of yud-hei-vav, as written in Pri Etz Chaim there. And so too with all the matters of the mitzvos, all of them, as with the secret of tefillin: here, the mitzvah of tefillin is en clothed in a physical action, on physical parchment and ink, etc.; and the section "Sanctify to Me every firstborn," etc.,

ידוע ששרשה בבחי' חכמה כי קדש הוא חכמה ונמשך להכתב בקלף ולהנתן בבית התפילין ויהיה נמשך מזה בחי' מוחין עליונים לאדם בבחי' מקיף מה שא"א לו להשיג במוחין של עצמו כו' כמ"ש במ"א.

is known to have its root in the level of Chochmah, for "holy" is Chochmah; and it is drawn down to be written on parchment and placed in the housing of the tefillin, and from this there will be drawn to a person the level of supernal intellect (mochin), in the mode of an encompassing [light], what is impossible for him to apprehend with his own intellect, etc., as is explained elsewhere.

9 והרי נמשך אור א"ס בחכמה שבפ' קדשכו' בכ אן דרך לבוש וענין גשמי ולמעלה הוא בבחי' הפנימי [הפנימיות / הפנימית] והמהות ממש

Thus the Infinite Light (Or Ein Sof) in the Chochmah (wisdom) that is in the section "Sanctify," etc., is drawn down here by way of a garment and a physical matter, while above it is in the mode of the inner dimension and the actual essence,

דהיינו בחי' אור החכמה דקדושה עצמה ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה משה ידבר בענין המצות מה שהם למעלה ענין ביקור חולים וענין תפילין כו' ע"ש.

that is, the level of the light of the Chochmah of holiness itself. See what is written in Parshas Yisro, in the discourse beginning "Moshe would speak," concerning the mitzvos, what they are above: the matter of visiting the sick and the matter of tefillin, etc.; see there.

10 והנה לפי שהנשמה מלובשת בגוף גשמי ע"כ א"א לנו להיות להו השגת המהות ואפי' [ואפילו] לגדולי חכמי האמת כ"א לנביא וחזוה לבד שמכונה בכתוב

Now, because the soul is en clothed in a physical body, it is therefore impossible for us to have apprehension of the essence, even for the greatest of the sages of the Truth, except for a prophet and seer alone, [whose apprehension] is termed in Scripture

בשם רא"י [ראיה] ממש וכמ"ש כ"ז [כל זה] במ"א ע"פ עוטה אור כשלמה כ"א זהו לימוד במתיבתא דרקיעא
ששם מושג מהות פנימית התורה כמו שהיא בכח"ב [בכתר חכמה בינה] דבריאה כו'

by the name of actual "seeing," as all this is explained elsewhere on the verse "He wraps Himself in light as in a garment." Rather, this is the learning in the Heavenly Academy, where the essence of the inner dimension of the Torah is apprehended, as it is in Keser, Chochmah and Binah of [the World of] Beriah, etc.

אך מ"מ אע"פ [אף על פי] שפנימית התורה אין מושג לשום חכם המהות כלל אבל עכ"ז [עם כל זה] מתוך
לימוד גופי התורה יוכל לעמוד מעט מזער על ידיעת המציאות מהפנימית

But nevertheless, although the essence of the inner dimension of the Torah is not apprehended at all by any sage, still, from studying the bodies of the Torah, one can come to some tiny measure of knowledge of the existence of the inner [dimension];

שהרי מ"מ אפס קצוהו מובן ומושג שעל כרחך יש אופן של פנימית התורה וטעמי מצות אשר הן נשמה
של גוף הלכה זו ומצוה זאת.

for at any rate the merest edge of it is understood and apprehended: that perforce there is some mode of the inner dimension of the Torah and of reasons for the mitzvot, which are the soul of the body of this law and this mitzvah.

כמו שבגשמיות ממה שאנו רואים גוף האדם מורגש שיש בו נשמה אע"פ [אף על פי] שאינו יודע מהותה
איך ומה היא.

Just as in physical things: from what we see of a person's body, it is sensed that there is a soul within it, even though one does not know its essence, how and what it is.

11 וכך התורה נק' אדם רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח אברים כו' ויש בה גוף ונשמה כנ"ל

So too the Torah is called "man": the 248 positive commandments are 248 limbs, etc., and it has a body and a soul, as mentioned above.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שע"י לימוד גופי התורה בעוה"ז
משיג בג"ע [בגן עדן] מהות ממש מפנימית כו'

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand," for through studying the bodies of the Torah in this world, one apprehends in Gan Eden the actual essence of the inner [dimension], etc.,

משא"כ מי שאין בידו כלל מגופי תורה כו' והנה עד"ז יובן ג"כ בענין שיוכל להיות בחי' המשכת הדעת בסוכ"ע ע"י קיום התומ"צ [התורה ומצות]

which is not so for one who has nothing at all of the bodies of the Torah in his hand, etc. Now, in the same way it will also be understood how there can be a drawing down of Daas (knowledge) in the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), through fulfilling the Torah and mitzvos.

כי הגם דלית מחשבה תפיסא ב"י [כ"ה] כלל מ"מ ידיעת המציאות יוכל להיות והיינו ע"ד ידיעת פנימית התורה שהתורה ומצות הן מבחי' סוכ"ע.

For although "no thought can grasp Him at all," nevertheless knowledge of the existence is possible, in the manner of the knowledge of the inner dimension of the Torah; for the Torah and mitzvos are from the level of sovev kol almin.

12 ועוד שהרי יודעים אנו שבחי' ממלא אינו אלא זיו והארה כו' והוא נובע בהכרח ממקור העצמי כמאור השמש שמאיר האור וכיוצא א"כ בידיעה זו מורגשת לנו ידיעת והשגת מציאות דסובב עכ"פ [על כל פנים]

Moreover, we know that the level of the light that fills [the worlds] (memalei) is only a glow and a radiance, etc., and it necessarily issues from an essential source, like the luminary of the sun that gives forth the light, and the like. If so, through this knowledge we sense, at any rate, the knowledge and apprehension of the existence of the light that encompasses [the worlds] (sovev),

דהיינו שיש מציאת סובב לגבי ממלא ועמ"ש בד"ה השמים כסאי גבי ותן בלבנו בינה להבין דהיינו namely, that there exists sovev in relation to memalei. See what is written in the discourse beginning "The heavens are My throne," on "Grant our hearts understanding, to understand," that is,

להבין דבר מתוך דבר פ"י תוך דבר הוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמלוּבש בתוך העולמות ומבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נה"י [נהיה] מבינים בחי' סוכ"ע כו'

to understand one thing from within another thing: the meaning of "within a thing" is the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is encloded within the worlds, and from the level of memalei kol almin we come to understand the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.;

ע"ש ועמ"ש במ"א בפ"י ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא בענין פ"י אתה ופ"י הוא שהוא בחי' ממכ"ע
[ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו' ע"ש

see there. See also what is written elsewhere in explaining "Blessed is He Who spoke and the world came into being, blessed is He," concerning the meaning of "You" and the meaning of "He," which are the levels of memalei kol almin and sovev kol almin, etc.; see there.

והיינו מה שנצטוונו גם על בחי' סוכב וידעת היום כו' כי הו"י שהוא בחי' סוכב הוא האלקי' להיות
בבחי' גילוי לכם דהיינו בבחי' השגת המציאות עכ"פ [על כל פנים]

And this is why we were commanded also concerning the level of sovev, "Know this day," etc., "that Havayah," which is the level of sovev, "is Elokim": to be revealed to you, that is, at least on the level of apprehending the existence.

אך המשכת הדעת בבחי' זו היינו דוקא ע"י עסק התומ"צ [התורה ומצות] שע"י [שע"י] ורעה אמונה
שממשיך מזון בהאמונה שעם היות שבאמת בבחי' סוכ"ע לא שייך רק בחי' אמונה מ"מ ע"י התומ"צ
[התורה ומצות] ממשיכים להיות באמונתו יחיה ממש

But the drawing down of Daas (knowledge) into this level comes specifically through engaging in the Torah and mitzvos, through which [there is] "and nurture faith," which draws nourishment into faith. For although in truth, with regard to the level of sovev kol almin, only the level of faith applies, nevertheless through the Torah and mitzvos one draws [it] down to become, in actuality, "by his faith he shall live."

והיינו שע"י התומ"צ [התורה ומצות] נמשך בחי' הדעת וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן ע"פ הספרי שמתוך כך
אתה מכיר כו'

That is, through the Torah and mitzvos the level of Daas is drawn down, as will be explained below on the Sifri, "through this you come to recognize," etc.

וגם יובן עדו ע"פ מ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין כי מנסה כו' לדעת כו' ע"ש:

It will also be understood further from what is written in the discourse beginning "After Havayah your G-d shall you walk," concerning "for [He] is testing," etc., "to know," etc.; see there.

13 ג והנה פיי וענין דע את אלקי אביך היינו העמקת הלב שלא יסיח דעתו מזה ויהיה לזכרון לפניו תמיד כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד.

3. Now, the meaning and concept of "Know the G-d of your father" is the deepening of the heart, so that one does not divert his mind from this and it is a constant remembrance before him, as it is written, "I have set Havayah before me always."

וביאור הענין הנה מתחלה צריך להבין עוד ההפרש בין דעת לאמונה כי הנה הדעת הוא בחי' פנימית המדות ונקי' בזהר מפתחא דכליל שית עיין בספד"צ [בספרא דצניעותא] ספ"א [סוף פרק א'] ומבואר בע"ח [בעץ חיים] כו' עיין לקמן.

The explanation of the matter: first we must further understand the difference between Daas (knowledge) and faith. For Daas is the level of the inner dimension of the emotive attributes (middos), and in the Zohar it is called "the key that includes six." See Sifra diTzniusa, the end of chapter 1; and it is explained in Etz Chaim, etc.; see below.

14 וביאור הדברים הנה מבשרי אחזה דאנו רואין באדם שכל המדות בטילים אחרי בחי' הדעת כו'.

The explanation of the matter: "from my flesh I behold," for we see in man that all the emotive attributes (middos) are subordinate to the level of Daas (knowledge), etc.

כי הנה כשאדם יודע ומרגיש א"ע [את עצמו] כנ"ל הרי אנו רואים בחוש שלפי הוא מרגיש א"ע [את עצמו] וחיותו מאד

For when a person knows and senses himself, as mentioned above, we see plainly that to the degree that he senses himself and his life-force (chayus) strongly,

אזי מדותיו מתפעלים בתכלית ההתפעלות לאהוב בהתפעלות מה שיאהב ולשנוא בהתפעלות מה שישנא יותר משאינו מרגיש א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך]

his emotive attributes are then aroused with the utmost arousal, to love with arousal whatever he loves and to hate with arousal whatever he hates, more than when he does not sense himself so much.

כי מפני הרגשת עצמותו תיקר נפשו בעיניו מאד ויהיה דבר שהוא לטובתו יאהבנו בתכלית התפעלות האהבה ובהיפך דבר שאינו לטובתו

For because of the sensing of his own self, his soul is very precious in his eyes; and so a thing that is for his good he will love with the utmost arousal of love, and conversely, a thing that is not for his good

אלא מזיק לו ישנאהו בהתפעלות השנאה בתכלית משא"כ על אדם אחר אפילו על אוהבו וריעו לא איכפת ליה כ"כ [כל כך]

but harms him he will hate with the utmost arousal of hatred. This is not so concerning another person: even about his friend and companion he does not care so much

כמו על עצמו כי אף שהוא אוהבו עכ"ז [עם כל זה] אין מרגיש כ"כ [כל כך] תמיד ומסלק דעתו ממנו as about himself. For although he loves him, nevertheless he does not sense [him] so much at all times, and he removes his mind from him;

לכן לא יתפעל כ"כ [כל כך] מענינו כמו על עצמו שאינו מסלק דעתו והרגשת עצמו לעולם ע, כ יתפעל ביותר מעניני עצמו.

therefore he will not be aroused so much by his affairs as about himself, from whom he never removes his mind and his sensing of himself. Therefore he will be aroused most of all by his own affairs.

15 ולכן גם בעניני עצמו אם מסלק לפי שעה בחי' ההרגשה מעצמותו כ"כ [כל כך] לא תיקר נפשו כ"כ [כל כך] בענינו ויוכל להיות שלא יתפעל כ"כ [כל כך] מדבר שהוא נגד רצונו

Therefore, even in his own affairs, if for the time being he removes the sensing of his own self to such an extent, his soul will not be so precious in his eyes, and it may be that he will not be so aroused by something that is against his will;

וכן לא יאהב דבר שהוא לטובתו כ"כ [כל כך] בהתפעלות האהבה להיותו מסולק מענין עצמותו ואינו מרגיש את נפשו וחיותו להיות יודע א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך]

and likewise he will not love something that is for his good with so much arousal of love, since he is removed from the matter of his own self and does not sense his soul and his life-force so as to know himself so much;

כמו כאשר טרוד הוא בענין גדול שמסולק אז מעניני הרגשת עצמותו וכדומה וראה ממה שכתב הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] ספ"ז מהל' [מהלכות / מהלכה] מלכים וכל המתחיל כו'

as when he is preoccupied with a great matter, so that he is then removed from sensing his own self, and the like. A proof is what the Rambam writes at the end of chapter 7 of the Laws of Kings: "And whoever begins," etc.,

ומבהיל עצמו עובר בל"ת [בלא תעשה] שנאמר אל ירך לבבך אל תיראו כו' וקשה איך יעשה שלא יפחד

"and frightens himself transgresses a prohibition, as it says, 'Let your heart not be faint; do not fear,'" etc. Now this is difficult: what is he to do so as not to be afraid?

אלא הענין שיסלק מחשבתו והרהורו מפחד זה ועי"ז מתבטל הפחד וז"ש [וזהו שכתוב] וכל המתחיל לחשוב ולהרהר הרי ראה ברורה שאפילו ההתפעלות הטבעית שבאהבת עצמו היא תלויה

But the point is that he should remove his thought and his musing from this fear, and through this the fear is nullified. And this is what he writes: "And whoever begins to think and to muse." This is clear proof that even the natural arousal in self-love is dependent

ע"פ הדעת והמחשבה וא"כ אנו רואים שכל המדות אהבה ושנאה ויראה ודומיהן אינן נמשכין ונגררין רק על ידי הדעת וההרגשה שלפי שידוע ומרגיש אי"ע [את עצמו] תמיד

on Daas (knowledge) and thought. If so, we see that all the emotive attributes (middos), love, hatred, fear and the like, are drawn forth and pulled along only through Daas and sensing: because he constantly knows and senses himself,

לכן יומשך ההתפעלות מאד בעניני עצמו ובהפך אם מסלק הדעת וההרגשה כ"כ [כל כך] מאהבת עצמו כו' כנ"ל.

therefore great arousal will be drawn forth in his own affairs; and the reverse, if he removes his Daas and sensing so much from his self-love, etc., as mentioned above.

16 ומזה יובן איך שהתפעלות המדות נמשך רק אחר הדעת וההרגשה שאפילו בדבר הנוגע לעצמותו לא יומשך ההתפעלות רק על ידי הדעת דייקא שהוא המתפשט במדות להחיותן וממנו עיקר הנהגתן והטייתן כנ"ל.

From this it will be understood how the arousal of the emotive attributes (middos) follows only after Daas (knowledge) and sensing: even in a matter that touches his very self, the arousal will be drawn forth only through Daas specifically, for it is what extends into the attributes to give them life, and from it comes chiefly their conduct and their inclination, as mentioned above.

17 וזהו שנקרא הדעת בשם מפתחא דכליל שית פ"י להיותו פותח את התפעלות המדה ומעוררה כמו עד"מ המפתח הגשמי כו'

And this is why Daas (knowledge) is called by the name "the key that includes six": that is, because it opens the arousal of the attribute and awakens it, like, by way of analogy, a physical key, etc.

והוא כליל שית מכל ש שת המדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] וכו' ועיין מה שכתוב במ"א מענין הדעת בביאור ע"פ מים רבים כפ' תולדות ובד"ה לא הביט און ביעקב.

And it "includes six": of all six attributes, Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty), etc. See what is written elsewhere concerning Daas, in the explanation of the verse "Many waters," in Parshas Toldos, and in the discourse beginning "He has not beheld iniquity in Yaakov."

18 ועד"ז יובן ענין דע את אלקי אביך דהיינו להתבונן תמיד ושלא יסיח דעתו מהז שעי"ז דוקא יומשכו המדות אהו"י"ר [אהבה ויראה] כמו עד"מ שמתפעל מאד בעניני נפשו וגופו שהוא לפי שאינהו מסלק דעתו והרגשתו כו'

Along these lines will be understood the concept of "Know the G-d of your father": namely, to contemplate constantly and not divert one's mind from this, for specifically through this the emotive attributes, love and awe, will be drawn forth; just as, by way of analogy, one is greatly aroused by the affairs of his soul and body because he does not remove his mind and his sensing, etc.;

כמ"כ [כמו כן] ויתר מכן צ"ל שלא יסיח דעתו מחיי החיים א"ס ב"ה ועי"ז יומשכו מדותיו לאהוב את ה' בלב ונפש ומאד וליראה ולפחד מגדולתו ית' וכמשי"ת [וכמו שיתבאר].

so too, and even more so, one must not divert his mind from the Life of life, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He. And through this his emotive attributes will be drawn forth to love G-d with heart, soul and might, and to be in awe and dread of His greatness, blessed be He, as will be explained.

19 והנה מה שנקרא בחי הדעת מפתח לגבי המדות והוא להם בבחי התוך והפנימי [והפנימיות / והפנימית]

כנ"ל ולגבי החכמה שבמוחין אינו נמשך משם

Now, the level of Daas (knowledge) is called a key in relation to the emotive attributes (middos), and to them it is their core and inner dimension, as mentioned above; but in relation to the Chochmah (wisdom) within the intellect (mochin), it is drawn from there

רק בבחי אחוריים דחכמה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] דמאחוריים דאבא המלוכש ביסוד דאימא נעשה בחי הדעת לז"א וכמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות גבי ותקרא את שמו משה כי מן המים משיתהו.

only on the level of the back of Chochmah, as is written in Etz Chaim: from the back of Abba, which is en clothed in the Yesod (foundation) of Imma, the level of Daas of Z'eir Anpin is formed; and as is written in the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Shemos, on "She called his name Moshe, for from the water I drew him."

20 והענין מובן מצד עצמו להיות כי ענין ההרגשה הנ"ל הרי איננה השגת המהות כמו בחי ראייה שהיא

בחי החכמה

The matter is understandable in its own right. For the sensing mentioned above is not apprehension of the essence, like the level of sight, which is the level of Chochmah (wisdom);

רק היא ידיעה והשגה מרחוק לא במהות ואיכות רק בבחינת ההרגשה בלבד שמרגיש מציאות הדבר וא"כ אין זאת רק בחי אחוריים של החכמה

rather, it is knowledge and apprehension from afar, not of the essence and quality, but only on the level of sensing, in that one senses the existence of the thing. If so, this is only the level of the back of Chochmah.

כי גופה של חכמה ופנימיותה הוא ענין בחינת ראייה ולכן השגת הנביאים מכוונה בכתוב בשם ראייה וירא אליו ה' וראית את אחורי

For the body of Chochmah and its inner dimension is the level of sight. Therefore the apprehension of the prophets is termed in Scripture "seeing": "Havayah appeared to him," and "You shall see My back."

ואף שזהו דרך משל ואינה ראיית עין בשר גשמי ממש מ"מ הנמשל צ"ל דומה למשל משא"כ הדעת וההרגשה הוא

And although this is by way of a metaphor, and it is not actual seeing with a physical eye of flesh, nevertheless the thing illustrated must resemble the illustration. Whereas Daas (knowledge) and sensing is

רק בחי' אחוריים לגבי בחינה זו ועל כן מבחי' אחוריים דיסוד או"א [אבא ואימא] בלבד הוא שנעשה ונמשך בחי' הדעת לז"א.

only the level of the back in relation to this level. Therefore it is only from the level of the back of the Yesod of Abba and Imma that the level of Daas of Z'eir Anpin is formed and drawn forth.

21 וזהו ענין ומבשרי אחזה שר"ל [שרוצה לומר] בחי' הדעת ואחזה הוא תרגום של ראייה והיינו רק בחי' אחוריים

And this is the meaning of "and from my flesh I behold": it means the level of Daas (knowledge), for "behold" (achazeh) is the Aramaic rendering of "seeing," and this is only the level of the back

של בחי' ראייה ממש ועיין בלק"ת [בלקושי תורה (להאריז"ל)] בתהלים על פ' ולתבונתו אין מספר מבואר שהתבונה היא למעלה מבחי' הדעת דז"א והיינו מטעם הנ"ל.

of the level of actual seeing. See the Likkutei Torah of the Arizal on Psalms, on the verse "His understanding is beyond number," where it is explained that understanding (tevunah) is above the level of the Daas of Z'eir Anpin; and this is for the reason mentioned above.

22 והנה מאחר שנתבאר שע"י בחי' הדעת הוא נמצא מציאת ההתפעלות דוקא כנ"ל יובן מזה עיקר ההפרש בין הדעת ובין האמונה כנ"ל

Now, since it has been explained that it is specifically through the level of Daas (knowledge) that arousal comes into existence, as mentioned above, from this the essential difference between Daas and faith will be understood, as mentioned above.

כי כמו שמבואר למעלה בבחי' הדעת שבנפש האדם כך יובן למעלה בבחי' הדעת באלקים חיים ומלך עולם

For just as was explained above regarding the level of Daas in the soul of man, so it will be understood above, regarding the level of Daas in the living G-d and King of the world:

דהיינו בחיי המדות דז"א דאצי" שבהן מלובש בחיי הדעת הן הן היורדין להתלבש במלי דאצי" בחי"ד
[בחכמה בינה ודעת] ומדות שבה כדי להחיות רוח שפלים מאין ליש כו'

namely, the level of the emotive attributes (middos) of Z'eir Anpin of Atzilus, in which the level of Daas is en clothed: it is they that descend to be en clothed in Malchus (sovereignty) of Atzilus, in the Chochmah, Binah and Daas and the emotive attributes within it, in order "to revive the spirit of the lowly," from nothing into something, etc.

וזהו בחיי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ומזה נמשך בחי"י [בחינת] הדעת גם בנבראים כולם מה שיודעים ומכירים את בוראם בבחי"י ההרגשה ממש כאדם שיודע א,ע וחיותו כך יודעים את מקור החיים וחיי החיים שמחיה כל הנבראים כו'.

And this is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). From this the level of Daas is drawn into all the created beings as well, in that they know and recognize their Creator with actual sensing: just as a person knows himself and his life-force, so they know the Source of life and the Life of life, Who gives life to all the created beings, etc.

23 ושבלעדו אין להם קיום ומציאות כלל אפילו רגע ומסתעפי [ומסתעפים] מזה הדעת בחיי המדות אהוי"ר
[אהבה ויראה] לאהוב את ה' ולעשות מצותיו

and that without Him they have no endurance or existence at all, even for a moment. And from this Daas (knowledge) there branch out the level of the emotive attributes, love and awe: to love G-d and to do His commandments

כמו שיאהוב חיי נפשו וכמ"ש לאהבה את ה' כי הוא חייך כו' ולשנוא מה שמנגדו ומזיק להארה האלקי עליו והוא כל שס"ה ל"ת [לא תעשה] להתרחק מהם בתכלית

as one loves the life of his soul, as it is written, "to love Havayah," "for He is your life," etc.; and to hate whatever opposes him and harms the G-dly illumination upon him, namely all the 365 prohibitions, to keep utterly far from them,

כמו שישנא האדם דבר שמזיק לו תכלית השנאה וא"כ סיבת קיום מצות עשה וריחוק כל ל"ת [לא תעשה] תלויה רק בבחי"י הדעת

just as a person hates with the utmost hatred a thing that harms him. If so, the cause of fulfilling the positive commandments and of keeping far from all the prohibitions depends only on the level of Daas,

והוא ההרגשה שמרגיש הנפש האלקית את אור האלקי והיותו בחי חיי החיים וע"ז נאמר דע את אלקי
אביך להיות לזכרון בין עיניו תמיד

which is the sensing by which the G-dly soul senses the G-dly light, and that it is the level of the Life of life. Of this it is said, "Know the G-d of your father": that it be a remembrance between his eyes constantly,

כדי שירגיש מאד איך שצריך ליראה מלעבור רצונו ועיין מה שכתוב בד"ה ראשי המטות בפ"י וענין
יראת חטא.

so that he will sense very strongly how he must fear transgressing His will. See what is written in the discourse beginning "The heads of the tribes," on the meaning and concept of fear of sin.

24 ושצריך להשתוקק ולחשוק לדבקה בו ית'. ואמנם האמונה הוא למעלה מבחי' הדעת וההשגה דהיינו
שהוא רק בבחי' מקיף על השכל והמדות.

And that he must yearn and long to cleave to Him, blessed be He. Faith, however, is above the level of Daas (knowledge) and apprehension: that is, it is only on the level of an encompassing [light] over the intellect and the emotive attributes (middos).

ולכן אין ממנה התפעלות המדות כ"כ [כל כך] שהרי גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא הרי מאמין
ביכולת רבש"ע [רבנו של עולם] ועכ"ז [ועם כל זה] הוא עובר רצונו ית' והיינו מפני שהאמונה אצלו בבחי'
ריחוק ובבחי' מקיף בלבד.

Therefore it does not produce so much arousal of the emotive attributes. For "the thief at the mouth of the tunnel calls upon the Merciful One": he believes in the power of the Master of the world, and nevertheless he transgresses His will, blessed be He. This is because, with him, faith is at a distance and only encompassing.

25 וע"כ נק' האמונה בשם עטרה שהיא כעטרה המקפת על הראש כמ"ש למעלה. ולמעלה באלקות יובן
מזה שהוא בחי' ומדרגה הגבוה מבחי' הדעת דז"א הנ"ל

Therefore faith is called by the name "crown," for it is like a crown that encircles the head, as written above. And above, in G-dliness, it will be understood from this that it is a level and rank higher than the level of the Daas (knowledge) of Z'eir Anpin mentioned above;

אלא הוא בחי אור מקיף על המדות דאצילות עד שאינם מתפעלים ממנו כלל כו' והוא הנק' בחי כתר דז"א

rather, it is the level of an encompassing light over the emotive attributes (middos) of Atzilus, to the point that they are not aroused by it at all, etc. And this is what is called the level of the Keser of Z'eir Anpin,

כמו העטרה הכותרת על הראש כו' וכשבא הארה זו למטה במל' דאצ"י נק' כתר מל' כו'

like the crown that crowns the head, etc. And when this illumination comes down into the Malchus of Atzilus, it is called the Keser of Malchus, etc.

ודרך כלל זהו מבחי סובב בכל עולם לפי ערכו באצ"י מבחי סובב דאצ"י ובבריאה מבחי סובב וכתר דבריאה כו'

In general, this is from the level of the encompassing light (sovev) in each world according to its measure: in Atzilus, from the level of the sovev of Atzilus; and in Beriah, from the level of the sovev and Keser of Beriah, etc.

ולפי שהוא בחי סובב ומקיף ע"כ אינו מאיר בגילוי כ"כ [כל כך] בהעולם בבחי דעת ממש וכן למטה באדם הדעת הוא בבחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אבל האמונה היא גם בבחי סוכ"ע.

And because it is the level of sovev and encompassing, therefore it does not shine in revelation so much in the world, on the level of actual Daas. So too below, in man: Daas is on the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), but faith is also on the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

אך ע"י המצות ממשיכים בחי סוכ"ע שימושך ג"כ בבחי דעת כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה ל"ת [לא תעשה] נמשכין מבחי ה"ח [ה' חסדים] וה"ג [וחמש גבורות] הנמשכין מבחינת הדעת כו'

But through the mitzvos one draws down the level of sovev kol almin, so that it will be drawn down also on the level of Daas. For the 248 positive commandments and the 365 prohibitions are drawn from the level of the five Chasadim and the five Gevuros, which are drawn from the level of Daas, etc.;

ושרש המשכה זו היא מבחי' רצון העליון הסוכ"ע ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר רפ קרח ועמ"ש
עוד מזה לקמן בס"ד [בסייעתא דשמיא]

and the root of this drawing-down is from the level of the Supernal Will, the sovev kol almin. See the commentary of the Ramaz on the Zohar, at the beginning of Parshas Korach; and see what is written further on this below, with the help of Heaven.

וזהו עיקר ענין הציווי וידעת היום שע"י הדעת וההעמקה בבחי' אני ה' לא שניתי בחינת סוכ"ע עי"ז
דוקא תגדל אהבתו ויראתו וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים]

And this is the essence of the command "Know this day": that through Daas and deep immersion in the level of "I, Havayah, have not changed," the level of sovev kol almin, specifically through this his love and awe will grow, as is written in Pri Etz Chaim,

שער חג המצות פ"א שיש כמה בחינות מוחין דגדלות כו' והנה ע"י קיום מצות וידעת היום שהוא רק
בחי' הידוע מציאותו ולא מהותו

Sha'ar Chag HaMatzos, chapter 1, that there are several levels of mature intellect (mochin degad-lus), etc. Now, through fulfilling the commandment "Know this day," which is only the level of [Him] whose existence is known and not His essence,

הנה עי"ז יומשך השכר לעתיד להיות ונגלה כבוד ה' כו' בבחי' ראייה והשגה ממש כי עין בעין יראו
וכמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל ע"ש:

through this the reward will be drawn forth in the Time to Come, that "the glory of Havayah shall be revealed," etc., on the level of actual seeing and apprehension, "for they shall see eye to eye"; as is written on this in the discourse beginning "Return, O Israel"; see there.

26 ד והנה לפ"ז [לפי זה] צ"ל מ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] ומלאה הארץ דעה דהרי גדולה מזו נאמר לע"ל [לעתיד
לבוא] ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו'

4. Now, according to this, we need to understand what is said of the Time to Come, "The earth shall be full of knowledge," for surely something greater than this is said of the Time to Come: "The glory of Havayah shall be revealed, and all flesh shall see," etc.;

וכתיב עין בעין יראו אשר הראיה היא השגת המהות ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שלהי מסכת תענית ע"פ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' וכנודע ג"כ מענין משה שנתבא בזה לפי שראה באספקלריא המאירה.

and it is written, "For they shall see eye to eye," where seeing is actual apprehension of the essence; as our Sages, of blessed memory, said at the end of tractate Taanis, on the verse "And it shall be said on that day: Behold, this is our G-d," etc.; and as is also known concerning Moshe, that he prophesied with [the word] "this" because he saw through a luminous lens.

27 וא"כ מהו שנאמר אלע"ל [על לעתיד לבוא] ומלאה הארץ דעה אשר הדעת אינו אלא השגת והרגשת המציאות ולא המהות ממש.

If so, what is [the meaning of] what is said of the Time to Come, "The earth shall be full of knowledge," when Daas (knowledge) is only the apprehension and sensing of the existence and not of the actual essence?

והענין כי הנה ע"פ המבואר למעלה יובן שיש ג' מדריגות למטה באדם. האחד היא בחי' ראייה והשגת המהות. הב' בחי' הדעת הוא ידיעת והרגשת המציאות ולא השגת המהות.

The explanation: according to what has been explained above, it will be understood that there are three levels below, in man. The first is the level of seeing and apprehension of the essence. The second is the level of Daas, which is the knowing and sensing of the existence and not apprehension of the essence.

הג' בחי' האמונה שמאמין האמת בכל לב אף שאין זה בבחי' דעת והרגשה אצלו ועד"ז שם שמים שגור בפי הכל כנ"ל

The third is the level of faith, in that one believes the truth with a whole heart even though for him it is not on the level of Daas and sensing; and along these lines, "the Name of Heaven is fluent in the mouth of all," as mentioned above.

והנה א"כ למעלה ג"כ עד"ז הוא בג' המדרגות הללו ואמנם ממילא מובן שלמעלה כל מה שהוא יותר גבוה יותר מופלא ונעלם הוא.

If so, above too it is along these lines, with these three levels. However, it is self-evident that above, whatever is higher is more wondrous and hidden.

והנה החכמה נק' אתה כי אתה אבינו כמ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] (דר"צ ע"א) והיינו לפי שהיא ראישת הגילוי כולם בחכמה עשית שמתלבשת בכל העולמות ובג"ע [ובגן עדן] היא

Now, Chochmah (wisdom) is called "You," as in "For You are our Father," as written in the Idra Zuta (290a). This is because it is the beginning of revelation, "You made them all with Chochmah"; it is encloded in all the worlds, and in Gan Eden it is

בבחי גילוי ההשגה לכל חד לפום שיעורא דילהי בבחינת השגת המהות ממש בזיו והארה זו (ועמ"ש מזה בת"א [בתורה אור] פ' חיי שרה) ולכן נק' אתה.

on the level of revealed apprehension, for "each one according to his measure," on the level of actual apprehension of the essence in this glow and radiance (see what is written on this in Torah Ohr, Parshas Chayei Sarah); and therefore it is called "You."

כי אתה הוא לשון נוכח ובחי גילוי ממש וגילוי זה הוא מבחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמקורו מבחי ח"ע [חכמה עילאה]

For "You" is the language of direct address and the level of actual revelation; and this revelation is from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), whose source is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah).

אבל מבחי כתר שלמעלה מהחכמה שהוא בחי סוכ"ע אין מאיר הארה בג"ע [בגן עדן] בבחינת גילוי והשגת המהות כ"א התגלות זו יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] דייקא בתח"מ [בתחיית המתים] כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה נודע דבאתעדל"ת [דבאתערותא דלתתא] כו' ע"ש.

But from the level of Keser (the Crown), which is above Chochmah and is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), no illumination shines in Gan Eden in the mode of revelation and apprehension of the essence; rather, this revelation will be in the Time to Come specifically, at the Resurrection of the Dead, as is written in Iggeres HaKodesh, in the section beginning "It is known that through an arousal from below," etc.; see there.

אבל בג"ע [בגן עדן] אין מאיר מבחי סוכ"ע בגילוי ממש רק מ"מ שייך גם בסוכ"ע בחי דעת

But in Gan Eden, [light] from the level of sovev kol almin does not shine in actual revelation. Nevertheless, the level of Daas applies also to sovev kol almin,

שהוא הידוע מציאותו אע"פ [אף על פי] שאינו יודע [ידוע] מהותו ולכן איתא באדר"ז [באדרא זוטא] שם דעתיקא לא אקרי אתה בגין דאתכסיא ולא אתגליא.

for He is known in His existence even though His essence is not known. Therefore it is stated in the Idra Zuta there that Atika is not called "You," because He is concealed and not revealed.

28 ואקרי הוא. וכמ"ש ג"כ בזהר פ' קרח ע"פ ועבד הלוי הוא. הוא דא עתיקא. והיינו שמ"מ ידוע מציאותו רק שאינו ידו מהותו.

And He is called "He." As is also written in the Zohar, Parshas Korach, on the verse "And the Levite, he shall serve": "'He': this is Atika." That is, nevertheless His existence is known; only His essence is not known.

וכמו עד"מ באדם שיש בחי' שכל ויש בחי' כח המשכיל שממנו נובע השכל שאע"פ [שאף על פי] שכח המשכיל אינו מושג כלל עכ"ז [עם כל זה] ידוע מציאותו שמאחר שהשכל נובע מוכרח שיש מקור שממנו נובע זה כו'.

It is like, by way of analogy, a person, in whom there is the level of intellect and there is the level of the intellective power from which the intellect issues: although the intellective power is not apprehended at all, nevertheless its existence is known, for since the intellect issues forth, there must necessarily be a source from which it issues, etc.

ועד"ז שבג"ע [שבגן עדן] מאיר החכמה בבחי' גילוי הנה הכתר שממנו מקור נביעת החכמה ידוע מציאותו ונק' הוא.

In the same way, since in Gan Eden Chochmah (wisdom) shines in revelation, the Keser (the Crown), from which is the source of Chochmah's welling forth, is known in its existence, and it is called "He."

וע"כ שייך בו בחי' דעת (ועמ"ש בד"ה אם בהרת קדמה גבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] אומר טהור שהוא ענין מה שמאיר להם מבחינת המקיף והוא למעלה מבחי' ההשגה שלהם כו').

Therefore the level of Daas (knowledge) applies to it. (See what is written in the discourse beginning "If the bright spot preceded," on "the Holy One, blessed be He, says 'Pure,'" that this is what shines to them from the level of the encompassing [light], and it is above the level of their apprehension, etc.)

אמנם יש עוד בחי' מקיף עליון יותר שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע ונקי' רישא דלא אתיידע כי לפי שהוא למעלה גם מהיות מקור לחכמה הנקי' אתה

However, there is yet another level of a higher encompassing [light], which is above even the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), and it is called "the Head that is not known" (Reisha d'Lo Isyada). For since it is above even being a source for Chochmah, which is called "You,"

לכן אינו מושג אפילו בג"ע [בגן עדן] בבחי' דעת ממש כי אם בבחי' אמונה ולכן נקי' דלא אתיידע פי' שהוא למעלה מבחי' הדעת ואינו מאיר כ"א בבחי' אמונה.

therefore it is not apprehended even in Gan Eden on the level of actual Daas, but only on the level of faith. Therefore it is called "that is not known": that is, it is above the level of Daas and shines only on the level of faith.

וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] כ"ז [כל זה] בפ"י ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא כו' ע"ש. (ועיין בסידור בביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ בענין הודאה)

All this is as explained in the commentary on "Blessed is He Who spoke and the world came into being, blessed is He," etc.; see there. (And see in the Siddur, in the explanation of the verse "You set the borders of the earth," concerning acknowledgment.)

והנה לע"ל [לעתיד לבוא] יהי' [יהיה] עליי' [עלייה] העולמות דעכשיו מקבלת המלי' מז"א שנקי' אתה שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. ולכן בחי' סוכ"ע אינו מושג אפילו בג"ע [בגן עדן] רק בהשגת המציאות בלבד וכנ"ל.

Now, in the Time to Come there will be an ascent of the worlds. For now, Malchus (sovereignty) receives from Z'eir Anpin, which is called "You," which is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin); and therefore the level of sovev kol almin is not apprehended even in Gan Eden except by apprehension of the existence alone, as mentioned above.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] שתהיה עליי' [עליה] המלי' בכתר שלמעלה מבחי' הדעת דז"א ומה שעכשיו בחינת הכתר אינו אלא בהשגת המציאות כנ"ל יהיה עליי' [לע"ל] בהשגת המהות כענין הנשמות שנהנין מזיו כו'

But in the Time to Come, when there will be an ascent of Malchus into Keser, which is above the level of the Daas of Z'eir Anpin, then what is now the level of Keser, [known] only by apprehension of the existence, as mentioned above, will be, in the Time to Come, by apprehension of the essence, like the souls who "enjoy the radiance," etc.,

שנהנים ממש וכפי אופן מאמרם ז"ך [ז"ל] עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן כו' עד

for they actually enjoy [it]; and in the manner of their saying, of blessed memory: "In the future the Holy One, blessed be He, will make a circle dance for the righteous, and He will sit among them in Gan Eden," etc., until

הנה אלקינו זה כו' שאין זה אלא לנוכח בודאי כמו בג"ע [בגן עדן] שיושבין ונהנין שהיא השגת המהות כנ"ל וגילוי זה יהיה לעתיד מבחי' סובב כל עלמין שהוא בחי' כתר

"Behold, this is our G-d," etc. This is certainly [said] only of what is directly present, as in Gan Eden where they sit and enjoy, which is apprehension of the essence, as mentioned above. And this revelation will be in the Time to Come from the level of sovev kol almin, which is the level of Keser.

ולכן נק' מחול שהוא עיגול דהיינו בחי' עגולים ומקיפים עליונים יומשכו בבחי' גילוי שיאמר עליהם זה.

Therefore it is called machol, which is a circle: that is, the level of the supernal circles and encompassing [lights] will be drawn down into revelation, so that one will say of them "this."

29 וע"ז נאמר לעתיד כי עין בעין יראו ואז יומשך להיות בחי' סובב ממדרגות עליונות יותר

Of this it is said of the Time to Come, "For they shall see eye to eye." And then there will be drawn down, to become the level of the encompassing light (sovev), [light] from still higher levels;

דהיינו שהמקיף העליון יותר שעכשיו הוא למעלה מבחי' סוכ"ע ונק' רישא דלא אתידע יומשך לעתיד להיות בבחי' סובב וע"ז נאמר ומלאה הארץ דעה כו'.

that is, the higher encompassing [light], which is now above the level of sovev kol almin and is called "the Head that is not known," will in the Time to Come be drawn down to be on the level of sovev. And of this it is said, "The earth shall be full of knowledge," etc.

30 ועמ"ש בד"ה יתקע בשופר גדול. וביאור הדבר הנה ידוע דיש ריבוי רבבות מדרגות בהשתלשלות וכמו שבג' עולמות בי"ע יש בכלל ג' מדרגות הידועים והוא ג"ע [גן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון ועוה"ז דעולם העשי' [העשיה]

See what is written in the discourse beginning "A great shofar will be sounded." The explanation of the matter: it is known that there are many myriads of levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus). Thus in the three worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah there are, in general, three well-known levels: the Upper Gan Eden, the Lower Gan Eden, and this world, of the World of Asiyah.

והנה ידוע דבכל עילה ועלול מה שבעליון הוא בכ"י גילוי נעשה בכ"י העלם בתחתון העלול ממנו כ"י והיינו מה שהוא בכ"י ממלא בעליון נעשה בכ"י סובב בתחתון

Now, it is known that in every cause and effect, what is on the level of revelation in the higher becomes the level of concealment in the lower, which is its effect, etc. That is, what is the level of the light that fills (memalei) in the higher becomes the level of the light that encompasses (sovev) in the lower;

וכן העליון לגבי העליון הימנו ועד"ז עד רום המעלות בריבוי רבבות מדרגות עד אין קץ ושיעור הכל הוא בכ"י העלם וגילוי דהיינו סובב וממלא כ"י וגם בג"ע [בגן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון ע"ד הזה.

and so too the higher in relation to the one above it, and so on up to the loftiest heights, in many myriads of levels, without end or measure: all is in the mode of concealment and revelation, namely sovev and memalei, etc. And so too the Upper Gan Eden and the Lower Gan Eden, in this way;

דהיינו מה שבג"ע [שבגן עדן] העליון הוא בכ"י השגת המהות לנוכח דהיינו בכ"י גילוי ממש עדיין בבוא ההארה הזאת למטה בג"ע התחתון היא להם שם בכ"י ההעלם והסובב והוא רק להם בכ"י השגת המציאות בלבד כ"י

that is, what in the Upper Gan Eden is on the level of apprehension of the essence as directly present, that is, on the level of actual revelation, when this illumination comes down into the Lower Gan Eden it is still, for them there, on the level of concealment and sovev, and for them it is only on the level of apprehension of the existence alone, etc.

ולעתיד כתיב וישם מדברה כעדן שמה שהוא עכשיו בחי' עדן יהי' [יהיה] גילוי זה למטה ממש להיות מדברה כעדן וא"כ בחי' עדן יתעלה עוד יותר לאין קץ כו'

And of the Time to Come it is written, "He will make her wilderness like Eden": what is now the level of Eden, this revelation will be actually below, so that [her] wilderness will be like Eden; and if so, the level of Eden will be raised still higher, without end, etc.

ועד"ז יש נ' אלפים יובלות כו' ומכ"ז [ומכל זה] יובן ענין ומלאה הארץ דעה וכ"ז [וכל זה] נמשך ע"י וידעת היום:

Along these lines there are fifty thousand jubilees, etc. From all this the concept of "The earth shall be full of knowledge" will be understood; and all this is drawn down through "Know this day."

31 ה וזהו ענין דברו על לב ירושלים וקראו אליה. פי' וקראו אליה היינו מה שימושך בבחי' א"פ [אור פנימי] ממש בהשגת המהות ע"ד עין בעין יראו.

5. And this is the meaning of "Speak upon the heart of Jerusalem and call out to her." The meaning of "and call out to her" is what will be drawn down on the level of actual inner light, in apprehension of the essence, in the manner of "They shall see eye to eye."

ודברו על לב הוא בחי' מקיף והיינו כי לאחר שימושך המקיפים דעכשיו להיות בבחי' א"פ [אור פנימי]

And "Speak upon the heart" is the level of an encompassing [light]. That is, after the encompassing [lights] of the present are drawn down to be on the level of inner light,

אזי יומשך אור עליון וגדול יותר להיות בבחי' מקיף מה שעכשיו הוא למעלה מעלה גם מהיות נקי אור מקיף

then a higher and greater light will be drawn down to be on the level of an encompassing [light]: that which is now far, far above even being called an encompassing light.

(ועיין מענין דברו על לב ברכות וישלח פרשה פ'. אחרי פכ"א במדרש איכה בסוף אלפא ביתא קדמאה בפסוק תבא כל.

(And see concerning "speak upon the heart" in Midrash Rabbah, Vayishlach, section 80; Acharei, section 21; in Midrash Eichah, at the end of the first alphabet, on the verse "Let all come";

במדרש קהלת ע"פ דברתי אני עם לבי וע"פ עת לאהוב גבי ועת לדבר ועמ, ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין והיו הדברים כוי על לבבך).

in Midrash Koheles on the verse "I spoke with my heart," and on the verse "A time to love," regarding "and a time to speak." And see what is written in the discourse beginning "After Havayah your G-d shall you walk," concerning "And these words shall be," etc., "upon your heart.")

וע"ז נאמר ומלאה הארץ דעה וממילא מוכן שיהיה מקיף למקיף מבחי' עליונה יותר כי לגדולתו אין חקר וכמ"ש כרוב גדלו כוי.

Of this it is said, "The earth shall be full of knowledge." And it is self-evident that there will be an encompassing [light] to the encompassing [light], from a still higher level, for "His greatness is unsearchable," and as it is written, "according to His abundant greatness," etc.

וע"ז נאמר לעתיד ג"כ והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו כוי (וע' בזהר פ' בלק דקצ"ח ע"ב).

And of this it is also said of the Time to Come, "Righteousness shall be the girdle of his loins, and faith the girdle of his waist," etc. (and see the Zohar, Parshas Balak, 198b).

אך כל המשכות אלו לעתיד הוא ע"י היום לעשותם וזהו כי מלאה צבאה. שהוא ענין בירורי הניצוצות שמבררין ע"י תפלה ותומ"צ [ותורה ומצות].

But all these drawings-down in the Time to Come come through "today, to do them." And this is [the meaning of] "For her service is fulfilled": this is the refinement of the sparks, which are refined through prayer and through the Torah and mitzvos.

וזהו ג"כ משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין. שתשובה היינו שיחזרו הניצוצות שנפלו למטה לשוב למקורן ושרשן ואחר שישלמו בירור כל הניצוצות ע"ז נאמר כי מלאה צבאה.

And this is also what our Sages, of blessed memory, said: "If Israel do teshuvah (return), they are redeemed." For teshuvah means that the sparks that fell below should return to their source and root; and after the refinement of all the sparks is completed, of this it is said, "For her service is fulfilled."

32 ואזי דברו על לב כו' ועמ"ש בד"ה וכל בניך כו' מרבים שלום כו' ע"ש והנה ע"י בירור ניצוצות הנ"ל נמשך ג"כ גילוי בחי' הדעת וכמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו ועיקר הבירור

And then, "Speak upon the heart," etc. See what is written in the discourse beginning "And all your children," etc., "increase peace," etc.; see there. Now, through the refinement of the sparks mentioned above, there is also drawn down a revelation of the level of Daas (knowledge), as is written in the discourse beginning "After Havayah your G-d shall you walk." And the main refinement

היינו ע"י התפלה ותורה ומצות והיינו שע"י ממשיכים בחי' ורעה אמונה ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ חגרה בעוז מתניה איך ע"י עסק התורה נמשך החיות והכח בהאמונה.

is through prayer and Torah and mitzvos. That is, through this one draws down the level of "and nurture faith." See what is written in Iggeres HaKodesh on the verse "She girds her loins with strength," how through engaging in the Torah, life-force and strength are drawn into faith.

33 ובספרי איתא ע"פ והיו הדברים האלה כו' שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם.

And in the Sifri it is stated, on the verse "And these words shall be," etc., that "through this you come to recognize Him Who spoke and the world came into being."

והענין כי השגת ולימוד התורה הוא השגת מהות רצונו וחכמתו ית' ממש שלמעלה מידיעת המציאות בלבד

The explanation: the apprehension and study of the Torah is apprehension of the actual essence of His will and His wisdom, blessed be He, which is above knowledge of the existence alone;

רק שהשגה זו הוא כמכו שנתלבשו חכמתו ורצונו ית' בעשי"י [בעשייה] גשמיות שלפי שנתלבשו בעשייה גשמיות ע"כ יש בהם השגת המהות משא"כ כמו שהם למעלה הרי לית מחשבה תפיסא בהן כלל.

only that this apprehension is as His wisdom and will, blessed be He, are en clothed in physical action. Because they are en clothed in physical action, therefore there is apprehension of the essence in them, which is not so as they are above, where surely "no thought can grasp" them at all.

34 ועמ"ש מזה באריכות במ"א בביאור ע"פ ולא תשבית מלח בפ' ויקרא אבל עכ"פ [על כל פנים] הוא השגת מהות חכמתו ורצונו ית' ממש.

See what is written on this at length elsewhere, in the explanation of the verse "You shall not omit the salt," in Parshas Vayikra. But at any rate, it is apprehension of the actual essence of His wisdom and will, blessed be He.

ולכן יש בכח השגה זו להיות ורעה אמונה שהוא ענין המשכת הדעת כי הדעת הוא השגת והכרת המציאות מבחי' סוכ"ע כנ"ל והשגת ולימוד התורה

Therefore this apprehension has the power to bring about "and nurture faith," which is the drawing down of Daas (knowledge). For Daas is the apprehension and recognition of the existence of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), as mentioned above; and the apprehension and study of the Torah

היא השגת מהות חכמתו ורצונו ית' שמבחי' סוכ"ע ולא בהשגת המציאות לבד רק שהתורה נשפלה למטה בענינים גשמיים והרי זה

is apprehension of the essence of His wisdom and will, blessed be He, which is from the level of sovev kol almin, and not by apprehension of the existence alone; only that the Torah has been lowered down into physical matters. And this is

כמו עכד"מ [עד"מ] המאכל שמחיה את האדם ומוסיף בו דעת שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן והיינו לפי ששרש החטה מבחי' דעת דתהו שלמעלה מהאדם כו'

like, by way of analogy, food, which gives life to a person and adds knowledge to him, for "a child does not know how to call 'Father' until he tastes the taste of grain." This is because the root of wheat is from the level of the Daas of Tohu, which is above man, etc.

ולכן אע"פ [אף על פי] שנשפל למטה מהאדם עכ"ז [עם כל זה] מחיה הוא את האדם וממשיך בו דעת כך עד"ז אע"פ [אף על פי] שהתורה שבע"פ [שבעל פה] מדברת בענינים גשמיים שבעוה"ז שזהו למטה מבחי' ההשכלה וההתבוננות בגדולת ה'.

Therefore, although it has been lowered below man, it nevertheless gives life to man and draws knowledge into him. So too, in the same way, although the Oral Torah speaks of physical matters of this world, which is below the level of intellectual insight into and contemplation of the greatness of G-d,

אך עכ"ז [עם כל זה] שרשה גבוה יותר כי היא השגת המהות רצונו וחכמתו ית' ממש. לכן היא בחי' מזון לנפש ורעה אמונה שממשיך בחי' דעת באמונה.

nevertheless its root is higher, for it is apprehension of the actual essence of His will and wisdom, blessed be He. Therefore it is the level of nourishment for the soul and "nurture faith," which draws the level of Daas into faith.

35 וזהו אתה הראת לדעת ראייה הוא השגת המהות והיינו ע"י עסק התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' רק

שנלכשו בעשיי [בעשייה]

And this is [the meaning of] "You have been shown, to know": seeing is apprehension of the essence, and this is through engaging in the Torah, which is His wisdom and will, blessed be He, only that they are en clothed in action;

ולכן מזה נמשך לדעת כי ה' הוא האלקים וגו'. ועמ"ש ע"פ בשברי לכם מטה לחם.

and therefore from this is drawn "to know that Havayah is Elokim," etc. See what is written on the verse "When I break for you the staff of bread."

36 ועמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פנ"א ומהו הלבוש כו' דלעילא לעילא כו'. ועיין עוד בסידור בד"ה ששת

ימים תאכל מצות בענין ראתה שפחה על הים כו'

See what is written in Sefer Shel Beinonim, chapter 51, "And what is the garment," etc., "of the most supernal," etc. See further in the Siddur, in the discourse beginning "Six days you shall eat matzos," concerning "A maidservant saw at the sea," etc.,

והיינו ע"י הגילוי מבחי' אנכי מי שאנכי שע"י נהפך הים ועלמא דאתכסיא לבוא לידי גילוי בבחי' ראייה ממש כמ"ש זה אלי ואנוהו ועד"י יובן ג"כ שהתורה והמצות שהם הדברים אשר אנכי מצוך היום.

which was through the revelation from the level of "I am Who I am," through which the sea and the hidden world were transformed to come into revelation on the level of actual seeing, as it is written, "This is my G-d and I will glorify Him." Along these lines it will also be understood that the Torah and the mitzvos are "the words that I (Anochi) command you today":

אנכי מי שאנכי ע"כ יש בכחן להמשיך בחי' הדעת בהאדם שיבוא לבחי' הראת לדעת וידעת היום כו':

"Anochi" [is] "I am Who I am." Therefore they have the power to draw the level of Daas (knowledge) into a person, so that he comes to the level of "You have been shown, to know" and "Know this day," etc.

37 קיצור. ענין הדעת שהוא אינו ידיעת המהות כ"א ידיעת המציאות כמו ידיעת האדם כחות נפשו ולכן

אע"ג [אף על גב] שהקב"ה לית מחשבה תפיסא ביה כלל עכ"ז [עם כל זה] צ"ל וידעת היום כו' ממש.

Summary. The concept of Daas (knowledge): it is not knowledge of the essence but knowledge of the existence, like a person's knowledge of the powers of his soul. Therefore, even though of the Holy One, blessed be He, "no thought can grasp Him at all," nevertheless there must be an actual "Know this day," etc.

והנה בהתורה יש ג"כ כמו"כ [כמו כן] השגת המהות וידיעת המציאות. והנה המשכת המדות הוא ע"פ

הדעת

Now, in the Torah too there is likewise apprehension of the essence and knowledge of the existence. Now, the drawing forth of the emotive attributes (middos) is according to Daas;

וזהו דע את אלקי אביך שהוא שלא יסיה דעתו מזה שויתי ה' לנגדי תמיד ומ"מ הדעת הוא רק בחי' אחוריים לגבי ראייה אך השכר מוידעת היום לעתיד עין בעין יראו כו'.

and this is "Know the G-d of your father," which means that one should not divert his mind from this: "I have set Havayah before me always." Nevertheless, Daas is only the level of the back in relation to seeing; but the reward for "Know this day," in the Time to Come, is "They shall see eye to eye," etc.

וענין ומלאה הארץ דעה. ענין דברו וקראו ושכל המשכות אלו נמשך ע"י וידעת היום היום לעשותם:

And the concept of "The earth shall be full of knowledge." The concept of "Speak" and "call out"; and that all these drawings-down are drawn through "Know this day" [and] "today, to do them."

וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא...

“Know this day and return it to your heart that Havayah is Elokim...”

1 וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים אין עוד. פי' וידעת היום כמו שהיום הוא עם הלילה ושניהם אחד כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

“Know this day and return it to your heart that Havayah is Elokim; there is nothing else.” The meaning of “Know this day” is: just as the day is together with the night, and the two of them are one, as it is written, “And there was evening and there was morning, one day,”

כך והשבות אל לבבך שכמו שהוא בזמן כך הוא בנפש שהבי' לבבות שהם היצר טוב והיצר הרע הם שניהם כאחד שגם היצר הרע ישוב לעבודת הוי' כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] כו'

so [it is with] “return it to your heart”: as it is in time, so it is in the soul, that the two hearts, which are the good inclination and the evil inclination, are both as one, so that the evil inclination too will return to the service of G-d, “when the sitra achra (the other side) is subdued,” etc.,

וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך ומזה וידעת כי כך הוי' הוא האלהים כו' (ועיין מזה ברי"ח [בראשית חכמה] שער האהבה ספ"ה ובספר עה"ק [עבודת הקודש] ח"א [חלק א'] פרק י"א י"ב ובזהר פ' וארא דכ"ו ע"ב ודכ"ז ע"א ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות]).

as it is written, “with all your heart”: with your two inclinations. And from this, “you shall know that” in this way “Havayah is Elokim,” etc. (See on this in Reishis Chochmah, Sha'ar HaAhavah, at the end of chapter 5; in the book Avodas HaKodesh, Part I, chapters 11 and 12; and in the Zohar, Parshas Va'eira, page 26b and page 27a, and in the commentary of the Ramaz.)

וביאור ענין זה להבין דמיון המשל עם הנמשל צריך להקדים מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת הוי' אלקיך תירא פירש כו'

And the explanation of this matter, so as to understand how the analogy corresponds to what it illustrates, requires a preface: the saying of our Sages, of blessed memory, that Shimon HaAmsoni used to expound every "es" in the Torah; when he reached "Es Havayah your G-d you shall fear," he withdrew, etc.,

לפי שהיה קשה בעיניו את לרבות כי מה הוא בא לרבות והקשו המפרשים למה לא היה קשה לו בואהבת את הוי' אלקיך מה בא את לרבות כמבואר בתשו' [בתשובות] מהרי"ל.

because it was difficult in his eyes [to read] es as including [something], for what does it come to include? And the commentators asked why he did not find it difficult in "And you shall love es Havayah your G-d": what does es come to include [there]? As is explained in the Responsa of the Maharil.

אך הענין הוא כי ריבוי את הוא את הטפל כו' והוא ענין מה שכתוב בזהר הקדוש על פסוק ואהבת את הוי' אלהיך דא איהו רזא לאכללא שמאלא בימינא כו'

But the matter is that the inclusion of es is "the es of what is subordinate," etc. And this is the meaning of what is written in the holy Zohar on the verse "And you shall love es Havayah your G-d": "This is the mystery of including the left in the right," etc.,

הוא בחינת יראה והיינו שתהא האהבה כלולה ביראה ולא אהבה לבדה והוא ענין ריבוי את לרבות את הטפל הוא בחינת יראה לאכללא שמאלא שהוא בחי' את הטפל

which is the level of awe; that is, that the love be included in awe, and not love alone. And this is the inclusion of es, to include "the es of what is subordinate," which is the level of awe: "to include the left," which is the level of "the es of what is subordinate,"

דהיינו בחי' ביטול כו' (ולפי שהיראה היא נרמזת במלת את הטפל לכן באה בריבוי את בואהבת כו') that is, the level of bittul (self-nullification), etc. (And because awe is alluded to in the word es, [meaning] what is subordinate, it therefore comes as the inclusion of es in "And you shall love," etc.)

משא"כ האהבה אינו באה בריבוי את באת הוי' אלקיך תירא לפי שאין האהבה בחי' טפל ליראה Love, however, does not come as the inclusion of es in "Es Havayah your G-d you shall fear," because love is not the level of being subordinate to awe;

כי האהבה הוא בחי' דכר וימין זכר חסדו והיראה היא בחי' נוק' [נוקבא] אשה יראת ה' והנוק' [והנוקבא] היא בחי' טפל לגבי הדכר ולא להפך.

for love is the level of the masculine (dechar) and the right, [as in] "He remembered (zachar) His kindness," and awe is the level of Nukva (the feminine), [as in] "a woman who fears Havayah"; and the Nukva is the level of what is subordinate in relation to the masculine, and not the reverse.

אך להבין איך תהיה היראה כלולה באהבה והרי אהבה ויראה הם שני הפכיים כי הנה האהבה היא התשוקה לדבקה בו ית' היא באה מחמת ריחוק וכמשל מי שהוא רחוק מבית אביו ומתאוה ומשתוקק לראות פניו.

But [we need] to understand how awe can be included in love, since love and awe are two opposites. For love is the yearning to cleave to Him, may He be blessed; it comes because of distance, as in the analogy of one who is far from his father's house and longs and yearns to see his face.

וע"ז נאמר נפשי אויתיך בלילה (בישעיה ס"י כ"ו ט') כלומר לפי שהוא לילה וחושך בהעלם והסתר
And of this it is said, "My soul desires You in the night" (Isaiah, chapter 26, [verse] 9); that is to say, because it is night and darkness, in the hiddenness and concealment

אור א"ס ב"ה לכך אויתיך להיות גילוי אור וכמ"ש צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים כן בקדש חזיתיך

of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, therefore "I desire You," that there be a revelation of light; as it is written, "My soul thirsts for You, my flesh longs for You, in a dry and weary land without water; so have I beheld You in the Sanctuary,"

כי להיותו בארץ ציה ועיף תגדל התשוקה והצמאון ביתר שאת והיינו כשישים אל לבו שא"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו סוף כו'

for because he is "in a dry and weary land," the yearning and the thirst grow all the greater. That is, when he takes to heart that the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is as His Name: He has no end, etc.,

כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו של שמו על ארץ ושמים ארץ זו גן עדן התחתון ושמים גן עדן העליון שגם הם אינן

for "His Name alone is exalted," and only His majesty and the radiance of His Name are "over earth and heaven": "earth" is the lower Gan Eden and "heaven" is the higher Gan Eden, for they too are nothing

אלא בחינת הודו וזיוו של שמו צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה והאדם ירד מטה מטה בעוה"ז שהוא מדבר וציה כו' אשר ע"כ צמאה הנפש ותכסוף אליו ית' להיות כן בקדש חזיתך.

but the level of His majesty and the radiance of His Name: "the righteous sit and delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence)." And man has gone down, lower and lower, into this world, which is a wilderness and a dry land, etc.; for which reason the soul thirsts and longs for Him, may He be blessed, that there be "so have I beheld You in the Sanctuary."

וזהו מזמור לדוד בהיותו במדבר ר יהודה כי בחינת המדבר והציה של עוה"ז הוא הגורם להיות יהודה הפעם אודה וגוי ולהגדיל בחי' הצמאון כו'.

And this is [the meaning of] "A psalm of David, when he was in the wilderness of Yehudah": for the aspect of the wilderness and dry land of this world is what brings about [the state of] "Yehudah," "This time I will thank," etc., and intensifies the aspect of thirst, etc.

(ועמ"ש בענין נפשי איתך בלילה בד"ה רני ושמחי גבי רננא ברמשא. רבות במדבר ר"פ גימ"ל. זח"ג [זהר חלק ג] דס"ז ע"א)

(And see what is written on "My soul desires You in the night" in the discourse beginning "Sing and rejoice," concerning "song in the evening"; [Midrash] Rabbah, Bamidbar, at the beginning of chapter 3; the Zohar, Part III, page 67a.)

אבל היראה היא באה מחמת בחי' הקירוב דהיינו כשיתבונן בקרבת ה' הסובב כל עלמין כו'

But awe comes because of the aspect of nearness, that is, when one contemplates the nearness of G-d, Who encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.

כי אמת הוא שרחוק הוא מאד מאד מאור ה' מצד ירידת המדרגות בהשתלשלות העולמות ע"י

For it is true that he is very, very far from the light of G-d, by reason of the descent of the levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus), through

שירד מטה מטה מדרגה אחר מדרגה עד שנתרחק מאור פניו ית' והיינו מבחי' זיו וגילוי אור א"ס ב"ה להיות ארץ ושמים רוחניות וגשמיות.

his having descended lower and lower, level after level, until he became distant from the light of His countenance, may He be blessed; that is, from the aspect of the radiance and revelation of the Infinite Light, blessed be He, [by which] there come to be earth and heaven, spiritual and physical.

אבל אור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין אינו בגדר ההשתלשלות כלל כי הוא השוה ומשוה קטן וגדול המגביהי לשבת המשפילי לראות וגוי וכמו שהוא נמצא בעליונים כך הוא נמצא בתחתונים.

But the Infinite Light, blessed be He, which encompasses all worlds, is not within the bounds of the chain of descending worlds at all; for He "is equal and makes equal small and great," "Who is enthroned on high, Who looks down low," etc.; and just as He is found in the higher realms, so He is found in the lower realms.

2 ועמ"ש בד"ה מצה זו כו'. וסובב כל עלמין אין פירושו שהוא סובב ומקיף מלמעלה לבד

And see what is written in the discourse beginning "This matzah," etc. And "encompassing all worlds" (sovev kol almin) does not mean that He encompasses and surrounds from above alone,

אלא שהוא נמצא למטה כמו למעלה בבחי' סובב ומקיף ובכחינת העלם ולא בבחי' פנימיות וגילוי.

but that He is found below just as above, in the manner of encompassing and surrounding and in the manner of concealment, not in the manner of inwardness (pnimiyus) and revelation.

וכאשר יתבונן האדם כי הוי' הסובב כל עלמין נצב עליו ממש שהוא למטה כמו למעלה

And when a person contemplates that Havayah, Who encompasses all worlds, is actually standing over him, being below just as above,

אזי תפול עליו אימה ופחד יראה בושט שהוא יראה עילאה או יר"ת [יראה תתאה] שלא למרות עיני כבודו ח"ו [חס ושלום]:

then "terror and dread" will fall upon him, the awe of shame, which is the higher awe; or the lower awe, not to rebel against the eyes of His glory, G-d forbid.

3 קיצור. האהבה נמשך מבחי' הריחוק וזהו נפשי אויתיך בלילה. והיראה נמשך מבחי' הקירוב. ולכן

וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק לנוח מעט מהיראה העצומה שנפלה מצד הקירוב:

Summary. Love is drawn from the aspect of distance; and this is "My soul desires You in the night." And awe is drawn from the aspect of nearness. Therefore "the people saw, and they trembled, and they stood from afar," to rest a little from the intense awe that fell [upon them] because of the nearness.

4 ב אך ההתכללות שתהא אהבה כלולה עם היראה והיראה עם האהבה ולהיות שני הפכים כאחד.

2. But [as for] the inter-inclusion, that love be included with awe and awe with love, and that two opposites be as one:

ע"ז נאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב (בישעיה ס"ז י"ט) לרחוק שנעשה קרוב רחוק הוא בחי' האהבה קרוב הוא בחי' היראה

of this it is said, "Peace, peace, to the far and to the near" (Isaiah, chapter 57, [verse] 19): "to the far" who has become near. "Far" is the aspect of love; "near" is the aspect of awe

(כי יראה היא מבחינת חכמה עילאה כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' והחכמה היא בחי' אצילות בכלל ופי' אצילות היינו ג"כ מלשון אצל וסמוך כמו ואהיה אצלו אמון כי בחכמה הוא גילוי אור א"ס ב"ה.

(for awe is from the level of the higher Chochmah (wisdom), as it is written, "The beginning of wisdom is the awe of Havayah"; and Chochmah is the level of the World of Atzilus (Emanation) in general; and the meaning of Atzilus is also from the word etzel, "beside" and "near," as in "And I was beside Him (etzlo) as a nursling"; for in Chochmah is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

ולכן מזה נמשך היראה שהיא מקרוב דוקא בחי' אצל וסמוך לגילוי אור א"ס ב"ה משא"כ האהבה אפי' [אפילו] בחי' אהבה רבה היא הנמשך מבחי' הבינה אשר בינה מקננא בבריאה בחי' ומשם יפרד ולא אצל וסמוך כו' ועמ"ש מזה סד"ה ששים המה מלכות וזהו שאהבה היא מרחוק)

Therefore awe is drawn from there, for it is specifically from close by, the aspect of being beside and near to the revelation of the Infinite Light, blessed be He. Love, however, even the level of great love (ahavah rabbah), is drawn from the level of Binah (understanding), for "Binah nests in Beriah" (the World of Creation), the level of "and from there it parted," and not beside and near, etc.; see what is written on this at the end of the discourse beginning "There are sixty queens." And this is why love is from afar.)

שנעשה ביניהם שלום והתכללות כי שלום הוא המחבר שני הפכים כמ"ש עושה שלום במרומיו במלאכים שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש

that peace and inter-inclusion are made between them; for peace is what joins two opposites, as it is written, "He makes peace in His heights," among the angels, for Michael is the prince of water and Gavriel is the prince of fire;

והיינו לפי שנמשכה הארה יותר עליונה הכוללת ומחברת שני הפכים ע"י שבטלים אל הארה ההוא עד שאינו מורגש שם כלל דבר והיפוכו

and this is because a higher illumination is drawn down, which includes and joins two opposites, through their being nullified to that illumination, until neither a thing nor its opposite is felt there at all,

רק הכל שוה שם כרחוק כקרוב והמשכה זו היא מ"ש בתפלה והנורא אל עליון בתוספת וי"ו (משא"כ הגדול הגבור בלא וי"ו)

but everything is equal there, the far as the near. And this drawing down is what is said in prayer, "and the awesome, G-d Most High (Kel Elyon)," with an added vav (whereas "the great, the mighty" are without a vav):

המשכה להיות גילוי בחי נורא הוא גילוי ביטול זה שעל ידו יוכללו הכי הפכים שנמשך מבחי אל עליון כי הנה אל עליון היינו עליון למעלה מן ההשתלשלות שהם בחי זיו וגילוי אור.

a drawing down so that there be a revelation of the level of "awesome," which is the revelation of this bittul (self-nullification) through which the two opposites are included [in one another], drawn from the level of G-d Most High. For "G-d Most High" means most high, above the chain of descending worlds (hishtalshelus), which are the aspect of radiance and revelation of light.

אבל אל עליון נאמר ישת חשך סתרו שהוא ענין ההעלם והעדר ההשגה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל סתימא דכל סתימין כו'.

But of G-d Most High it is said, "He made darkness His hiding place," which is the matter of concealment and the absence of comprehension, for "no thought can grasp Him at all," "the most hidden of all hidden," etc.

וע"ז נאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ ששמים וארץ רוחניות וגשמיות בטלין לפניו בשוה And of this it is said, "Blessed be Avram of G-d Most High, Possessor of heaven and earth": for heaven and earth, spiritual and physical, are nullified before Him equally.

(ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] גבי אל עליון גומל חסדים טובים פי אל עליון הוא בבחינת כתר והוא למעלה מעלה גם מבחי חכמה עילאה ועמ"ש מזה בד"ה אתם נצבים ועיין בזח"א [בזהר חלק א] פרשה לך לך)

(And in Pri Etz Chaim, concerning "G-d Most High, Who bestows good kindnesses," it explains that G-d Most High is in the level of Keser (the Crown), and it is far above even the level of the higher Chochmah; and see what is written on this in the discourse beginning "You are standing"; and see the Zohar, Part I, Parshas Lech Lecha)

(דפ"ז ע"א) גבי והוא כהן דא ימינא לאל עליון עלמא עילאה דפי אל עליון היינו בינה

(page 87a), on "And he was a priest": "this is the right"; "of G-d Most High": "the higher world"; that is, there G-d Most High means Binah.

אך כי התגלות עתיק הוא בבינה ולכן נקרא בינה ג"כ שמו הגדול וכמ"ש מזה בביאור ענין מזוזה מימין ונ"ח משמאל.

But [this is] because the revelation of Atik is in Binah, and therefore Binah too is called "His great Name," as is written on this in the explanation of "the mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left."

(ועיין בזח"ב [בזהר חלק ב'] ר"פ יתרו דס"ז ע"ב רוא דקדש הקדשים כו' ותחותיה אית כהן כו' ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם)

(And see the Zohar, Part II, at the beginning of Parshas Yisro, page 67b: "the mystery of the Holy of Holies," etc., "and beneath it there is a priest," etc.; and in the commentary of the Ramaz there.)

כי השוה ומשוה קטן וגדול ושם הוא כחשיכה כאורה שניהן שוין לפניו ית' הגילוי שהוא האור והעלם
For He "is equal and makes equal small and great," and there it is "darkness and light alike": both are equal before Him, may He be blessed, revelation, which is the light, and concealment,
שהוא החשך דכולא קמיה כלא חשיב ממש ולא שייך ענין גילוי והעלם אלא לגבי העולמות הנבראים כו'.

which is the darkness; for "all before Him is considered as actually nothing," and the matter of revelation and concealment applies only in relation to the created worlds, etc.

אבל לפניו ית' גם חשך לא יחשיך ממך כו' ומשם באה ההארה והמשכה בתוספת וי"ו והנורא
But before Him, may He be blessed, "even darkness does not darken for You," etc. And from there comes the illumination and drawing down with the added vav, "and the awesome,"

דהיינו להיות גילוי נורא הוא גילוי הביטול שעיי"ז נכללות המדות האהבה ויראה (ו צ"ל כי ההמשכה מבחינת והנורא הוא למעלה מבחינת יראה עילאה מצד עצמה אף שהיא ג"כ בחינת קרוב דוגמת מ"ש בהערה לתיקון חצות

that is, so that there be a revelation of "awesome," which is the revelation of the bittul through which the attributes (middos) of love and awe are included [in one another]. (And it must be said that the drawing down from the level of "and the awesome" is above the level of the higher awe in itself, even though [the higher awe] is also the aspect of "near," similar to what is written in the note to Tikkun Chatzos

הנה מעלת יראה זו הבאה מלמעלה כו' על בחינת היראה עילאה יראה בושט שבנפש היא כמעלת ויתרון האור על החשך ממש ע"ש הטעם ועד"ז יובן גם כאן)

that, indeed, the superiority of this awe that comes from above, etc., over the level of the higher awe, the awe of shame that is in the soul, is like the superiority and advantage of light over darkness itself; see the reason there. And along these lines it will be understood here as well.)

(ועמ"ש בד"ה החלצו מאתכם וסד"ה וכל העם רואים וסד"ה וישלח יעקב מענין רע"ק [רבי עקיבא] שנכנס בשלום ויצא בשלום)

(And see what is written in the discourse beginning "Arm from among yourselves," and at the end of the discourse beginning "And all the people saw," and at the end of the discourse beginning "And Yaakov sent," on Rabbi Akiva, who entered in peace and left in peace.)

וזהו ענין עקידת יצחק התכללות מדת יצחק במדת אברהם ויעקוד את יצחק בנו וגו' ממעל לעצים עצים הם ב' עצים עץ החיים ועץ הדעת וממעל לבי בחי' עצים

And this is the meaning of the binding of Yitzchak, the inclusion of the attribute of Yitzchak in the attribute of Avraham: "And he bound Yitzchak his son," etc., "above the wood (etzim)": etzim are two trees, the Tree of Life and the Tree of Knowledge, and "above" the two levels of trees

(ועמ"ש ע"פ מקושש עצים בפ' שלח מענין והיה כעץ כו' ועל יוכל ישלח שרשיו. ועיי' בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' שלח דקנ"ח ע"ב ע"פ היש בה עץ אם אין)

(and see what is written on the verse "gathering wood (etzim)" in Parshas Shelach, on "And he shall be like a tree," etc., "and by the stream it spreads its roots"; and see the Zohar, Part III, Parshas Shelach, page 158b, on the verse "Is there a tree in it or not"),

דהיינו ישת חשך סתרו נמשך גילוי והנורא להיות התכללות היראה מדתו של יצחק במדתו של אברהם.

that is, [from] "He made darkness His hiding place" there is drawn down the revelation of "and the awesome," so that there be the inclusion of awe, the attribute of Yitzchak, in the attribute of Avraham.

וגם התכללות האהבה ביראה. וענין התכללות זו הוא כמ"ש וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך.

And also the inclusion of love in awe. And this inter-inclusion is as it is written, "And all hearts shall stand in awe of You, and all innermost parts and kidneys shall sing to Your Name."

הלכות ייראוך במדת היראה וקרב וכליות יזמרו במדת האהבה ולכן קרב וכליות דוקא יזמרו כי הרינה והזמרה הבא מחמת התגלות האהבה והתשוקה הנה רינה הוא בפה כנודע.

“Hearts shall stand in awe of You” with the attribute of awe, and “innermost parts and kidneys shall sing” with the attribute of love. And therefore it is specifically “innermost parts and kidneys” that “shall sing”: for the song (rinah) and singing that come from the revelation of love and yearning, song is in the mouth, as is known.

אבל כשהלכות ייראוך במדת היראה והביטול אין הרינה מתגלית בגלוי בפה מבחי' התגלות האהבה שהם ב' הפכים כנ"ל מ"מ בקרב וכליות בבחי' פנימית תהיה הזמרה והשמחה מחמת האהבה

But when “hearts stand in awe of You” with the attribute of awe and bittul, the song does not reveal itself openly in the mouth from the revelation of love, since they are two opposites, as mentioned above; nevertheless, in the innermost parts and kidneys, in an inward manner, there will be the singing and the joy that come from love.

(ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין רנא ברמשא וצדקתך ירננו וזהו ענין רנה בפה והיא נמשכת ממדת לילה בחי' חשך והעלם אור א"ס ב"ה כנ"ל בענין נפשי איתך בלילה

(And see what is written in the discourse beginning “Sing and rejoice,” on “song in the evening” and “they shall sing of Your righteousness”; and this is song in the mouth, and it is drawn from the attribute of night, the aspect of darkness and concealment of the Infinite Light, blessed be He, as mentioned above regarding “My soul desires You in the night.”

אך ע"י גילוי מבחי' והנורא אל עליון אזי נמשך וכל הלכות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו שהיא הרינה והזמרה שבפנימית הלב. וזהו כענין המבואר בזח"א [בזהר חלק א] ר"פ ויצא)

But through a revelation from the level of “and the awesome, G-d Most High,” there is then drawn down “And all hearts shall stand in awe of You, and all innermost parts and kidneys shall sing,” which is the song and singing in the inner dimension of the heart. And this is like what is explained in the Zohar, Part I, at the beginning of Parshas Vayetzei)

(דקמ"ח ע"ב) ע"פ וחסידיך ירננו ולוייך ירננו מיבעי ליה כו' עד דאינון חשיבי יתיר והיינו כענין ההפרש שבין בחי' רינה הנ"ל דהשיר של הלויים הוא רינה בפה. לארמא קלא.

(page 148b), on the verse “And Your pious ones shall sing (yeranenu)”: “It should have said, ‘Your Levites shall sing,’” etc., until “for they are more esteemed.” And this is like the difference between the levels of song mentioned above: the song of the Levites is song in the mouth, “to raise the voice.”

אבל מה שחסידיך ירננו שהם הכהנים היינו ברעותא דלבא וכמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] פרשה שמיני (דל"ט ע"א)

But as for "Your pious ones shall sing," who are the Kohanim (priests), that is with the desire of the heart, as is written in the Zohar, Part III, Parshas Shemini (page 39a):

דכהנא עובדוי בחשאי אינון כו' ע"ש וא"כ הרנה שלהם זהו כענין וכל קרב וכליות יזמרו כו' "for the Kohen, his services are in silence," etc.; see there. If so, their song is like "and all innermost parts and kidneys shall sing," etc.

ועמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית ההפרש בין מזמור לשיר שהוא גם כן עד"ז והיינו And see what is written in the discourse beginning "A psalm, a song at the dedication of the House" on the difference between mizmor (psalm) and shir (song), which is also along these lines. And this is

כי בחי' פנימית הלב יש בו כח להיות כלי ומכון להכיל אהוי"ר [אהבה ויראה] גם שתיהן יחד ע"י גילוי מבחי' והנורא שנמשך ומתגלה בפנימית הלב וגם כמ"ש במ"א שפנימית הלב מתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין.

because the inner dimension (pnimiyus) of the heart has the power to be a vessel and an abode to contain love and awe, even both of them together, through the revelation from the level of "and the awesome," which is drawn down and revealed in the inner dimension of the heart; and also, as is written elsewhere, the inner dimension of the heart becomes one with the mind, in the manner of "two companions that never part."

אבל בחיצוניות הלב אין כל להכיל שתיהן יחד וזהו וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו שהיא בחי' פנימית הלב כו' ועמ"ש ע"פ שוש אשיש כו'

But in the outer dimension (chitzoniyus) of the heart there is nothing [able] to contain both of them together. And this is "And all hearts shall stand in awe of You, and all innermost parts and kidneys shall sing," which is the level of the inner dimension of the heart, etc. And see what is written on the verse "I will greatly rejoice," etc.,

תגל נפשי גילה ברעדה שהיראה תכסה מבחויך ותוכו רצוף אהבה ונתבאר ג"כ מזה ע"פ ביום השמע"צ
[השמיני עזרת] כו' בני ציון יגילו במלכם כו'

“my soul shall exult (tagel)”: exultation (gilah) with trembling, that awe covers on the outside, and its inside is inlaid with love. And this was also explained on the verse “On the eighth day, an assembly (Shemini Atzeres),” etc., “Let the children of Zion exult in their King,” etc.

ועמ"ש ע"פ בשלח פרעה בפ"י ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים וזו היא השמחה בה' אור א"ס ב"ה
הסובב כל עלמין השוכן אתו ממש שהוא למטה

And see what is written on the verse “When Pharaoh sent out,” in the explanation of “G-d did not lead them by way of the land of the Philistines.” And this is the joy in G-d, the Infinite Light, blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin), which actually dwells with him, being below

כמו למעלה הגם שאין בו גילוי השגה. הנה ע"ז נאמר וצדיק באמונתו יחיה מצד אמונה שלמעלה
מהשגה:

just as above, even though there is no revealed comprehension of it. Now, of this it is said, “And the righteous shall live by his faith”: by virtue of faith, which is above comprehension.

5 קיצור. אך ההתכללות שתהא האהבה כלולה עם היראה ע"ז נאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב. והיינו
ע"י המשכה מבחי' והנורא

Summary. But [as for] the inter-inclusion, that love be included with awe: of this it is said, “Peace, peace, to the far and to the near.” And this is through a drawing down from the level of “and the awesome,”

וזהו ענין העקדה ממעל לעצים וענין התכללות זו היינו כמ"ש וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות
יזמרו לשמך:

and this is the meaning of the Akeidah (binding), “above the wood.” And this inter-inclusion is as it is written, “And all hearts shall stand in awe of You, and all innermost parts and kidneys shall sing to Your Name.”

6 ג והנה גילוי שמחה זו בפועל ממש היא שמחה של מצוה כמ"ש תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל יותר מרוב כל כי השמחה היא מחמת אשר קדשנו במצותיו בקדש העליון.

3. Now, the revelation of this joy in actual deed is the joy of a mitzvah, as it is written, "Because you did not serve Havayah your G-d with joy and with gladness of heart, out of an abundance of everything": more than an abundance of everything. For the joy is because "He has sanctified us with His commandments," with the supernal holiness.

והו ענין ברכת המצות ברוך אתה הוי' פי' שמבקשים להיות ברוך ונמשך מלמעלה מעלה מהשתלשלות

And this is the meaning of the blessing over mitzvos, "Blessed are You, Havayah": it means that we request that [He] be "blessed" and drawn down from far above the chain of descending worlds (hishtalshelus)

(ועיין זח"א [זהר חלק א] פ' לך שם ברוך אברם כמה דאמרינן ברוך אתה. לאל עליון הוי' אלקינו ע"ש ודלא כפי' המק"מ [המקדש מלך] שם)

(and see the Zohar, Part I, Parshas Lech Lecha: there, "Blessed be Avram," as we say, "Blessed are You"; "of G-d Most High," "Havayah our G-d"; see there; and not as the commentary Mikdash Melech explains there);

כי להיות המשכת ודרך סדר ההשתלשלות מעילה לעילה עד שנעשה מלך העולם ומלכותך מלכות כל עולמים להוות ולהחיות עולמות מבחי' מלכותו ית'

for in order that there be a drawing down by way of the order of the chain of descending worlds, from cause to cause, until He becomes "King of the world," and "Your kingship is a kingship over all worlds," to bring worlds into being and give them life from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed,

שהוא בחי' שם בלבד שלפי שנק' שמו ומלכותו עליהם הם חיים וקיימים והוא בחינת זיו והארה כו'.

which is the level of a name alone: because His Name and His kingship are called upon them, they live and endure; and this is the level of radiance and illumination, etc.

אבל במצות קדשנו בקדש העליון שלמעלה מן ההשתלשלות בחי' סוכב כל עלמין והמלאכים שואלים איה מקום כבודו כו'

But with the mitzvos, "He has sanctified us" with the supernal holiness that is above the chain of descending worlds, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); and the angels ask, "Where is the place of His glory?" etc.,

אומרים מלא כל הארץ כבודו בארץ הלזו התחתונה שהתורה והמצות שבעוה"ז שנתלכשו בגשמיות יסודתן בהררי קדש עליון למעלה מעלה

[and] they say, "The whole earth is full of His glory": in this lowly earth; for the Torah and the mitzvos in this world, which are clothed in physicality, are founded "in the holy mountains," super-nal, far above

מן ההשתלשלות והן נעשין בחי' כסא ומכון ממש לשבתו ית' הסובב כל עלמין דלית מחשבה תפיסא ביה כ"א כאשר תפיסא בתורה ומצות כו'.

the chain of descending worlds; and they become an actual throne and abode for His dwelling, may He be blessed, Who encompasses all worlds, Whom "no thought can grasp," but only as it grasps [Him] through Torah and mitzvos, etc.

7 וע"ז נצטוינו ואהבת את כלומר שתמשיך מדת האהבה והשמחה בבחינת את הטפל הוא מדת היראה והביטול.

And concerning this we were commanded, "And you shall love es": that is, that you draw the attribute of love and joy into the level of "the es of what is subordinate," which is the attribute of awe and bittul (self-nullification).

וזהו את הוי' אלהיך כלומר לפי שהוא אלהיך לנכח למטה כמו למעלה ושיהיה גילוי האהבה ושמחה זו בפועל ממש בקיום והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום שמחבי' היום לעשותם נמשך גילוי אנכי

And this is "es Havayah your G-d": that is, because He is your G-d, facing [you], below just as above. And [it means] that the revelation of this love and joy be in actual deed, in fulfilling "And these words which I (Anochi) command you this day," for from the level of "this day, to do them" the revelation of "I (Anochi)" is drawn down,

ולא זיו והארה בבחי' שם בלבד רק אנכי בעצמי כביכול מצוך לשון צוותא וחיבור במצות ה' שהם גילוי עצמותו ומהותו כביכול בתר"ך עמודי אור הנמשכים בתר"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן.

and not radiance and illumination in the manner of a name alone, but "I (Anochi)" Myself, as it were, "command you" (metzavecha), a term of companionship (tzavta) and joining, in the commandments of G-d, which are the revelation of His essence and being, as it were, through the 620 pillars of light that are drawn down into the 613 commandments of the Torah and the 7 commandments of the Rabbis.

8 **ודברת בם בשבתך בביתך כי הנה כתיב קול קורא במדבר קול התורה הקול קול יעקב קורא ונמשך בכח"י מדבר ושממה הוא העוה"ז פנו דרך ה' להיות בו המשכה ודרך הוי'.**

"And you shall speak of them when you sit in your house." For it is written, "A voice calls in the wilderness": the voice of the Torah, "the voice is the voice of Yaakov," calls and is drawn down into the level of wilderness and desolation, which is this world; "clear the way of Havayah": that there be in it a drawing down and a way of Havayah.

וזהו ענין המשכת וי"ו והנורא מבח"י אל עליון שלמעלה מבח"י השתלשלות וכו' ולכן אמרו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

And this is the drawing down of the vav of "and the awesome" from the level of G-d Most High, which is above the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), etc. Therefore they said, "Better is one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of the World to Come,"

כי עוה"ב [עולם הבא] לפי שהוא בבח"י השגה ושכל נברא להיות מתענג ונהנה אינו אלא זיו כו' והוא זיו תורתם ועבודתם.

for the World to Come, since it is in the manner of comprehension and created intellect, so as to take delight and pleasure, is only radiance, etc.; and it is the radiance of their Torah and their service.

משא"כ בעסק התורה והמצות עצמן שבקיום המעשה בעולם הזה בפועל ממש הנה בהם נמשך גילוי בחי' אנכי בעצמו ובכבודו שלא ניתן להנות בהשגת הנבראים כו'.

Whereas with the occupation in the Torah and the mitzvos themselves, in the fulfillment of the deed in this world in actual practice, in them there is drawn down the revelation of the level of "I (Anochi)" in His own Self and His own Glory, which was not given to be enjoyed in the comprehension of created beings, etc.

9 ועי' אמרו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו שכמה בחי' גבורות וצמצומים הן להיות גילוי זה של בחינת אנכי בתורה ומצות שהוא למעלה מן ההשתלשלות בחינת ישת חשך סתרו חשך והעלם ולא אור וגילוי

And concerning this they said, "I am' (Anochi) and 'You shall have no [other gods]' we heard from the mouth of the Almighty (HaGevurah)": for there are many levels of gevuros (restraints) and contractions (tzimtzumim) in order that there be this revelation of the level of "I (Anochi)" in Torah and mitzvos, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), the level of "He made darkness His hiding place": darkness and concealment, not light and revelation.

(ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] בד"ה ושאתם מים בששון שניסוך המים בחג הוא המשכת חכמה עילאה בחי' ביטול ומה שאעפ"כ [שאף על פי כן] יהיה בששון דוקא זהו משום דחוי"ב [דחכמה ובינה] הם תרין ריעין כו' והיינו ג"כ ענין התכללות הביטול ויראה עם השמחה

(And see what is written along these lines in the discourse beginning "You shall draw water with gladness": that the water libation on the festival is the drawing down of the higher Chochmah (wisdom), the level of bittul (self-nullification); and that it must nevertheless be specifically "with gladness" is because Chochmah and Binah (understanding) are "two companions," etc.; and this too is the inter-inclusion of bittul and awe with joy.

והוא אחר עשיית [עשרת ימי תשובה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] שממשיכים מבחי' לפני הוי' תטהרו. שלום שלום לרחוק ולקרוב כו'. עי' נעשה אח"כ התכללות זו. אך כאן הגילוי הוא השמחה והששון רק תוכו רצוף הביטול והיראה):

And this comes after the Ten Days of Teshuvah and Yom Kippur, when we draw down from the level of "before Havayah you shall be purified"; "Peace, peace, to the far and to the near," etc.; through this, afterwards, this inter-inclusion comes about. But here what is revealed is the joy and gladness, only its inside is inlaid with bittul and awe.)

10 קיצור. ושמחה זו דבחי' וכל קרב וכליות יזמרו הוא שמחה של מצוה. וזהו ענין ברכת המצות. ואהבת את ודברת בם:

Summary. And this joy, of the level of "and all innermost parts and kidneys shall sing," is the joy of a mitzvah. And this is the meaning of the blessing over mitzvos, [and of] "And you shall love es" and "And you shall speak of them."

11 ד אך הנה גילוי זה שמן החשך בריבוי הצמצוצים באתערותא דלתתא תליא מילתא להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר [היצר הרע] ישוב לעבודת ה' בבחי'

4. But now, this revelation [that comes] out of the darkness through the multitude of contractions (tzimtzumim), "the matter depends on an arousal from below": that there be "And you shall love with all your heart," with your two inclinations, so that the evil inclination too will return to the service of G-d, in the manner of

אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא שכמו שהאדם מתגבר למטה נגד טבעו הן בסור מרע הן בועשה טוב בבחינת בטל רצונך שמבטל רצונו ומסלק את עצמו ומשליך נפשו ורצונו מנגד כו'.

subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha) of darkness into light. For just as a person below overcomes his nature, both in "turn away from evil" and in "and do good," in the manner of "Nullify your will," in that he nullifies his will, removes himself, and casts his soul and his will aside, etc.,

כך נמשך מלמעלה בחי' ביטול וסילוק עצמיות אור א"ס ב"ה שלא יאיר ויתגלה כמו שהוא שאין לו סוף כו' שאין העולמות יכולים לסבול את האור הזה כמו שהוא.

so there is drawn down from above the level of bittul (self-nullification) and withdrawal of the very essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that it should not shine and be revealed as it is, that it has no end, etc., for the worlds cannot bear this light as it is.

12 ולכן נקי חושך ולא אור וגילוי אלא שיתצמצם בכמה מיני צמצוצים וירידות המדרגות להיות גילוי האור מתוך החושך שהיא בחי' ירידה אצלו ית'.

Therefore it is called darkness and not light and revelation; rather, it contracts itself through many kinds of contractions (tzimtzumim) and descents of levels so that there be the revelation of the light out of the darkness, which is an aspect of descent for Him, may He be blessed.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה כו' שהניח את עצמיות אור א"ס ב"ה ומשרה שכינתו בבחינת צמצום כדי להיות גילוי ואור מתוך החושך העליון

As our Sages, of blessed memory, said, "Wherever you find the greatness of the Holy One, blessed be He," etc.: that He set aside the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and causes His Shechinah (Divine Presence) to dwell in the manner of contraction, in order that there be revelation and light out of the supernal darkness.

(וגם כי ע"י אתהפכא חשוכא שלמטה לנהורא מעוררים למעלה הגילוי מבחינת ישתש חשך סתרו שלמעלה מבחינת אור. וזהו ענין יתרון האור מן החשך דייקא)

(And also, through the transformation of the darkness below into light, the revelation is aroused above from the level of "He made darkness His hiding place," which is above the level of light. And this is the meaning of "the advantage of light from darkness," precisely.)

(ע"י בזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב. ובפ' בשלח דנ"ז ע"א. ועמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה בענין מצות ל"ת [לא תעשה] כו')

(See the Zohar, Parshas Tazria, page 47b, and Parshas Beshalach, page 57a. And see what is written in the explanation of the verse "I am black but comely," on the prohibitive commandments, etc.)

וע"י נמשך גילוי זה גם בלב האדם למטה להיות בחי' כלי ומשכן שתהיינה כלולות בו ב' המדות אהבה ויראה גם יחד ע"י המשכת בחי' שלום הכולל ומחבר כו'.

And through this, this revelation is drawn down also into the heart of man below, so that it become a vessel and dwelling in which the two attributes, love and awe, are both included together, through the drawing down of the level of peace, which includes and joins, etc.

וע"י נאמר שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו (משלי כ"א) פ"י שלא תהא נפשו צרה וקצרה מהכיל ב' הפכים כאחד שהן אהוי"ר [אהבה ויראה]

And of this it is said, "He who guards his mouth and his tongue guards his soul from troubles (tzaros)" (Proverbs 21): meaning, that his soul not be narrow (tzarah) and too short to contain two opposites as one, which are love and awe,

אלא כמ"ש הרחיבי מקום אהלך וגוי' והיינו ע"י שמירת פיו ולשונו בבחי' אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] הן בבחי' סור מרע כו'

but rather as it is written, "Enlarge the place of your tent," etc. And this is through guarding his mouth and his tongue, in the manner of subduing the sitra achra (the other side), both in the manner of "turn away from evil," etc.

(ועיין מענין שומר פיו ולשונו בשל"ה [בשני לוחות הברית] בתשב"כ [בתורה שבכתב] בס"פ תו"א [תורה אור]
השייך לפי' בהר שם פי' שזהו מענין מ"ם סתומה של למרבה המשרה ושם נאמר ולשלום אין קץ כו'
וכנ"ל)

(And see on "He who guards his mouth and his tongue" in the Shelah, in [the part on] the Written Torah, at the end of [the section] Torah Ohr belonging to Parshas Behar; there he explains that this relates to the closed mem of "For the increase (lemarbeh) of the dominion," and there it is said, "and of peace there shall be no end," etc., as mentioned above.)

שעי"ז נמשכה אהבה זו הכלולי [הכלולה] ביראה בפנימיות ותוכיות הלב להיות הלב בחי' כלי ומשכן
לאהבה זו

For through this, this love that is included in awe is drawn into the inner dimension (pnimiyus) and the innermost core of the heart, so that the heart becomes a vessel and dwelling for this love,

והיא תקועה ושמורה לנצח בל תמוט ממנו כל הימים בין במחשבה בין בדבור ומעשה וכמ"ש ודברת
בם בשבתך בביתך ובלכתך וגו'

and it is fixed and guarded forever, never to be moved from him all the days, whether in thought or in speech and deed; as it is written, "And you shall speak of them when you sit in your house and when you walk," etc.,

וקשרתם לאות וגו' והוקשה כל התורה לתפילין שכמו שתפילין שהם על הקלף גשמי ושורה בהם
קדושה עליונה מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע בפרשיות הכתובין בהם.

"And you shall bind them for a sign," etc. And the whole Torah has been likened to tefillin: just as tefillin, which are on physical parchment, have supernal holiness resting upon them from the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds (sovev kol almin), through the passages written in them,

כך הוא ענין כל המצות שהם בעשיה גשמיות ואעפ"כ [ואף על פי כן] שורה ומלוּבש בהם אור א"ס ב"ה
ולזאת יהיה כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו בעסק התורה והמצות בבחי' אהבה זו וביטול זה.

so it is with all the mitzvos: they are in physical action, and nevertheless the Infinite Light, blessed be He, rests and is clothed in them. Therefore all his deeds, words and thoughts in his occupation with Torah and mitzvos will be in the manner of this love and this bittul (self-nullification).

משא"כ ע"י אהבה שמבחי' הצמאון אף שנמשך עליו בחינת וימינו תחבקני היא בחינת חיבוק מבחוץ ולכן היא חולפת ועוברת אחר התפלה כו'.

Whereas through love that comes from the aspect of thirst, even though there is drawn upon him the level of "and His right hand embraces me," it is an embrace from outside; and therefore it passes and goes away after prayer, etc.

והמשכנת גילוי זה בלב שיהא הלב משכן וכלי לאהבה זו שתהיה בפנימיותו ותוכיותו שתהיה תקועה ושמורה לנצח נעשה ע"י בחי' מחוקק שעושה חקיקה לכלי לקבל

And the drawing down of this revelation into the heart, so that the heart be a dwelling and vessel for this love, that it be in its inner dimension and core, that it be fixed and guarded forever, is accomplished through the level of the lawgiver (mechokek), who makes an engraving (chakikah) in the vessel, to receive.

(ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם וע"פ החלצו מאתכם) ומחוקק זה משה כמ"ש כי שם חלקת מחוקק ספון הוא הדעת שהוא מקור התורה.

(And see what is written on the verse "with the lawgiver, with their staffs," and on the verse "Arm from among yourselves.") And this lawgiver is Moshe, as it is written, "For there the portion of the lawgiver is hidden"; this is Daas (knowledge), which is the source of the Torah.

וע"ז נאמר וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל (ועמ"ש במ"א ע"פ ואלה המשפטים אשר תשישם לפניהם)

And of this it is said, "And this is the Torah which Moshe set before the children of Israel." (And see what is written elsewhere on the verse "And these are the ordinances which you shall set before them.")

פי' לפני בבחינת פנמיות בני ישראל להיות המשכת והנורא מבחינת אל עליון ומבחי' ישת חשך סתרו יהיה גילוי אור עד שמאיר אור האהבה הכלולה ביראה בתוך פנימיות שבו

The meaning of "before" (lifnei) is: into the inner dimension of the children of Israel, that there be a drawing down of "and the awesome" from the level of G-d Most High, and from the level of "He made darkness His hiding place" there will be a revelation of light, until the light of the love included in awe shines within the inner dimension that is in him,

ועל ידו נעשה הלב כלי קיבול להיות תוכיות הלב בפנימיותו רצוף אהבה זו כל תמוט לעולם ועד.

and through it the heart becomes a receptacle, so that the core of the heart and its inner dimension are inlaid with this love, never to be moved, forever and ever.

13 ועם כל הנ"ל יובן ענין וידעת היום להיות שהיום הוא עם הלילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד

And with all the above, the matter of "Know this day" will be understood: that the day is together with the night, "And there was evening and there was morning, one day,"

היינו כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא שמן החושך נעשה אור כך הוא גילוי אור א"ס ב"ה מחשך עליון ברישא חשוכא בחינת ישת חשך סתרו ואל עליון והדר נהורא להיות בחי' אור וגילוי

that is, as in the creation of the world, "first darkness and then light," for out of the darkness light came to be. So it is with the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, out of a supernal darkness: "first darkness," the level of "He made darkness His hiding place" and of G-d Most High, "and then light," that there be the level of light and revelation.

והיינו ע"י הדעת וזהו וידעת היום ומזה וידעת כי הוי' הוא אלהים שנמשך להיות חיבור ויחוד שם הוי' עם שם אלהים ע"י המשכות וי"ו והנורא מאל עליון הכולל ומחבר השני הפכים.

And this is through Daas (knowledge); and this is "Know (veyadata) this day." And from this, "you shall know that Havayah is Elokim": that there is drawn down a joining and union of the Name Havayah with the Name Elokim, through the drawings down of the vav of "and the awesome" from G-d Most High, which includes and joins the two opposites.

14 והמשכה זו שהוא מלמעלה מעלה מן ההשתלשלות מבחינת ישך חשך סתרו להיות גילוי אור שהוא

ע"י בחי' גבורות וצמצומים באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא ע"י

And this drawing down, which is from far above the chain of descending worlds (hishtalshelus), from the level of "He made darkness His hiding place," that there be a revelation of light, which is through the level of gevuros (restraints) and contractions (tzimtzumim), "the matter depends on an arousal from below": through

כי והשבות אל לבבך שיהיו ב' הלבבות כאחד שגם היצר הרע ישוב לעבודת ה' בבחינת אתכפיא ובטל רצונך כו' שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא במקום שאתה מוצא גדולתו וכו':

[this,] that “you return it to your heart,” that the two hearts be as one, so that the evil inclination too will return to the service of G-d, in the manner of subjugation (iskafya) and “Nullify your will,” etc.; for through an arousal from below [comes] an arousal from above, “wherever you find His greatness,” etc.

15 קיצור. אך גילוי זה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא באתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא שעיי' נמשך מלמעלה גילוי ואור מתוך החושך העליון. שומר פיו ולשונו כו'.

Summary. But this revelation depends on an arousal from below, on subjugation (iskafya) and the transformation of darkness into light, through which revelation and light are drawn down from above out of the supernal darkness. “He who guards his mouth and his tongue,” etc.

והיינו עיי' במחוקק בחינת דעת וזהו וידעת היום. ומזה וידעת היום כי הוי' הוא האלקים. והיינו עיי' והשבות אל לבבך כו'.

And this is through “with the lawgiver,” the level of Daas (knowledge); and this is “Know this day.” And from this, “Know this day that Havayah is Elokim.” And this is through “and return it to your heart,” etc.

ועדי' י"ל [יש לומר] משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (בברכות דנ"ה ע"ב) גבי בצלאל. בצל אל היי' וידעת. פי' בצל אל היינו בחי' אל עליון כמ"ש בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה (קנ"ב סע"א [סוף עמוד א]).

And along these lines one can explain what our Sages, of blessed memory, said (in Berachos, page 55b) concerning Betzalel: “You were in the shadow of G-d (betzel Kel), and you knew.” Meaning: “in the shadow of G-d” is the level of G-d Most High (Kel Elyon), as is written in the Zohar, Part II, Terumah (end of page 152a).

ומזה נמשך בחי' וידעת היינו וידעת היום בחינת ברישא חשוכא והדר נהורא וכנ"ל ואח"כ והשבות אל לבבך כו'

And from this is drawn the level of “and you knew,” that is, “Know this day,” the level of “first darkness and then light,” as mentioned above; and afterwards, “and return it to your heart,” etc.

וזהו שאמר לעשות משכן תחלה להמשיך המקיף העליון מבחינת ישת חשך סתרו ואח"כ ארון וכלים שיהיה ההתכללות בפנימית.

And this is why he said to make the Mishkan (Tabernacle) first: to draw down the supernal encompassing light (makif) from the level of "He made darkness His hiding place"; and afterwards the ark and the vessels, that the inter-inclusion be in an inward manner.

ועיין מענין כי הוי' הוא האלקים בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא (קמ"ג א'). קרח (קע"ח ב') פי' אחרי (דס"ה א') בראשית (די"ב סע"א [סוף עמוד א]). וארא (דכ"ה א') ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל:

And see on "that Havayah is Elokim" in the Zohar, Part III, Naso (143a); Korach (178b); Parshas Acharei (page 65a); Bereishis (end of page 12a); Va'eira (page 25a). And see what is written on this in the discourse beginning "Return, O Israel."

וזאת המצוה אשר צוה ה' כו'

“And this is the commandment which Havayah commanded...”

1 וזאת המצוה אשר צוה ה' כו'. לעשות בארץ כו' למען תירא את ה' אלהיך לשמור את כל חקותיו כו'

“And this is the commandment which Havayah commanded,” etc., “to do in the land,” etc., “so that you may fear Havayah your G-d, to keep all His statutes,” etc.;

ושמעת ישראל ושמרת לעשות כו' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הנה צריך להבין כפל השמירות לשמור ושמרת.

“And you shall hear, Israel, and keep to do,” etc.; “Hear, O Israel, Havayah is our G-d, Havayah is One.” Now, we need to understand the double [mention of] keeping: “to keep” and “and you shall keep.”

גם הנה וזאת המצוה קאי על פרשת ק”ש [קריאת שמע] שלאחריי [שלאחריה] שמע ישראל וא”כ מהו לעשות בארץ.

Also, “And this is the commandment” refers to the section of the Shema that follows it, “Hear, O Israel”; if so, what is [the meaning of] “to do in the land”?

שהרי כל המצות הכתובים בפי שמע ודברת בם כו' וקשרתם כו' הן חובת הגוף ונוהג בין בארץ בין בחו”ל [בחוץ לארץ].

For all the mitzvos written in the section of Shema, “And you shall speak of them,” etc., “And you shall bind them,” etc., are personal obligations, and apply both in the Land and outside the Land.

אך הנה ג”ע [גן עדן] נקי ארץ וכמארזל כ”י [כנסת ישראל] יש להם חלק לעוה”ב [לעולם הבא] שנאמר ועמך כו' לעולם יירשו ארץ [בישעיה ס”י סמ”ך כ”א] שג”ע [שגן עדן] התחתון הוא שכר מעשה המצות.

However, Gan Eden is called “land,” as our Sages, of blessed memory, said: “All Israel have a share in the World to Come, as it is said, ‘And your people,’ etc., ‘shall inherit the land forever’” (in Isaiah, chapter 60, [verse] 21); for the lower Gan Eden is the reward for the performance of the mitzvos.

(וע' בהרמב"ם [בהרבי משה בן מימון] פ"ח [פרק ח'] מהל' [מהלכות / מהלכה] תשובה ה"ז [הרי זה]. ועמ"ש בד"ה וישב יעקב בענין ב"פ [ב' פעמים] בארץ הנאמר באותו פסוק)

(And see the Rambam, chapter 8 of the Laws of Teshuvah, halachah 7. And see what is written in the discourse beginning "And Yaakov dwelt," on the matter of "in the land," said twice in that verse.)

אבל ג"ע [גן עדן] העליון הוא שכר כוונת המצות והתורה וע"ז נאמר מי יעלה בהר ה' כו' נקי כפים כו' יעלה בחי' עליות בשבתות ור"ח [וראש חודש] כו'

But the upper Gan Eden is the reward for the intent of the mitzvos and the Torah, and of this it is said, "Who shall ascend the mountain of Havayah," etc., "clean of hands," etc.: "shall ascend" is the level of the ascents on Shabbosos and Rosh Chodesh, etc.

(עיי' מענין מי יעלה ברבות פ' וזאת הברכה. חיי שרה פנ"ט. וישלח "פ פ"ב [פרק ב']. זח"א [זוהר חלק א] וירא צ"ט א' ק' ב'. קכ"ג סע"ב [סוף עמוד ב] מקץ ר"א א' תזריע מ"ה סע"ב [סוף עמוד ב] משפטים ק"כ ב'.

(See on the matter of "Who shall ascend" in [Midrash] Rabbah, Parshas Vayos HaBerachah; Chayei Sarah, parsha 59; Vayishlach, parsha 82. Zohar, Part I, Vayera 99a, 100b; 123, end of side b; Miketz 201a; Tazria 45, end of side b; Mishpatim 120b.

ועיי' עוד מענין העלייה בשבתות ור"ח [וראש חודש] וירא קט"ז א' תרומה קנ"ו בע"ב נשא קמ"ה א' ועיי' בגמרא פ"ז [פרק ז'] דב"מ [דבבא מציעא] דפ"ה ע"ב כי סלקי למתיבתא דרקיעא)

And see further on the matter of the ascent on Shabbosos and Rosh Chodesh: Vayera 116a; Terumah 156b; Naso 145a. And see in the Gemara, chapter 7 of Bava Metzia, 85b: "when they ascend to the Heavenly Academy.")

אך הנה להיותן שהנשמות הם מחודשים ונבראו מאין ליש ואיל תוכל להשגי תענוג אלקות להיות נהנין מזיו ע"ז נאמר לעשות בארץ לעשות לשון תיקון

However, since the souls are newly brought into being and were created from nothing into something, and cannot attain the delight of G-dliness, to enjoy the radiance, of this it is said "to do in the land": "to do" is a term for rectifying,

כמו ועשתה את צפרניה שישראל ממשיכים את הזיו להיות נהנין כו' וכמ"ש וינחהו בג"ע [בגן עדן]
לעבדה ולשמרה כו' לעבדה זו רמ"ח מ"ע [מצות עשה] כו'

as in “and she shall do her nails”; that is, Israel draw down the radiance so that they may enjoy [it], etc. And as it is written, “And He placed him in Gan Eden to work it and to keep it,” etc.: “to work it” — these are the 248 positive commandments, etc.

שע"י המצות ממשיכים את הזיו ועונג העליון ועושין את בחי' ג"ע [גן עדן] (ועמ"ש מזה בד"ה אז ישיר כו'
עלי באר בענין מעין גנים ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה)

For through the mitzvos one draws down the radiance and the supernal delight, and makes the level of Gan Eden. (And see what is written about this in the discourse beginning “Then [Israel] sang,” etc., “Spring up, O well,” on the matter of “a fountain of gardens,” and in the discourse beginning “For as the earth brings forth its growth.”)

וזהו ענין לשם יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] שאומרים לפני כל מצוה ומצוה דהנה נודע שיש ב' בחי'
בהשתלשלות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע וכמ"ש תרי קראי כתוב א' אומר מלא כה"כ [כל הארץ כבודו]
דמשמע כבודו וזיו בחי' לבוש מאני מכבדותא ולא עצמותו ית'.

And this is the meaning of “For the sake of the unification of the Holy One, blessed be He,” which is said before each and every mitzvah. For it is known that there are two levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus): the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), as is written in two verses. One verse says, “The whole earth is full of His glory,” which implies His glory and radiance, the level of a garment, “garments of honor,” and not His essence, blessed be He.

וכתוב א' אומר את השמים ואת הארץ אני מלא. אני דייקא עצמותו (ועמ"ש מזה בד"ה אני לדודי) אך

And one verse says, “The heavens and the earth I fill”: “I,” specifically, [meaning] His essence. (And see what is written about this in the discourse beginning “I am my Beloved's.”) However,

הנה כי מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] היינו ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא בחי' החיות הנתפס תום עלמין
להחיותן שהחיות מתמעט מיעוט אחר מיעוט עד בחי' דומם הוא חיות מועט היותר אחרון ובצומח
החיות יותר מרובה

[the point is] that “the whole earth is full of His glory” means the light that fills all worlds, which is the level of the life-force that is grasped within the worlds to give them life. For the life-force diminishes, one diminution after another, down to the level of the inanimate, which is the most meager life-force, the very last; and in the vegetative the life-force is greater,

ולכן הוא צומח כו' שהחיות מתמעט בירידתו למטה מטה וכמ"ש שרפים עומדים ממעל לו כו'

and that is why it grows, etc. For the life-force diminishes as it descends lower and lower, as it is written, "Seraphim stand above Him," etc.,

שמשגיגים חיות ואור האלקי שבתוכם משא"כ האופנים וחיות שאין משיגים החיות והאור אלקי שבתוכם יותר מועט ומצומצם

for they apprehend the life-force and the G-dly light within them; whereas the Ofanim and the Chayos, who do not apprehend the life-force and the G-dly light within them, [which is] more meager and constricted,

ולכן הם ברעש גדול כו' וה"ז [והרי זה] כדמיון הנשמה שממלא כל הגוף שהחיות הוא בהתחלקות ושינויים רב ים השכל שורה במוח ודבור בפה ויורד מטה ומתמעט כו'. כח התנועה ביד וכח ההילוך ברגל.

and therefore they are "with a great noise," etc. And this is like the soul, which fills the whole body, where the life-force is divided, with many variations: the intellect rests in the brain, and speech in the mouth, and it descends lower and diminishes, etc.: the power of movement in the hand, and the power of walking in the foot.

2 ובחינת החיות שבבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נק' בשם שכינתו לשון ושכנתי בתוכם כו' שהחיות מתלבש בעלמין כנשמה המתלבשת בגוף כו'

The level of the life-force that is in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) is called by the name "His Shechinah" (Divine Presence), a term from "and I will dwell in their midst," etc.; for the life-force is en clothed in the worlds like the soul that is en clothed in the body, etc.

ובחי' סוכ"ע הוא ג"כ חיות ואור א"ס בתוך כל העולמות אלא שאינו בבחי' גילוי והתחלקות ריבוי ומיעוט שהחיות ההוא שוה ומשוה קטן וגדול כו'

And the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is also life-force and the Infinite Light (Or Ein Sof) within all the worlds, except that it is not in a state of revelation and of division into more and less; for that life-force is equal, and makes equal small and great, etc.

ונק' סובב כמו העיגול עד"מ שמעלה ומטה שוים שבחי' זו נק' קוב"ה [קודשא בריך הוא] קדוש ומובדל שאינו נתפס בבחי' עלמין כלל מלשון אל תגע בי

And it is called "encompassing" (sovev), like a circle, by way of analogy, in which above and below are equal. For this level is called "the Holy One, blessed be He": holy and set apart, for it is not grasped in the level of worlds at all; ["holy"] in the sense of "Do not touch me,

כי קדשתיך או הגבל את ההר וקדשתו וכן קדושים תהיו מובדלי' [מובדלים] תהיו שבחי' המובדל ומופרש נק' בלה"ק [בלשון הקודש] בשם קדש.

for I am holier than you," or "Set bounds around the mountain and sanctify it"; and likewise "You shall be holy" [means] "You shall be set apart." For the level of what is set apart and separate is called in the Holy Tongue by the name "holy."

3 וזהו ענין לשם יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא ושכינתיה] שע"י המצות ממשיכים בחי' סוכ"ע בחי' קדוש להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

And this is the meaning of "For the sake of the unification of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah (Divine Presence)": that through the mitzvos one draws the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the level of "holy," to be revealed in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

וזוהו ענין כוונות ברכות המצות בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] היינו שבחי' הוי' סוכ"ע יהיה בבחי' ברכה והמשכה בגילוי בבחי' אתה לנוכח ועי"ז נמשך תוספת אור בגי"ע [בגן עדן] וכדלקמן:

And this is the meaning of the intentions of the blessings over the mitzvos, "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world": that the level of Havayah, the light that encompasses all worlds, should be in a state of "blessing" and drawing down, in revelation, in the level of "You," [addressed] in the second person; and through this additional light is drawn into Gan Eden, as [will be explained] below.

4 קיצור. שע"י המצות ממשיכים תוספת אור בגי"ע [בגן עדן] ע"י שממשיכים מבחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין]:

Summary: Through the mitzvos one draws additional light into Gan Eden, by drawing from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into the light that fills all worlds (memalei kol almin).

5 ב והנה כללות ענין המשכה זו מסובב בממלא זהו מבואר בק"ש [בקריאת שמע] הוי' אלקינו הוי' אחד פי' הוי' אלקינו הוא בחי' סוכ"ע.

2. Now, the matter of this drawing-down from the encompassing [light] into the filling [light], as a whole, is explained in the Shema: "Havayah is our G-d, Havayah is One." The meaning is: "Havayah our G-d" is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

והוי' אחד הוא להיות המשכה מסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] (וכמ"ש מזה בד"ה לכתתני אחותי כלה) כי אחד החי"ת היינו ז' רקיעים וארץ והד' הוא ד' רוחות העולם

And "Havayah is One" is that there be a drawing-down from the light that encompasses all worlds into the light that fills all worlds (memalei kol almin) (as is explained about this in the discourse beginning "You have captured my heart, my sister, [my] bride"). For in "One" (echad), the ches is the seven heavens and the earth, and the dalet is the four directions of the world,

שהוא בחי' התחלקות הנמשך מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בטלים ונכללים בתוך האלף הוא ההמשכה מסוכ"ע שהוא בלתי התחלקות ע"כ נק' אלף

which is the level of division that is drawn from the level of the light that fills all worlds; [these] are nullified and included within the alef, which is the drawing-down from the light that encompasses all worlds, which is without division; therefore it is called alef.

(ועמ"ש בד"ה שובה ישראל גבי אמרו אליו כל) ומה שנראה העולם ליש ודבר הוא מפני

(And see what is written in the discourse beginning "Return, O Israel," regarding "Say to Him, 'All...'" And the fact that the world appears as an existing thing and an entity is because

כי בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] אין מלך בלא עם כו' ואי לזאת ואהבת לשון אבה הוא רעותא דליבא שהוי' בחי' סוכ"ע יהיה בחי' אלקיך לנוכח בגילוי

of "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever": there is no king without a people, etc. Therefore, "And you shall love" (ve'ahavta) is a term of desire (avah): it is the will of the heart that Havayah, the level of the light that encompasses all worlds, be the level of "your G-d," in the second person, revealed

(ע"י שמאיר בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שזהו ענין יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה) משא"כ בחי' סוכ"ע עצמו בחי' הוי' אלקינו הנאמר בפסוק שמע הוא בחי' העלם כו'.

(through its shining in the level of the light that fills all worlds, which is the meaning of the unification of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah (Divine Presence)); whereas the level of the light that encompasses all worlds itself, the level of "Havayah our G-d" said in the verse of Shema, is the level of concealment, etc.

בכל לבבך בשני יצריך שע"י היצה"ר [היצר הרע] דוקא שהוא בחי' ההעלם וההסתר של אור האלקי עי"ד [על ידו] יהי' [יהיה] צעק לבם אל ה'.

"With all your heart": with both your inclinations. For specifically through the evil inclination, which is the level of the concealment and hiding of the G-dly light, through it there will be "their heart cried out to Havayah."

וזוהו חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה (איכה ב' י"ח) שע"י בחי' החומה וההסתר אור אלקי עי"ז ויצעקו אל ה' בצר להם.

And this is "O wall of the daughter of Zion, let tears run down like a river" (Lamentations 2:18): through the level of the wall and the hiding of the G-dly light, through this "they cried out to Havayah in their distress."

וזוהו תכלית ירידת הנשמה בעוה"ז להיות בבחי' בע"ת [בעלי תשובה] דמשכין ליה בחילא יתיר מקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדין כו'

And this is the purpose of the soul's descent into this world: to be at the level of baalei teshuvah (penitents), who draw Him down with greater strength; "in the place where baalei teshuvah stand," etc.

כי הנשמה קודם ירידתה לעוה"ז היתה בחי' צדיק גמור וירדה לעוה"ז להיות בחי' בע"ת [בעלי תשובה] בחילא יתיר.

For before its descent into this world the soul was at the level of a perfectly righteous person, and it descended into this world to be at the level of a baal teshuvah, "with greater strength."

6 וזהו בחי בכל מאדך בלי גבול והיינו בעוה"ז דייקא לפי שבעוה"ז הוא בחי סוכ"ע. וזהו אשר אנכי מצוך היום בחי אנכי מי שאנכי כו' מצוך היום דייקא.

And this is the level of "with all your might," without limit; and that is specifically in this world, because in this world there is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And this is "which I command you today": the level of "I" (Anochi), "Who I am," etc.; "command you today," specifically.

היום לעשותם בעוה"ז שבעוה"ב [שבעולם הבא] אין שם בחי תשובה. משא"כ בעוה"ז מרשע גמור יכול להיות צדיק גמור

"Today to do them," in this world, for in the World to Come there is no level of teshuvah (return); whereas in this world one can go from being completely wicked to being perfectly righteous.

והיינו לפי שבעוה"ז עולם היותר שפל מתגלה בחי סוכ"ע וכחשיכה כאורה בלי שום בחי הסתר כלל שוה ומשוה קטן וגדול כו'

And that is because in this world, the lowest world, the level of the light that encompasses all worlds is revealed, and "darkness is as light," without any level of concealment at all, "equal, and makes equal small and great," etc.

(וכמ"ש מזה בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי) וזהו אשר אנכי מצוך היום ולהיות המשכת בחי סוכ"ע בגילוי בבחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היא ע"י תומ"צ [תורה ומצות] דייקא

(As is explained about this in the discourse beginning "Command the children of Israel," etc., "My offering, My bread.") And this is "which I command you today." And [the reason] that the drawing of the level of the light that encompasses all worlds into revelation in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) is specifically through Torah and mitzvos

כי המצות הן רצה"ע [רצון העליון] בחי סוכ"ע שורה ומתלבש בתפילין ומזוזות ע"ג [על גבי] קלף גמיש שכותב ה' אחד ע"ג [על גבי] קלף

is that the mitzvos are the Supernal Will, the level of the light that encompasses all worlds, which rests and is encloded in tefillin and mezuzos, upon physical parchment; for one writes "Havayah is One" upon parchment;

וכן בכל המצות ובפרט מעשה הצדקה כסף וזהב גשמיים ע"י שורה בו אור אלקי וממשיך בחי חסד עליון.

and so in all the mitzvos, and especially the act of charity: physical silver and gold: through [this], G-dly light rests in it, and it draws down the level of the supernal Chesed (kindness).

7 והיינו לפי שבחי סוכ"ע מעלה ומטה רוחני [רוחניים] וגשמיים שוין. וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שזהו ענין הברכות המשכות בחי סוכ"ע להיות בגילוי בבחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. בא"י [ברוך אתה ה'] שבחי הוי"ו סוכ"ע יהיה בגילוי ברוך אתה כו'.

And this is because for the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), above and below, spiritual and physical, are equal. And this is what our Sages, of blessed memory, said: "A person is obligated to recite a hundred blessings every day"; for this is the meaning of the blessings: drawings-down of the level of the light that encompasses all worlds to be revealed in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). "Blessed are You, Havayah": that the level of Havayah, the light that encompasses all worlds, be revealed, "Blessed are You," etc.

8 וזהו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך כו'

And this is "And now, Israel, what does Havayah your G-d ask of you, but to fear Havayah your G-d," etc.

דלכאורה אינו מובן איך היראה היא מלתא זוטרתא כ"כ [כל כך] עד שאמר כי אם ליראה כו'.

For at first glance it is not understood how awe is so small a matter that he said "but to fear," etc.

אך כי פ"י ליראה את ה' אלקיך הנה מבואר למעלה דאלקיך היינו בחי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והוי"ו אלקיך הוא המשכת סובב בממלא וא"כ כיון דהיראה יומשך מבחי זו דממכ"ע [דממלא כל עלמין] היא בחי יראה תתאה

However, the meaning of "to fear Havayah your G-d" is [this]: it was explained above that "your G-d" is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), and "Havayah your G-d" is the drawing of the encompassing [light] into the filling [light]. If so, since the awe will be drawn from this level of the light that fills all worlds, it is the level of the lower awe (yirah tata'ah).

אבל יש בחיי יראה עילאה הנמשך מבחי גילוי סוכ"ע עצמו ע"ד החרדה שנפלה על חברי דניאל משום דמזליהו חזי דהיינו מבחי מקיף כו'.

But there is the level of the higher awe (yirah ila'ah), which is drawn from the level of the revelation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) itself, like the trembling that fell upon Daniel's companions, because "their mazal saw," that is, from the level of the encompassing (makif), etc.

לכן ז"ש [זהו שכתוב] שאינו שואל מעמך כי אם ליראה יראה תתאה כי על יראה עילאה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם אין חכמה אין יראה שבחי יראה זו נמשך על ידי עסק התורה לפי שאי אפשר להיות התגלות בחי זו בנפש

Therefore this is what it says, that He asks of you only "to fear," [meaning] the lower awe. For of the higher awe our Sages, of blessed memory, said, "If there is no wisdom, there is no awe"; for this level of awe is drawn through occupation in the Torah, since it is impossible for this level to be revealed in the soul

אלא בבחי מזליהו והוא נמשך בנפש על ידי עסק התורה דישראל מתקשראן באורייתא וכמ"ש במ"א except in the level of "their mazal," and it is drawn into the soul through occupation in the Torah, for Israel are bound up with the Torah, as is explained elsewhere,

בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר ובשעת מ"ת [מתן תורה] היה גילוי בחי יראה עילאה הנמשך מבחי אנכי מי שאנכי בחינת והנורא

in the discourse beginning "And G-d spoke all these words, saying." And at the time of the Giving of the Torah there was a revelation of the level of the higher awe, drawn from the level of "I" (Anochi), "Who I am," the level of "and the Awesome."

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שעל כל דבור פרוה נשמתן כו'. אך עכ"ז [עם כל זה] אינו שואל מעמך כי אם ליראה היינו בחי יראה תתאה:

And that is why our Sages, of blessed memory, said that at each utterance their souls flew out, etc. But even so, He asks of you only "to fear," that is, the level of the lower awe.

9 קיצור. והמשכה זו היא בק"ש [בקריאת שמע] ואהבת את ה' אלקיך מאה ברכות. ליראה את ה' אלקיך:

Summary: This drawing-down is in the Shema, "And you shall love Havayah your G-d"; the hundred blessings; "to fear Havayah your G-d."

10 ג אך הנה המשכת שרש המצות אשר קדשנו כו' להיות בגילוי למטה במעשה המצות הוא ע"י תורה וכמ"ש ודברת בם כו' לשון ידבר שהוא מענין הנהגה והמשכה ואחר כך וקשרתם וכתבתם כו'.

3. However, the drawing of the root of the mitzvos, "Who has sanctified us," etc., to be revealed below in the performance of the mitzvos, is through Torah, as it is written, "And you shall speak (vedibarta) of them," etc., a term [as in] yadber ("He leads"), which denotes leading and drawing; and afterwards, "And you shall bind them," "And you shall write them," etc.

כי הנה התורה הוא מזון לנפש והמצות הם לבושים וכמו המזון שמחיה את האדם כך

For the Torah is food for the soul, and the mitzvos are garments; and just as food gives life to a person, so

ע"י תורה טעמי המצות נמשך שרש המצות אשר קדשנו במצותיו רצה"ע [רצון העליון] להיות שורה ומתגלה במעשה המצות וכמ"ש החכמה תחיה בעליה בקהלת סי' ז' י"ב.

through Torah, the reasons of the mitzvos, the root of the mitzvos, "Who has sanctified us with His commandments," the Supernal Will, is drawn to rest and be revealed in the performance of the mitzvos, as it is written, "Wisdom gives life to its masters" (in Koheles, chapter 7, [verse] 12).

שהמצות נקרא בעליה דחכמה דתרגום בעל לשון מרא ורבון דהיינו שיש לו ממשלה על בחי' חכמה שהמצות הם מבחינת רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מבחי' חכמה ואורייתא מחכמה נפקת ואעפ"כ [ואף על פי כן] החכמה תחיה כי התורה היא פירוש

For the mitzvos are called the "masters" of wisdom, since the [Aramaic] Targum renders ba'al as "master" and "lord," meaning that it has dominion over the level of Chochmah (wisdom); for the mitzvos are from the level of the Supernal Will, which is above the level of Chochmah, and "the Torah comes forth from Chochmah." Nevertheless, "wisdom gives life," for the Torah is the explanation

וביארור טעמי המצות ולכן ע"י התורה דוקא נמשך שרש המצות ורצה"ע [ורצון העליון] להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

and elucidation of the reasons of the mitzvos. Therefore it is specifically through the Torah that the root of the mitzvos and the Supernal Will are drawn to be revealed in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

(וכמ"ש במ"א בד"ה מנורת זהב כולה מענין החכמה תחיה בעליה ועמ"ש ע"פ אני לדודי כפי נמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה

(As is explained elsewhere, in the discourse beginning "A candelabrum all of gold," on the matter of "wisdom gives life to its masters"; and see what is written on [the verse] "I am my Beloved's," in explaining "They took a vote and concluded: study is greater, for it leads to action."

כי א"א להיות התעוררות המשכת בחי' סוכ"ע ע"י המצות שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר אם לא ע"י התורה שהיא הממוצע המחברם כמו עד"מ באדם שהדיבור הוא הממוצע המחבר ומוציא מהעלם לגילוי רצונו וחפצו.

For it is impossible for there to be an arousal of the drawing-down of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) through the mitzvot, which are of physical things, such as tzitzis of wool, except through the Torah, which is the intermediary that joins them; as, by way of analogy, in a person, speech is the intermediary that joins and brings his will and desire out of concealment into revelation.

ור"ל [ורוצה לומר] כמו שגילוי והמשכת הרצון במעשה הוא ע"י הדבור והדבור נלקח מהשכל כמ"כ [כמו כן] המשכת רצה"ע [רצון העליון] במעשה המצות הוא ע"י הדבור בד"ת [בדברי תורה] דאורייתא מחכמה נפקת). וזהו ענין לעשות בארץ פ"י להמשיך בבחי' המצות רצון העליון בחי' סוכ"ע

That is to say: just as the revelation and drawing of the will into action is through speech, and speech is taken from the intellect, so too the drawing of the Supernal Will into the performance of the mitzvot is through speech in words of Torah, for "the Torah comes forth from Chochmah.") And this is the meaning of "to do in the land": that is, to draw the Supernal Will, the level of the light that encompasses all worlds, into the level of the mitzvot

(וגם כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] דארץ היינו ג"ע [גן עדן] וצריך לעשות ולתקן היינו להמשיך בו מבחי' רצה"ע [רצון העליון] כי ההארה שנברא בג"ע [בגן עדן] הוא רק זיו השכינה ונמשך מב' אותיות ב"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא]

(and also, as explained above, that "land" is Gan Eden, and one must "do" and rectify [it], that is, draw into it from the level of the Supernal Will. For the illumination that was created in Gan Eden is only the radiance of the Shechinah (Divine Presence), and it is drawn from two letters: "For with Yah (yud-hei), Havayah formed the worlds"; with the yud the World to Come was created.

אבל ע"י המצות נמשך עצם רצה"ע [רצון העליון] דכלא חשיבי האותיות הנ"ל אצלו או כמשל שאין ערוך תענוג ומתיקות המלוכש בפרי כתפוח וכה"ג [וכהאי גוונא] לגבי עצם מקור הכח הצומח שממנו נמשכים טעמי [טעמיה] אלו כמ"ש במ"א)

But through the mitzvos the very essence of the Supernal Will is drawn down, before which the aforementioned letters are considered as nothing; or, as in the analogy that there is no comparison between the delight and sweetness encloded in a fruit, such as an apple and the like, and the very source of the power of growth, from which these flavors are drawn, as is explained elsewhere.)

ולכך נאמר וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ ואח"כ כתיב שמע ישראל והיא מצות ק"ש [קריאת שמע] ואח"כ ודברת בם מצות ת"ת [תלמוד תורה] והכל חובת הגוף הוא ונוהג בין בארץ בין בחוץ לארץ.

Therefore it says, "And this is the commandment which Havayah commanded to do in the land," and afterwards it is written, "Hear, O Israel," which is the mitzvah of reciting the Shema, and afterwards, "And you shall speak of them," the mitzvah of Torah study; and all of it is a personal obligation, and applies both in the Land and outside the Land.

אלא דפ"י לעשות בארץ היינו להמשיך אור הסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] הנקרא ארץ והוא בחי" ג"ע [גן עדן] התחתון כנ"ל.

Rather, the meaning of "to do in the land" is to draw the light that encompasses all worlds into the light that fills all worlds, which is called "land"; and that is the level of the lower Gan Eden, as mentioned above.

ועיקר כללות המשכה זו היינו מצות ק"ש [קריאת שמע] כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] שזהו פ"י הו"י אחד כו'. וכמ"כ [וכמו כן] הוא ע"י כל המצות רק בק"ש [בקריאת שמע] הוא עיקר המשכה זו

And this drawing-down as a whole is principally the mitzvah of reciting the Shema, as explained above, that this is the meaning of "Havayah is One," etc. And so too it is through all the mitzvos, only that in the Shema is the principal [part] of this drawing-down.

ולכן נאמר ג"כ בק"ש [בקריאת שמע] ודברת בם דהיינו בד"ת [בדברי תורה] כי המשכה זו ע"י המצות הוא התורה כנ"ל:

Therefore it also says in the Shema, "And you shall speak of them," that is, in words of Torah; for this drawing-down through the mitzvos is [through] the Torah, as mentioned above.

11 קיצור. אך הנה כדי להמשיך גילוי רצון העליון בנפש ע"י המצות הוא ע"י התורה וע"י נאמר החכמה תחיה בעליה:

Summary: However, to draw the revelation of the Supernal Will into the soul through the mitzvos is through the Torah, and of this it is said, "Wisdom gives life to its masters."

12 לשמור את כל מצותיו כו' ושמרת לעשות ענין השמירה הוא להיות כי מעשה המצות הם נעשים בדברים גשמיים כסף וזהב שעושין בהן צדקה וקלף גשמי לסת"מ [לספרי תורה תפילין ומזוזות] ושאר דברים תחתונים

"To keep all His commandments," etc., "and you shall keep to do": the matter of keeping is because the performance of the mitzvos is done with physical things: silver and gold with which charity is given, physical parchment for Torah scrolls, tefillin and mezuzos, and other lowly things

שהם נמשכים מק"נ [מקליפת נוגה] כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל. which are drawn from kelipas nogah; for "there is no blade of grass below that does not have a mazal above that strikes it and says to it, 'Grow!'"

פ"י מזל הוא שר המשפיע אותו עשב וע"י שעושים בו המצוה נכלל חיות זה בקדושת ה' אחד ועל זה נאמר ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

The meaning of mazal is the minister (sar) that bestows influence on that blade of grass; and through doing the mitzvah with it, this life-force is included in the holiness of the One G-d. And of this it is said, "And pasture your kids by the dwellings of the shepherds."

פ"י גדיותיך הוא מלשון גדא דהר שבגמרא שהוא ל' [לשון] מזל מלשון העורכים לגד שלחן דהיינו מעשה המצות

The meaning of "your kids" (gediyosayich) is from the expression "the gada of the mountain" in the Gemara, which is a term for mazal, from the expression "who set a table for Gad"; that is, the performance of the mitzvos,

שהם נתלבשו בדברים גשמיים [גשמיים] תחתונים שנמשכים מן המזלות והמזלות מקבלים מן שמרי האופנים וע"י העלאה זו של המצות הם מתעלים על משכנות הז' רועים אברהם ויצחק כו'

which are en clothed in lowly physical things that are drawn from the mazalos, and the mazalos receive from the dregs of the Ofanim; and through this elevation of the mitzvos they are raised up to "the dwellings" of the seven "shepherds," Avraham and Yitzchak, etc.,

שנקי רועים על שם שממשיכים בחיי עונג העליון ואוי"ר [ואהבה ויראה] לכנ"י [לכנסת ישראל] וכמ"ש במ"א בד"ה אם לא תדעי לך.

who are called "shepherds" because they draw down the level of the supernal delight, and love and awe, to the Community of Israel (Knesses Yisrael), as is explained elsewhere in the discourse beginning "If you do not know."

13 והנה מאחר שמ"מ הם נלקחים מדברים תחתונים רק שנמשך בהם רצה"ע [רצון העליון] כו' ע"כ צריכים הם שימור שלא יומשך מזה יניקה לחיצונים ח"ו [חס ושלום]

Now, since they are nevertheless taken from lowly things, only that the Supernal Will is drawn into them, etc., therefore they need guarding, so that no nurture be drawn from this to the external forces, G-d forbid.

כי הבחינה שהיה מבחי' תערוכות טו"ר [טוב ורע] אע"פ [אף על פי] שנתברר ונתעלה צריך הוא שמירה שלא יהיה מזה יניקה כנ"ל.

For a level that was of the level of a mixture of good and evil, even though it has been refined and elevated, needs guarding so that there be no nurture from it, as mentioned above.

משא"כ בחינת הטוב בעצם א"צ [אין צריך / אינו צריך] שימור כ"כ [כל כך] כי רחוק הוא בעצם מן הרע וזהו שנאמר שומר את גרים דאין ר"ל [רוצה לומר] גרים ממש דוקא כ"א אמ"ש [את מה שכתוב] תלה עושה משפט לעשוקים כו'

Whereas the level of what is essentially good does not need so much guarding, for it is essentially far from evil. And this is what is said, "guards strangers" (gerim): it does not mean actual strangers specifically, but rather what is written first, "Who executes justice for the oppressed," etc.,

שהם הניצוצים שנפלו בשב"כ [בשבירת הכלים] או ע"י חטא אדה"ר [אדם הראשון] שהם עשוקים בידי החיצונים והש"י [והשם יתברך] מרחם עליהם במשפט דאיהו רחמי להעלותם לשרשם.

which are the sparks that fell in the shattering of the vessels or through the sin of Adam, the first man, and are oppressed in the hands of the external forces; and G-d, blessed be He, has compassion on them with "justice," which is mercy, to raise them up to their root.

14 ועיז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי כו' שהם ניצוצין אלו המתעלים עיי קיום

המצות בדברים גשמיים

And of this our Sages, of blessed memory, said, "Israel were exiled only in order that," etc.; these are the sparks that are elevated through fulfilling the mitzvos with physical things.

ולכך נאמר בזה שומר את גרים פי' שגם לאחר שנתבררו מצטרקים לבחי' שמירה מעולה שלא יהיו חוזרים ונופלים

Therefore it says of this, "guards gerim": that is, even after they have been refined they need a superior guarding, so that they do not fall again,

וכמו עד"מ האדם שחטא ואשם וחזר בתשובה צריך שמירה מעולה שלא יחזור לסורו משא"כ מי שלא טעם טעם חטא שאין צריך לשמירה כ"כ [כל כך].

just as, by way of analogy, a person who sinned and incurred guilt and returned in teshuvah (return) needs a superior guarding so that he not revert to his ways; whereas one who has not tasted the taste of sin does not need guarding so much.

15 וכידוע שזהו ענין תשובת הגדר כי יש תשובת המשקל והיא שכפי הנאה שנהנה בעבירה כן לפי ערך זה יש לו להצטער בדאגת הלב כנגד החשק והתאוה אשר נהנה.

And as is known, this is the matter of the "teshuvah (return) of the fence." For there is the "teshuvah of the scale": that according to the pleasure he had in the transgression, in that proportion he must feel pain, in the anguish of the heart, corresponding to the desire and the craving that he enjoyed.

את תשובת הגדר וא להתרחק ביותר עד קצה האחרון מהרע כדי שלא יתאוה לעבירה ח"ו [חס ושלום] והבעל תשובה צריך לזה יותר ממי שלא חטא כו'

But the teshuvah of the fence is to distance oneself exceedingly from evil, to the farthest extreme, so that he will not crave the transgression, G-d forbid; and the baal teshuvah (penitent) needs this more than one who has not sinned, etc.

וכן אמר הה"ק [הרב הקדוש] המגיד נ"ע [נשמתו עדן] שאע"פ [שאף על פי] שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל יאמר אדם אי אפשי בכשר כו' אלא אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי היינו במי שלא חטא מעולם

And so said the holy Rav, the Maggid, whose soul is in Eden: that although our Sages, of blessed memory, said, "A person should not say, 'I have no desire for meat,' etc., but rather, 'I do desire it, but what can I do? My Father in Heaven has decreed upon me,'" that is for one who has never sinned;

אבל הבע"ת [הבעלי תשובה] צ"ל כל מיני רע ואיסורים מאוסים אצלו ושיאמר אי אפשי כו' בכדי שלא יפול ח"ו [חס ושלום].

but for the baal teshuvah, every kind of evil and of prohibition must be loathsome to him, and he must say, "I have no desire," etc., so that he will not fall, G-d forbid.

נמצא מבואר שמי שהיה כבר למטה במדרגה צריך שמירה יתירה אף גם לאחר שנתעלה ומכל זה נוכל It is thus explained that one who was once low in level needs extra guarding even after he has been elevated. And from all this we can

להבין ענין לשמור הנז' [הנזכר] גבי עשיית המצות דאע"פ [דאף על פי] שהמצות הם המשכות קדושה עליונה מבחי' סוכ"ע אשר קדשנו במצותיו ממש שהקב"ה מניח תפילין וכו'.

understand the matter of "to keep" mentioned regarding the doing of the mitzvos: that although the mitzvos are drawings-down of supernal holiness from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), "Who has sanctified us with His commandments" in the literal sense, for the Holy One, blessed be He, puts on tefillin, etc.,

אך לפי שנתלבש דוקא האור העליון בדברים גשמיים שהן מבחי' ק"נ [קליפת נוגה] כנ"ל ע"כ צריכים שמירה

nevertheless, because the supernal light is en clothed specifically in physical things, which are from the level of kelipas nogah, as mentioned above, therefore they need guarding,

שלא יהיה מזה יניקת החיצונים ח"ו [חס ושלום] מפני שהניצוצים האלו היו עשוקים אצלם ועכשיו יצאו משם ונתבררו ע"כ צריכים שמירה לבלתי יתערב בהם יניקת החיצונים

so that the external forces will not draw nurture from this, G-d forbid; because these sparks were oppressed by them, and now they have come out from there and been refined, therefore they need guarding, so that no nurture of the external forces be mixed into them.

והוא שלא יתפעל האדם בעצמו בעשותו המצוה להחזיק טובה לעצמו או להיות תפארת וגדלות ממנה או שאר איזה פנייה ח"ו [חס ושלום] כי מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב.

And this is that a person should not be stirred within himself, when doing the mitzvah, to credit himself with goodness, or to take glory and greatness from it, or any other ulterior motive, G-d forbid. For "Who shall ascend the mountain of Havayah? The clean of hands and pure of heart."

פ"י בר לבב שהוא בלי שום תערובת זר ח"ו [חס ושלום] (ועיין מה שכתוב בד"ה כה תברכו גבי וישמרך וב"ה קול דודי בענין ושמרתם את המצות כו' שנאמר בפ' בא) (י"ב י"ז).

The meaning of "pure of heart" is that it is without any foreign admixture, G-d forbid. (And see what is written in the discourse beginning "Thus shall you bless," regarding "and keep you," and in the discourse beginning "The voice of my Beloved," on the matter of "And you shall keep the matzos," etc., which is said in Parshas Bo) (12:17).

וברכות פרשה עקב נראה דמפרש ושמרתם את המצות היינו כל מצותיו ית'. ועיין בזוהר חלק ב' תרומה (קל"א א') בעין ליל שמורים:

And in [Midrash] Rabbah, Parshas Eikev, it appears that it explains "And you shall keep the matzos" as all His commandments, may He be blessed. And see in the Zohar, Part II, Terumah (131a), on the matter of "a night of watching."

16 קיצור. ענין לשמור את כל חוקותיו כו':

Summary: The matter of "to keep all His statutes," etc.

17 ד אך הנה כיון שאפילו מעשה המצות צריכים לבחי' שמירה א"כ איך וע"י מה יהיה בחי' שמירה זו אך הענין כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמור זו משנה וכמ"ש במ"א ע"פ תשמרו להקריב לי.

4. However, since even the performance of the mitzvos needs the level of guarding, then how, and through what, will this guarding come about? But the matter is as our Sages, of blessed memory, said: "'Keep': this is Mishnah," and as is explained elsewhere on [the verse] "You shall keep, to offer to Me."

ולכן השמירה הוא על ידי עסק התורה שבעל פה שבה ועל ידה יוכל להיות השמירה (ועמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו גבי ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ע"ש)

Therefore the guarding is through occupation in the Oral Torah, for in it and through it the guarding can come about. (And see what is written in the discourse beginning "After Havayah your G-d shall you walk," regarding "and His commandments shall you keep, and His voice shall you heed"; see there.)

והענין דהנה המצות הם בחי' לבושים לנפש דהיינו שהוא המשכת בחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] וזהו בחי' לבוש שהוא המקיף להגוף. אך שמירת הגוף והלבוש הוא על ידי בית וזהו בחי' התרוה.

The explanation: the mitzvos are the level of garments for the soul, that is, the drawing of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into the light that fills all worlds (memalei kol almin); and this is the level of a garment, which encompasses the body. But the guarding of the body and the garment is through a house, and this is the level of the Torah.

18 וכמ"ש בזהר דאורייתא היכלא עילאה דקודשא בריך הוא וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו

As it is written in the Zohar that the Torah is the supernal palace of the Holy One, blessed be He. And our Sages, of blessed memory, also said, "From the day the Holy Temple was destroyed, the Holy One, blessed be He, has in His world

אלא ד' אמות של הלכה הרי ד"א [ד' אמות] של הלכה הם נגד בחי' בית המקדש שהוא בחי' בית וכמ"ש וכל בניך למודי ה' ורב

only the four cubits of halachah." Thus the four cubits of halachah correspond to the level of the Holy Temple, which is the level of a house. And as it is written, "And all your children shall be taught of Havayah, and great

שלום בניך אל תקרא בניך אלא בוניך כו' שישראל הם הבונים את ההיכל והיינו על ידי תורה שבע"פ [שבעל פה].

shall be the peace of your children": "Do not read 'your children' (banayich) but 'your builders' (bonayich)," etc.; for Israel are the builders of the palace, and that is through the Oral Torah.

19 ולכך על ידי זה יהיה שמירה לבחיי לכושים דמעשה המצות שלא יהיה מהם יניקת החיצונים על ידי שמירה דבחי בית הנ"ל.

Therefore through this there will be guarding for the level of the garments of the performance of the mitzvos, so that the external forces do not draw nurture from them, through the guarding of the level of a house mentioned above.

וביאר הענין הוא כי הנה כל התורה שבעל פה הוא להחמיר חומרות ודקדוקי סופרים שלא לעשות.

The explanation of the matter is that the entire Oral Torah is to impose stringencies and the fine distinctions of the Scribes, [specifying what] not to do.

וכן במצות עשה אם עושה כך כשרה ואם לאו פסולה ואינה מצוה כלל. שזהו יסוד כל התורה שבעל פה להחמיר על דברי תורה שלא לעשות

And so too with positive commandments: if one does it thus, it is valid, and if not, it is invalid and is no mitzvah at all. For this is the foundation of the entire Oral Torah: to be stringent regarding the words of the Torah, [specifying what] not to do.

ועל זה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה כי זהו עיקר הסייג והשמירה לד"ת [לדברי תורה] (ועמ"ש בד"ה ושמע אביה).

And of this our Sages, of blessed memory, said, "The words of the Scribes are dearer to me than the wine of the Torah," for this is the main fence and guard for the words of Torah. (And see what is written in the discourse beginning "And her father hears.")

כי הוא בחי גבורות עליונות מבחי חכמה עילאה שמהם נעשה בחי החותם והחומה שלא יהיה יניקת החיצונים מהמצוה והרצון עליון.

For it is the level of the supernal gevuros (powers of restraint) from the level of the higher Chochmah (wisdom), from which is made the level of the seal and the wall, so that the external forces will not draw nurture from the mitzvah and the Supernal Will.

וזוהו אני חומה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] זו תורה ומשמע ביבמות (דס"ב ב') דקאי על תשבע"פ [תורה שבעל פה] שהרי אמרו בלא חומה דכתיב נקבה תסובב גבר והיינו בחי תורה שבע"פ [שבעל פה].

And this is "I am a wall," of which our Sages, of blessed memory, said, "This is the Torah"; and it is implied in Yevamos (62b) that it refers to the Oral Torah, for they said "without a wall," as it is written, "A female shall encompass a man," and that is the level of the Oral Torah.

ועמ"ש בד"ה וכל בניך בענין אל תקרא בניך אלא בוניך והנה על ידי הדבור בתורה שבע"פ [שבעל פה] באמרו פטור וחייב טמא וטהור אסור ומותר נעשה בחי

And see what is written in the discourse beginning "And all your children," on the matter of "Do not read 'your children' but 'your builders.'" Now, through speech in the Oral Torah, when one says "exempt" and "liable," "impure" and "pure," "forbidden" and "permitted," there is made the level of

ההבדלה וההפרשה שלא יוכלו לקבל היניקה והאחיזה ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש ודברי אשר שמת בי בפיו אני המשנה המדברת בפיו אלו ואלו דברי אלקים חיים הוא הוא המדבר בפיכם.

distinction and separation, so that they cannot receive nurture and a hold, G-d forbid. As it is written, "And My words which I have placed in your mouth"; "I am the Mishnah that speaks in your mouth"; "These and these are the words of the living G-d": it is He who speaks in your mouth,

20 ולא דברי בית שמאי ובית הלל עצמן. לכך הנה ע"י נעשו החיצונים רחוקים ולא יהיה להם אחיזה מהאור הנמשך ע"י קיום המצות.

and not the words of Beis Shammai and Beis Hillel themselves. Therefore, through this the external forces are made distant, and they will have no hold on the light drawn down through fulfilling the mitzvos.

וה"ו [והרי זה] כדמיון הבית עד"מ שנעשה למחסה ולמסתור מזרם וממטר ולכך ת"ח [תלמיד חכם / תלמיד] חכמים נקי בוניך שהם הבונים את הבית ע"י דיבורם דברי אלקים חיים המדבר בפיהם.

And this is like a house, by way of analogy, which is made "for a shelter and a covert from storm and from rain." Therefore Torah scholars are called "your builders," for they build the house through their speech, the words of the living G-d Who speaks in their mouths.

אך עכ"ו [עם כל זה] אם ה' לא יבנה בית כו' שתחלה צ"ל בבחינת וכל בניך למודי הוי

But even so, "If Havayah does not build a house," etc.; for first there must be the level of "And all your children shall be taught of Havayah,"

דהיינו להיות ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך רעותא דלכא שיחפוץ באמת לאמתו בעומק הלב גילוי אלקות בחי' סוכ"ע רוח אייתי רוח ואמשיך כו' ועי"ז יוכל להיות בחינת בוניך משא"כ אם לומד בפ"ע [בפני עצמו] אינו ממשיך כלום.

that is, that there be “And you shall love Havayah your G-d with all your heart,” the will of the heart, that he desire in absolute truth, in the depth of the heart, the revelation of G-dliness, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin): “spirit brings spirit and draws [it down],” etc. And through this he can be at the level of “your builders”; whereas if he studies [Torah] by itself, he draws down nothing.

21 וזהו למען תירא את ה' אלקיך כו' לשמור כו' שכדי שיהיה בחי' בית ושמירה עי"י עסק התשבע"פ [התורה שבעל פה] הוא עי"י למען תירא את הוי' כו' אבל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

And this is “so that you may fear Havayah your G-d,” etc., “to keep,” etc.: for in order that there be the level of a house and guarding through occupation in the Oral Torah, it is through “so that you may fear Havayah,” etc. But “one who says, ‘I have nothing but Torah,’ does not have even Torah.”

22 והטעם הוא שהרי עיקר כח השמירה הוא לפי שדבור זה הוא דבר ה' המדבר בתוך פיו וכמאמר מתניתין מלכתא כמלך הגוזר שלא יקרב זר כו'.

The reason is that the main power of the guarding is because this speech is the word of G-d speaking within his mouth; and as the saying goes, “The Mishnah is a queen,” like a king who decrees that no stranger shall come near, etc.

וכדי שיהיה בחי' דבור של האדם כלי לדבר ה' הוא עי"י היראה ורעותא דליבא דוקא שחפץ באמת לגילוי זה.

And for a person's speech to be a vessel for the word of G-d is specifically through awe and the will of the heart, that he truly desires this revelation.

23 וזהו סדר הפסוקים וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ היינו המשכת גילוי רצה"ע [רצון העליון] ב"ה בחי' סוכ"ע בממל"ע [בממלא כל עלמין] הנק' ארץ ואח"כ למען תירא כו' לשמור.

And this is the order of the verses: “And this is the commandment which Havayah commanded to do in the land” is the drawing of the revelation of the Supernal Will, blessed be He, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), into the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is called “land”; and afterwards, “so that you may fear,” etc., “to keep.”

ועוד ושמרת לעשות היינו ב' שמירות שמירה מבפנים ומבחוץ בחי' מזון ובחי' בית והיינו ע"י תשב"כ
[תורה שבכתב] ותשב"פ [ותורה שבעל פה] ודברת בם כו' לשמור ושמרת כו':

And further, “and you shall keep to do”: these are two guardings, a guarding from within and from without, the level of food and the level of a house; and that is through the Written Torah and the Oral Torah: “And you shall speak of them,” etc.; “to keep” and “and you shall keep,” etc.

למען תירא את הוי' אלקיך

So that you will fear Havayah your G-d

1 למען תירא את הוי' אלקיך. הנה להבין ענין המצות שנק' מצות המלך ששרשם מבחי' מל' ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ג"כ בחי' לבושים ומקיפים צריך להקדים תחלה ענין ההשתלשלות מעילה לעלול וענין בחי' יש מאין כ"ו כי

“So that you will fear Havayah your G-d.” Now, to understand the matter of the mitzvos, which are called “the commands of the King,” whose root is from the level of Malchus (sovereignty), and which nevertheless are also the level of garments and encompassing lights (makifim), we must first preface the matter of the chain of descending worlds (hishtalshelus) from cause to effect, and the matter of the level of something from nothing, etc. For

הנה ג"ע [גן עדן] הוא בחי' מל' שג"ע [שגן עדן] התחתון הוא במל' דיצירה וג"ע [וגן עדן] העליון הוא במל' דבריאה וכמ"ש האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] שהוא בבחי' בינה שבמל'

indeed, Gan Eden is the level of Malchus: the lower Gan Eden is in the Malchus of the World of Yetzirah (Formation), and the upper Gan Eden is in the Malchus of the World of Beriah (Creation); and as the Arizal, of blessed memory, writes, it is at the level of Binah (understanding) within Malchus

(עיין בע"ח [בעץ חיים] שער מ"ג שער ציור עולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] פ"א ועיין בפ' בראשית דכ"ו ע"א גן דא שכינתא תתאה כו' ובפ' תרומה קס"ו ב' ויקהל דר"י ע"ב ובפ' פנחס דר"מ ע"ב) כי

(see Etz Chaim, Sha'ar 43, the Gate of the Picture of the Worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, chapter 1; and see in Parshas Bereishis, folio 26a, “Gan (the Garden) — this is the lower Shechinah,” etc.; and in Parshas Terumah, 166b; Vayakhel, folio 210b; and in Parshas Pinchas, folio 240b). For

הנה ענין הגי' [הגן עדן] הוא בבחי' השגת אלקות יושבין ונהנין מזיו השכינה וזהו מבחי' בינה דוקא אך לא מבחי' בינה כמו שהוא בבחי' האצילות אלא אחר שעוברת דרך המלי'.

indeed, the matter of Gan Eden is at the level of the apprehension of G-dliness — “sitting and delighting in the radiance of the Shechinah (Divine Presence)” — and this is from the level of Binah specifically; yet not from the level of Binah as it is at the level of Atzilus (Emanation), but after it passes through Malchus.

והטעם הוא כי הנבראים הם בעי'ג [בעלי גבול / בעל גבול] ומחודשים מאין ליש ממש וא"א להם להכיל בהם אור ההשגה

The reason is that created beings are finite and are brought newly into being, truly from nothing to something, and they cannot contain within themselves the light of apprehension

כמו שהוא בבחי' אצילות מאחר שאין ערך ביניהם כלל (וכמ"ש במ"א שלכן נקי' יסוד יתום מאמו דהיינו מ"ש גבי יוסף יפה תואר ויפה מראה ר"ת [ראשי תיבות] יתום

as it is at the level of Atzilus, since there is no comparison at all between them. (As is explained elsewhere: this is why Yesod is called “orphaned of its mother,” namely, what is written of Yosef, “beautiful of form and beautiful of appearance,” whose initials [form the word] yasom (orphan);

כי יסוד הוא מקור ההשפעה בבי"ע ואי אפשר להיות בהשפעה זו גילוי בחי' בינה ממש כמו שהיא באצילות כמ"ש מזה ע"פ הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' כי תשא גבי והדל לא ימעט כו')

for Yesod is the source of the flow of influence into Beriah, Yetzirah and Asiyah, and in this flow of influence there cannot be a revelation of the level of Binah itself as it is in Atzilus; as is explained on this, following the Raaya Mehemna of Parshas Ki Sisa, regarding “and the poor shall not give less,” etc.)

אם לא ע"י שעוברת ההארה באמצעות בחי' המלי' שהיא הגורמת פעולת שינוי ההשפעה ממהות למהות unless the illumination passes through the medium of the level of Malchus, which is what brings about the change of the influence from one essence to another,

ממש עד שיהיה בריאה חדשה ממש וכנודע ההפרש שבין בחי' ההשתלשלות העולמות באצילות עצמו שהוא רק באופן עילה ועלול העלם וגילוי בלבד

altogether, until there is an altogether new creation. And, as is known, [there is] a difference between the level of the chain of descent of the worlds within Atzilus itself, which is only in the manner of cause and effect, concealment and revelation alone,

כי המדות הגם שהם מתהווים מהשכל ונולדים ממנו כנראה בעליל סיבת שינוי המדות באדם כשהוא קטן מתאוה לדברים קטנים ופחותים וכשהוא גדול אינו מתאוה להם כלל שהוא מסיבת הארת מוחין דגדלות כנ"ל

for the emotive attributes (middos), although they come into being from the intellect and are born of it — as is plainly seen in the cause of the change of a person's attributes: when he is small he desires small and petty things, and when he is grown he does not desire them at all, which is because of the illumination of the intellect (mochin) of maturity, as mentioned above

(ועיין בפ"י המשניות להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] בסנהדרין משנת כל ישראל יש להם חלק. במ"ש שים דעתך כי נער קטן כו') והרי אנו רואים אופן המשכתם מהשכל שהוא רק בבחי' עילה ועלול

(and see the Rambam's Commentary on the Mishnah, in Sanhedrin, on the mishnah "All Israel have a share," in what he writes, "Set your mind [to this]: a small boy," etc.) — here we see that the manner in which they are drawn from the intellect is only at the level of cause and effect,

דהיינו בבחי' גילוי מהעלם שגם קודם יציאתם בגילוי מהעלם להיות מציאת אהבה ותשוקה או יראה ופחד הם כלולים ונמצאים ממש באותו השכל המוליד וא"כ הוא בבחי' יש מיש שהמקבל קרוב בערך להמשפיע.

that is, at the level of revelation from concealment: for even before they emerge from concealment into revelation, to become an existing love and longing, or awe and fear, they are included and actually present in that very intellect that gives birth [to them]. If so, it is at the level of something from something, in which the recipient is close in measure to the one who bestows.

משא"כ אופן התהוות ב"ע מבחי' מלי' דאצילות הוא בריחוק יותר גדול עד שהנבראים אינם ממהות אצילות כלל וזהו שנק' מאין המוחלט ליש להיות

Whereas the manner in which Beriah, Yetzirah and Asiyah come into being from the level of the Malchus of Atzilus is at a far greater distance, to the point that created beings are not of the essence of Atzilus at all. And this is what is called [coming into being] from absolute nothing to something, inasmuch as

כי בחי' המלי' נקרא אין שאינה מושגת אצלם כנ"ל וכמו עד"מ ההתפשטות מלך ב"ו [בשר ודם] על אנשי מדינתו שהוא בבחי' ריחוק

the level of Malchus is called "nothing" (ayin), for it is not apprehended by them, as mentioned above; and as, by way of analogy, the extension of a king of flesh and blood over the people of his country is at a level of distance,

שהרי מקבלים עול מלכות אף שאינם רואים פניו כלל (ועיין מ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בפ"י והים עליהם מלמעלה)

for they accept the yoke of his kingship even though they do not see his face at all. (And see what is written in the discourse beginning "Who has counted the dust of Yaakov," on the meaning of "and the sea was upon them, above.")

וזהו הטעם שהג"ע [שהגן עדן] הוא בבחי' מלי' דייקא דהיינו צמצום האור עד שיהיה מהות חדש ממש בבחי' אור של תולדה ונקרא יש מאין עד שיהיה

And this is the reason that Gan Eden is at the level of Malchus specifically: that is, a tzimtzum (contraction) of the light until there is an altogether new essence, at the level of a light that is an offspring (toldah), and it is called something from nothing, so that it can be

מושג לנשמות ומלאכים דבי"ע והזו ג"כ הטעם שאנו ממשיכים כל האורות לבי"ע ע"י בחי' המלי' דוקא וכמו שאנו אומרים ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם.

apprehended by the souls and angels of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And this too is the reason that we draw down all the lights into Beriah, Yetzirah and Asiyah through the level of Malchus specifically, as we say, "Blessed are You, Havayah our G-d, King of the world."

2 וזהו מ"ש וזאת המצוה כו' לעשות בארץ אשר ארץ הוא בחי' מלכות דאצילות שכל ההמשכות בבי"ע הוא ע"י המלי' דוקא ע"כ נאמר לעשות בארץ דוקא

And this is [the meaning of] what is written, "And this is the commandment, etc., to do in the land which...": "land" is the level of the Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), for all the drawings-down into Beriah, Yetzirah and Asiyah are through Malchus specifically; therefore it says "to do in the land" specifically.

והיינו מטעם הנ"ל שא"א להיות גילוי הארה מאור א"ס בבי"ע אם לא ע"י אמצעות בחי' המלי' דוקא שאז יוכל להיות מושג בנבראים ע"י בחי' הצמצום דרך המסך.

This is for the reason mentioned above: that there cannot be a revelation of illumination from the Infinite Light (Or Ein Sof) in Beriah, Yetzirah and Asiyah except through the medium of the level of Malchus specifically, for then it can be apprehended by created beings, through the level of tzimtzum (contraction), by way of the screen (masach).

משא"כ מאוי"א [מאבא ואימא] לז"א ומז"א לא היה מושג בנבראים כלל להיותם בחי"א אצי" שלמעלה מההשגה ואף בהמדות אע"פ [אף על פי]

Whereas from Abba and Imma (Chochmah and Binah) to Z'eir Anpin (the emotive attributes), and from Z'eir Anpin, it would not be apprehended by created beings at all, since they are the level of Atzilus, which is above apprehension. And even in the emotive attributes (middos), although

שהם בחי"א ירידת המדרגה לגבי בחי"א חו"ב [חכמה ובינה] מ"מ הם ממהות אחד כו' ונק' הנצח לכך בשם ענף החכמה כנ"ל וכנודע.

they are a level of descent in rank relative to the level of Chochmah (wisdom) and Binah (understanding), nevertheless they are of one essence, etc.; and therefore Netzach (victory) is called by the name "the branch of Chochmah," as mentioned above and as is known.

אך הכח הזה בבחי"א מלי' להעלים האור ולהוות יש מאין הוא מהארת הכתר המאיר בה שהוא מבחי"א עצמיות אור א"ס ב"ה ונק' לכך כתר שהוא מענין כותרת

But this power in the level of Malchus — to conceal the light and to bring into being something from nothing — is from the illumination of Keser that shines in it, which is from the level of the very essence of the Infinite Light, blessed be He; and therefore it is called Keser (the Crown), from the term koteret (the crown of a pillar),

דהיינו בחי"א מקיף כו' והוא המהות כל העולמות מאין ליש כי גם האצי"א אינם ערך אליו ומקבלים ג"כ הארה מצומצמת מאד באופן יש מאין וכמ"ש והחכמה מאין תמצא.

that is, the level of an encompassing light (makif), etc. And it is what brings all the worlds into being from nothing to something; for even [the levels of] Atzilus bear no comparison to it, and they too receive a very contracted illumination, in the manner of something from nothing, as it is written, "And Chochmah is found from ayin (nothing)."

3 והנה לפי שנעוץ תחלתן בסופן דוקא ע"כ הארת הכתר מאיר במלי' יותר מכלל הע"ס [העשר ספירות] והוא הנותן בה כח ועוז להחיות מאין ליש בבחי"א כנ"ל.

Now, because "their beginning is wedged in their end" specifically, therefore the illumination of Keser (the Crown) shines in Malchus (sovereignty) more than in all the Ten Sefiros; and it is what gives it the power and strength to give life from nothing to something in Beriah, Yetzirah and Asiyah, as mentioned above.

ועיין בד"ה איהו וחיוהי ועיין מ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים בענין השמים כסאי וזהו ענין המצות שהם בבחי' מלי מצות המלך

And see the discourse beginning "He and His life-forces"; and see what is written in the discourse beginning "For as the new heavens," on the matter of "The heavens are My throne." And this is the matter of the mitzvos, which are at the level of Malchus — "the commands of the King" —

דהיינו רמ"ח מיני המשכות מבחי' מלי בבי"ע ואעפ"כ [ואף על פי כן] שרשם בבחינת כתר תרי"ג ארחין דגלגלתא דהיינו מטעם הנ"ל שהארת הכתר הוא במלי דוקא (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ והיה לכם לציצית וע"פ וידבר דעשרת הדברות)

that is, 248 kinds of drawings-down from the level of Malchus into Beriah, Yetzirah and Asiyah; and nevertheless their root is in the level of Keser — the 613 paths of the Gulgalta (the Skull) — namely, for the reason mentioned above, that the illumination of Keser is in Malchus specifically. (And see what is written on this in the explanation on "And it shall be for you as tzitzis," and on "And [G-d] spoke" of the Ten Commandments.)

וזהו שאמרו שתרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם בבחי' תרי"ך עמודי אור דהיינו כמו עמוד שמחבר הגג עם הרצפה שהוא בחי' [בחינת] נעוץ סופן בתחלתן כנ"ל.

And this is [the meaning of] what they said, that the 613 mitzvos of the Torah and the 7 mitzvos of the Rabbis are at the level of the 620 pillars of light: that is, like a pillar that joins the roof with the floor, which is the level of "their end is wedged in their beginning," as mentioned above.

והנה לפני כל המצות צ"ל לשם יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה והענין כי המשכת אור זה שמהכתר הוא אינו כ"א ע"י בחינת היחודים דוקא יחוד או"א [אבא ואימא] ויחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא].

Now, before all the mitzvos one must say, "For the sake of the unification of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah (Divine Presence)." The explanation is that the drawing down of this light that comes from Keser is only through the level of the unifications specifically: the unification of Abba and Imma (Chochmah and Binah), and the unification of Z'eir Anpin and Nukva.

4 והענין כי היחוד הוא מסיבת תוספת ההארה בהמשפיע עד שיוכל להוריד ממנו הארה למטה כנ"ל וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] פחות מבן ט' שנה אין ביאתו ביאה שהוא לפי שלא נשלמו בו עדיין בחי' המוחין דגדלות

The explanation is that the unification comes about because of an addition of illumination in the one who bestows, until he is able to bring down from himself an illumination below, as mentioned above; and as our Sages, of blessed memory, said, one less than nine years old, his cohabitation is not [considered] cohabitation — which is because the level of the intellect (mochin) of maturity has not yet been completed in him.

ואף שיש בו אז ג"כ כח וחיות ויש לו ג"כ בחי' המוחין זהו רק כדי סיפוק לבד לצורך עצמו ודי להפקיע כו'

And even though he then also has strength and vitality, and he also has the level of intellect, this is only enough to suffice for his own needs alone, and enough to exempt, etc.

אמנם בבוא ההארה יתירה אז יכול להשפיע גם למטה ולהוליד מהות חדש ממש וכך יובן בענין כששיבחו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] את ר"מ [רבי מאיר] שהיה אומר ג' מאות משלים ובשלמה כתיב וי דבר שלשת אלפים משל

But when the additional illumination comes, then he is able to bestow also below and to beget an altogether new being. And in the same way will be understood the matter of our Sages, of blessed memory, praising Rabbi Meir for saying three hundred parables, while of Shlomo it is written, "And he spoke three thousand parables."

וזהו פלא לכאורה איזה חידוש גדול יש במשלים הלא הם רק מענינים גשמיים שבעוה"ז ויותר יש שבה בידיעת רזין עילאין כנ"ל.

At first glance this is a wonder: what great novelty is there in parables? Are they not only from physical matters of this world? There is more praise in the knowledge of supernal mysteries, as mentioned above.

אך הענין שהמצאת המשל לנמשל דהיינו שיוכל להוריד חכמתו בלבושים גשמיים זהו ע"י עומק החכמה דייקא שלמעלה מהחכמה שבנמשל

But the explanation is that devising a parable for the matter it illustrates — that is, being able to bring one's wisdom down into physical garments — is through the depth of wisdom specifically, which is above the wisdom in the matter illustrated.

ולכן אנו רואים הרבה אנשים חכמים שאע"פ [שאף על פי] שידע דבר חכמה אעפ"כ [אף על פי כן] לא יוכל להסביר החכמה ההיא ומה גם ע"י משלים כו' ואם יאמר משלים יהיו מילין דכדי.

Therefore we see many wise men who, though [each] knows a matter of wisdom, nevertheless cannot explain that wisdom, and all the more so through parables, etc.; and if he does say parables, they will be idle words.

והיינו מפני כי לזה צריך עומק החכמה (ועמ"ש מזה בד"ה הנה אברם כו' ובד"ה והבדילה הפרוכת ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי גבי פי' יפתי הלבושים שממעשה המצות)

This is because for this the depth of wisdom is needed. (And see what is written on this in the discourse beginning "Behold, Avram," etc., and in the discourse beginning "And the curtain shall divide"; and see what is written in the explanation on "My dove," regarding the meaning of "my fair one": the garments that come from the performance of the mitzvos.)

וזהו ג"כ ענין הנ"ל שלצורך השפעה צ"ל תוספת אור במשפיע (ועמ"ש בביאור דמזוזה מימין גבי והנה שרש גילוי האותיות כו' אבל שרשם כו' והמשל בזה כח ההולדה כו')

And this too is the matter mentioned above, that for the sake of bestowal there must be an addition of light in the one who bestows. (And see what is written in the explanation of "The mezuzah on the right," regarding "Now, the root of the revelation of the letters," etc., "but their root," etc., "and the analogy for this is the power of procreation," etc.)

וכמו"כ [וכמו כן] כאן שא"א להיות המשכת הכתר במל' ע"י המצוה שצריך להיות נמשך דרך או"א [אבא ואימא] וז"א אם לא ע"י תוספת הארה באצילות ואז ממילא היה השפעה למטה והוא הנק' בחי' יחודים

So too here: it is impossible for there to be a drawing down of Keser into Malchus through the mitzvah — which must be drawn by way of Abba and Imma and Z'eir Anpin — except through an addition of illumination in Atzilus; and then, of itself, there would be bestowal below. And this is what is called the level of unifications.

(ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש גבי והנה בזה יובן ענין ברכת המצות כו' ותכלית וסוף הברכה הוא להיות גילוי מלכותו ית'):

(And see what is written at the end of the discourse beginning "And you shall make holy garments," regarding "And with this will be understood the matter of the blessing over the mitzvos," etc., "and the purpose and end of the blessing is that there be a revelation of His kingship, may He be blessed.")

5 ב ועתה יובן מ"ש ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את הוי' אלקיך וארז"ל [ואמר]

רבותינו זכרונם לברכה] א"ת [אל תקרי] מה אלא מאה כו'

2. And now will be understood what is written, "And now, Israel, what does Havayah your G-d ask of you, but to fear Havayah your G-d," and our Sages, of blessed memory, said: do not read mah (what) but me'ah (one hundred), etc.

פ"י כי ענין המצות הוא המשכת כתר במלי' והיינו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה ולהמשיך אור הכתר במלי' הנקי הוי' אלהיך

The explanation is that the matter of the mitzvos is the drawing down of Keser (the Crown) into Malchus (sovereignty). And this is "what does Havayah your G-d ask of you, but to fear," and to draw the light of Keser into Malchus, which is called "Havayah your G-d."

כי בחי' אור הכתר כמו שהיא למעלה אינן יכולים לקבלו ובמ"ת [ובמתן תורה] שהיה גילוי אור הכתר אנכי פרח נשמתם

For the level of the light of Keser as it is above, they cannot receive it; and at the Giving of the Torah, when there was a revelation of the light of Keser — "Anochi (I)" — their souls flew out.

אבל מהו שואל מעמך להמשיך אור הכתר במלי' הנקי מה כמ"ש מה רב טובך כו' (עיי' זח"א [זהר חלק א] בהקדמה ד"ב ור"פ תרומה).

But what He asks of you is to draw the light of Keser into Malchus, which is called mah (what), as it is written, "How (mah) great is Your goodness," etc. (See the Zohar, Part I, in the Introduction, folio 2, and the beginning of Parshas Terumah.)

וזהו אלא מאה שע"י מאה ברכות ממשיכים מבחי' אור הכתר כמ"ש בפ' חיי שרה (דקכ"ג ע"א).

And this is "but me'ah (one hundred)": through one hundred blessings we draw down from the level of the light of Keser, as is written in Parshas Chaye Sarah (folio 123a).

והרב המגיד הקדוש ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] היה מרגלא בפומיה תמיד פסוק זה דועתה מה הוי' שואל מעמך כו'

And the holy Rav, the Maggid, of blessed memory, constantly had this verse on his lips: "And now, what does Havayah ask of you," etc.

והיה נותן בו טעם בתוספת ביאור ודקדוק הלשון כ"א ליראה את הוי' אלקיך דוקא דהיינו שא"צ [שאיין צריך / שאינו צריך] לפרש ליראה את הוי' אלקיך שהוא המשכת אור א"ס במלי הנקי אלקים

And he would give a reason for it, adding an explanation and a precise reading of the wording, "but to fear Havayah your G-d" specifically: that is, there is no need to interpret "to fear Havayah your G-d" as the drawing of the Infinite Light (Or Ein Sof) into Malchus, which is called Elokim;

אלא יתפרש כפשוטו שכא"א [שכל אחד ואחד] ימשיך אור הכתר באלקות השורה בו ממש דהיינו בחי' ניצוץ הארת המלי שבנפשו שע"י המצוה ששרשה מאור הכתר ימשיך בו הארה משם.

rather, it should be interpreted according to its plain meaning: that each and every one should draw the light of Keser into the G-dliness that actually rests within him, namely, the level of the spark of the illumination of Malchus that is in his soul — that through the mitzvah, whose root is from the light of Keser, he should draw into it an illumination from there.

6 וזהו אלקיך דוקא. וז"ש [וזהו שכתוב] ואהבת את הוי' אלקיך בכל מאדך שהיא בחי' רעותא דלבא דהיינו פנימית הלב שלמעלה מהגבלת הכלים דלב

And this is "your G-d" specifically. And this is [the meaning of] what is written, "And you shall love Havayah your G-d ... with all your might (me'odecha)," which is the level of the desire of the heart (re'usa deliba), that is, the inner dimension (pnimiyus) of the heart, which is above the limitation of the vessels of the heart;

והוא ז"א בעתיקא אחיד ותליא עי"ז יתעורר הכתר עליון מקור המקיפים להיות נמשך ושורה למטה. וזהו כל עיקר ענין המצות כו'.

and this is [the teaching] "Z'eir Anpin (the emotive attributes) is bound to and hangs upon Atika." Through this, the supernal Keser (Crown), the source of the encompassing lights, will be aroused to be drawn down and to rest below. And this is the whole essence of the matter of the mitzvos, etc.

7 והנה המצות נקראו לכושים ומקיפים אך התורה היא בחי' מזון לכו בלחמי והענין כי התורה היא בחי' חו"ב [חכמה ובינה]

Now, the mitzvos are called garments and encompassing lights, but the Torah is the level of food — "Come, eat of my bread." The explanation is that the Torah is the level of Chochmah (wisdom) and Binah (understanding):

שהוא תשב"כ [תורה שבכתב] שנק' ספר דאורייתא מחכמה נפקת ותשב"כ [תורה שבעל פה] היא בחי' בינה והענין כי התורה שרשה ג"כ מבחי' הכתר אלא שהיא בבחי' חכמה שבכתר.

that is, the Written Torah, which is called a book (sefer), for “the Torah comes forth from Chochmah”; and the Oral Torah is the level of Binah. And the explanation is that the Torah too has its root in the level of Keser (the Crown), except that it is at the level of the Chochmah within Keser.

8 וכמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל דהיינו בחי' קו האמצעי שמכריח מן הקצה העליונה דכתר אל קצה התחתונה בסוף האצילות והוא המזווג ומייחד או"א [אבא ואימא] להמשיך בחי' טפת אבא כו'.

As it is written, “He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Israel”: that is, the level of the middle line, which runs from the upper end of Keser (the Crown) to the lower end, at the conclusion of the World of Atzilus (Emanation); and it is what couples and unites Abba and Imma (Chochmah and Binah), to draw down the level of the drop of Abba, etc.

והוא בחי' התורה והיינו ע"י הארת הכתר כנודע וז"ש [וזהו שכתוב] החכמה תחיה בעליה פי' כי למטה החכמה תחיה ממש את המצות

And this is the level of the Torah, and this is through the illumination of Keser, as is known. And this is [the meaning of] what is written, “Chochmah (wisdom) gives life to its masters (be'aleha)”: the explanation is that below, Chochmah actually gives life to the mitzvos,

שהרי המצות הם בבחי' מל' ומקורה ושרשה הוא מאו"א [מאבא ואימא] וז"א כי ממל' שבחכמה נעשה חכמה שבמל' וכן ממל' דבחסד כו'

for the mitzvos are at the level of Malchus (sovereignty), and its source and root is from Abba and Imma and Z'eir Anpin (the emotive attributes): for from the Malchus within Chochmah comes the Chochmah within Malchus, and likewise from the Malchus of Chesed (kindness), etc.;

וכמו התורה שהיא בירור המצות דהיינו הטעם והשכל של אותו המצוה וה"ז [והרי זה] חיות המצוה ממש (וכמ"ש מזה בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כו')

[this is] like the Torah, which is the clarification of the mitzvos — that is, the reason and the rationale of that mitzvah — and this is truly the life-force (chayus) of the mitzvah. (As is written on this in the discourse beginning “I saw, and behold, a menorah of gold,” etc.)

ומי"מ בשרש כל השרש המצות יותר נעלה אף מבחינת החכמה דתורה הרי שרש המצות מכתר שבכתר שהוא למעלה מהחכמה שבכתר.

Nevertheless, at the root of all roots, the mitzvos are loftier even than the level of the Chochmah of the Torah, for the root of the mitzvos is from the Keser within Keser, which is above the Chochmah within Keser.

(ועמ"ש מזה בביאור ע"פ צאינה וראינה וע"פ יביאו לבוש מלכות) וע"כ נקראו המצות בעליה דחכמה

(And see what is written on this in the explanation on "Go out and see," and on "Let them bring royal apparel.") And therefore the mitzvos are called the masters (be'aleha) of Chochmah;

רק שאעפ"כ [שאף על פי כן] החכמה תחיה בעליה וכידוע שלכך נק' התורה מזון לנפש כמ"ש לכו לחמו בלחמי כו' להיותם מחיה ממש

only that, even so, "Chochmah gives life to its masters." And as is known, this is why the Torah is called food for the soul, as it is written, "Come, eat of my bread," etc., since they actually give life.

אבל המצות נק' בשם לבושים דהיינו מצד שרשם באור הכתר שהוא כחי' מקיפים (ועמ"ש עוד מזה בביאור ע"פ אני לדודי כו')

But the mitzvos are called by the name garments, that is, on account of their root in the light of Keser, which is the level of encompassing lights (makifim). (And see what is written further on this in the explanation on "I am my Beloved's," etc.)

אך במקיפין עצמן יש ב' בחי' ולנגד זה נק' המצות לבוש והתורה נק' בית אל תקרא בניך

However, within the encompassing lights themselves there are two levels; and corresponding to this, the mitzvos are called a garment, and the Torah is called a house: "Do not read banayich (your children)

אלא בוניך והמלי' נק' ג"כ לבוש ובית וכמאמר ר' [רבנן] יוסי מימי לא קריתי לאשתי אשתי אלא ביתי וכתוב ויבן ה' את הצלע לשון בנין.

but bonayich (your builders)." And Malchus too is called a garment and a house, as in the saying of Rabbi Yossi, "In all my days I never called my wife 'my wife,' but 'my house'"; and it is written, "And Havayah built the rib" — an expression of building.

9 והענין הוא כי ההפרש בין הלבוש לבית הוא כי אף ששניהם הם בחינת שומרים ומגינים על האדם מ"מ יש הפרש גדול ביניהם כי הלבוש הוא בקירוב גדול אל המהתלבש בו וגם שהוא מיוחד למדתו דוקא.

The explanation is that the difference between a garment and a house is this: although both of them serve to guard and protect a person, nevertheless there is a great difference between them, for a garment is in great closeness to the one who wears it, and it is also fitted to his measure specifically.

משא"כ הבית הוא בריחו הרבה ממנו לפי שהוא בהרחבות והתפשטות יתירה וע"כ אינה מיוחדת לפי מדת הדר בו.

Whereas a house is at a great distance from him, since it is of great breadth and expanse, and therefore it is not fitted to the measure of the one who dwells in it.

10 וכמ"כ [וכמו כן] למעלה יש ב' מיני מקיפים הא' המקיף שבבחי' השתלשלות שמבחי' פנימי שבעליון נעשה מקיף לתחתון שהוא מיוחד

So too above, there are two kinds of encompassing lights. The first is the encompassing light within the chain of descending worlds (hishtalshelus), in which, from the level of what is inner in the higher one, an encompassing light is made for the lower one; it is fitted

רק לפי ערך הכלי שלגבי מדת אותו הכלי בשיעור קבלתה הוא בחי' מקיף משא"כ אם היתה רחבה היה נכנס בבחי' פנימיות וכמו שהוא בחי' פנימיות בעליון כו' והוא הנק' בחי' לבוש.

only to the measure of the vessel: in relation to the measure of that vessel, in the extent of its capacity to receive, it is the level of an encompassing light, whereas if [the vessel] were wider, it would enter as an inner light (pnimiyus), just as it is the level of an inner light in the higher one, etc. And this is what is called the level of a garment.

11 והבי' הוא בחי' מקיף כל המקיפין דהיינו בחי' אור העגול הראשון שהוא מקיף כל העולמות בהשוואה א' ולא שהוא מקיף פרטי

The second is the level of the encompassing light of all encompassing lights, that is, the level of the first circular light, which encompasses all the worlds equally, as one, and not that it is a particular encompassing light;

כי הוא מעצמות אור א"ס השה ומשה כו' וכוללם כולם כא' [כאחד] והוא הנק' בשם בית. וז"ש [וזהו שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] דשרש ההיכלות הוא משירי אור המקיפין כו'

for it is from the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), "Who is equal and makes equal," etc., and it includes them all as one. And this is what is called by the name "house." And this is what is said in Etz Chaim, that the root of the heichalos (chambers) is from the remnants of the light of the encompassing lights, etc.

(ועיין מענין מזון לבוש בית ע"פ מזמור שיר חנכת הבית. ועמ"ש מענין ב' בחי' מקיפים בשיר השירים ע"פ כאהלי קדר כיריעות שלמה ובביאור ע"פ הבאים ישרש כו' ובביאור ע"פ כי תצא בענין ל' מי דצלם)

(And see on the subject of food, garment, house, on "A psalm, a song for the dedication of the House." And see what is written on the subject of the two levels of encompassing lights in Shir HaShirim, on "like the tents of Kedar, like the curtains of Shlomo"; and in the explanation on "[In days] to come, Yaakov will take root," etc.; and in the explanation on "When you go out," on the subject of the lamed and mem of tzelem (image).)

והנה ב' מיני מקיפין הללו שניהם באים ומתגלים בבחי' מלי' (ולכן אמר דוד מזמור שיר חנכת הבית עם היות ששלמה בנה הבית והיינו לפי שדוד היה מרכבה לכללות בחי' מלכות דאצילות וכמ"ש במ"א)

Now, these two kinds of encompassing lights both come and are revealed in the level of Malchus (sovereignty). (And therefore David said, "A psalm, a song for the dedication of the House," even though Shlomo built the House; this is because David was a chariot for the level of the Malchus of Atzilus (Emanation) in its general and collective expression (klalus), as is explained elsewhere.)

והיינו שמצד מה שהוא בבחי' מצות המלך זהו בחי' לבוש ושרשו מאור הכתר כנ"ל. אמנם מצד שהוא בחי' תשבע"פ [תורה שבעל פה] נק' בית

That is, inasmuch as it is at the level of "the commands of the King," this is the level of a garment, and its root is from the light of Keser (the Crown), as mentioned above. However, inasmuch as it is the level of the Oral Torah, it is called a house:

כמו הבית שהוא שומר להאדם ומצילו מן הקור והגשמים או מן החום כמ"כ [כמו כן] שמור זו משנה שמור לנוק' [לנוקבא]

just as a house guards a person and saves him from the cold and the rain, or from the heat, so too "Guard (shamor) — this is the Mishnah"; "guard" [corresponds] to the Nukva (the feminine),

שהוא בבחי' שומר הטוב מהרע ומבררת אותו כמ"ש ותתן טרף לביתה בחכמה יבנה בית חכמות נשים בנתה ביהת עיין ברבות ר"פ שמיני כי בחכמה דייקא אתברירו.

which is at the level of guarding the good from the evil and refining it, as it is written, "And she gives food (teref) to her household"; "Through wisdom a house is built"; "The wise among women builds her house" — see the Midrash Rabbah at the beginning of Shemini; for it is in Chochmah (wisdom) specifically that they are refined.

אך עכ"ז [עם כל זה] הוא ע"י כח המקיף עליון דבחי' בית ובחי' זו בתורה הוא הבל הדבור שמדבר המשנה
But even so, this is through the power of the supernal encompassing light of the level of a house. And this level in the Torah is the breath of the speech with which one speaks the Mishnah,

שהוא בחי' מקיף וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך וכמ"ש במ"א ע"פ ביום השע"צ [השמיני
עצרת] בענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה וכמ"כ [וכמו כן] ג"כ בבינונים ספ"ה

which is the level of an encompassing light, as it is written, "And I have put My words in your mouth, and in the shadow of My hand I have covered you"; and as is explained elsewhere, on "On the day of Shemini Atzeres," on the subject of "Study is great, for it leads to action"; and likewise also in [the Book of] the Beinonim, at the end of chapter 5,

בשם הפע"ח [הפרי עץ חיים] ועמ"ש ג"כ מענין הדב ור בד"ת [בדברי תורה] בד"ה את חקת התורה גבי ושני
תולעת. אך להיבן מה שאמרו שמור זו משנה דוקא דהיינו תשבע"פ [תורה שבעל פה].

in the name of the Pri Etz Chaim. And see also what is written on the subject of speech in words of Torah in the discourse beginning "This is the statute of the Torah," regarding "and scarlet wool." But to understand why they said "Guard — this is the Mishnah" specifically, that is, the Oral Torah:

12 והענין כי התורה היא להבדיל בין הטמא לטהור. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] בת"כ [בתורת כהנים]
ס"פ שמיני צ"ל בין פרה לחמור והלא כבר הם מפורשים.

The explanation is that the Torah is to distinguish between the impure and the pure. And our Sages, of blessed memory, said in the Toras Kohanim, at the end of Shemini: Need it say, between a cow and a donkey? Are they not already explicit?

א"כ למה נאמר ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור. בין טמאה לך לטהורה לך. בין שנשחט רובו של קנה לנשחט חציו.

If so, why does it say, "And to distinguish between the impure and the pure"? Between what is impure for you and what is pure for you: between [an animal] of which the greater part of the windpipe was slaughtered and one of which half was slaughtered.

וכמה הוא בין רובו לחציו מלא שעורה עכ"ל [עד כאן לשונו] והיינו כי מה שמבואר בתשב"כ [בתורה שבכתב] שהוא אסור או מותר אין זה צריך לפנינו ואינו נקי הוראה כלל בפ"ק [בפרק קמא] דהוריות (דף ד' ע"א)

And how much is [the difference] between its greater part and its half? A hair's breadth. End of quote. That is, what is made clear in the Written Torah to be forbidden or permitted does not need [to be taken] inside [to the sages], and is not called a ruling (hora'ah) at all — in the first chapter of Horayos (folio 4a),

לענין הורו ב"ד [בית דין] משום דזיל קרי בי רב הוא. כי הוראה זהו שייך על דבר שאינו גלוי כ"כ [כל כך] ויש לספק בו

regarding [the law of] "the court ruled," because it is [a case of] "go and read it in the schoolhouse." For a ruling applies to a matter that is not so revealed, in which there is room for doubt;

ולכן עיקר הוראה זו הוא ע"י תשב"כ [תורה שבעל פה] שבה מתברר אף בדברים המסופקים מהו אסור ומהו מותר וההוראה הוא הבירור וזהו דשמור זו משנה.

therefore the essence of this ruling is through the Oral Torah, in which it is clarified, even in doubtful matters, what is forbidden and what is permitted; and the ruling is the clarification (birur). And this is [the meaning of] "Guard — this is the Mishnah."

13 והנה בגשמיות ההבדלה הוא כפשוטו שלא יאכלו האיסור. אך ההבדלה ברוחניות הוא כי ידוע שכל דבר איסור מה שהוא אסור על האדם יש לו שרש ומקור למעלה בקליפות.

Now, physically, the separation is in its plain sense: that they not eat what is forbidden. But the separation in spirituality is this: it is known that every forbidden thing — whatever is forbidden to a person — has a root and source above, in the kelipos (the husks).

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] העובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד וע"י זה שאומר הוא אסור ופסול וכיוצא הוא מבטלו ומורידו מגדולתו

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "One who commits one transgression acquires for himself one accuser." And through one's saying "it is forbidden" and "invalid" and the like, he nullifies it and brings it down from its greatness,

כי באמת הרע מצד עצמו היה כלא היה רק בבחי' חוצפא אם תגביה כנשר כו' וע"י המבטשין יפלו ויתפרדו כל פועלי און.

for in truth evil in and of itself is as if it never was, except at the level of brazenness (chutzpa) — "Though you rise high like the eagle," etc. — and through those who strike [it], all workers of iniquity shall fall and be scattered.

14 והנה ב חינה זו הוא בחי' מלי' מתניתא מלכתא שגוזר כך וכך כו'. ולכן התשבע"פ [התורה שבעל פה] בבחי' זו שנקראת בית היא בחי' שומר להלבושים הנעשים ממעשה המצות

Now, this level is the level of Malchus (sovereignty) — "the Mishnah is a queen" — which decrees thus and thus, etc. Therefore the Oral Torah, in this level, which is called a house, is the level of a guard for the garments that are made from the performance of the mitzvos.

והענין כי המצות עמן אף ששרשן בכתר והוא בחי' הרצון אשר במצוה אבל גוף הדבר שנעשה בו המצוה הוא מנוגה כמו ציצית מצמר וכיוצא ויש בו טו"ר [טוב ורע]

The explanation is that the mitzvos themselves — although their root is in Keser (the Crown), and this is the level of the will that is in the mitzvah — nevertheless the very object with which the mitzvah is done is from nogah, such as tzitzis from wool and the like, and there is good and evil in it,

וצריך בירור והיינו ע"י בחי' מלי' ותתן טרף לביתה כו' וגם צריך שמירה והוא בחינת תכלת נהורא תכלא שחפו בו המשכן הוא בחי' בית.

and it needs refining, and this is through the level of Malchus — "And she gives food (teref) to her household," etc. And it also needs guarding, and this is the level of techeles, "the blue light (nehora techela)," with which the Mishkan was covered, which is the level of a house.

15 ועמ"ש סד"ה מה טובו אוהליך יעקב אוהל נקי דירת עראי בחי' בעלי עסקים שקובעים עתים לתורה פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית

And see what is written at the end of the discourse beginning "How goodly are your tents, Yaakov": a tent is called a temporary dwelling — the level of businessmen who set times for Torah, one chapter in the morning and one chapter in the evening;

משכנותיך נקי דירת קבע כשעוסק בתורה תמיד ועכ"פ [ועל כל פנים] נקי התורה דירה ובית שהוא שומר להלבושים ועמ"ש מענין מקיף דתכלת סד"ה ויקח קרח וזהו למען תירא.

"your dwelling places" are called a permanent dwelling — when one engages in Torah constantly. At any rate, the Torah is called a dwelling and a house, which guards the garments. And see what is written on the subject of the encompassing light of techeles at the end of the discourse beginning "And Korach took." And this is "So that you will fear."

כי הנה מתחלה נאמר וזאת המצוה כו' לעשות בארץ. אבל צ"ל ג"כ למען תירא כו' לשמור.

For at first it says, "And this is the commandment, etc., to do in the land"; but there must also be "so that you will fear, etc., to guard."

16 ופי' כי לעשות היינו המשכת הכתר ע"י המצות והוא הנקי לבוש כנ"ל והדר לשמור כו'

The explanation is that "to do" is the drawing down of Keser (the Crown) through the mitzvos, and this is what is called a garment, as mentioned above; and then "to guard," etc.,

היינו בחי' שמור זו משנה אך אם ה' לא יבנה כו' וצ"ל למען תירא את ה'.

that is, the level of "Guard — this is the Mishnah." But "Unless Havayah builds," etc.; and so there must be "so that you will fear Havayah."

פי' אם ה' לא יבנה בית היינו כי אותיות התורה נקי בית וכמ"ש דס"ה אחת שאלתי מאת ה'. שבתי בבית ה'.

The meaning of "Unless Havayah builds the house" is that the letters of the Torah are called a house, as is written at the end of the discourse beginning "One thing I asked of Havayah": "that I may dwell in the house of Havayah."

17 וצ"ל בית הוי' דוקא דהיינו כמ"ש ודברי אשר שמתני בפ"ך וכמ"ש מזה סד"ה ראשי המטות גבי לאמר זה הדבר כו'

And it must be the house of Havayah specifically: that is, as it is written, "And My words which I have put in your mouth"; and as is written on this at the end of the discourse beginning "The heads of the tribes," regarding "saying: This is the thing," etc.

וזהו תען לשוני אמרתך וכמ"ש ג"כ סד"ה ששים המה מלכות בענין פי' בכל המקום אשר אזכיר את שמי כו'

And this is "My tongue shall respond to Your word"; and as is written also at the end of the discourse beginning "There are sixty queens," on the subject of the meaning of "In every place where I cause My Name to be mentioned," etc.;

ע"ש ולהיות כן הוא ע"י לעמן תירא את הוי' ולא תחללו כו' שלא להיות יש ודבר מפסיק כו' see there. And for it to be so is through "so that you will fear Havayah," and "you shall not profane," etc., so that there not be a yesh (a separate existence) and a thing that interrupts, etc.

משא"כ התורה שבלי יראה אינו נק' בית ה' כ"א נק' רק תרעא לדרתא (כפ' במה מדליקין דל"א) וזהו Whereas Torah that is without fear is not called the house of Havayah, but is called only "a gate to the courtyard" (in the chapter Bameh Madlikin, folio 31). And this is

כי אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחא לעילא ואין נעשה כלל הברור וההבדלה באמרו כשר ופסול. because "Torah without fear and love does not fly upward," and the refining and separating, by one's saying "kosher" and "invalid," does not come about at all.

וע"כ אמר למען תירא כו' לשמור וגם כמ"ש במ"א ע"פ השמים כסאי כו' איזה בית And therefore it says, "So that you will fear," etc., "to guard." And also, as is written elsewhere on "The heavens are My throne," etc., "What house

אשר תבנו לי שבחי מקיף עליון דבית הוא הנעשה ע"י כריעות והשתחוואות דשמו"ע [דשמונה עשרה] שהוא בחינת ביטול כו' וזהו למען תירא כו' לשמור כו'.

would you build for Me?": that the level of the supernal encompassing light of a house is what is made through the bending of the knees and the bowings of the Shemoneh Esreh, which is the level of self-nullification (bittul), etc. And this is "So that you will fear," etc., "to guard," etc.

ועי בפ' נח (דף ע"ד א') ע"פ והבית בהבנותו ובפ' וישלח (דף קע"ב) ועמ"ש בד"ה וכל בניך גבי א"ת [אל
תקרי] בניך אלא בוניך:

And see in Parshas Noach (folio 74a) on “And the house, in its being built,” and in Parshas Vayishlach (folio 172); and see what is written in the discourse beginning “And all your children,” regarding “do not read banayich (your children) but bonayich (your builders).”

שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואהבת כו'

Hear, O Israel, Havayah is our G-d, Havayah is One

1 שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואהבת כו'. וצריך להבין למה הזכיר ב' פעמים הוי'.

“Hear, O Israel, Havayah is our G-d, Havayah is One. And you shall love,” etc. We need to understand why [the verse] mentions [the Name] Havayah twice.

ועוד להם הפסיקו אכנה"ג [אנשי כנסת הגדולה] בין אחד לואהבת בבשכמל"ו [בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד].

וגם צריך להבין פ"י שמע שהוא לשון אסיפה מלשון וישמע שאול את העם וגם לשון הבנה

Further: why did the Men of the Great Assembly interrupt between “One” and “And you shall love” with “Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever”? We also need to understand the meaning of “Shema,” which is a term of gathering, as in “And Shaul gathered (vayeshama) the people,” and also a term of understanding.

והנה ואהבת הוא לשון ציווי וגם לשון עתיד פ"י שאומר הכתוב שכשיעמיק בדעתו ויבין שהוי' אחד יבוא לבחי' ואהבת לשון עתיד בכל לבבך בשני יצריך. שאפילו היצה"ר [היצר הרע] הוא נכנע ובטל לגבי אהבת ה'.

Now, “And you shall love” is a term of command and also a term of the future. That is, the verse is saying that when a person delves deeply with his mind and understands that Havayah is One, he will come to the level of “And you shall love” (a term of the future) “with all your heart,” with both your inclinations: even the evil inclination is subdued and nullified before the love of G-d.

2 והנה כל אחד ואחד אומר ב' פעמים בכל יום קריאת שמע שחרית וערבית ואעפ"כ [ואף על פי כן] אינם מגיעים לבחי' ואהבת.

Now, each and every one recites the Shema twice every day, morning and evening, and nevertheless they do not reach the level of “And you shall love.”

אך הענין הוא כי הנה כתיב ראה נתתי לפניך היום את החיים וכו' ובחרת בחיים לאהבה את הוי' אלקיך בכל לבבך

But the explanation is this. It is written, "See, I have set before you today life," etc., "and you shall choose life, to love Havayah your G-d with all your heart,

כי הוא חייך היינו כל אחד ואחד שרוצה לעבוד ה' צריך לידע בתחלה הבחירה שלו.

for He is your life." That is, each and every one who wishes to serve G-d must first know [what] his choice [is].

3 ולכן כתיב ובחרת בחיים. וצריך להבין מי הוא שאינו רוצה לבחור בחיים והלא כל או"א [אחד ואחד] אוהב חיים.

That is why it is written, "and you shall choose life." Now we need to understand: who is there that does not want to choose life? Surely each and every one loves life!

ואדרבה מי שאוהב חיים הוא אדרבה אוהב את ההיפוך דהיינו תענוגי עוה"ז. ואיך כתיב ובחרת בחיים לאהבה את הוי' אלקיך והלא היצה"ר [היצר הרע] אוהב את החיים.

On the contrary, one who loves life is, on the contrary, a lover of the opposite, namely the delights of this world. So how can it be written, "and you shall choose life, to love Havayah your G-d"? Surely the evil inclination loves life!

אך צריך לידע מה נק' חיים הנה כתיב ויאמר אלהים יהי רקיע וכו' ויהי מבדיל כו'

But we need to know what is called "life." It is written, "And G-d said, Let there be a firmament," etc., "and let it divide," etc.,

ויעש אלקים את הרקיע ויבדל במין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע.

"And G-d made the firmament, and He divided between the waters that are below the firmament and the waters that are above the firmament."

4 וצריך להבין למה שינה במאמר זה יותר מבשאר מאמרים שנאמר ענין הבדלת הרקיע שני פעמים ויהי מבדיל ויבדל.

We need to understand why [the Torah] varied in this utterance more than in the other utterances, in that the dividing of the firmament is stated twice: "and let it divide" and "and He divided."

אך הנה מבשרי אחזה אלוה למשל כל החיות שבאדם נמשך מהלב דהיינו עד"מ התהוות הקול והדבור הוא שנמשך מהלב להריאה ומהריאה לקנה

But "from my flesh I behold G-d." By way of analogy: all the life-force in a person is drawn from the heart. That is, for example, voice and speech come into being in that [the life-force] is drawn from the heart to the lungs, and from the lungs to the windpipe,

וזהו קול ודבור שיוצא מהם וגם אפילו המוח מקבל חיות מן הלב שעולה מן הלב למוח לחשוב ולהרהר and this is the voice and speech that come out of them. And even the brain, too, receives life-force from the heart, [life-force] that rises from the heart to the brain to think and to reflect.

והנה זהו בחי' המשכת חיות רוחני מהלב שיומשך מזה הדבור והמחשבה וכן נמשך כ"כ [כל כך] מהלב חיות גשמי לכל האברים והוא דם הנמשך מהלב לכל האברים

Now, this is the level of a spiritual life-force drawn from the heart, from which speech and thought are drawn. And likewise a physical life-force is also drawn from the heart to all the limbs, namely the blood that is drawn from the heart to all the limbs,

ומזה נעשה גידול הבשר ודם זה נעשה מהמאכל שמתברר בקיבה וכבד והמובחר עולה ללב והפסולת יוצא דרך בני מעיים לחוץ.

and from this comes the growth of the flesh. And this blood is made from the food, which is sorted in the stomach and the liver: the choicest part rises to the heart, and the waste goes out through the intestines.

5 וכל זה הוא מתחלק על ידי הפרסא שמפסקת דהיינו חצר הכבד שהוא המבדיל בין אברי הנשימה לאברי המזון.

All of this is divided by the partition (parsa) that separates, namely the diaphragm, which is what divides between the organs of breathing and the organs of nourishment.

כך ממש בנמשל כביכול הנה כתיב צור לבבי שכללות החיות נמשך ממנו ית' כדכתיב ואתה מחיה את כולם והנה יש גם כן ב' בחי' השפעות.

Exactly so in the analogue, as it were. It is written, "the Rock of my heart," for the life-force as a whole is drawn from Him, may He be blessed, as it is written, "and You give life to them all." And here too there are two levels of flow.

הא' הוא הנקרא בחי' מים עליונים הוא תענוג עליון אז תתענג על ה'.

The first is what is called the level of the “upper waters,” which is supernal delight: “then you will delight in Havayah.”

6 והב' הוא מים תחתונים הם הפסולת תענוגי עוה"ז שנמשכים ע"י הפרסא ורקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים

The second is the “lower waters,” which are the waste, the delights of this world, drawn through the partition and the firmament that divides between the upper waters and the lower waters.

וזהו ובחרת בחיים העליונים שהוא בחי' עץ החיים ותענוג עליון ולמאוס בתענוגים גשמיים שמבחי' מים תחתונים עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע].

This is “and you shall choose life”: the supernal life, which is the level of the Tree of Life and supernal delight; and to despise the physical delights, which come from the level of the lower waters, the Tree of Knowledge of good and evil.

אך איך יוכל להגיע לבחי' זו הוא ע"י ק"ש [קריאת שמע] שחרית וערבית שמע הוא שם ע' רבתי.

But how can one reach this level? It is through the recital of Shema, morning and evening. “Shema” is shem [“name”] [and] the large ayin.

ע' [שבעים] הוא ז' מדות לך הוי' הגדולה והגבורה כו' ז' מדות כל אחד כלול מעשר ושם הוא אותיות מהמדות [כמ"ש בדי"ה השמים כסאי] שהוא הארה הנמשך ומתפשט להוות יש מאין

The ayin [whose value is seventy] is the seven emotive attributes (middos), “Yours, Havayah, are the greatness and the might,” etc.: seven attributes, each comprising ten. And shem is letters [that come] from the attributes (as is explained in the discourse beginning “The heavens are My throne”), which is a radiance that is drawn forth and spreads out to bring into being something from nothing,

דהיינו ששמו ית' מחיה בעצמו דהא כי נשגב שמו לבדו כתיב ששמו הוא נשגב הודו על ארץ ושמים שאפי' [שאפילו] על ארץ ושמים אינו

that is, His Name, may He be blessed, itself gives life. For it is written, “for His Name alone is exalted”: His Name is exalted; “His splendor is over earth and heavens”: even over earth and heavens it is nothing

אלא הודו זיו הארה מהאותיות והוא בחי' בדבר ה' שמים נעשו שיש בו התחלקות הזמן.

but “His splendor,” a gleam of radiance from the letters. This is the level of “By the word of Havayah the heavens were made,” in which there is a division of time.

דהיינו ביום א' יהי אור. ביום ב' יהי רקיע ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית.

That is, on the first day, “Let there be light”; on the second day, “Let there be a firmament.” And “in His goodness He renews each day, continually, the work of creation.”

7 והענין הוא כך שבכל יום ויום מתגלה דבר יום ביומו היינו בחי' האותיות והדבור הנמשך מבחי' המדה שבים ההוא

The matter is as follows. On each and every day there is revealed “the word (davar) of each day on its day,” that is, the level of the letters and the speech drawn from the level of the attribute of that day.

דהיינו ביום א' נמשך אותיות יהי אור מבחי' מדת החסד. ביום ב' יהי רקיע וכו'.

That is, on the first day the letters of “Let there be light” are drawn from the level of the attribute of Chesed (kindness); on the second day, “Let there be a firmament,” etc.

8 ויום שבת הוא חוזר למקור כמו שהיה כמשל אדם שהוא מחשב או מדבר וכשיכיל מדבורו או ממחשבתו חוזר למקור הראשון. כך כביכול אצלו יתברך נקי שבת להוי' אלקיך.

And on the day of Shabbos it returns to its source, as it was, like a person who is thinking or speaking: when he finishes his speech or his thought, he returns to his first source. So too, as it were, with Him, may He be blessed: [this] is called “a Shabbos to Havayah your G-d.”

ופי' ישראל הוא ישראל עלה במחשבה וכשמתבונן שהוי' אלקינו שם הוי' הוא בחי' צמצום והתפשטות והמשכה והוא להיות אלקינו בחי' מחשבה עילאה להיות התהוות נש"י [נשמות ישראל] שנתהוו מבחי' מחשבה עילאה

The meaning of “Israel” is: “Israel arose in thought.” And when one contemplates that “Havayah is our G-d”: the Name Havayah is the level of tzimtzum (contraction), expansion and drawing-down, and it is in order to be “our G-d,” the level of the Supernal Thought, so that the souls of Israel come into being, for they came into being from the level of the Supernal Thought,

שהוא גבוה יותר מבחי' הוי' אחד שהוא צמצום והתפשטות והמשכה להיות בחי' דבור שמזה שרש התהוות ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם הנרמזים בחי'ת ד' דאחד.

which is higher than the level of “Havayah is One,” which is contraction, expansion and drawing-down to become the level of speech, from which is the root of the coming-into-being of the seven heavens, the earth and the four directions of the world, alluded to in the ches [= eight] and dalet [= four] of echad (“One”).

9 וכן"ל במשל מהלב נמשך חיות לדבור וגם למוח לחשוב ולהרהר והרי המשכה לבחי' מחשבה הוא גבוה יותר כו'

As mentioned above in the analogy: from the heart life-force is drawn to speech and also to the brain, to think and to reflect; and the drawing-forth to the level of thought is surely higher, etc.

וזוהו שנאמר ב' שמות הוי' וכך יובן ג"כ למעלה שפי' הויה אלקינו היינו נש"י [נשמות ישראל] עלו במחשבה האו גבוה יותר מבחי' ההמשכה דבחי' דבור ואפילו מבחי' מלאכים וברוח פיו כל צבאם כו'

This is why the Name Havayah is said twice. And so it is to be understood above as well: the meaning of “Havayah is our G-d” is that the souls of Israel arose in thought, which is higher than the level of the drawing-forth of the level of speech, and even than the level of the angels, “and by the breath of His mouth all their host,” etc.

והענין שבחי' הוי' אחד אין נופן לשון אחד כ"א בהשתלשלות בחי' שמים וארץ כו' שהם בחי' ששה קצוות רוחניים וגשמיים כו' והוא ית' אחד בהם לפי שהם בטלים אליו ית' [וכמ"ש בפרשה בהעלותך וע"פ וארא]

The explanation is that [regarding] the level of “Havayah is One,” the term “one” applies only within the chain of descending worlds (hishtalshelus), the level of heaven and earth, etc., which are the level of the six directions, spiritual and physical, etc.; and He, may He be blessed, is One within them because they are nullified to Him, may He be blessed (as is explained in Parshas Beha'aloscha and on the verse “And I appeared”).

אבל בחי' הויה אלקינו הוא המשכה מבחי' יחיד שהוא ית' יחיד ומיוחד והוא לבדו הוא

But the level of “Havayah is our G-d” is a drawing-forth from the level of Yachid, the Singular One: He, may He be blessed, is singular and unique, and He alone is.

וכמאמר זרע יצחק יחידו שהוא בחי' חיי החיים שלמעלה אפילו מבחי' חיים הרוחניים שהוא בחי' ואתה מחיה את כולם בחי' ואתה אותיות הדבור מא' עד ת' וה' מוצאות הפה.

As in the saying, “the seed of Yitzchak, his only one (yechido)”: this is the level of the Life of life, which is higher even than the level of spiritual life, the level of “and You (ve’atah) give life to them all.” The level of ve’atah is the letters of speech, from alef to tav, and the hei [= five] articulations of the mouth.

10 וזהו מכלכל חיים. וכמאמר יחיד חי העולמים מלך שהוא ית' יחיד ומיוחד וחי העולמים אינו אלא מבחי' מלך כו' וזהו כי עמך מקור חיים.

This is [the meaning of] “He sustains life.” And as in the saying, “Singular One, Life of the worlds, King”: He, may He be blessed, is singular and unique, and “Life of the worlds” is only from the level of “King,” etc. And this is “For with You is the source of life.”

וכשמתבונן בזה שהוי' אלקינו בחי' יחיד ממש וכמ"ש אחת היא יונתי אחת היא היינו מה שהנשמה נק' יחידה ע"ש [על שם] שמקבלת מבחי' יחיד.

And when one contemplates this, that “Havayah is our G-d” is the very level of Yachid, as it is written, “One is she, my dove ... one is she”: that is, the soul is called Yechidah because it receives from the level of Yachid.

11 וע"י התבוננות זו ממילא יבא לבחי' ואהבת את הוי' אלקיך ממש בכל לבבך בבחי' יחידה שכנפש שבכל ניצוץ האדם כביכול ישראל עלה במחשבה.

Through this contemplation he will automatically come to the level of “And you shall love Havayah your G-d,” truly, “with all your heart,” with the level of Yechidah in the soul, which is in every spark of man, as it were: “Israel arose in thought.”

וע"ז אמר משה רבינו עליו השלום ונשב בגיא מול בית פעור כשהזהיר על משנה תורה אמר שיהיה

Of this Moshe Rabbeinu, peace be upon him, said, “And we dwelt in the valley opposite Beis Pe’or.” When he gave his warning regarding Mishneh Torah [the repetition of the Torah], he said that it should be

מול בית פעור ופעור הוא שם ע"ז [עבודה זרה] שרצו להמשיך החיות מלמעלה למים התחתונים שהוא תענוגי עוה"ז וכענין בן סורר זולל וסובא שבתורה פ' כי תצא

opposite Beis Pe'or. Pe'or is the name of an idolatry whose [worshippers] wanted to draw the life-force from above into the lower waters, which are the delights of this world, like the matter of the wayward son, "a glutton and a drunkard," in the Torah, Parshas Ki Seitzei;

לכן היו מתריזין עצמן להמשיך הפסולת כו' וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"א פ"ה ולכן הזהיר ונשב בגיא מול בית פעור

therefore they would relieve themselves, to draw down the waste, etc., as is written in Etz Chaim, Sha'ar 31, chapter 5. That is why he cautioned, "And we dwelt in the valley opposite Beis Pe'or."

כי גיא היינו בחי' שפלות והכנעה וביטול אליו ית' שהוא מול והיפך בית פעור כי כל איש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו הוי' אלקיך שנעשה מהם כלא היו

For "valley" is the level of lowliness, submission and self-nullification (bittul) to Him, may He be blessed, which is "opposite," the reverse, of Beis Pe'or. For "every man who followed Baal Pe'or, Havayah your G-d destroyed him," so that they became as though they had never been;

אבל ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כו' ופ"י ונשב בגיא י"ל [יש לומר] שזהו ענין ק"ש [קריאת שמע] שהיא מיושב וק, ש הוא להיות בחי' ביטול למס"נ [למסירות נפש] באחד.

but "you who cleave to Havayah your G-d are alive," etc. And the meaning of "And we dwelt (vane-shev) in the valley": it can be said that this is the recital of Shema, which is [said] sitting, and the recital of Shema is in order to be in the level of bittul, to [the point of] self-sacrifice (mesirus nefesh) at [the word] "One."

12 והנה קודם החורבן בית ראשון שהיו נשמות גבוהות היו יכולים להגיע לואהבת ע"י התבוננות לבד שמע ישראל כו' ואהבת.

Now, before the destruction of the First Temple, when there were lofty souls, they could reach "And you shall love" through contemplation alone: "Hear, O Israel," etc., "And you shall love."

אבל אחר החורבן אינו יכול להגיע לואהבת אלא על ידי בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שהוא קבלת עול מ"ש.

But after the destruction one cannot reach "And you shall love" except through "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever," which is accepting the yoke of the Kingdom of Heaven (kabbalas ol malchus shamayim).

13 ובוה מתורץ הקושיא דלעיל להמ אין כל אחד מגיע לבחי' ואהבת כי כדי להגיע עכשיו לבחי' ואהבת צ"ל ע"י קבלת עול מלכות שמים שזהו ענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שהצריכו לומר קודם ואהבת

With this the question above is resolved: why does not everyone reach the level of "And you shall love"? For to reach the level of "And you shall love" now, it must be through accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, which is the matter of "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever," which they required to be said before "And you shall love."

והיינו ענין לאכפאי ס"א [סטרא אחרא] דהיינו בטל רצונך ביטול הרצון גשמי הוא בחי' עבודה וקבלת עו"מ [עול מלכות] ית' דאין מלך בלא עם לשון עוממות

This is the matter of subduing the sitra achra (the other side), namely "Nullify your will." The nullification of physical will is the level of service and of accepting the yoke of His Kingship, may He be blessed. For "there is no king without a people (am)," a term [akin to] omemos ["dimmed"],

שהוא יש ודבר ואעפ"כ [ואף על פי כן] מבטל רצונו מכל וכל דבר שאינו בביטול הרצון אינו נקי עבודה כלל (ועמ"ש בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל. וע"פ כי עמך מקור חיים)

for he is a yesh (an existence) and a thing, and nevertheless he nullifies his will completely. And anything that is not in nullification of will is not called service at all. (And see what is written in Parshas Shelach on the verse "And now, let [the power] be great," and on the verse "For with You is the source of life.")

וביטול רצון היינו כפשוטו לעשות הפך מה שהלב חומד הן בבחי' סור מרע הן בבחי' ועשה טוב בסור מרע הוא קדש א"ע [את עצמו] במותר לך והוא בחי' נדר ואיש

Nullification of will means, simply, doing the opposite of what the heart desires, both in the aspect of "turn away from evil" and in the aspect of "do good." In "turn away from evil," it is "Sanctify yourself in what is permitted to you," and this is the level of a vow: "And a man,

כי ידור נדר לה' נדרים סייג לפרישות מביא לידי קדושה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] בכל לבבך (ועמ"ש ע"פ ראשי המטות כו')

when he vows a vow to Havayah." "Vows are a fence for abstinence"; [abstinence] "brings one to holiness." This is the level of great love (ahavah rabbah), "with all your heart." (And see what is written on the verse "the heads of the tribes," etc.)

ופעמים נאמר נקיות מביא לידי פרישות והיינו שקודם החורבן השיגו בחי' נדר (עיי' ברע"מ [ברעיא מהימנא] ס"פ יתרו)

And sometimes it is said, "Cleanliness brings one to abstinence." That is, before the destruction they attained the level of a vow (see the Raaya Mehemna at the end of Parshas Yisro)

(דצי"א ע"ב) נדר איהו לעילא ואינון חיי כו' וע' מש"ל [מה שכתוב לעיל] בפ"י חיים אבל כהיום אנו אומרים בלא נדר.

(p. 91b): "A vow is above, and they are the life of," etc. And see what is written above on the meaning of "life." But nowadays we say, "without a vow."

ובבחי' ועשה טוב ההיפוך הוא היינו אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שהפעם האחד שהוא יותר מרגילותו חשוב ממאה אשר הוא רגילותו

And in the aspect of "do good," [doing] the opposite is as follows: "One who reviews his chapter a hundred times is not comparable to one who reviews his chapter a hundred and one times," for the one time that is beyond his habit is worth more than the hundred that are his habit.

וכן בצדקה שהפרוטה שהוא נותן יותר מרגילותו חשוב ביותר מן הרגילות וזהו קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] ועיי' יכול לבוא לבחי' ואהבת ובכל מאדך כי

So too with charity: the coin that one gives beyond his habit is worth more than what is habitual. This is accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, and through this one can come to the level of "And you shall love ... and with all your might." For

הנה כתיב אור זרוע לצדיק וזרעתיה לי בארץ (ועמ"ש ע"פ בשלח פרעה) וזהו כלל שלא יוכל להש תנות מיש ליש אחר

it is written, "Light is sown for the righteous," and "I will sow her for Me in the land." (And see what is written on the verse "When Pharaoh sent out.") And this is a general rule: nothing can change from one existence (yesh) to another existence

אלא בביטול מהותו כמשל הזריעה שזורעין גרעין אחד אינו צומח עד שנרקב וכשנרקב צומחים ממנו כמה שבליים.

except through the nullification of its essence, like the analogy of sowing: when one sows a single kernel, it does not sprout until it has rotted, and when it has rotted, many ears grow from it.

כך הוא ממש בנמשל כשמבטל רצונו ואתכפיא סט"א [סטרא אחרא] אזי יוכל לבוא לבחי' ואהבת בכל מאדך בחי' אהבה גדולה שאינה יכולה להתקבל בכלי שבחי' בכל נפשך הוא בחי' אהבה שנתקבל במוח שהוא בחי' כלי

Exactly so in the analogue: when one nullifies his will and the sitra achra is subdued, then he can come to the level of "And you shall love ... with all your might," the level of a great love that cannot be received in a vessel. For the level of "with all your soul" is the level of a love that is received in the mind, which is the level of a vessel;

אבל בחי' ובכל מאדך לא היה בשום כלי אלא הכלי שלה הוא מלי' פה ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] קרינן לה ונקרא מצות המלך אסור ומותר טמא וטהור כשר ופסול ומתניתא וכו'.

but the level of "and with all your might" is not in any vessel. Rather, its vessel is Malchus, "Malchus is the mouth, and we call it the Oral Torah," and it is called "the King's command": forbidden and permitted, impure and pure, fit and unfit, and the Mishnah (matnisa), etc.

14 וזהו כן יעמוד זרעכם ושמכם זרעכם הוא בחי' אור זרוע אשריכם זורעי כו' ושמכם בחי' ויעש דוד שם

קבלת עול מלכות שמים שהוא בחי' הביטול רקיבת הגרעין שעיי"ז יוכל להיות הצמיחה

This is [the meaning of] "So shall your seed and your name endure." "Your seed" is the level of "Light is sown," "Fortunate are you who sow," etc. And "your name" is the level of "And David made a name": accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, which is the level of the nullification, the rotting of the kernel, through which the growth can come about.

(והנה עי' נקרא כנסי' [כנסת ישראל] בחי' תמתי שממשיכים שגם למטה יהיה הגילוי כמו למעלה. וזהו שכתוב לע"ל [לעתיד לבוא] ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים שהוא בחי' מים תחתונים שלא יהיו עוד בבחי' ומשם יפרד כו')

(Now, through this the Congregation of Israel is called the level of "My perfect one" (tamasi), for they draw down so that below, too, there will be revelation as above. And this is what is written of the Time to Come: "And a spring shall go forth from the House of Havayah and water the valley of Shittim," which is the level of the lower waters, that they will no longer be in the level of "and from there it divided," etc.,

וכמ"ש במ"א ע"פ ששים המה מלכות כו' והיינו עי' בחי' עומ"ש [עול מלכות שמים] ובכל מאדך שהוא בחי' באר מים חיים שנעשים המים בחי' מים חיים עי' עברם דרך הארץ כו'

as is explained elsewhere on the verse "There are sixty queens," etc. And this is through the level of the yoke of the Kingdom of Heaven and "with all your might," which is the level of "a well of living waters": the waters become the level of living waters by passing through the earth, etc.,

וכמ"ש פ' חקת ע"פ עלי באר כו' ועי' נמשך בחי' ומעין יצא כו' והשקה כו') ועיין מענין פסוק שמע ישראל ברכות ס"פ ואתחנן ויחי פצ"ח ויקרא ס"פ ד'.

as is explained in Parshas Chukas on the verse "Spring up, O well," etc. And through this is drawn the level of "and a spring shall go forth," etc., "and water," etc.) And see on the subject of the verse "Hear, O Israel" in [Midrash] Rabbah: at the end of Parshas Va'eschanan; Vayechi, chapter 98; Vayikra, at the end of chapter 4.

בשה"ש [בשיר השירים] פסוק ועלי תשוקתו באיכה ס"פ נשקד עול. ושם גבי מעשה במרים בפסוק על כן אוהיל לו.

In Shir HaShirim, the verse "and his desire is for me"; in Eichah, at the end of [the section on] "The yoke ... is bound." And there, regarding the story of Miriam, on the verse "therefore I will hope in Him."

15 ובפסוק חלקי ה'. בקהלת בפסוק יש אחד. ובפסוק מרוע אחד. באסתר בפסוק ישנו עם אחד.

And on the verse "My portion is Havayah." In Koheles, on the verse "There is one," and on the verse "from one Shepherd." In Esther, on the verse "There is one people."

וזהו ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ומבואר לעיל דבחי חיים זהו מה שלמעלה מהפרסא ומות נקרא הפסולת שנתברר מתחת הפרסא.

And this is [the meaning of] “See, I have set before you today life and good, and death and evil.” It was explained above that the level of “life” is what is above the partition, and “death” is the name of the waste that is sorted out below the partition.

אך הנה הרע הוא מר ממות דהיינו ענין פעור שהיו עושין מהפסולת יש גמור ה"ז [הרי זה] רע יותר מעצם הפסולת מצד עצמו.

But “evil” is more bitter than death, namely the matter of Pe'or, where they made of the waste a complete existence (yesh). This is more evil than the waste itself, as it is in its own right.

16 והנה עד"ז בחי הטוב הוא למעלה מבחי החיים וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חי

Now, in the same way, the level of “good” is above the level of “life,” as our Sages, of blessed memory, said: “Better is one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of

העוה"ב [העולם הבא] וכתוב כי טוב חסדך מחיים כי חיות כל העולמות הוא רק מבי' אותיות ב"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו'

the World to Come.” And it is written, “For Your kindness is better (tov) than life.” For the life-force of all the worlds is only from two letters, “with yud-hei, Havayah is the Rock of the worlds”: “with the yud the World to Come was created,” etc.;

והם כלא חשובים לגבי מהותו ועצמותו יטת' [יתברך] וגם כמ"ש והחכמה תחיה והוא ית' למעלה מעלה מחכמה חי ואל בחיים כו'

and they are as nothing compared with His being and essence, may He be blessed. And also, as it is written, “And wisdom gives life”; and He, may He be blessed, is far, far above wisdom: living, but not through life, etc.

וכתיב כי עמך מקור חיים שאפילו בחי מקור החיים הוא רק עמך טפל ובטל לך כו'.

And it is written, “For with You is the source of life”: even the level of the source of life is only “with You,” secondary and nullified to You, etc.

ועמ"ש בפ"י ובטובו מחדש בד"ה שחורה אני. וזהו ענין הבדלת הרקיע שנאמר שני פעמים והמשכה זו הוא ע"י בכל מאדך כו':

And see what is written on the meaning of "And in His goodness He renews" in the discourse beginning "I am black." And this is the matter of the firmament's dividing, which is stated twice. And this drawing-forth is through "with all your might," etc.

ענין ק"ש אחד ואהבת כו'

The Subject of the Shema: "One" and "You Shall Love"

1 ענין ק"ש [קריאת שמע] אחד ואהבת כו'. וגם ביאור פ' ראשונה בכללה. הנה איתא בת"ז [בתיקוני זהר] אנת הוא חד ולא בחושבן כו'.

The subject of the recital of the Shema, "One" and "You shall love," etc. And also an explanation of the first section [of the Shema] as a whole. Now, it is stated in the Tikkunei Zohar: "You are One, but not in number," etc.

וביאור הדבר כי הנה כל ההשתלשלות מעילה לעילה בכל עולם ועולם הם עשר ספירות וכן בנפש האלקית יש ע"ס [עשר ספירות] וכן בנפש החיונית וראשיתן החכמה כו'

The explanation of the matter: the entire chain of descending worlds (hishtalshelus), from cause to cause, in each and every world, is ten Sefiros. So too in the G-dly soul there are ten Sefiros, and so too in the vital soul, and the first of them is Chochmah (wisdom), etc.

והנה יש בחי' שהיא למעלה מן החכמה והוא בחי' הרצון העליון כי אית רצון ואית רצון אית רצון שהוא למטה מן החכמה והדעת והוא רצון שבמדות שנקלח מטו"ד [מטעם ודעת]

Now, there is a level that is above Chochmah, and it is the level of the Supreme Will. For there is will and there is will. There is a will that is below Chochmah and Daas (knowledge), and it is the will within the emotive attributes (middos), which is taken from reason and knowledge,

כמו עד"מ בגשמיות בנפש המשכלת ענינים הצריכים לגופו איך שטוב לפניו מו"מ [משא ומתן] זה שיש בו ריוח וע"כ נפשו חושק ומתאוה ורוצה לעשות כן ואית רצון

as, by way of analogy, in physical matters: in the soul that reasons out the things his body needs, how this business, in which there is profit, is good for him; and therefore his soul longs, craves and wants to do so. And there is a will

שהוא למעלה מן הטעם והדעת שלפעמים אדם רוצה בדבר שפילו יבואו כל אדם ויראו לו בשכלם ותבונתם שאין לעשות כן אעפ"כ [אף על פי כן] לא יאבה

that is above reason and knowledge. For sometimes a person wants something such that, even if everyone were to come and show him, with their intellect and understanding, that one should not do so, nevertheless he will not consent

ולא ישמע להם מפני עקשותו בדבר והוא הרצון שלמעלה מן הדעת שאין הדעת פועל בו שום פעולה.

and will not listen to them, because of his stubbornness in the matter. This is the will that is above knowledge, on which knowledge has no effect whatsoever.

2 וכן באלקות הוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שתוק כך עלה במחשבה כי אין טעם לרצון

ואע"פ [ואף על פי] שבוודאי יש טעם לדבר אך הטעם ההוא נעלם מאד ולא ניתן להשגת המלאכים

So too in G-dliness, it is along the lines of the saying of our Sages, of blessed memory: "Be silent! Thus it arose in thought." For there is no reason for will. And although there is certainly a reason for the matter, that reason is very hidden and was not given to the comprehension of the angels,

ולכן אמר להם שתוק כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה) והנה מחכמה ולמטה נק' בחי' השתלשלות

and therefore He said to them, "Be silent," etc. (And see what is written about this in the explanation of the verse "For over all the glory, a canopy.") Now, from Chochmah downward is called the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus),

כי כל השתלשלות הוא להיות בחי' גילוי וגילוי הראשון נק' אצילות מלשון ויאצל מן הרוח דגבי משהלפי שמשא היה במעלה עליונה וגבוה מאד נעלה הי' [היה] עליו למשא הנהגת בני ישראל בגשמיות לתת להם בשר כו'.

for all hishtalshelus is in order that there be the level of revelation, and the first revelation is called Atzilus (Emanation), from the expression "And He drew (vayaetzel) from the spirit," [said] concerning Moshe. For Moshe was on a supreme level, very high and exalted, [and] the leadership of the children of Israel in physical matters, to give them meat, etc., was a burden upon him.

וזהו שאמר מאין לי בשר (עמ"ש בד"ה בהעלותך שלך גדול כו') ולכך אמר לו הקב"ה שיאסוף שבעים איש הזקנים ואצלתי מן הרוח כו'

This is why he said, "From where shall I have meat?" (See what is written in the discourse beginning "When you raise up [the lamps]," [on] "Yours is greater," etc.) Therefore the Holy One, blessed be He, told him to gather seventy men, the elders, "and I will draw from the spirit," etc.,

כלומר שירד ונשתלשל עד מעלת ע' [שבעים] זקנים שהם הסנהדרין שהיו למטה ממנו במדרגה ועי"ז ונשאו אתך במשא העם שאצילות זו היא ירידה והשתלשלות ממדרגה למדרגה

that is, that it would descend and come down by degrees to the level of the seventy elders, who were the Sanhedrin, who were beneath him in rank; and through this, "they shall bear with you the burden of the people." For this atzilus is a descent and hishtalshelus from level to level,

כדי שישאו במשא העם וכך לגבי אור א"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה לא היו העולמות יכולים לקבל זיו והארה ממנו ית' ולהיות התהוות העולמות כלל אם לא ע"י ירידת והתשלשלות האצילות וכמ"ש בד"ה

so that they would bear the burden of the people. So too, with regard to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, whom "no thought can grasp," the worlds would not have been able to receive radiance and illumination from Him, may He be blessed, nor could the worlds have come into being at all, were it not through the descent and hishtalshelus of Atzilus. And as is explained in the discourse beginning

כי אברהם לא ידענו שע"ס [שעשר ספירות] דאצילות הם ממוצעים בין בחי' המאציל א"ס ב"ה לבחינת נבראים ב"ע.

"For Avraham did not know us," that the ten Sefiros of Atzilus are intermediaries between the level of the Emanator, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and the level of created beings, [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah.

3 והשתלשלות זו מלשון שלשלת כמו שלשלת האחוזה טבעת בטבעת עד שנעשית ארוכה כך להיות גילוי והתהוות העולמות הוא ע"י שלשלת הארה והארה דהארה כו'

And this chain of descending worlds (hishtalshelus) is from the word shalsheles, "a chain": like a chain linked ring within ring until it becomes long. So too, for there to be the revelation and coming into being of the worlds, it is through a chain of illumination, and illumination of illumination, etc.:

משכל למדות וממדות למחשבה דו"מ [דבור ומעשה] כו' גם כי לא מחשבותי מחשבותיכם שאין זה מהות המחשבה כלל

from intellect to the emotive attributes (middos), and from the middos to thought, speech and action, etc. Even though "My thoughts are not your thoughts," for this is not the nature of thought at all,

שהרי ממחשבה ודיבור גשמי א"א להיות שום התהוות משא"כ בדבר ה' שמים נעשו ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור כי הוא אמר ויהי רק כ"ז [כל זה] נק' בשם שכל ומחשבה כו' עד"מ

since from physical thought and speech no coming into being whatsoever is possible, whereas "By the word of Havayah the heavens were made," "And G-d said, 'Let there be light,' and there was light," "For He spoke, and it came to be"; but all this is called by the name of intellect and thought, etc., by way of analogy,

כמו בגשמיות שהדבור מורג לזולתו משא"כ המחשבה כך החיות הנמשך להחיות עלמין דאתגליין להיות בגילוי בפו"מ [בפועל ממש] כמו הנביאים ששמעו קול ה' בגילוי ממש כמ"ש במשה וישמע את הקול כו'

as in physical matters, where speech is perceptible to another, which is not so with thought. So too, the life-force (chayus) that is drawn down to give life to the revealed worlds, to be in actual revelation, as the prophets heard the voice of G-d in actual revelation, as it is written of Moshe, "And he heard the voice," etc.,

וכמו התהוות העולמות בע"מ [בעשרה מאמרות] יהי אור ויהי אור שנתהווה אור גשמי בפו"מ [בפועל ממש] הרי החיות הנמשך לגילוי זה נק' בשם דבור שהוא מורגש לזולתו משא"כ עלמין סתימין כו'.

and as [with] the coming into being of the worlds through the Ten Utterances, "Let there be light," and there was light, so that physical light came into being in actuality: the life-force drawn down for this revelation is called by the name "speech," which is perceptible to another. This is not so with the hidden worlds, etc.

4 וזהו הללויה כרוב גודלו ולא כתיב כגודל גודלו היה משמע גדולת בחי' התפשטות של מדת הגדולה שהיא חסד שכח ההתפשטות של חסד הוא גדול מאד

And this is [the meaning of] "Praise Him according to the abundance of His greatness." It does not say "according to the greatness of His greatness," for "the greatness of His greatness" would imply the greatness of the aspect of expansion of the attribute of greatness, which is Chesed (kindness), for the power of the expansion of Chesed is very great.

אבל כרוב גודלו פי' שכמה מיני ריבוי התחלקות בבחי' גדולת ההתפשטות של החסד בכמה מיני עולמות ומדרגות רבות עד לאין קץ

But "according to the abundance of His greatness" means that [there are] so many kinds of multiplicity of division in the aspect of the greatness of the expansion of Chesed, in so many kinds of worlds and many levels, without end.

כי התפשטות החסד דעשי' [דעשיה] הוא עד"מ מן הארץ לרקיע ת"ק שנה ומרקיע לרקיע כו' זו היא התפשטות גדולה ויש התפשטות לענין השגה

For the expansion of the Chesed of the World of Asiyah (Action) is, for example, "from the earth to the firmament, five hundred years," and from firmament to firmament, etc.; this is a great expansion. And there is expansion with respect to comprehension,

כמו השגת משרב"ה [משה רבינו עליו השלום] אדון הנביאים שהיתה התפשטות השגתו לאין קץ וכיוצא בזה יש מדרגות רבות מעולם ועד עולם מריש כל דרגין כו' ועיין בר"ח [בראשית חכמה] שער היראה פ"א:

such as the comprehension of Moshe our teacher, peace be upon him, the master of the prophets, the expansion of whose comprehension was without end. And similarly there are many levels "from world to world," "from the head of all levels," etc. And see Reishis Chochmah, Shaar HaYirah, chapter 1.

5 ב והנה השתלשלות זו היא באצילות וממנה ולמטה שהוא להיות חכמה שכל ומדות ומחשבה כו' שהמדות נשתלשלו מהשכל והמחשבה מהמדות כו'

2. Now, this chain of descending worlds (hishtalshelus) is in Atzilus and from it downward, that is, that there be Chochmah, intellect, and the emotive attributes (middos), and thought, etc.; for the middos descended in a chain from the intellect, and thought from the middos, etc.

אבל במאציל עצמו ב"ה אין ערוך אליו ית' ולשון ערך הכתוב בתורה בערכין שמעריכין כסף ערכו במספר שני

But with the Emanator Himself, blessed be He, nothing bears comparison (erech) to Him, may He be blessed. The term erech is written in the Torah regarding valuations (arachin), where one assesses the silver of his valuation according to the number of his years.

וכן ערך במספר נק' כערך שנים אל ארבעה כך ערך ארבעה אל שמונה שהוא חציו וכיוצא בזה

So too, in number, [this] is called erech (ratio): as the ratio of two to four, so is the ratio of four to eight, which is half, and the like.

וכן בכל סדר ההשתלשלות יש ערך מאחד אל חבירו שהרי נשתלשלו זה מזה מדות משכל ומחשבה ממדות כו'

So too, in the entire order of hishtalshelus there is a proportion (erech) from one to the next, for they descended in a chain one from another: the middos from intellect, and thought from the middos, etc.

וכן גשמיות לגבי רוחניות יש ערך שהרי הרוחניות מתלבשת בגשמיות כח השכל במוח וכח הראיה בעין כו'

So too, physicality has a proportion with respect to spirituality, for spirituality is enclothed in physicality: the power of intellect in the brain, and the power of sight in the eye, etc.

והרי יש ביניהם איזה קישור וחיבור ע"י אידים כמבואר בחכמת הניתוח שבתלת חללי גלגלתא תלת מוחין אם יש איזה חסרון באיזה מוח גשמי כמו מוח הזכרון יהי [יהיה] שכחן כו'.

And indeed there is some connection and bond between them, through vapors, as is explained in the science of anatomy: that in the three cavities of the skull are three brains, [and] if there is some deficiency in one of the physical brains, such as the brain of memory, he will be forgetful, etc.

6 וכן השכל מתלבש אפי' [אפילו] במעשה גשמיות כמו מעשה הכתב שכותבין על הספר בדיו דברי שכל עמוק

So too, intellect is enclothed even in physical action, such as the act of writing, when one writes words of deep intellect in a book with ink.

אבל במאציל עליון ב"ה לא שייך כל בחי' אלו שאינו בבחי' השתלשלות ולא בבחי' התלבשות כלל

But with the Supreme Emanator, blessed be He, none of these aspects apply, for He is not in the realm of the chain of descending worlds (hishtalshelus), nor in the realm of enclothement, at all.

אלא נק' סוכ"ע שמעלה ומטה שוין אצלו שאינו נתפס ומלובש בגדר עלמין כלל כי אני ה' לא שניתי כתיב ואתה הוא קודם שנברא כו'

Rather, He is called "the One who encompasses all worlds" (sovev kol almin), for above and below are equal before Him, since He is not grasped and enclothed within the bounds of the worlds at all. For it is written, "I, Havayah, have not changed," and "You are He before [the world] was created," etc.

ואם היה איזה תפיסא והתלבשות ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית' בהעולמות היה שינוי ח"ו [חס ושלום] שהרי קודם שנברא לא היתה תפיסא והתלבשות ואחר שיכלו ימות עולם ג"כ לא יהיה כו'

If there were some grasp and enclothement of His being and essence, may He be blessed, in the worlds, there would be a change, G-d forbid, for before [the world] was created there was no grasp and enclothement, and after the days of the world come to an end there will also not be, etc.

אלא שגם עתה אינו בהתלבשות אלא שהחיות הנמשך בתוך עלמין להחיותם הוא בבחי' שם בלבד ממדת מלכותו ית' כמשל המלך שאע"פ [שאף על פי]

Rather, even now He is not in a state of enclothement; rather, the life-force (chayus) drawn into the worlds to give them life is in the aspect of a name alone, from the attribute of His Malchus (sovereignty), may He be blessed, as in the analogy of a king: even though

שהוא מרחוק שמו נק' על מקומות ממשלתו שהם תחת רשותו ושמו נק' עליהם שהם שלו he is far away, his name is called upon the places of his dominion, which are under his authority; his name is called upon them, [meaning] that they are his.

וזהו חד ולא כחושבן כלומר שאינו בבחי' ערך כי אינו בגדר ההשתלשלות כלל וכשישים האדם אל לבו בחי' אחד זה בק"ש [בקריאת שמע]

This is [the meaning of] "One, but not in number": that is, He is not in the realm of proportion (erech), for He is not within the bounds of hishtalshelus at all. And when a person takes to heart this aspect of "One" in the Shema,

אזי יהיה ואהבת בכל לבבך בבחי' יחידה שבנפש שהוא כל לבבך שבנפש יש נרנח"י [נפש רוח נשמה חיה יחידה] והוא עד"מ כמו שרואים שכחות הנפש מתפשטות מדרגות רבות ומתפעלות מהתפשטות שלה

then there will be "You shall love ... with all your heart" at the level of the Yechidah of the soul, which is "all your heart." For in the soul there are Nefesh, Ruach, Neshamah, Chayah and Yechidah. By way of analogy, we see that the powers of the soul extend into many levels, and are moved by its extension;

אבל אין ההתפעלות שוה שהרי כשמספרים לפני האדם סיפורי מעשיות ממלחמות מתפעלת הנפש קצת שיש לה נחת מן הסיפורים ההם אבל לא מתכליתם שאינו נוגע לה אם המעשה כך או כך

but the arousal is not uniform. For when stories of events, of wars, are told before a person, the soul is moved a little, in that it has pleasure from those stories, but not from their outcome, since it does not matter to it whether the event was this way or that.

אבל בדבר הנוגע לה מתפעלת יותר מדבר והיפוכו ויש בדבר הנוגע לאדם מדרגות רבות עד שיש דבר שנוגע עד מיצוי הנפש ממש בתכלית נקודת הלב שאליו הוא נושא את נפשו ממש

But in a matter that concerns it, it is moved more, by [whether it turns out] one way or the opposite. And in a matter that concerns a person there are many degrees, until there is a matter that touches him to the very draining of the soul, at the innermost point of the heart, on which he literally stakes his soul.

וזהו בחי' יחידה שבנפש השכלית והחיונית וכן בנפש האלקית מקור נשמות ישראל היא כנ"י [כנסת ישראל] נק' בשם לבי נקודת הלב בחי' יחידה שמקבלת בחי' אחד שהוא בחי' הרצון שלמעלה מן הטעם ודעת

This is the level of Yechidah in the intellectual and vital soul. So too in the G-dly soul: the source of the souls of Israel is the Community of Israel (Knesses Yisrael), which is called by the name "my heart," the point of the heart, the level of Yechidah, which receives the aspect of "One," which is the level of the will (ratzon) that is above reason and knowledge.

והיינו לפי שיתבונן איך שהוא ית' אחד חד ולא בחושבן וההשתלשלות היא ירידה גדולה ועצומה מאור פניו ית' בבחי' שם בלבד יהללו את שם הוי'

That is, because he will contemplate how He, may He be blessed, is One, "One, but not in number," and [how] hishtalshelus is a great and immense descent from the light of His countenance, may He be blessed, in the aspect of a name alone: "Let them praise the Name of Havayah,

כי נשגב שמו לבדו רק הודו כו' וכמה מיני ריבוי רבבות מדרגות צמצומים רבים ועצומים לאין קץ עד שנתהווה הויות העוה"ז הגשמי יהי אור גשמי

for His Name alone is exalted"; only "His glory," etc. And [there are] so many kinds of multitudes of myriads of levels, many and immense contractions (tzimtzumim) without end, until the beings of this physical world came into being: "Let there be light," physical [light].

ועל קוטב זה הולך וסובב כל דבר בע"ח [בעץ חיים] מראשיתו ועד סופו שתחלת דבריו ביאור צמצום א"ס וסוף דבריו בדף האחרון בריאת שמים וארץ ומתחלת הצמצום עד שנעשה שמים וארץ הוא כל ההשתלשלות שבע"ח [שבעץ חיים].

Around this axis turns and revolves everything in Etz Chaim, from its beginning to its end: the beginning of his words is the explanation of the tzimtzum (contraction) of the Infinite One (Ein Sof), and the end of his words, on the last page, is the creation of heaven and earth; and from the beginning of the tzimtzum until heaven and earth were made is the entire hishtalshelus in Etz Chaim.

7 ועדי"ז תקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] **סדר פסוד"ז** [פסוקי דזמרה] **וברכת יוצר להאריך באחד שכל המאריך באחד מאריכין לו ימיו היא מדת האהבה**

Along these lines our Sages, of blessed memory, instituted the order of Pesukei deZimra (the Verses of Praise) and the blessing of Yotzer, in order to dwell at length on "One," for "whoever prolongs 'One' has his days prolonged": ["his days"] is the attribute of love,

שנק' יום כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו שע"י שמאריך להתבונן באחד תגדל ותתרבה מדת האהבה אליו ית' ובפסוד"ז [ובפסוקי דזמרה] **מבואר איך שיהללו את שם ה' כו'**

which is called "day," as it is written, "By day Havayah commands His kindness." For by dwelling at length in contemplating "One," the attribute of love for Him, may He be blessed, will grow and increase. And in Pesukei deZimra it is explained how "they shall praise the Name of Havayah," etc.,

והללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו שכרוב גודלו הוא רבוי התחלקות מדת הגדולה בכמה מיני מדרגות בכל עולם ועולם

and "Praise Him for His mighty acts, praise Him according to the abundance of His greatness." For "the abundance of His greatness" is the multiplicity of division of the attribute of greatness into many kinds of levels in each and every world,

נמשך ע"י גבורותיו הן הן הצמצומים רבים והעצומים ועי"ז ישוב לאהבת ה' אור א"ס ב"ה להבטל ולהכלל אליו ית'

drawn down through "His mighty acts," which are the many and immense contractions (tzimtzumim). And through this he will return to the love of G-d, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to be nullified and included in Him, may He be blessed,

כי תקטן מאד בעיניו אהבת עוה"ז וכחותיו הגשמיות שהם ירדו ונשתלשלו מעולם ועד עולם בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה בכמה מיני צמצומים רבים ושונים:

for the love of this world and its physical powers will become very small in his eyes, since they descended and came down in a chain from world to world, in the concealment of the levels, from level to level, through many and various kinds of contractions.

8 ג ואמת שהתנאים ואמוראים לא היו מאריכין כ"כ [כל כך] בתפלה ובפרט בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] (ועמ"ש מזה בד"ה ויעש משה נחש נחושת) רק היינו לפי שהיו גבוהים מאד במעלה

3. Now, it is true that the Tannaim and Amoraim did not prolong [their] prayer so much, and especially Pesukei deZimra (and see what is written about this in the discourse beginning "And Moshe made a copper serpent"). But this was only because they were very high in stature,

כמאמר רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] בחד קטירא אתקטרנא כו' שהיה נתפס אחד אמת בלבכם בהתבוננות מועטת בפעם אחת והיתה יתד תקועה בלבכם כל תמוט עולם ועד

as in the saying of Rabbi Shimon bar Yochai, "With one bond I am bound," etc.: the true "One" was grasped in their heart through a brief contemplation, all at once, and it was a peg fixed in their heart, never to be moved, forever and ever.

(ע' [עייין] זח"ג [זהר חלק ג] קכ"ח א' מענין יתד במקום נאמן וברכות תצוה ר"פ ל"ז וכתוב אהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצח) (בישעיה ל"ג) והוא בחי תרין ריעין דלא

(See the Zohar, Part III, 128a, on the subject of "a peg in a sure place," and Midrash Rabbah on Tetzaveh, beginning of chapter 37; and it is written, "A tent that will not be moved, whose pegs will never be pulled out" (in Isaiah 33).) And this is the level of "two companions that do not

מתפרשין ועמ"ש סד"ה שובה ישראל עד ועמ"ש מזה בד"ה תחת אשר לא עבדת משא"כ אנחנו מגושמים ורחוקים מרוחניות שצריך להאריך עד שיותפס בשכלנו ולבנו ענין הרוחניות ואיך

part." And see what is written at the end of the discourse beginning "Return, O Israel, unto"; and see what is written about this in the discourse beginning "Because you did not serve." We, however, are coarse and far from spirituality, so that one must dwell at length until the matter of spirituality is grasped in our mind and heart, and how

שהגשמיות היא ירידה גדולה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא וכמשל התינוק שצריך להסביר לו ההלכה באריכות הדברים ובמשלים ומליצות שונות לקרב אל שכל הקטן לפי קטנו וריחוקו משכל הגמרא ומידיעת עניני טיב העולם במה שההלכה עסוקה.

physicality is a great descent, "from a high roof to a deep pit." It is like the analogy of a child, to whom one must explain the halachah at length, with analogies and various figures of speech, to bring it close to the mind of the young one according to his smallness and his distance from the reasoning of the Gemara and from knowledge of the nature of the worldly matters with which the halachah is concerned.

לכך תקנו לנו פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ושנים לפני כו' שעייז מקיים ואהבת את ה' אלקיך להיות הוי' אלקיך ממש שורה ומתגלה כך והיינו ע"י התבוננות שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' היה הוה ויהיה.

Therefore they instituted for us Pesukei deZimra and the "two [blessings] before it" [the Shema], etc., so that through this one fulfills "You shall love Havayah your G-d": that Havayah be truly your G-d, dwelling and revealed in you. That is, through contemplating "Hear, O Israel, Havayah our G-d": Havayah, He was, He is and He will be.

אלקינו אלוה שלנו שאנחנו בטלים אליו בביטול ויחוד אמיתי כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם ברא כרעא דאבוה כמכו

"Our G-d": a G-d who is ours, for we are nullified to Him in true self-nullification (bittul) and union, as it is written, "You are children to Havayah your G-d"; "a son is his father's leg," like

הרגל שבטל לגבי הראש ואפילו אם הראש רוצה להכאיב את הרגל ולהדאיבו לתשובה או לרפואה כגון אם הזיק את הרגל בקרירות שהרפואה היא לשפשפו בשלג

the foot, which is nullified to the head. Even if the head wants to inflict pain on the foot and make it ache, for teshuvah (return) or for healing, for example, if he harmed the foot through cold, the remedy is to rub it with snow,

ואם נכוה הרפואה היא לחממו ביותר במרחץ שהרפואה היא כואבת ביותר בשעת מעשה מאד ואין הרגל מרגיש את הרפואה כ"א הראש ואעפ"כ [ואף על פי כן] אין הרגל מונע מפני ביטולו

and if it was burned, the remedy is to heat it greatly in a bathhouse, so that the remedy is very painful indeed at the time it is done; and the foot does not perceive the healing, only the head does; nevertheless the foot does not hold back, because of its nullification

להראש באחדות וע"ז יפול שם אלקינו אלוה שלנו שכאדם אחד יכול לומר על כל האברים שהם שלו דהיינו שהראש הוא של הרגל או שהרגל הוא של הראש.

to the head in oneness. To this the name "our G-d," a G-d who is ours, applies: for in one person, one can say of all the limbs that they are his, that is, that the head is the foot's, or that the foot is the head's.

משא"כ על אחד אחר נפרד אינו יכול לומר שהוא שלו ממש כך נקי בכל התורה כולה אני ה' אלקיכם אלוה שלכם ממש

This is not so with another, separate person: one cannot say that he is truly his. So too, throughout the whole Torah it says, "I am Havayah your G-d": truly a G-d who is yours,

כי חלק ה' ממש עמו אלא שירדה ונשתלשלה בהשתלשלות המדרגות מאיגרא רמה כו' ולפיכך ואהבת את הוי' שיהיה אלקיך ממש ואל יאמר האדם שהוא רחוק מזה

for "Havayah's portion" is truly "His people," only [the soul] descended and came down through the descending chain (hishtalshelus) of the levels, "from a high roof," etc. Therefore, "You shall love Havayah": that He be truly your G-d. And let a person not say that he is far from this,

כי ע"ז מסיים בסוף ק"ש [קריאת שמע] אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים שהיתה ערות הארץ ונדבקנו בנו"ן שערי טומאה והקב"ה הוציאנו משם ובחמשים יום קבלו את התורה

for about this it concludes, at the end of the Shema, "Who brought you out of the land of Egypt," which was "the nakedness of the land," and we had become attached to the fifty gates of impurity, and the Holy One, blessed be He, brought us out from there, and in fifty days they received the Torah

ונתעלו בעילוי רב מאד עד שהיה להיות לכם לאלקים גילוי השכינה במ"ת [במתן תורה] לפיכך גם עכשיו אני ה' אלקיכם ותכלית הירידה היא להיות המשכות אלקות בתורה ומצות.

and were elevated to a very great degree, until there was "to be your G-d": the revelation of the Shechinah at the Giving of the Torah. Therefore, even now, "I am Havayah your G-d." And the purpose of the descent is that there be drawings-down of G-dliness in Torah and mitzvos.

מצות הם רמ"ח אברין דמלכא כמו אברים שבהם מלוכש כחות הנפש בעין כח הראיה כו'

The mitzvos are "the 248 limbs of the King," like limbs in which the powers of the soul are en-clothed: in the eye, the power of sight, etc.

וע"י שמושך העין מושך כח הראיה שבנפ ש שנתלבשה שם כך המצות הן המשכות אור א"ס ברוך הוא המלוכש בהם שע"י הטלית ממשיך כך כו'

And by drawing the eye, one draws the soul's power of sight that is en-clothed there. So too, the mitzvos are drawings-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is en-clothed in them, so that through the tallis one draws down such-and-such, etc.

אך ההמשכה הוא על ידי ואהבת כי רוח אייתי רוח כו' אם ישים אליו לבו כו'

But the drawing-down is through "You shall love," for "a spirit brings a spirit," etc.: "If he sets his heart toward Him," etc.

(כמ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] ובד"ה מנורת זהב בענין כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות)

(As is explained in the discourse beginning "Therefore say to the children of Israel," and in the discourse beginning "A menorah of gold," on the subject of "so that one accept upon himself the yoke of the kingship of Heaven first, and afterwards accept upon himself the yoke of the mitzvos.")

ודרך כלל המצות הם בחי' אהבה וחסד ה' חסדים ה"פ אור ה"פ מים שנאמרו ר"פ בראשית

And in general, the mitzvos are the aspect of love and Chesed (kindness): the five chasadim, the five times "light" [and] five times "water" that are stated at the beginning of Bereishis.

(כי מים היינו בחי' מעשה המצות שהם ה' חסדים כמיא דאשקי לאילנא מים יורדים מגבוה לנמוך וכמ"ש בד"ה והיה מספר בני ישראל. אך פנימיותם הוא ה"פ אור היינו בחי' אהבה שהוא פנימיות של החסד.)

(For "water" is the aspect of the actual performance of the mitzvos, which are the five chasadim, "like water that waters a tree": water descends from high to low; and as is explained in the discourse beginning "And the number of the children of Israel shall be." But their inner dimension (pnimiyus) is the five times "light," that is, the aspect of love, which is the inner dimension of Chesed.)

והיו הדברים האלה אשר אנכי כו' זו תשב"כ [תורה שבכתב] מקרא מלשון והיה לך למקרא העדה שנאמר גבי חצוצרות שהוא לשון קריאה ואסיפה כך כל התורה שמותיו של הקב"ה וע"י זה קורא וממשיך אור א"ס מלמעלה למטה.

"And these words which I [command you] shall be," etc.: this is the Written Torah, Mikra, from the expression "And it shall be for you for summoning (mikra) the congregation," which is said concerning the trumpets, and which is a term of calling and gathering. So too, the whole Torah is the names of the Holy One, blessed be He, and through this one calls and draws down the Infinite Light (Or Ein Sof) from above to below.

ושנתתם לבניך זו תשבע"פ [תורה שבעל פה] שהוא ממטה למעלה שעיקרה היא ההשגה ואינו חילוק בין לשון המשנה או לשון התוספתא וירושלמי ולשון הב"י [הבית יוסף] הכל נקי תשבע"פ [תורה שבעל פה] וע"י ההשגה הוא המעלה מלמטה למעלה כו'

“And you shall teach them to your children”: this is the Oral Torah, which is from below to above, for its essence is comprehension. And there is no difference between the language of the Mishnah, or the language of the Tosefta and the Yerushalmi, and the language of the Beis Yosef: all is called the Oral Torah. And through comprehension there is the ascent from below to above, etc.

(וזהו ושמתי כדכד שמשותיך ב"פ [ב' פעמים] כד הא' ותמלא כדה כ"ד ספרין דאורייתא מלמעלה למטה ופירושן בתשבע"פ [בתורה שבעל פה] הוא בחי' מלמטה למעלה וכמ"ש במ"א)

(This is [the meaning of] “And I will make your windows of kadkod”: twice kad. The first, “and she filled her kad (pitcher),” is the twenty-four (kad) books of the Torah, from above to below; and their explanation in the Oral Torah is the aspect of from below to above; and as is explained elsewhere.)

וקשרתם זו מעשה המצות כי הוקשה כל התורה לתפילין כשם שתפילין הוא ענין המשכת יחודו ית' שיתגלה בגשמיות

“And you shall bind them”: this is the performance of the mitzvos, for the whole Torah is compared to tefillin. Just as tefillin are a matter of drawing down His unity, may He be blessed, that it be revealed in physicality,

כמו שכותבין הפרשה של אחד בקלף ובדיו להיות כתוב בתפילין בגשמיות ולהניח על היד ובין עיניו בגשמיות.

as one writes the section of “One” on parchment and with ink, so that it be written in the tefillin physically, and to place [them] on the arm and between his eyes physically,

כך כל המצות הם המשכת יחודו ית' שיהא אחדותו ית' שורה ומתגלה בגשמיות המצות כמו בטלית כו':

so too, all the mitzvos are the drawing down of His unity, may He be blessed, so that His oneness, may He be blessed, rest and be revealed in the physicality of the mitzvos, as in the tallis, etc.

ואהבת את הוי' אלקיך כו'

“And you shall love Havayah your G-d”

1 ואהבת את הוי' אלקיך כו'. הנה מואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבין ופ' שניה שם ע"ב [שם ע"ב] ועיין בזח"ב

[בזהר חלק ב'] תרומה (קל"ב ב') ובפרדס (שכ"א פ"ו ופרק י"ב).

“And you shall love Havayah your G-d,” etc. Now, from “And you shall love” until “and on your gates” there are forty-two words, and the second section is the Name Av (72). And see the Zohar, Part II, Terumah (132b), and the Pardes (Gate 21, chapter 6 and chapter 12).

והנה נודע כי שם מ"ב הוא בגבורה ושם ע"ב [שם ע"ב] בחסד והלא כאן נהפוך הוא. כי פ' ראשונה דק"ש

[דקריאת שמע] היא בחי' חסד ואהבת ופ' שניה השמרו לכם כו' בגבורה.

Now, it is known that the Name of forty-two [letters] is in Gevurah (restraint) and the Name Av in Chesed (kindness); yet here, is it not the very reverse? For the first section of the Shema is the level of Chesed, “And you shall love,” and the second section, “Take heed for yourselves,” etc., is in Gevurah.

וכמבואר מענין סדר הפרשיות קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע שהם חו"ב [חכמה ובינה] חו"ג [חסד

וגבורה] קדש בחכמה כו'. אך הענין דאיתא בזהר על האורות דאחליפו דוכתייהו ואכלילו שמאלא

בימינא.

And as is explained in the matter of the order of the sections “Sanctify,” “And it shall be when He brings you,” “Hear” and “And it shall be, if you listen,” which are Chochmah (wisdom) and Binah (understanding), Chesed and Gevurah: “Sanctify” is in Chochmah, etc. But the matter is what is found in the Zohar about the lights, that they “exchanged their places, and included the left in the right.”

2 והביאור הוא שנתחלפו האורות בבחי' כליהם שאור החסד שורה בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד [עיי' מזה בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' צו בדף כ"ז וכן נזכר מזה בביאור ע"פ לבבתני] והכי

And the explanation is that the lights were exchanged in relation to their vessels: the light of Chesed (kindness) rests in the vessel of Gevurah (restraint), and the light of Gevurah in the vessel of Chesed. [See on this the Ramaz, Parshas Tzav, on page 27, and as is mentioned about this in the explanation on the verse "You have captured my heart."] And so

נמי כב' פרשיות אלו דפי' ראשונה היא בבחי' חסד בבחי' כלים ואהבת בחי' כלי החסד ושם מ"ב בגבורה הוא אור הגבורה השורה בכלי החסד ופי' שניה שם ע"ב [שם ע"ב] אור החסד בכלי הגבורה.

also with these two sections: the first section is in the level of Chesed, in the level of vessels, "And you shall love" being the level of the vessel of Chesed; and the Name of forty-two [letters], in Gevurah, is the light of Gevurah resting in the vessel of Chesed. And the second section, the Name Av, is the light of Chesed in the vessel of Gevurah.

3 ולהבין ביאור זה יש לבאר תחלה ענין יחוי"ע [יחודא עילאה] ויחוי"ת [יחודא תתאה] שבשמע ישראל ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] דהנה בתיבות הוי"א אלקינו שבפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] פי' האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] שזהו ענין המשכת האור בחו"ב [בחכמה ובינה] דאצי"ו ונק' יחוד או"א [אבא ואימא].

To understand this explanation, we must first explain the matter of the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah) that are in "Hear, O Israel" and in "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever." For on the words "Havayah our G-d" in the first verse of the Shema, the Arizal, of blessed memory, explained that this is the drawing down of the light into Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) of the World of Atzilus (Emanation), and it is called the union of Abba and Imma.

ופי' כי הנה ההשתלשלות וההתהוות מאין ליש צ"ל תמיד כמ"ש בח"ק [בחינוך קטן] ולא מאין ליש גשמי בלבד כמו ז' רקיעים וארץ כו'

That is to say: the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the coming into being from nothing to something must be constant, as is written in Chinuch Katan; and not only from nothing to physical something, such as the seven firmaments and the earth, etc.,

שצ"ל מתחדשים בכל שעה ורגע מאין ליש שלו הי' [היה] נפסק המשכת החיות בהם היו חוזרים לאין ואפס ממש כמו קודם שיי"ב [ששת ימי בראשית] וכמ"ש באריכות בסש"ב [בספר של בינונים] חלק ב'.

which must be renewed every hour and moment from nothing to something, for if the drawing down of the life-force into them were interrupted, they would revert to utter naught and nothingness, as before the six days of Creation, as is written at length in Sefer Shel Beinonim, Part II.

אלא כמו כן ממש גם בעולמות העליונים ואפילו להיות בחי' חו"ב [חכמה ובינה] כמ"ש והחכמה מאין תמצא וממנה נמשך בבינה שנק' בחי' יש להנחיל אוהבי יש.

Rather, exactly so in the higher worlds too, and even for the levels of Chochmah and Binah to come into being, as it is written, "And wisdom is found from nothing (me'ayin)," and from it [the light] is drawn into Binah, which is called the level of "something" (yesh): "to cause those who love Me to inherit yesh."

4 וזהו ענין ונהר יוצא מעדן יוצא ל' [לשון] תמידית ההמשכה מאין ליש תרין ריעין דלא מתפרשין.

And this is the meaning of "And a river goes forth from Eden": "goes forth" is an expression of the constancy of the drawing down from nothing to something, "two companions that never part."

וזהו אשר ברא אלקים לעשות דפי' אשר ברא זהו יש מאין רוחני בחי' והחכמה מאין תמצא ומה נמשך אח"כ לעשות הוא בחי' מאין ליש גשמי ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו.

And this is "which G-d created to make": the meaning of "which He created" is spiritual something from nothing, the level of "And wisdom is found from nothing"; and from this there is drawn afterwards "to make," which is the level of [coming] from nothing to physical something. And see what is written in the discourse beginning "You shall keep My Shabbosos."

5 וכוונתו שעצמות אור א"ס ב"ה מרומם ונשגב למעלה מעלה מגדר ובחי' חכמה עילאה שהחכמה עילאה אין ערוך אליו כלל ואנת הוא חד ולא בחושבן פי' שאין ערוך כו' וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל בד"ה ענין ק"ש [קריאת שמע].

As is known, the very essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is exalted and lofty, far, far above the bounds and the level of supernal Chochmah (wisdom), for supernal Chochmah bears no comparison to Him at all. And "You are One, but not in number" means that there is no comparison, etc. And as was explained above in the discourse beginning "The matter of the Shema."

6 ולא מכל אליו מדות איהו כלל אלא לאחזאה כו' ולכן להיות אנת חכים פי' אנת בחי' חד ולא בחושבן

נמשך ומתלבש בבחי' חכמה עילאה זהו השפלה וירידה וזהו ענותנותו

"And He is not of any of these attributes at all," but rather "to show," etc. Therefore, for there to be "You are wise": that is, for "You," the level of "One but not in number," to be drawn down and enclothed in the level of supernal Chochmah (wisdom), this is a lowering and a descent, and this is His humility.

ולכן צריך להיות אתערותא דלתתא לעורר ירידה והמשכה זו כי תחילת בריאת העולם בריש הורמנא

כו' היה מאליו וממילא כד סליק ברעותי' [ברעותיה] כו' כי חפץ חסד הוא

Therefore there must be an arousal from below (isarusa dilesata) to arouse this descent and drawing down. For the beginning of the creation of the world, "at the outset of the decree," etc., came about of itself, as a matter of course: "when it arose in His will," etc., "for He desires kindness."

אבל עכשיו תלוי בהעלאת מ"נ [מ"יין נוקבין] כו' והעלאת מ"נ [מ"יין נוקבין] זו היא בק"ש [בקריאת שמע] שאזי אנו

ממשיכים ההתהוות מאין ליש הוי"א אלקינו כו'

But now it depends on the raising of mayin nukvin (feminine waters), etc. And this raising of mayin nukvin is in the Shema, for then we draw down the coming into being from nothing to something: "Havayah our G-d," etc.

פי' אלקינו מה שאנו משיגים ויש יכולת בשכלינו להיות תפיסה והשגה כו' הוא מבחי' הוי"א שהוא בחי'

חכמה בחי' ביטול כו'

That is: "our G-d" (Elokeinu), what we comprehend, and [the fact] that our intellect has the capacity for grasp and comprehension, etc., is from the level of Havayah, which is the level of Chochmah, the level of self-nullification (bittul), etc.,

שמאין תמצא שלא כדרך וסדר בחי' ההשתלשלות שהוא יש מיש משא"כ חכמה לגבי בחי' כתר כו'

which "is found from nothing," not in the way and order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), which is something from something; which is not so with Chochmah relative to the level of Keser (the Crown), etc.

[ועמ"ש מזה בד"ה פתח אליהו בפ' וירא ובביאור ע"פ מי מנה כו'] ובח"י חכמה זו היא בח"י הוי"א המהוה להיות בח"י אלקינו מאין ליש כו'

[And see what is written about this in the discourse beginning "Eliyahu opened," in Parshas Vayera, and in the explanation on the verse "Who has counted," etc.] And this level of Chochmah is the level of Havayah, which brings into being the level of "our G-d" from nothing to something, etc.

(ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך וביאור ע"פ יונתי מענין המשכה זו שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא המשכת אור חדש כו' ע"ש)

(And see what is written in the explanation on the verse "And I shall be sanctified in the midst," and in the explanation on the verse "My dove," about this drawing down in the Shema, that it is the drawing down of a new light, etc.; see there.)

ולכן מקדימין לומר שמע ישראל היא ההעלאת מ"נ [מ"יין נוקבין] ממטה למעלה כשי להמשיך התגלות אור א"ס ב"ה באו, א שזהו מ"ש אח"כ הוי"א אלקינו כנ"ל.

Therefore we first say "Hear, O Israel," which is the raising of mayin nukvin from below to above, in order to draw down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into Abba and Imma; and this is what is said afterwards, "Havayah our G-d," as mentioned above.

והיינו כי שמע שם ע' עי"ן רבתי הוא מקור המדות דהיינו כשהמדות הם בשכל (ווי' מדות כל אי כלולה מי"ד הרי ע' [שבעים]) שאז הן בבחי' גדלות.

That is, for Shema is shem ayin: the large ayin, which is the source of the emotive attributes (middos), namely when the attributes are in the intellect (and the seven attributes, each one comprising ten, make seventy), for then they are in a state of greatness (gadlus).

משא"כ כשנעשות מדות גמורות אחר שנמשכו ללב להיות התפעלות האהבה גמורה ויראה גמורה הן בבחי' קטנות

Whereas when they become complete attributes, after they have been drawn down into the heart to become the stirring of complete love and complete awe, they are in a state of smallness (katnus),

ואין להן ערוך לכשהם בשכל שאז האהוי"ר [האהבה ויראה] הם גדולים ביתר שאת כו' ולכן נק' המדות בשם ז"א שנתקטנו ונעשו זעיר לשון מועט.

and bear no comparison to when they are in the intellect, for then the love and awe are great, with surpassing exaltation, etc. Therefore the attributes are called by the name Z'eir Anpin, for they have been made small and have become ze'ir, a term meaning "little."

ועמ"ש בד"ה את קרבני לחמי בענין עצמות גידין ובשר ומ"ש בפ' הבררה ע"פ ואתה מרכבות קדש ועיין בזהר רפ ויקרא ובפ' תרומה (דקל"ב)

And see what is written in the discourse beginning "My offering, My bread," on the matter of bones, sinews and flesh; and what is written in Parshas [Vezos] HaBerachah on the verse "And He came from the holy myriads"; and see the Zohar, beginning of Parshas Vayikra, and in Parshas Terumah (p. 132),

מענין אתון רברבין ואתון זעירין ועמ"ש ע"פ ויקרא אל משה בענין אלף זעירא ואלף רברבא.

on the matter of large letters and small letters. And see what is written on the verse "And He called to Moshe," on the matter of the small alef and the large alef.

והעלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] למקור המדות הוא ע"י בחי' שם דהיינו רפ"ח ניצוצין עם שם ב"ן [שם ב"ן] בגימט' [בגימטריא] שם

And the raising of mayin nukvin to the source of the attributes is through the level of shem, that is, the 288 sparks together with the Name Ban (52), equal in numerical value to shem.

כי שם ב"ן [שם ב"ן] הוא המעלה בחי' רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] להחיות כל עניני [ענינים] גשמיים שכל חיותם הוא מרפ"ח ניצוצין

For the Name Ban is what raises the level of the 288 sparks that fell in the shattering of the vessels (sheviras hakeilim) to give life to all physical things, since all their life-force is from the 288 sparks;

ורפ"ח ניצוצין הללו שהן החיות שבכל ענינים הגשמיים עולה ע"י שם ב"ן [שם ב"ן] מל' המברר כו' לבחי' ע' רבתי מקורות המדות שמהם המשכת הרפ"ח ניצוצין הנ"ל.

and these 288 sparks, which are the life-force in all physical things, rise through the Name Ban, Malchus (sovereignty), which refines, etc., to the level of the large ayin, the sources of the attributes, from which comes the drawing down of the aforementioned 288 sparks.

7 וזהו שם ע' ועוד יש טעם על שנקרא שם ע' לשון שם ממש והיינו גם מצד שרש שרשן של הרפ"ח ניצוצין ודשם ב"ן [שם ב"ן] דתיקון שהוא הכל רק מבחינת שמו ית' בלבד וכמ"ש

And this is shem ayin. And there is a further reason why it is called shem ayin, shem in the literal sense of "name": namely, also from the standpoint of the root of the root of the 288 sparks and of the Name Ban of the Tikkun (rectification), which is all only from the level of His Name, may He be blessed, alone, as it is written,

כי אני הוי"א הוא שמי וכנודע שכתר הוא ממוצע בין מאציל לנאצלים ונק' מלי דא"ס בחי' שם בלבד שהוא להיות התהוות בחי' אצ"י ושכירה ותיקון.

"For I am Havayah, that is My Name." And as is known, Keser (the Crown) is the intermediary between the Emanator and the emanated, and it is called the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), merely the level of a name, which is for the coming into being of the level of Atzilus, and of the shattering and the rectification.

משא"כ בא"ס עצמו לא שייך כלל כי אני ה' לא שניתי ואני ראשון ואני אחרון וקודם השכירה ואחר השכירה ובשעת התיקון והבירור ולאחר שיוגמר תשלום הבירור הכל שוה לפניו ית'

Whereas in the Infinite One Himself this does not apply at all, for "I, Havayah, have not changed," and "I am first and I am last"; and before the shattering and after the shattering, and at the time of the rectification and the refinement, and after the completion of the refinement has been finished, all is equal before Him, may He be blessed;

כי שבה"כ [שבירת הכלים] לא היתה נוגעת כ"א לאור א"ס ב"ה ולא במאור עצמו ח"ו [חס ושלום] שבמאור עצמו לא היה שום שינוי ח"ו [חס ושלום] וכמשל מסך וענן המפסיק את אור וזיו השמש ומחשיכו שאינו נוגע לעצמיות ומהות השמש כו'.

for the shattering of the vessels touched only the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and not the Luminary itself, G-d forbid, for in the Luminary itself there was no change at all, G-d forbid. It is like the analogy of a screen or a cloud that interrupts the light and radiance of the sun and darkens it, which does not touch the very essence and being of the sun, etc.

8 ובחי' שם זה הוא המעלה רפ"ח ניצוצין לע' רבתי היא בחי' בינה מקור המדות שרש הז' מלכים שנשברו וימלוך וימת כו'

And this level of shem is what raises the 288 sparks to the large ayin, which is the level of Binah (understanding), the source of the emotive attributes (middos), the root of the seven kings who were shattered, "and he reigned ... and he died," etc.,

שהם המלכים שמלכו בארץ אדום כו' היא בינה ומשם נפלו ונשברו והשם הזה הוא המעלה אותן רפ"ח ניצוצין שבשכירי [שבשכירה] למקורן ושרשן שהיא בחי' בינה ע' רבתי כו'.

who are the kings “who reigned in the land of Edom,” etc.: it is Binah, and from there they fell and were shattered. And this name (shem) is what raises those 288 sparks of the shattering to their source and root, which is the level of Binah, the large ayin, etc.

9 ואח"כ העלאה יותר לבחי' ישראל כי א"ל [אמר ליה] הוא נהירו דחכמתא כמ"ש בזהר ע"פ השמים מספרים כבור א"ל [אמר ליה] כו'

And afterwards [there is] a higher ascent, to the level of Yisrael. For Kel is “the radiance of Chochmah (wisdom),” as is written in the Zohar on the verse “The heavens declare the glory of Kel,” etc.;

וישראל אותיות שי"ר א"ל [אמר ליה] כו' [ועמ"ש בשיר השירים בביאור ע"פ צאינה וראינה בענין וישמחו בך ישראל מקדשי שמך.

and Yisrael is the letters of shir Kel (“a song of Kel”), etc. [And see what is written in Shir HaShirim, in the explanation on the verse “Go forth and see,” on the matter of “And may Israel, who sanctify Your Name, rejoice in You.”

ובביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע בענין ישראל עלו במחשבה ומ"ש ע"פ ולא ראה עמל בישראל]:

And in the explanation on the verse “My dove, in the clefts of the rock,” on the matter of “Israel arose in thought”; and what is written on the verse “Nor has He seen wrongdoing in Israel.”]

10 ב והנה ע"י בחינת ההעלאות מ"נ [מייך נוקבין] הנ"ל ממשיכים מלמעלה למטה להיות הוי"א אלקינו כו' הוי"א בחכמה בחי' ביטול כו'

2. Now, through the level of the aforementioned raisings of mayin nukvin (feminine waters), we draw down from above to below, that there be “Havayah our G-d,” etc.: Havayah in Chochmah (wisdom), the level of self-nullification (bittul), etc.

כי אין אור א"ס שורה אלא בחכמה שהיא כח מ"ה [מה] ואפילו בבינה אינו שורה אור א"ס

For the Infinite Light (Or Ein Sof) rests only in Chochmah, which is ko'ach mah (“the power of ‘what’”); and even in Binah (understanding) the Infinite Light does not rest

אלא ע"י התלבשות חכמה וחכמה היא בחי' המחברת להיות המשכת אור א"ס בכל עולם כו'

except through the enclothing of Chochmah. And Chochmah is the level that connects, so that there be a drawing down of the Infinite Light into every world, etc.,

כי כולם בחכמה עשית וכנודע מענין התורה שבכל עולם כו' והיינו כי הנה אור א"ס ב"ה הוא הסוכ"ע שמקיף מראש עד רגל בהשוואה אחת.

for "You made them all with wisdom"; and as is known from the matter of the Torah that is in every world, etc. That is: the Infinite Light, blessed be He, is the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which encompasses from head to foot equally.

11 ועד"ז המשיל בע"ח [בעץ חיים] משל העיגול הגדול המקיף את הקו ואינו יכול להתלבש בשום כלי בבחי' אור פנימי.

Along these lines he gives the analogy, in Etz Chaim, of the great circle that encompasses the kav (line of light), and it cannot be enclothed in any vessel as an inner light (or pnimi).

כי כולם כלא נחשבו קמיה ית' ואין ערוך כו' וע"ז נאמר את השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה אחת והיינו בבחי' העלם

For all are considered as nothing before Him, may He be blessed, and there is no comparison, etc. And of this it is said, "The heavens and the earth I fill," equally; that is, in a manner of concealment,

כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל ואינו מתלבש בשום כלי בבחי' א"פ [אור פנימי] כ"א בבחינת החכמה לבדה שבה הוא מתלבש בבחי' אור פנימי ועל ידה נמשך ופועל בשאר ה"ט"ס [ה"ט ספירות] וכמ"ש הטעם בסש"ב [בספר של בינונים] פל"ה בהג"ה [בהגהה].

for "no thought can grasp Him at all," and He is not enclothed in any vessel as an inner light, except in Chochmah (wisdom) alone, in which He is enclothed as an inner light, and through it He is drawn down and acts in the other nine Sefiros. And the reason is written in Sefer Shel Beinonim, chapter 35, in the gloss.

12 ולכן ע"י עסק התורה ממשיכים אותו ית' שיתגלה אלינו בבחי' אור פנימי כי התורה נתלכשה בדברים גשמיים בבי"ע ואנו משיגים אותה

Therefore, through engaging in the Torah we draw Him, may He be blessed, down, that He be revealed to us as an inner light. For the Torah has been enclothed in physical things in Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), and we comprehend it,

ותוכה מלובש חכמה עילאה שבתוכה דוקא מלובש אור א"ס בבחי' א"פ [אור פנימי] כנ"ל מה שאינו מתלבש בשום כלי בבחי' או"פ [אור פנימי] כ"א בבחי' ארו מקיף כ"ו כנ"ל

and within it is enclothed supernal Chochmah (wisdom), and within that specifically the Infinite Light (Or Ein Sof) is enclothed as an inner light, as mentioned above, that which is not enclothed in any vessel as an inner light but only as an encompassing light (or makif), etc., as mentioned above.

וזהו ענין הוי"א אלקינו ועי"ז הוי"א אחד כי הנה מלת אחד אינו מורה על יחודו ית'

And this is the meaning of "Havayah our G-d." And through this, "Havayah is One." For the word "One" does not denote His unity, may He be blessed;

כי מאחר שאין עוד מלבדו לא שייך לשון אחד שלשון זה לא שייך רק בדבר המתפרד ומתחלק ואעפ"כ [ואף על פי כן] הכל אחד.

for since "there is none else besides Him," the term "one" does not apply, for this term applies only to a thing that is separated and divided, and nevertheless all is one.

כמו אלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים] שאע"פ [שאף על פי] שלכאורה הם חלוקים מ"מ הכל אחד כו'. אלא דקאי על מדותיו ית' חו"ג [חסד וגבורה] כו'

As with "These and these are the words of the living G-d": although they are apparently divided, nevertheless all is one, etc. Rather, it refers to His attributes, may He be blessed, Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), etc.;

דהיינו שהגם שהם דברים נפרדים וכמעט שני הפכיים שבמקום שיש חסד לא שייך גבורה ואעפ"כ [ואף על פי כן] הכל אי לפי שנמשך

that is, although they are separate things, and almost two opposites, for where there is Chesed, Gevurah does not apply, nevertheless all is one, because there is drawn

אור א"ס ב"ה המלוכש בחכמה ליבנה ומשם נמשך למדות ג"כ להיות בהם ג"כ ביטול והתכללות ולמהוי אחד באחד וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה כו'

the Infinite Light, blessed be He, which is en clothed in Chochmah, into Binah (understanding), and from there it is drawn into the attributes as well, so that in them too there be self-nullification (bit-tul) and inter-inclusion, "to be one in one"; as it is written, "Yours, Havayah, are the greatness and the might," etc.,

שהכל בטלים לך ואינן עולים בשם כלל דלאו מכל אליו מדות כו' ועמ"ש מזה ע"פ בהעלותך את הנרות וע"פ וארא אל אברהם ואח"כ

for all are nullified to You and are not reckoned by any name at all, since "He is not of any of these attributes," etc. And see what is written about this on the verse "When you raise up the lamps," and on the verse "And I appeared to Avraham." And afterwards

ממשיכים יחוד זה בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] ברוך לשון המשכה שנמשך בבי"ע ובהיכלות ג"כ בחי' יחוד כמו למעלה באצילות שנמשך גם להם אור א"ס להיות ביטול והתכללות כו'.

we draw this unity down with "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever": baruch ("blessed") is an expression of drawing down, that there be drawn into Beriah, Yetzirah and Asiyah and into the chambers (heichalos) a level of unity too, as above in Atzilus, in that the Infinite Light is drawn to them too, so that there be self-nullification and inter-inclusion, etc.

[ומזה יובן מ"ש בחורבן בהמ"ק [בית המקדש] מלאכי שלום מר' בכיון נשמו מסלות כו' וכמ"ש תלמידי האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] שכש"ש יחוד בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות

[And from this will be understood what is said about the destruction of the Holy Temple, "The angels of peace weep bitterly; the highways are desolate," etc.; and as the disciples of the Arizal, of blessed memory, wrote, that when there is a union in Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (Malchus) of the World of Atzilus (Emanation),

אזי מתייחדים ג"כ ההיכלות הנמשכים מת"ת [מתפארת] עם ההיכלות הנמשכים מבחי' מלכות ועיין במק"מ [במקדש מלך] ר"פ שמות (דף ד')

then the chambers that extend from Tiferes (beauty) are also united with the chambers that extend from the level of Malchus (sovereignty). And see the Mikdash Melech, beginning of Parshas Shemos (page 4),

ע"פ איש וביתו באו ופ"י וענין יחוד זה היינו שנמשך בהם גילוי אור א"ס להיות ביטול וזהו ענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד]

on the verse "each man and his household came." And the explanation and meaning of this unity is that a revelation of the Infinite Light is drawn into them, so that there be self-nullification; and this is the meaning of "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever."

ולכן בחורבן בהמ"ק [בית המקדש] מלא כי שלום מר יבכיון על העדר הגילוי כו' ועמ"ש עוד מענין יחוד זה דהיכלות ומלאכים ע"פ ועוזו נוראותיך יאמרו.

Therefore, at the destruction of the Holy Temple, "the angels of peace weep bitterly" over the absence of the revelation, etc. And see what is written further on this unity of the chambers and the angels on the verse "And they shall speak of the might of Your awesome acts."

13 וג' י"ל [יש לומר] פ"י יחו"ע [יחודא עילאה] הוא שרש המשכת מאין ליש חו"ב [חכמה ובינה] דאצ"י. ויחו"ת [יחודא תתאה] הוא מאין ליש בבי"ע עד שנמשך ג"כ מאין ליש גשמי] ועי"ז ואהבת את הוי"א אלקיך בכך מאדך בליג גבול

One may also explain: the higher unity (yichuda ila'ah) is the root of the drawing down from nothing to something, Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) of Atzilus; and the lower unity (yichuda tata'ah) is from nothing to something in Beriah, Yetzirah and Asiyah, until it is drawn also from nothing to physical something.] And through this, "And you shall love Havayah your G-d with all your might": without limit,

דהיינו לצאת מבחי" כלי וגבול שהכלי הוא המגביל את האור. ועד"ז כל הפרשה כולה היא להיות הסתלקות האור מן הכלי.

that is, to go out of the level of vessel and limit, for the vessel is what limits the light. And along these lines, the whole section in its entirety is for there to be a withdrawal of the light from the vessel.

14 והנה הסתלקות זו הוא בחי" שם מ"ב בגבורה כנודע שכל העלאות הוא ע"י שם מ"ב [ועמ"ש מזה ע"פ אלה מסעי בענין מ"ב מסעות].

Now, this withdrawal is the level of the Name of forty-two [letters], in Gevurah (restraint), as is known that all ascents are through the Name of forty-two [letters]. [And see what is written about this on the verse "These are the journeys," on the matter of the forty-two journeys.]

ולכן מיוסד לומר בקי"ש [בקריאת שמע] שעהמ"ט [שעל המטה] להעלות הנשמה ע"י שם זה ולכן יש בו ז"פ [ז' פעמים] ששה ששה תיבות בשתיים יכסה כ"ו ובשתיים יעופף יעופף מן הכלי לעלות ולהסתלק למעלה והוא ענין גבורה שבחסד כו'

Therefore it was established to say [it] in the Shema recited upon the bed, to raise the soul through this Name. And therefore it has, seven times, six words each: "with two he covers," etc., "and with two he flies," flies from the vessel, to rise and withdraw upward. And this is the matter of Gevurah within Chesed (kindness), etc.

וזהו ענין דאחליפו דוכתייהו ששורה האור בכלי אחר. כי פ' ראשונה הוא חסד שנאמר בה ואהבת כו' והיא בחי' כלי החסד

And this is the meaning of "they exchanged their places": the light rests in another vessel. For the first section is Chesed, since "And you shall love," etc. is said in it, and it is the level of the vessel of Chesed,

אבל האור הוא גבורה והסתלקות למעלה וזהו שם מ"ב ובזה יובן שהכוונה דוקא שבק"ש [שבקריאת שמע] היא בשם זה.

but the light is Gevurah and withdrawal upward, and this is the Name of forty-two [letters]. And with this it will be understood that it is specifically the kavanah (intention) in the Shema that is in this Name.

לפי שהכוונה היא פנימית [בחי' אור] דהיינו המכוון התכלית שעל יסוד זה סובב הולך כל הענין וכל הענין הוא בבחי' חיצוני כו'

For the kavanah is the inner dimension [the level of light], that is, the intent, the ultimate purpose, upon whose foundation the whole matter revolves; and the whole matter is in the level of the outer dimension (chitzoniyus), etc.

ולכן גוף הפרשה שהוא הענין הוא בואהבת כו' כלי החסד כנ"ל (ר"ל [רוצה לומר] כי הרי החיצוניות והכלי דאהבת בכל מאדך היא בחי' חסד דהיינו מה שהיא בחי' אהבה ואהבה הוא בחי' חסד דרך כלל.

Therefore the body of the section, which is the matter [itself], is in "And you shall love," etc., the vessel of Chesed, as mentioned above. (That is to say: the outer dimension and the vessel of "And you shall love ... with all your might" is the level of Chesed, that is, inasmuch as it is the level of love, and love is, in general, the level of Chesed.

אך פנימיותה שהוא המכוון מאהבה הוא בחי' אור הגבורה שהוא להיות הסתלקות וליפרד מן הפתילה כוי ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פ"נ [פרק נ' / פרשה נ'] וזהו כרע שכב כארי וכלביא וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] ספ"ק [סוף פרק קמא] דברכות

But its inner dimension (pnimiyus), which is the intent of the love, is the level of the light of Gevurah, which is for there to be a withdrawal, and to separate from the wick, etc. And see Sefer Shel Beinonim, chapter 50. And this is "He crouched, he lay down like a lion and like a lioness." And our Sages, of blessed memory, said at the end of the first chapter of Berachos)

(ד"ב ע"ב) שבקשו לקבוע פי בלק בק"ש [בקריאת שמע] משום דכתיב בה היא קרא ובילקוט עומדין כאריות חוטפין ק"ש [קריאת שמע].

(page 12b) that they sought to fix the section of Balak in the Shema because this verse is written in it; and in the Yalkut: "They stand like lions, snatching the Shema."

והיינו כי בחי' אריה הוא ג"כ ע"ד הנ"ל דאור הגבורה בכלי החסד כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' צו (דכ"ז כ"ח)

That is: the level of the lion is also along the lines of the above, the light of Gevurah in the vessel of Chesed, as the Ramaz wrote on Parshas Tzav (pages 27, 28)

בענין האש שע"ג [שעל גבי] המזבח שהיה בצורת אריה שאריה גימטריא גבורה וכתיב פני אריה אל הימין כוי ע"ש וזהו עומדין כאריות דוקא שיהיה בק"ש [בקריאת שמע] בחי' ואהבת כוי בכל מאדך כוי:

on the matter of the fire upon the altar, which was in the form of a lion, for aryeh ("lion") is numerically equal to gevurah; and it is written, "And the face of a lion on the right," etc.; see there. And this is "they stand like lions" specifically: that in the Shema there be the level of "And you shall love," etc., "with all your might," etc.

15 ג וכל זה בפי ראשונה שהיא בחינת רצוא אבל פי שניה היא בחי' שוב להיות דוקא המשכת אורות בכלים

3. Now all this is in the first section, which is the level of ratzo (running); but the second section is the level of shov (returning), for there to be specifically a drawing down of lights into vessels.

ולכן לא נאמר בכל מאדכם. ובזה הוא להיפך שהכלי הוא גבורה השמרו לכם כוי וחרה אף כוי.

Therefore "with all your might" is not said [in it]. And in this it is the reverse: the vessel is Gevurah (restraint), "Take heed for yourselves," etc., "And the anger will flare," etc.

אך הפנימיות הוא בשם ע"ב [שם ע"ב] שהוא בחדס [חסד גי' [גימטריא] ע"ב] שהחדס נחלק לע"ב בחי' הם ע"ב גשרים.

But the inner dimension (pnimiyus) is in the Name Av (72), which is in Chesed (kindness) [chesed is numerically seventy-two], for Chesed is divided into seventy-two aspects, which are the seventy-two bridges.

16 וענין גשר הוא כמו שעושיין עדי"מ ע"פ המים גשר בנוי חדרים רבים להיות המים עוברים בו בהתחלקות בכל חדר כו' ולא יעברו בבת אחת כ"א שיהי' [שיהיה] הבדל בין מים למים כו'

The matter of a bridge is like what is made, by way of analogy, over the water: a bridge built of many chambers, so that the water passes through it divided up in each chamber, etc., and does not pass all at once, but rather there is a separation between water and water, etc.

כך עדי"מ יש ע"ב גשרים שהם ע"ב מיני הבדלות בחדסים בין חסד לחסד שכמה ענינים יש וכולם מרומזים בחדס יום ראשון חסד.

So, by way of analogy, there are seventy-two bridges, which are seventy-two kinds of separations in the kindnesses, between one kindness and another. For there are a number of things, and all are alluded to in Chesed (kindness): the first day is Chesed.

ואור (שנברא בו) חסד. ומים חסד. גוון לבן חסד כו' וכיוצא באלו הרבה פרטים למטה.

And light (which was created on it) is Chesed. And water is Chesed. The color white is Chesed, etc. And there are many particulars like these below.

וכן למעלה השיר של מלאכים וצדיקים יושבין ונהנין מזיו כו' בגי'ע [בגן עדן] עליון ותחתון כו' וש"י עולמות כו' וכיוצא יש הרבה פרטים עד אין מספר רק שכולם נכללים דרך כלל בע"ב בחי'.

And likewise above: the song of the angels; and "the righteous sit and enjoy the radiance," etc., in the upper and lower Gan Eden, etc.; and the 310 worlds, etc.; and the like. There are many particulars beyond number, except that they are all included, in a general way, in seventy-two aspects.

[וע' בתוספתא שבזח"ב [שבזח"ב חלק ב'] (בשלח ד"ג) ע"פ ויסע מלאך כו' גבי ומיין סתימן תחות נוקבי בשבעין ותרי אתוון ומבואר במ"א]

[And see the Tosefta in the Zohar, Part II (Beshalach, page 50), on the verse "And the angel journeyed," etc., regarding "and the waters are sealed beneath the openings, in seventy-two letters"; and it is explained elsewhere.]

אבל בחסד אחד פשוט לא היו יכולים העולמות להיות כלל רק דרך צמצוצים והשתלשלות המדרגות בגי'ע [בגן עדן] העליון כך ובגי'ע [ובגן עדן] התחתון כך ולהיות אור ומים כו'

But with one simple Chesed the worlds could not have existed at all; only by way of contractions (tzimtzumim) and the chain of descent (hishtalshelus) of the levels, in the upper Gan Eden one way and in the lower Gan Eden another way, and so that there be light and water, etc.

ולכן שם ע"ב [שם ע"ב] שבג"פ [שבג' פעמים] ויסע ויבא ויט יש בכל שם ג' אותיות גי' [גימטריא] רי"ו שהוא בגי' [בגימטריא] גבור"ה שירידת החסד הוא בבחי' גבורות וצמצוצים

Therefore the Name Av that is in the three verses Vayisa ("And ... journeyed"), Vayavo ("And ... came") and Vayet ("And ... stretched out") has three letters in each name, numbering 216 [letters], which is the numerical value of gevurah; for the descent of Chesed is by way of gevuros (restraints) and contractions,

כמו גבורות גשמים שמזכירין הגשם באתה גבור לפי שמטר יורד בגבורה הגם שהגשם הוא מרוה את הארץ ומולידה ומצמיחה ונותן זרע לזורע ולחם לאוכל כו'

like "the might of rain" (gevuros geshamim): we mention the rain in [the blessing] "You are mighty," because rain descends with might, even though rain waters the earth and makes it give birth and sprout, and gives seed to the sower and bread to the eater, etc.;

אלא שגבורתו היא במה שיורד טיפין טיפין שצ"ל בהתחלקות לטיפין רבים שלא ישטף ויעשה מבול ולא לתוהו בראה כו' ולשבת יצרה בבחי' כלים הוא דוקא בבחי' גבורות כדי שיהיה יכולת בכלי לקבל כו'.

but its might is in that it descends drop by drop, for it must be divided into many drops, so that it not sweep away and make a flood. And "He did not create it for tohu (chaos)," etc., "He formed it to be inhabited": in the level of vessels this is specifically through the level of gevuros, so that the vessel may have the capacity to receive, etc.

17 והנה המשכת אור זה בכלי דפ' שניה דק"ש [דקריאת שמע] היא במ"ש בה בכל נפשכם דהיינו להיות בבחי' ולא תחללו כו'

Now, the drawing down of this light into the vessel, in the second section of the Shema, is through what is written in it, "with all your soul," that is, to be in the level of "And you shall not profane," etc.:

שלא לעשות חלל והפסק להשראת אור א"ס שהמשיך על נפשו כפ' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] בבחי' ובכל מאדך במס"נ [במסירות נפש] כו'

not to make a void (chalal) and an interruption in the resting of the Infinite Light (Or Ein Sof) that he drew down upon his soul in the first section of the Shema, in the level of "and with all your might," with self-sacrifice (mesirus nefesh), etc.;

שע"י נמשך בו אור א"ס ממש בבחי' שם ע"ב [שם ע"ב] ונתתי מטר ארצכם מטר מ"ד [מ"ד דוכריין] ארצכם דמ"נ [דמ"נ נוקבין] [ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פכ"ד].

for through this the Infinite Light itself is drawn into him, in the level of the Name Av (72): "And I will give the rain of your land": "rain" is mayin duchrin (masculine waters); "your land," of mayin nukvin (feminine waters). [And see Pri Etz Chaim, Gate of the Shema, chapter 24.]

18 וזהו ונתתי והל"ל [והוה ליה למימר] ונתן ה' ומהו ונתתי הגם שהוא מאמר משה רבע"ה [רבינו עליו השלום] שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו אעפ"כ [אף על פי כן] הרי לא נאמר כן במקום אחר.

And this is "And I will give." It should have said, "And Havayah will give"; what is "And I will give"? Although it is the speech of Moshe our teacher, peace be upon him, and the Shechinah (Divine Presence) was speaking from his throat, nevertheless it is not said so elsewhere.

רק לפי שבכאן הוא ענין המשכת ע"ב [שם ע"ב] שהיא המשכת אור א"ס ממש בכלים ואף כל אדם יכול להיות אומר פ' זו ע"ע מאחר שהיה בפרשה ראשונה במס"נ [במסירות נפש] כו'

Rather, it is because here it is the matter of the drawing down of the Name Av, which is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) itself into vessels; and even any person can say this section about himself, since in the first section he was in self-sacrifice (mesirus nefesh), etc.,

והתכללות באור א"ס ממש הרי ממשיך אור א"ס ממש בנפשו להיות בכל נפשכם ולא תחללוכו' ול היות המשכת שם ע"ב [שם ע"ב] ודברי אשר שמתני בפ"ך ודברי ממש בפ"ך כו'.

and inclusion in the Infinite Light itself; so he draws the Infinite Light itself into his soul, that there be "with all your soul" and "And you shall not profane," etc., and that there be the drawing down of the Name Av: "And My words which I have placed in your mouth," My very words in your mouth, etc.

וענין הג' פסוקים ויסע ויבא ויט ישר והפוך וישר שצ"ל תחלה ממעלה למטה ואח"כ ממטה למעלה
ואח"כ חוזר להיות ממעלה למטה והם ג' קוין כו':

And the matter of the three verses Vayisa, Vayavo, Vayet, straight, reversed and straight, is that it must first be from above to below, and afterwards from below to above, and afterwards it returns to be from above to below; and these are the three lines, etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/vaeschanan/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok